

Jaarstukken 2025

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 18-06-2026
Behorende bij briefnummer: 013 d.d. 18-06-2026
Paraaf:

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 18-06-2026

Paraaf:

Inhoudsopgave

Algemeen	5
Aanbiedingsbrief	6
Programmaverantwoording	15
0 Bestuur en ondersteuning	16
1 Veiligheid	41
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	47
3 Economie	52
4 Onderwijs	59
5 Sport, cultuur en recreatie	64
6 Sociaal domein	76
7 Volksgezondheid en milieu	108
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	127
Paragrafen	136
Lokale heffingen	137
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	146
Onderhoud kapitaalgoederen	157
Financiering (Treasury)	168
Bedrijfsvoering	174
Verbonden partijen	193
Grondbeleid	219
Subsidies	226
Transities	228
Jaarrekening	230
Van begroting naar jaarrekening	231
Overzicht van baten en lasten en toelichting	232
Toelichting op het overzicht van baten en lasten	233
Balans	257
Balans	258
Waarderingsgrondslagen	261
Toelichting op de balans	267
GewaARBorgde geldleningen/garanties	275
Rechtmatigheidsverantwoording	276
Niet uit de balans blijkenDe verplichtingen	278
Gebeurtenissen na balansdatum	279
Overige gegevens	280
Controleverklaring	280

Bijlagen	281
Bezoldiging topfunctionarissen	282
Incidentele baten en lasten	284
Taakvelden	286
Beleidsindicatoren	305
Investerings	310
Budgetoverhevelingen	314

Algemeen

Aanbiedingsbrief

Aan de gemeenteraad,

Voor u liggen de jaarstukken 2025. In de jaarstukken laten we zien hoe we invulling hebben gegeven aan de ambities en prioriteiten, welke acties we hiervoor hebben uitgevoerd en hoe we de beschikbare middelen hebben ingezet.

Financieel resultaat

We sluiten het jaar af met een incidenteel positief saldo van € 4,7 miljoen. Een deel van het positieve resultaat is te verklaren door een hogere (eenmalige) rijksbijdrage. De uitvoering van de taken behorend bij deze bijdrage zijn niet in 2025 verricht maar vindt plaats in 2026, daarom willen wij middels resultaatbestemming deze middelen meenemen naar 2026.

Het meerjarig financieel perspectief van de gemeente is onzeker. Aan de ene kant hebben we via de Voorjaarsnota van het rijk in 2025 extra middelen ontvangen. Ook heeft het demissionaire kabinet besloten om gemeenten financieel te compenseren voor de hoge jeugdzorgkosten van de afgelopen twee jaar. Aan de andere kant bleken deze extra middelen onvoldoende te zijn om de begroting sluitend te krijgen. Daarom hebben wij in 2025 bij de begroting 2027 een aantal ravijnvoorstellen aan u voorgelegd. Het ging om voorstellen met weinig impact voor de samenleving en waarbij de uitgangspunten van een sociale gemeente en het DNA van Midden-Drenthe zo veel mogelijk in stand zijn gehouden. Bij de kadernota en begroting 2027 worden opnieuw bezuinigingsvoorstellen aan u voorgelegd. Dit zijn voorstellen met meer impact op onze samenleving. Ondanks dat deze keuzes pijn doen zijn ze wel nodig. De financiële positie van de gemeente blijft een aandachtspunt. Het incidentele resultaat van de jaarrekening lost de structurele begrotingstekorten niet op.

Bereikte resultaten

In 2025 is vol energie verder gewerkt aan de uitvoering van de prioriteiten en ambities uit het Raadsprogramma en Bestuursakkoord 2022-2026. Dit hebben we gedaan samen met inwoners, organisaties, ondernemers en uiteraard onze eigen organisatie. We kijken met tevredenheid terug op een aantal bereikte resultaten. Een samenvattend overzicht treft u hieronder aan. Voor het volledige beeld verwijzen we u naar de programma's in het jaarverslag.

Wonen

De behoefte aan woonruimte in onze gemeente was en is groot. Ook in 2025 hebben we ingezet op de uitvoering van het programma wonen. In Smilde is het appartementencomplex de Brugwachter opgeleverd en aan de Carry van Bruggenstraat - Molenpad is gestart met de bouw van 31 woningen. In Westerbork zijn op verschillende plekken woningen opgeleverd, zoals de starterswoningen aan de Lindehof. Daarnaast wordt gewerkt aan de planvorming voor het badhuisterrein en is het voorkeursrecht gevestigd op percelen aan de Noordwestkant van het dorp. In Beilen zijn er stappen gezet in de woningbouwplannen voor Alting en Smalbroek. Zo is er onder andere een subsidie verkregen vanuit de Rijksregeling Woningbouw op Korte Termijn voor de aanleg van de infrastructuur. Daarnaast zijn er woningen opgeleverd aan de Acacialaan en de Ettenstraat en is er gebouwd op het Lievingerveld en in Nagtegael. Ook in de kleine kernen zijn verschillende woningbouwinitiatieven gerealiseerd of gestart. In Nieuw-Balinge, Hooghalen, Wijster, Hijken, Zwiggelte, Elp en de Broekstreek hebben we CPO-initiatieven gefaciliteerd.

Sociaal Domein

Begin 2025 is de visie Koersen vastgesteld en zijn we gestart met de uitvoering ervan. Deze visie geeft richting aan de herontwikkeling van het jeugddomein in Midden-Drenthe. We maakten afspraken om te komen tot een integrale aanpak waarin kind, gezin, onderwijs en jeugdhulp gezamenlijk bepalen wat nodig is. Daarnaast zijn voorbereidingen getroffen voor de oprichting van de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulpregio Drenthe (JHRD), zoals verplicht vanuit de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg. In 2025 is ook de visie sociaal domein opgesteld. Met deze visie maken we een beweging van verkokering naar integrale samenwerking en van afzonderlijke beleidsstukken naar een gezamenlijke koers. Zo creëren we een stevige samenhang tussen de verschillende beleidsthema's en de uitvoering in het sociaal domein

Asiel en migratie

In provinciaal verband hebben we afspraken gemaakt over de verdeling van de opgaven voor de opvang van asielzoekers, alleenstaande minderjarige vluchtelingen (AMV) en Oekraïense ontheemden. We zetten ons gezamenlijk in om de opgave in Drenthe te realiseren. We hebben gezorgd voor een veilige en passende plek voor statushouders, alleenstaande minderjarige jongeren en Oekraïense ontheemden. Daarnaast is gekeken wat de huidige opvanglocaties aan onderhoud nodig hebben. Het vinden van geschikte locaties blijft een knelpunt.

Dienstverlening

Dienstverlening is een raadsprioriteit, en vormt daarmee een belangrijk uitgangspunt in onze gezamenlijke ambitie om inwoners en andere klanten optimaal van dienst te zijn. In 2025 is hard gewerkt aan het realiseren van onze Visie op dienstverlening 2022-2030. Dankzij de inzet en samenwerking binnen de verschillende teams, met ons klantenpanel en samen met de inwoners, hebben we grote stappen gezet. Er zijn onder andere trainingen gegeven voor klantgericht communiceren en de pilot bezorgen reisdocumenten heeft het hele jaar succesvol gedraaid. Ook hebben projecten als het klanttevredenheidsonderzoek, bijgedragen aan verbeteren van de dienstverlening.

Energie en duurzaamheid

Met de uitvoering van onze duurzaamheidsvisie hebben we afgelopen jaar weer stappen gezet richting een duurzamere gemeente. In 2025 is samen met verschillende partners de potentie van een warmtenet onderzocht. Het schetsontwerp voor het warmtenet is afgerond. Daarnaast hebben we in samenwerking met de Drentse gemeenten uitvoering gegeven aan een isolatiesubsidie waarmee bewoners met een inkomen tot 150% van het wettelijk sociaal minimum 100% van de kosten van isolatie tot een maximum van 2.500 euro kunnen ontvangen. Eind 2025 waren er 44 aanvragen ontvangen voor deze subsidie. Ook hebben we aandacht besteed aan het thema circulaire economie. Onder andere door de organisatie van de Week van Ons Eten waarbij lokaal voedsel, de lokale economie en de verbinding tussen agrariërs en inwoners centraal stond.

Ruimtelijk domein

Voor de veiligheid en bereikbaarheid zijn goede wegen onmisbaar. Zo is in 2025 het definitief ontwerp voor de Noord-Zuidroute in Beilen en het beheerplan wegenonderhoud 2026-2030 vastgesteld. Aan de Verlengde Middenraai is groot onderhoud uitgevoerd, waarbij ook maatregelen ter verbetering van de verkeersveiligheid zijn meegenomen.

Daarnaast zijn we in 2025 gestart met het omgevingsplan voor de kleine kernen en is de Nota van Uitgangspunten Omgevingsplan Kleine kernen door de raad vastgesteld. Ook hebben we voorbereidingen getroffen om aan de slag te gaan met het project Samen Vaart maken in Smilde. Hierbij worden de vastgoedopgaven in Smilde en de verdere uitvoering van de Visie op Smilde integraal opgepakt.

Arbeidsmarkt

De krapte op de arbeidsmarkt vraagt onze continue aandacht. Het wordt steeds lastiger om openstaande vacatures in te vullen. Ook hebben we te maken met grote opgaven die veel van ons als kleine gemeente vragen. Daardoor hebben we ook in 2025 gebruik moeten maken van inhuurkrachten om onze taken uit te kunnen voeren en de dienstverlening op pijl te houden. In september 2025 heeft de VDG een concreet plan opgesteld waarin staat hoe we gezamenlijk in Drenthe om kunnen gaan met het aankomende personeelsravin. Daarnaast hebben we gewerkt aan een Organisatieplan 2025-2030, met daarin de sturingsfilosofie voor de ontwikkeling van de gemeentelijke organisatie.

Tot slot

Hierboven leest u een aantal van de resultaten die we hebben bereikt, maar we nodigen u graag uit om de gehele jaarrekening te lezen. We vertrouwen erop dat we als bestuur van deze gemeente, samen met u als raad, kunnen terugkijken op een jaar waarin we mooie en belangrijke stappen hebben gezet. We kijken er naar uit om dit de komende jaren samen met u een vervolg te geven.

Samenvatting financieel resultaat

In onderstaande tabel staan de grootste en politiek relevante afwijkingen ten opzichte van de begroting 2025 genoemd. Per saldo leiden de voor- en nadelen tot een positief resultaat van € 4,7 miljoen. Een groot deel van de afwijking heeft betrekking op bijdragen waarvan de omvang vooraf niet duidelijk is of de omvang ervan lastig is in te schatten. Uit oogpunt van het voorzichtigheidsprincipe zijn deze bijdragen niet begroot en leiden daardoor nu tot een voordeel.

In de programmarekening staat een inhoudelijke en meer gedetailleerde toelichting op deze onderwerpen en zijn, per taakveld, aanvullende onderwerpen opgenomen voor de verklaring van het financiële resultaat.

Als de lasten of baten meer dan € 500.000 afwijken op taakveld niveau, staan de (grootste) afwijkingen hieronder weergegeven.

Onderwerp (bedragen x € 1.000)	Voordeel	Nadeel
Programma Bestuur en ondersteuning		
0.1 Bestuur – APPA voorziening	739	
0.4 Overhead – Inhuur kosten		2.052
0.4 Overhead – Centraal budget		551
0.7 Algemene uitkering - Gemeentefonds	821	
0.8 Overige baten en lasten – Stelpost onderuitputting bestedingsplan		1.541
0.10 Mutaties reserves – Reservemutaties		17.868
Programma Verkeer, wegen en water		
2.1 Verkeer en vervoer - Wegenonderhoud	17.484	
Programma Onderwijs		
4.2 Onderwijshuisvesting – Voordeel kapitaallasten Onderwijs	1.112	
Programma Sport, cultuur en recreatie		
5.1 Sportbeleid en activering – SPUK/GALA	526	
5.2 Sportaccommodaties – Lagere lasten Sportaccommodaties	586	
Programma Sociaal domein		
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie – Lagere lasten nieuwkomers en opvang Oekraïners	1.839	
6.712 Begeleiding WMO – Hogere lasten begeleiding WMO		650
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal – Hervormingsagenda Jeugd	1.227	
Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing		
8.3 Wonen en bouwen – Grotere projecten	524	
Overige voordelen op diverse programma's/ taakvelden	2.554	
Totaal	27.412	22.662

Toelichting

APPA Voorziening

In de bestuursrapportage is opgenomen dat een extra toevoeging aan de voorziening APPA (Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers) moet plaatsvinden van € 850.000 in verband met de wettelijke verplichting om de pensioenen voor ambtsdragers per 1 januari 2028 over te dragen aan het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP). Dit betekent dat een extra dotatie van € 427.000 nodig is wat leidt tot een lagere last van € 423.000. Na accountantscontrole blijkt dat er nog een extra storting moet plaatsvinden van € 466.000. Deze storting stellen wij voor om via resultaatbestemming te laten plaatsvinden.

Inhuur kosten

Inhuur derden leidt in de jaarrekening tot een nadeel van € 2.052.000. De inhuur wordt niet overal begroot en leidt daarom tot een nadeel in de jaarrekening.

Centraal budget

Bij de bestuursrapportage december 2025 is het centraal budget (voorzichtigheidshalve) volledig overgeheveld. In de bestuursrapportage staat dat we in de jaarrekening terug komen op de overhevelingen. Voorgesteld wordt om de overheveling niet aan te passen en de kosten € 551.000 in de jaarrekening 2025 te laten vallen.

Gemeentefonds

In 2025 hebben er voor de algemene uitkering verrekeningen over het uitkeringsjaar 2023 en 2024 plaatsgevonden. Deze waren vooraf niet voorzien en daarom niet begroot. Dit zorgt voor een voordeel van € 821.000 in de jaarrekening.

Stelpost onderuitputting bestedingsplan

Op het taakveld overige baten en lasten is een stelpost voor onderuitputting bestedingsplan geraamd van € 1.541.000. De voordelen van deze onderuitputting zitten verspreid over andere taakvelden.

Reservemutaties/Wegenonderhoud

Het nadeel op taakveld reservemutaties ontstaat (grotendeels € 17.484.000) vanwege de storting in de reserve wegen en bruggen. Na accountantscontrole blijkt dat de voorziening wegen en bruggen geen voorziening mag zijn maar een reserve moet zijn. Deze mutaties is niet begroot maar heeft werkelijk wel plaatsgevonden wat leidt tot een nadeel op taakveld 0.10 Reservemutaties maar een voordeel op taakveld 2.1 Verkeer en vervoer (Wegenonderhoud).

Voordeel kapitaallasten Onderwijs

Voor huisvesting openbaar basisonderwijs en voortgezet onderwijs zijn er € 1.112.000 lagere kapitaallasten. Zo heeft de beoogde investering voor de G.A. Ridderschool en Beatrixschool nog niet plaatsgevonden in 2025. Dit voordeel op de kapitaallasten hangt samen met de gehanteerde systematiek waarbij bij het ramen van investeringskredieten in de begroting direct kapitaallasten worden begroot, terwijl de uitvoering van projecten vertraagt en oplevering pas later plaatsvindt.

SPUK/GALA

Bij de bestuursrapportage 2025 zijn de specifieke uitkering stimulering sport en de Brede SPUK € 526.000 budgetneutraal opgenomen, terwijl de lasten al deels in de begroting waren opgenomen.

Lagere lasten Sportaccommodaties

Lagere lasten voor gebruik van gas en elektriciteit. Lagere doorbelasting van personeelskosten. En lagere lasten voor onderhoud zwembad de Smelte, in afwachting van wat er gaat gebeuren met het zwembad wordt er minimaal onderhoud aan gepleegd.

Lagere lasten Nieuwkomers en opvang Oekraïners

Het voordeel op taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie kent twee grote oorzaken. Namelijk de Nieuwkomers en de opvang van Oekraïners. Voor de opvang van Oekraïners zijn de lasten € 442.000 lager dan begroot. Dit komt doordat bij de bestuursrapportage 2025 de verbouwkosten van de Koekoekshof zijn geraamd op dit taakveld, terwijl de kosten ten laste van het investeringskrediet is geboekt. Voor Nieuwkomers zijn de lasten € 1.275.000 minder dan begroot, omdat dit bij de bestuursrapportage te ruim is geraamd.

Hogere lasten begeleiding WMO

Een hogere vraag naar begeleiding WMO (€ 650.000) dan waarmee bij de begroting rekening is gehouden. Door toenemende vergrijzing zijn er meer indicaties verstrekt. Daarnaast is er een grotere instroom van inwoners met GGZ-problematiek.

Hervormingsagenda Jeugd

Via de septembercircular 2025 is er € 1.227.000 beschikbaar gesteld voor Hervormingsagenda jeugd. Dit geld konden we niet meer besteden in 2025. Middels resultaatbestemming stellen we voor om het bedrag over te hevelen naar 2026.

Grotere projecten

Hoewel grotere projecten in de begroting zoveel mogelijk worden meegenomen, blijft een aanzienlijk deel afhankelijk van marktomstandigheden en initiatieven die vooraf niet goed te voorspellen zijn. Dit leidt tot een voordeel van € 524.000. Daarnaast zijn er hogere legesopbrengsten van € 360.000. De leges worden ruim van tevoren geraamd, maar blijven sterk afhankelijk van het aantal en het type aanvragen voor omgevingsvergunningen.

Overige voordelen op diverse programma's en taakvelden

Er zijn heel veel afwijkingen kleiner dan € 500.000 die niet nader worden toegelicht in deze samenvatting. Op het taakveld worden alle afwijkingen groter dan € 25.000 toegelicht.

Bestemmingsvoorstel

Het resultaat in 2025 bestaat grotendeels uit incidentele middelen van uit het Rijk verkregen waarvoor de uitvoering in 2026 ligt.

Wij stellen u voor om het financiële resultaat 2025 van **€ 4.750.000** als volgt te bestemmen:

Bedragen x € 1.000	Bedrag
Hervormingsagenda Jeugd (septembercirculaire 2025)	1.227
ICT-Projecten	1.060
SISA J17 realisatiestimulans 2025	595
Extra storting voorziening APPA	466
Wet versterking regie volkshuisvesting (decembercirculaire 2025)	165
Aanvullen reserve riool	147
Dorpshuis de Schuur	130
Procesbegeleiding sturing en prioritering RBP	120
Verkiezingen (septembercirculaire 2025)	112
Reserve onderhoud gebouwen	85
Meerkosten Oekraïne - Sociaal Domein (decembercirculaire 2025)	82
Landelijke beëindigingsregelingen veehouderijbedrijven (decembercirculaire 2025)	58
Integraal verkeersplan Suermonsweg (binnen de bebouwde kom)	32
Kinderopvang pleegouders (decembercirculaire 2025)	19
Resterend saldo toevoegen aan Algemene reserve	452
Totaal	4.750

Decembercirculaire 2025

De decembercirculaire 2025 verscheen op 16 december 2025. Er zijn bedragen ontvangen die niet meer uitgegeven konden worden in 2025 en mee moeten naar 2026. Dit betreft de volgende posten.

Wet versterking regie volkshuisvesting

De nieuwe Wet Versterking regie volkshuisvesting zorgt voor extra werkzaamheden bij gemeenten. Uit onderzoek blijkt dat dit leidt tot extra uitvoeringskosten. Ter compensatie heeft het Rijk € 48,8 miljoen toegevoegd aan de algemene uitkering. Midden-Drenthe ontvangt € 165.000.

Meerkosten Oekraïne (Sociaal Domein)

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor Wmo-, jeugd- en publieke gezondheidszorg voor Oekraïense ontheemden. Op basis van CBS-gegevens over het aantal opgevangen ontheemden en onderzoek naar de gemiddelde zorgkosten per persoon heeft het Rijk € 33 miljoen beschikbaar gesteld ter compensatie. Volgens deze verdeelsleutel ontvangt Midden-Drenthe € 82.000.

Landelijke beëindigingsregelingen veehouderijbedrijven

In de decembercirculaire zijn aanvullende middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Lbv en Lbv-plus). Gemeenten ontvangen hiervoor een bijdrage per beëindigde of te beëindigen veehouderijlocatie binnen hun grondgebied. Het gaat om een vergoeding voor de gemeentelijke uitvoeringskosten, zoals vergunningverlening, toezicht en administratieve afhandeling.

Kinderopvang pleegouders

Het Rijk stelt extra middelen beschikbaar om pleegouders te ondersteunen bij hun kosten voor kinderopvang en buitenschoolse opvang. Voor 2025 wordt hiervoor eenmalig € 10,7 miljoen toegevoegd aan de algemene uitkering van het gemeentefonds, verdeeld via het cluster Individuele voorzieningen Jeugd. Gemeenten en pleegzorgaanbieders maken samen afspraken over hoe pleegouders deze bijdrage kunnen ontvangen. Midden-Drenthe ontvangt hiervoor € 19.000.

Septembecirculaire 2025

In de septembecirculaire 2025 zijn bedragen ontvangen die niet zijn uitgegeven in 2025 en mee moeten naar 2026. Dit betreft de volgende posten.

Hervormingsagenda Jeugd

Midden-Drenthe heeft in 2025 € 1.227.000 ontvangen van het Rijk die ingezet kan worden ter ondersteuning van de transformatie van de Jeugdhulp volgens de afspraken in de Hervormingsagenda.

Verkiezingen

Van het Rijk hebben we € 112.000 ontvangen voor het organiseren van verkiezingen. Dit budget moet mee naar 2026.

ICT-Projecten

Bij de bestuursrapportage december 2025 is er een voorziening ICT projecten gevormd. Na de controle van de jaarrekening 2025 door de accountant blijkt dat de voorziening ICT projecten € 1.060.000 geen voorziening mag zijn. Dit zou wel een reserve mogen zijn, maar dat moet dan gevormd worden middels resultaatbestemming.

SISA J17 realisatiestimulans 2025

Het vooruitontvangen bedrag inzake regeling J17 dient conform BBV stellige uitspraak van maart en SiSa-systematiek als bate in de exploitatie 2025 te worden verantwoord, met gelijktijdige opname van een vordering op het Rijk. Per saldo leiden bovenstaande mutaties tot een incidenteel hoger resultaat over 2025, dat via resultaatbestemming kan worden toegevoegd aan tijdelijke reserves.

Extra storting voorziening APPA

In de bestuursrapportage is opgenomen dat een extra toevoeging aan de voorziening APPA (Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers) moet plaatsvinden van € 850.000 in verband met de wettelijke verplichting om de pensioenen voor ambtsdragers per 1 januari 2028 over te dragen aan het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP). In deze jaarrekening hebben we een storting gedaan van € 427.000 op basis van overzichten van Proambt. Na accountantscontrole blijkt dat er nog een extra storting moet plaatsvinden van € 466.000. Deze storting stellen wij voor om middels resultaatbestemming te laten plaatsvinden.

Dorpshuis de Schuur

Het dorpshuis de Schuur in Zwiggelte beschikt over een pannendak met een volledig dakbeschot van hechtgebonden, niet verweerd asbest (risicoklasse 2). Hoewel directe sanering niet vereist is, zijn rotte panlatten geconstateerd, waardoor enkele dakpannen onder de nok zijn verzakt. Hierdoor kan hemelwater onder de pannen komen en via het asbesthoudende dakbeschot worden afgevoerd. Er is nog geen sprake van directe lekkage, maar de panlatten dienen wel vervangen te worden. Vanwege de aanwezigheid van asbest is het op grond van de geldende wet- en regelgeving niet toegestaan om werkzaamheden aan het dak uit te voeren zonder voorafgaande sanering. Dit betekent dat het vervangen van panlatten feitelijk leidt tot een volledige dak vervanging, inclusief sanering van het asbesthoudende dakbeschot. Deze vervanging heeft niet plaatsgevonden in 2025. Daarom moet het budget van € 130.000 mee worden genomen naar 2026.

Reserve onderhoud gebouwen

Voor onderhoud gebouwen is er een meerjarenplanning beschikbaar. Een aantal werkzaamheden zijn niet in 2025 uitgevoerd en schuiven door naar 2026. Het budget € 85.000 moet daarom ook mee naar 2026.

Procesbegeleiding sturing en prioritering RBP

De gemeente Midden-Drenthe heeft in de Woonvisie de ambitie om circa 1.720 nieuwe woningen te realiseren tot 2030 opgenomen. In de Regionale Woondeal Zuid-West Drenthe heeft Midden-Drenthe afspraken gemaakt voor 524 woningen voor 2030. Op dit moment zijn hiervan 396 (december 2025) gerealiseerd. Het lijkt erop dat we hiermee de doelstellingen uit de Regionale Woondeal gaan behalen, maar dat we met de huidige inzet en realisatie niet de doelstellingen uit onze eigen Woonvisie gaan behalen. Woningbouwontwikkeling heeft een lange doorlooptijd. Daarnaast lopen we tegen complexe afhankelijkheden aan zoals stikstof, netcongestie, spuitzones, schaarse beschikbare ruimte en sterkere maatschappelijke verwachtingen. Ook hebben we te maken met een krappe arbeidsmarkt en nieuwe wetgeving, zoals de Omgevingswet, die we ons eigen moeten maken. Hoewel de woningbouwopgave een directe en concurrerende verwevenheid heeft met de inzet op de implementatie van de Omgevingswet, de beschikbare capaciteit en externe afhankelijkheden, zien wij kansen om versnelling te realiseren door het optimaliseren van werkprocessen en programmatisch werken. Voor de implementatie hiervan is per direct externe procesbegeleiding nodig (€ 120.000).

Integraal verkeersplan Suermonsweg

Voor de voorbereidingen voor het integraal verkeersplan Suermonsweg was een deel van het budget toegewezen aan de projectleider. Een deel van dit budget € 32.000 is in 2025 niet uitgegeven en is bij de bestuursrapportage december 2025 niet aangedragen. De kosten worden nog gemaakt in 2026.

Programmaverantwoording

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

Datum: 18-06-2026

Paraaf:

Programma	Bestuur en ondersteuning
Taakveld	Bestuur Burgerzaken Beheer overige gebouwen en gronden Overhead Treasury OZB woningen OZB niet-woningen Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds Overige baten en lasten Vennootschapsbelasting (VpB) Mutaties reserves Resultaat van de rekening van baten en lasten

Programmadoelstelling

- Het goed besturen van de gemeente. Dit willen wij bereiken door inwoners te vertellen wat wij als bestuur (raad en college) doen en waar wij het gemeenschapsgeld voor gebruiken.
- Raad en college betrekken onze inwoners en organisaties tijdig bij het maken van plannen en beleid, zodat zij invloed hebben op de eigen leefomgeving.
- Kinderen worden via de kinderraad bekend gemaakt met lokale democratie.
- Onze dienstverlening is eigentijds, waarbij wij rekening houden met de verschillende groepen inwoners in onze gemeente.
- Wij kiezen voor persoonlijk contact en zijn goed bereikbaar. Door korte lijnen leveren wij oplossingen op maat. Inwoners waarderen dat.
- Doorlopend werken we aan het verbeteren van de dienstverlening. We leren ervan wanneer inwoners niet tevreden zijn. Klachten nemen we serieus.
- Wij voeren een zorgvuldig financieel beleid en een doelmatige bedrijfsvoering.

Verbonden partijen

Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)

Vereniging Drentse Gemeenten (VDG)

Bank Nederlandse Gemeente (BNG Bank)

Enexis

Waterleidingmaatschappij Drenthe

P10

Beleidskaders

- Financiële verordening Midden-Drenthe (2025)
- Controleverordening gemeente Midden-Drenthe (2012)
- Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente Midden-Drenthe (2004)
- Raadsprogramma en Bestuursakkoord 2022-2026 Midden-Drenthe
- Nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement (2015)
- Nota Reserves en Voorzieningen (2024)
- Bestuurlijke visie "Een leven lang ruimte" (2021)
- Vernieuwing BBV op het gebied van onder ander vennootschapsbelasting, overhead, grondexploitaties, opbouw begroting en materiële vaste activa
- Communicatiebeleid raad (2023)
- Verordening Gemeentelijke rekenkamer (2023)
- Verordening rechtspositie raads- en commissieleden Midden-Drenthe 2023
- Herziening verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning Midden-Drenthe (2022)
- Verordening werkgeverscommissie Midden-Drenthe (2021)
- Gedragscode integriteit raads- en commissieleden (2021)
- Verordening werkgroep Financieel overleg Midden-Drenthe (2020)
- Verordening vertrouwenscommissie Midden-Drenthe (2020)
- Verordening op de raadscommissies (2018)
- Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad (2014)
- Notitie Beschikbaar en Bereikbaar (2016)
- Bouwplan: Dichtbij, Duidelijk en Daadkrachtig (2016)
- Visie op Dienstverlening (2022-2030)

Taakvelden

Taakveld	0.1 Bestuur en dienstverlening
----------	--------------------------------

Ontwikkelingen

- De uitvoering van het raadsprogramma is deels tot stilstand gekomen door de val van de coalitie in februari 2025. De programmateams hebben de inzet grotendeels beëindigd. Het onderdeel Bestuursstijl werkt door richting de nieuwe raadsperiode.
- Op 18 maart 2026 kiezen de inwoners van Midden-Drenthe de nieuwe volksvertegenwoordigers. De voorbereidingen hiervoor lopen.

Wat hebben we bereikt

- Het raadsprogramma is geëvalueerd. Daarbij is onder andere nagedacht over het betrekken van inwoners, over onderlinge samenwerking en over Bestuursstijl en de manier van vergaderen.
- De raadzaal is voorzien van nieuwe vergaderapparatuur. Tijdens de uitvoering vergaderde de raad in verschillende dorpshuizen. Voorafgaand aan deze vergaderingen waren inwoners welkom om met de raad in gesprek te gaan.
- De kinderraad is geëvalueerd. In oktober is voor de tweede keer een kinderburgemeester benoemd.
- Kinderen uit de hoogste groepen van de basisschool hebben via het spel Democracy kennis gemaakt met de lokale democratie.
- In 2025 is de website van de raad verder vormgegeven: raad.middendrenthe.nl.
- We mochten 2 nieuwe raadsleden verwelkomen en 4 nieuwe commissieleden.
- De raad is actief betrokken bij onderwerpen met veel impact voor inwoners zoals de plannen van Defensie rondom het oefenterrein De Haar en de keuzes rondom de bezuinigingen (ravijn).
- Politieke partijen die willen deelnemen aan de gemeenteraadsverkiezingen zijn over de verschillende aspecten bijgepraat op een algemene informatieavond. Geïnteresseerde inwoners konden deelnemen aan de cursus Politiek Actief.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Het Programmteam Dienstverlening is meegenomen in het proces om te komen tot een nieuwe Participatieverordening. Ze heeft input meegegeven ten aanzien van deze verordening.
- Het Programmteam Duurzaamheid heeft een rol vervuld om te komen tot een lokale voedselvisie. In januari 2025 is de voedselvisie vastgesteld in de raad.
- Het Programmteam Wonen heeft samen met het Dorpenoverleg Midden-Drenthe nagedacht over de vragen en wensen van inwoners als het gaat om de processen van bouwen en wonen. Hierbij waren ook inwoners aanwezig om hun ervaringen te delen.
- Het Programmteam Bestuursstijl heeft de evaluatie van het raadsprogramma voorbereid en begeleid. De evaluatie wordt meegegeven aan de nieuwe raad.
- Als alternatief voor de raadsexkursie heeft de raad een uitzending van Café Kockelmann bijgewoond.

- In 2025 heeft de raad in totaal 16 (in 2024: 11) keer vergaderd en waren er 24 voorbereidende commissievergaderingen. Ten aanzien van de inzet van raadsinstrumenten hebben acht fracties in 2025 in totaal 5 schriftelijke vragen (op grond van artikel 33 RvO) gesteld aan het college. Tijdens raadsvergaderingen zijn er in totaal 18 moties in stemming gebracht, waarvan 5 bij de begrotingsvergadering en 1 bij de Kadernota. In 2025 zijn 2 amendementen ingediend. Via raad.middendrenthe.nl zijn al deze zaken te raadplegen.
- De raads- en commissieleden zijn tijdens informatiebijeenkomsten inhoudelijk bijgepraat over verschillende onderwerpen. In 2025 werden 28 informatiebijeenkomsten gehouden (2024: 30). De bijeenkomsten zijn soms om raads- en commissieleden goed voor te bereiden op een voorstel dat op de agenda staat, soms om ze bij te praten over een ander onderwerp. Vaak waren dit fysieke bijeenkomsten, maar soms ook digitaal te volgen of terug te kijken.
- Het fractievoorzittersoverleg kwam 7 keer bij elkaar, de Agendacommissie vergaderde in 2025 10 keer.
- In 2025 heeft de raads werkgroep ravin met het college en de ambtelijke organisatie opgetrokken om de processtappen en de communicatie vorm te geven rondom het ravin.
- De werkgeverscommissie is in 2025 drie keer formeel bij elkaar geweest ten aanzien van griffieaangelegenheden. Maandelijks ontvangen de fractievoorzitters een update van de werkzaamheden van de griffie.
- De Werkgroep Financieel Overleg heeft met het college en de ambtelijke organisatie de voorstellen besproken met een financieel karakter, zoals de aanpassing van de Financiële verordening. De accountant komt twee keer per jaar langs om de leden van de WFO bij te praten over de stand van zaken van hun werkzaamheden – tussentijdse controle en jaarrekeningcontrole.
- Voor de rol van de raad als gebruiker van de raadzaal en commissiekamer is een klankbordgroep ingesteld. Deze klankbordgroep neemt de inbreng mee ten behoeve van de renovatie van het gemeentehuis.
- De raad ontvangt tweewekelijks een nieuwsbrief.
- De Verordening op de raadscommissie is in 2025 aangepast zodat ook inwoners die niet op de kandidatenlijst stonden als commissielid actief kunnen worden.

Rekenkamer

De rekenkamer heeft in 2025 de volgende rapporten gepresenteerd aan de raad:

- Aanpak van ondermijning;
- DoeMee onderzoek energiebesparingsplicht.

Het DoeMee onderzoek naar onderbesteding loopt, net als het onderzoek dat door de Noordelijke Rekenkamer wordt uitgevoerd naar de democratische legitimiteit van de RES. De rekenkamer is gestart met een onderzoek naar de uitvoering van de Participatiewet. Aan het einde van het jaar heeft de rekenkamer besloten onderzoek te doen naar de uitvoering van de maatschappelijke tender zonneparken, mede op verzoek van de raad.

Dienstverlening

Dienstverlening is een raadsprioriteit, en vormt daarmee een belangrijk uitgangspunt in onze gezamenlijke ambitie om inwoners en andere klanten optimaal van dienst te zijn. In 2025 hebben we hard gewerkt aan het realiseren van onze Visie op dienstverlening 2022-2030. We stonden voor de uitdaging om veel projecten tegelijk uit te voeren.

Dankzij de inzet en samenwerking binnen de verschillende teams, met ons klantenpanel en samen met de inwoners, hebben we grote stappen gezet. Er zijn onder andere trainingen gegeven voor klantgericht communiceren en de pilot bezorgen reisdocumenten heeft het hele jaar succesvol gedraaid.

De volgende projecten hebben ook bijgedragen aan verbeteren van de dienstverlening:

- Klanttevredenheidsonderzoek
In het voorjaar van 2025 hebben we samen met een externe partij een klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd. Zo kregen we beter inzicht in hoe inwoners en andere klanten onze dienstverlening ervaren. De resultaten helpen ons om het Uitvoeringsplan Dienstverlening te verbeteren, vooral op punten die extra aandacht nodig hebben, te weten de Meldingen Openbare Ruimte (MOR), Vergunningen en de Klachtafhandeling/bezwaarschriftenprocedure. Inwoners van Midden-Drenthe waarderen onze dienstverlening gemiddeld met een 7,1.
- Klantreizen
Mede naar aanleiding van de uitkomsten van dit onderzoek, zijn we aan de slag gegaan met de klantreis voor de Meldingen Openbare Ruimte (MOR). Samen met medewerkers uit diverse teams én met inwoners die recent een MOR-melding hadden gedaan, hebben we het hele proces, de reis, in kaart gebracht. Ook het klantenpanel heeft meegedacht over dit proces. In 2026 wordt verder gewerkt aan het oplossen van de knelpunten die hieruit naar voren kwamen.
- Online dienstverlening
Wet Modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (WMEBV)
Binnen de online dienstverlening is in 2025 gewerkt aan het voldoen aan de wettelijke vereisten van de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv). Onze inwoners en andere klanten hebben vanaf 1 januari 2026 het recht om officiële berichten digitaal met ons te communiceren. Het gaat hierbij om berichten die gaan over een aanvraag, beschikking, besluit, klacht of zienswijze. Voor inwoners betekent dit dat er nu duidelijkheid is over elk product of dienst en op welke manier ze digitaal zaken met ons kunnen doen.
MijnServices
Daarnaast is binnen de online dienstverlening veel voorbereidend werk gedaan voor de implementatie van MijnServices. MijnServices wordt ons online portaal voor inwoners en ondernemers. In zo'n online portaal kunnen inwoners en ondernemers eenvoudig hun lopende zaken volgen, meldingen ontvangen, zelf dingen regelen en hun gegevens aanpassen. Gesprekken met de VNG, leveranciers en leren van andere gemeenten stonden hierbij centraal. Deze basis was nodig voor het vervolg in 2026, waarin we overgaan naar de besluitvorming voor welke technische oplossing we overgaan.

Klachtenafhandeling

In 2025 zijn er 51 klachten ingediend. We constateren dat sprake is van een toename van het aantal klachten (in 2024 waren er 25 klachten ingediend). Deze toename laat zich deels verklaren vanuit de hierna genoemde 'klachten' over actuele en/of politiek-bestuurlijke situaties. De klachten in 2025 gingen over meerdere onderwerpen (soms gebundeld in één klacht). Veertien klachten gingen over de manier waarop een medewerker van de gemeente een inwoner heeft behandeld. Twintig klachten betroffen de dienstverlening van de gemeente. Soms waren de ingediende klachten geen klacht (als bedoeld in de Algemene wet bestuursrecht), maar gingen ze over bijvoorbeeld over de omgang met beschermde diersoort (taak provincie) of de situatie rondom de KNIL-graven.

Ook andere actuele dossiers leidden tot het indienen van klachten, waaronder Lievingerveld, de VAM-plas, vitale vakantieparken, de uitvoering van de Wet open overheid (Woo) en de voorgenomen aanleg van betonfietspaden aan het Oranjekanaal. Acht van de ingediende klachten hadden betrekking op de openbare ruimte. Hierbij kan gedacht worden aan schade als gevolg van werkzaamheden en ondervonden overlast van derde partijen/buren. Een van de ingediende klachten had betrekking op de commissie bezwaarschriften en is door deze commissie afgehandeld. Tweemaal heeft een inwoner zich, na behandeling van de klacht door de gemeente, tot de Nationale ombudsman gewend. In beide gevallen is de klacht opnieuw in behandeling genomen door de gemeente.

We blijven erkennen dat het verbeteren van onze dienstverlening een continu proces is. Daarom kijken we als organisatie al geruime tijd kritisch naar onze werkwijze en onderzoeken we wat beter kan én moet, zodat we onze inwoners optimaal ondersteunen. Dit blijven we de komende periode bewust en doelgericht voortzetten.

Wat heeft het gekost

Bestuur				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	2.287	3.329	2.674	655
baten	0	0	0	0
resultaat	2.287	3.329	2.674	655

Toelichting

Het taakveld Bestuur laat een voordelig effect zien van € 655.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 655.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- In de begroting is rekening gehouden met een toevoeging aan de voorziening van € 316.000. Op basis van het individuele overzicht wat wij van Proambt hebben ontvangen is deze toevoeging is niet nodig.
- In de bestuursrapportage is opgenomen dat een extra toevoeging aan de voorziening APPA (Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers) moet plaatsvinden van € 850.000 in

verband met de wettelijke verplichting om de pensioenen voor ambtsdragers per 1 januari 2028 over te dragen aan het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP). Dit betekent dat een extra dotatie van € 427.000 nodig. Dit betekent een lagere last van € 423.000. Na accountantscontrole blijkt dat we niet het individuele overzicht van Proambt moeten aanhouden maar het collectief overzicht, dit leidt tot een extra storting die wij middels resultaatbestemming te laten plaatsvinden.

- Vanwege onvoldoende capaciteit was tijdelijke externe ondersteuning noodzakelijk om de werkzaamheden van het secretariaat van de bezwarencommissie te kunnen continueren. Hierdoor is het budget met € 89.000 overschreden.
- Het budget voor accountantskosten laat een voordeel zien van € 45.000. Het begrote bedrag voor de accountantscontrole was gebaseerd op voorgaande jaren waarin meerwerk was meegenomen. Het meerwerk is verminderd, daardoor lagere lasten dan begroot.
- Er heeft een storting van € 40.000 plaatsgevonden in de voorziening wachtgeld. Wethouders die de volgende periode niet meer actief zijn hebben recht op wachtgeld. Voorzichtigheidshalve hebben we, vooruitlopend op de vorming van het nieuwe college van B&W, hiervoor een bedrag voor opgenomen.

Toelichting op baten:

Er zijn geen afwijkingen op de baten.

Ontwikkelingen

- Een veranderende dienstverlening. Een inwoner heeft een hoger verwachtingspatroon van de aangeboden producten.
- Verdergaande digitalisering van aangiftes en aanvragen van producten bij de afdeling publiekszaken.
- Een grotere instroom van personen die voor korte en lange termijn op recreatieparken verblijven, die de organisatie voor complexe stelt op het gebied van de BRP/Handhaving en de transformatie van de vitale vakantieparken
- Een toename van aanvragen voor reisdocumenten.
- Extra controles op de juiste uitvoering van de paspoortwet en de bijbehorende procedures zoals voorraadbeheer.
- Het aanbieden van de mogelijkheid om een reisdocument thuis te laten bezorgen.
- De val van het kabinet heeft er opnieuw voor gezorgd dat er extra Tweede Kamerverkiezingen zijn georganiseerd. Het is reëel dat dit in de toekomst vaker gaat gebeuren dan eens in de vier jaar.

Wat hebben we bereikt

- Nastreven van ambities en verder optimaliseren van onze interne en externe (digitale) dienstverlening, e.e.a. overeenkomstig de uitgangspunten in de visie op dienstverlening.
- Privacy van onze ingezetenen waarborgen en document-, identiteits- en adresfraude voorkomen.
- Een optimale Basisregistratie personen (Brp), zodat het mogelijk is om op een goede wijze uitvoering te geven aan de wettelijk voorgeschreven taken, zoals afgifte van uittreksels Brp, het in behandeling nemen van en de afgifte van rijbewijzen en reisdocumenten, het bijhouden van en de afgifte van uittreksels Burgerlijke Stand.
- Onze dienstverlening op het gebied van Burgerzaken via verschillende kanalen aanbieden (fysiek, digitaal en telefonisch). Hierbij worden de landelijke ontwikkelingen nauwlettend gevolgd.
- Een optimalisering en modernisering van de processen rondom verkiezingen. Zodat we verkiezingen organiseren die goed toegankelijk zijn.
- In 2025 zijn op een zorgvuldige manier twee verkiezingen georganiseerd. De regulier geplande Europese verkiezingen en op 29 oktober de Tweede Kamerverkiezing door de val van het kabinet.
- De uitvoering van de succesvolle pilot van de thuisbezorging reisdocument.
- Een goed ingericht afsprakensysteem voor de dienstverlening aan de inwoner voor het aanvragen van reisdocumenten.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- We gaan de (digitale) dienstverlening klantvriendelijker maken en nog meer uitbreiden.

- Doorontwikkeling binnen het werkveld Burgerzaken door o.a. te investeren in opleidingen en trainingen voor de medewerkers en het bijwonen van de nodige Burgerzakenbijeenkomsten. Extra aandacht zal besteed worden aan functioneel beheer van de verschillende applicaties.
- Een informatiebeveiliging processenhandboek is vastgesteld dat voldoet aan de diverse wettelijke kaders (ENSIA/BRP/Reisdocumenten) en dat als hulpmiddel fungeert voor signaleringen op het gebied van informatiebeveiliging.
- Actualiseren en herzien van verordeningen of uitvoeringsbesluiten, zoals de participatieverordening die in 2025 opiniërend besproken is in de Commissie Algemeen Bestuur.
- Voor het goed organiseren van de verkiezingen volgen we de landelijke ontwikkelingen en bijeenkomsten/trainingen.
- De toenames van het aantal aanvragen paspoorten is door een effectieve planning van personeel en het goed ingerichte afsprakensysteem goed verwerkt. De inwoner heeft met een geringe wachttijd tijdig een nieuw reisdocument kunnen aanvragen.
- De pilot thuisbezorgen reisdocumenten is uitgevoerd, de evaluatie heeft laten zien dat deze mogelijkheid voor inwoners een gewenste uitbreiding van de dienstverlening is.

Wat heeft het gekost

Burgerzaken				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	1.727	1.846	1.879	-33
baten	261	268	715	-447
resultaat	1.465	1.578	1.163	414

Toelichting

Het taakveld Burgerzaken laat een voordelig effect zien van € 414.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 33.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- De uitgaven op Geo-informatie zijn € 48.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt doordat beschikbaar beeldmateriaal nog gebruikt kon worden en activiteiten uit 2025 doorschuiven naar 2026, waardoor in 2025 minder is uitgegeven dan begroot.
- Lager kosten € 34.000 op documenten dienstverlening als gevolg van lagere doorbelasting apparaatskosten.
- Minder uitgegeven aan verkiezingen dan wat er vanuit het Rijk is ontvangen. Dit leidt tot een voordeel van € 110.000.
- Er zijn meer paspoorten en identiteitskaarten uitgegeven dan begroot. Dit leidt tot € 211.000 meer kosten (en meer baten). Zie ook toelichting op de baten.
- Overige kleine nadelen per saldo € 14.000.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 447.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Het aantal uitgegeven paspoorten en identiteitskaarten is hoger dan geraamd bij de begroting. In totaal zijn de extra baten € 397.000 (dit zijn de extra inkomsten waarbij rekening is gehouden met de rijksafdracht).
- Extra inkomsten van € 49.000 voor het verstrekken van rijbewijzen.
- In werkelijkheid zijn er minder Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) verklaring verstrekt dan waar in de begroting rekening mee is gehouden. Dit leidt tot minder baten van € 20.000.
- Het aantal in 2025 voltrokken huwelijken en partnerschappen is hoger dan geraamd bij de begroting hetgeen leidt tot € 29.000 extra baten.
- Daarnaast zijn er nog wat kleine nadelen per saldo € 8.000.

Ontwikkelingen

- **Integraal Accommodatiebeleid en Investeringsagenda 2021-2025**
Alle opgaven uit de investeringsagenda 2021-2025 voor accommodaties zijn helaas nog niet afgerond met uitzondering van de verduurzaming van de MultiFunctionele Accommodatie de Spil (MFA). Onder andere capaciteit en participatie zorgen voor extra lange doorlooptijden. Tegelijkertijd gaan we ook het Integraal Accommodatiebeleid (en het Integraal Huisvestingsprogramma Basisonderwijs) in 2026 actualiseren. De focus ligt op het actualiseren van de verwachte investeringskosten en uitvoeringsagenda op basis van kennis en ervaringen uit de afgelopen periode. Resultaat zal zijn een nieuw en naar verwachting realistisch investeringsprogramma 2027-2031.
- **Stapsgewijs verduurzamen**
Het verduurzamen van het maatschappelijk vastgoed naar energieneutraal in één keer is een behoorlijke opgave. Soms is het beter energieneutraal fasegewijs te realiseren. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de gevolgen van netcongestie (terug leveren energie, dure energieopslag etc.).
- **Onderzoek gebouwenbeleid versus beheersplan vastgoed**
Het IAP/IHP gaat over nieuwbouw, vernieuwbouw en verduurzaming. De notitie gebouwenbeleid over onderhoud en de te hanteren onderhoudsniveaus. Vanwege de aanstaande verduurzaming worden sommige onderhoudswerkzaamheden uit het MeerJaren Onderhoud Plan (MJOP) niet uitgevoerd. In 2026 werken we aan een beheersplan vastgoed waarin de aspecten (onderhoud, verduurzaming, vernieuwbouw en nieuwbouw) samengebracht worden.

Wat hebben we bereikt

- **Verduurzaming MFA de Spil**
In 2025 is de verduurzaming van MFA de Spil in Bovensmilde afgerond. Hierbij is alle verlichting vervangen door LED, zijn er twee grote warmtepompen voor de verwarming en warm water geplaatst, zijn de luchtbehandelingskasten energiezuinig gemaakt en is het dak vol gelegd met zonnepanelen en accupakket.
In 2026 wordt de aanpassing van de centrale keuken verder afgerond, zodat het gebouw in de toekomst flexibeler inzetbaar is bij vertrek van BSVV Naar een eigen voorziening.
- **Eigen voorziening BSVV**
Na de gemeentelijke borgstelling en medewerking aan het recht van erfpacht/opstal voor de eigen voorziening op sportcomplex Bovensmilde is aan alle randvoorwaarden voldaan.
Als BSVV de financiering geregeld heeft, kan ook meer gezegd worden over de bouwplanning. Dat is ook het moment om de gesprekken over de gewijzigde invulling van de MFA de Spil op te starten en uit te werken.
- **Behoeftesamenleving versus uitvoering gemeentelijke taken**
Bij investeringen in panden kijken we naar de behoefte van onze inwoners en verenigingen en hebben we oog voor synergiekansen. Tegelijkertijd hebben we ook een opgave om onze (wettelijke) taken uit te voeren en maatschappelijke opgave /doelen te bereiken. Soms moeten daarom lastige besluiten genomen worden.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- **Verduurzaming dorpshuizen**
Verduurzaming van dorpshuizen vraagt tijd, kennis en capaciteit van de besturen en vrijwilligers dorpshuizen. In 2025 zijn vijf aanvragen voor een bijdrage in de verduurzaming van dorpshuizen toegekend ter grootte van € 115.000.
- **Eigen voorziening BSVV**
Voor de financiering van de eigen voorziening op het sportcomplex is een gemeentelijke borgstelling verstrekt en besloten een recht van opstel/-erfpacht aan te gaan.
- **Aula's**
Met de aula's zijn we in gesprek over de invulling van € 30.000 voor verduurzamingsmaatregelen. Verwacht wordt in 2026 tot een gedragen verdeling van het budget voor verduurzaming van de aula's te komen.
- **Verkoop/afstoten vastgoed**
In 2025 is het pand Hoofdweg 119 in Smilde verkocht. Het pand wordt in 2026 overgedragen.
- **Renovatie/verduurzaming werkplaats/milieustraat Beilen**
(Ver)nieuwbouw kantoorruimten, kantine en magazijn. Uitgangspunt is om het gebouw energieneutraal en modulair (flexibele inrichting) te bouwen. In 2025 is de planvoorbereiding opgepakt, in 2026 zal het plan verder worden uitgewerkt richting een raadsvoorstel.
- **Scenario onderzoek Drenthehal**
De huidige sporthal verkeerd in slechte staat. In de tweede helft van 2025 is een duurzaamheid-/ en scenario onderzoek opgestart. Hierin zijn een vijftal scenario's onderzocht voor renovatie of nieuwbouw op de bestaande plek of op het nabijgelegen buitensportcomplex. Op basis van de uitgewerkte scenario's wordt een voorkeursvariant bestuurlijk voorgelegd die in 2026 verder uitgewerkt zal worden tot een concreet plan.
- **Sloop gemeentewerf Westerbork**
In 2020 zijn de activiteiten op de gemeentewerf aan de Zandhoeklaan 32 in Westerbork beëindigd. Omdat de opstallen al geruime tijd leeg stonden raakte alles in verval en werd het tijd om de gebouwen te slopen en het terrein vlak af te werken. Ook trokken de leegstaande opstallen hangjeugd aan en waren er diverse meldingen van vandalisme binnengekomen. De sloop betrof alleen het ontmantelen van de opstallen, enkel en alleen bedoeld om de onveilige en ongewenste situatie weg te nemen. Het verwijderen van de funderingen, nader onderzoek naar de verontreiniging, eventueel saneren van grond enzovoort, moet nog plaatsvinden. Dit zal moeten worden opgepakt in een toekomstige ontwikkeling van het terrein.

Wat heeft het gekost

Beheer overige gebouwen en gronden				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	18	18	5	13
baten	69	69	0	69
resultaat	-51	-51	5	-56

Toelichting

Het taakveld Beheer overige gebouwen en gronden laat een nadelig effect zien van € 56.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 13.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Overige kleine voordelen per saldo € 13.000.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 69.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- De begrote baten op dit taakveld zijn niet ontvangen.

Taakveld	0.4 Overhead
----------	--------------

Ontwikkelingen

Tot dit taakveld horen alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. Dit taakveld is in het leven geroepen om een betere vergelijking tussen gemeenten mogelijk te maken.

Wat hebben we bereikt

- Inzicht hebben in de kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.
- Inzicht hebben in de toerekening van de kosten van overhead aan de kostendekkende heffingen (rioolheffing en afvalstoffenheffing), bouwgrond en investeringen.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- We brengen overeenkomstig het BBV alle kosten in beeld van de activiteiten die onder overhead vallen.
- Een deel van de overhead wordt via een rekentarief per productief uur doorberekend aan afvalstoffen- en rioolheffing, bouwgrond en investeringen.

Wat heeft het gekost

Overhead				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	15.312	17.422	19.410	-1.989
batens	92	92	455	-363
resultaat	15.220	17.330	18.955	-1.625

Toelichting

Het taakveld Overhead laat een nadelig effect zien van € 1.625.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 1.989.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Bij de bestuursrapportage december 2025 is het centraal budget (voorzichtigheidshalve) volledig overgeheveld. In de bestuursrapportage staat dat we in de jaarrekening terug komen op de overhevelingen. Voorgesteld wordt om de overheveling niet aan te passen en de kosten € 551.000 in de jaarrekening 2025 te laten vallen.
- De inhuur kosten zijn € 2.052.000 hoger dan begroot.
- Door lagere kapitaallasten als gevolg van een aanpassing in de planning ontstaat er een voordeel van € 42.000.
- De juridische kosten zijn hoger dan in de begroting rekening mee was gehouden. Daarnaast zijn er ook extra kosten gemaakt voor cursussen. Dit leidt tot een nadeel van € 94.000.

- Voor automatisering zijn er meer kosten gemaakt voor inhuur dan waar in de begroting rekening mee is gehouden. Dit leidt tot een nadeel van € 39.000.
- Voor informatisering bedrijfsvoering zijn er meer kosten gemaakt voor inhuur en softwarelicenties. Dit leidt tot een nadeel van € 122.000.
- Voor projecten ICT zijn er meer kosten gemaakt voor inhuur dan waar in de begroting rekening mee is gehouden. Dit leidt tot een nadeel van € 142.000.
- Na controle van de accountant is de voorziening voor projecten ICT € 1.060.000 vrijgevallen. Bij de resultaatbestemmingen wordt verzocht om voor hetzelfde bedrag een reserve te vormen.
- Voor public relations zijn er meer kosten gemaakt voor inhuur dan waar in de begroting rekening mee is gehouden. Dit leidt tot een nadeel van € 82.000.
- Overige kleine nadelen per saldo € 8.000.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 363.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- De baten € 353.000 voor uitgeleend personeel zijn niet begroot op het taakveld overhead.
- Overige kleine voordelen per saldo € 10.000.

Ontwikkelingen

Er zijn geen ontwikkelingen.

Wat hebben we bereikt

- De gemeente over voldoende liquide middelen beschikte om haar activiteiten te kunnen uitvoeren.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- We hebben de rentemarkt op de voet gevolgd.
- We hebben periodiek onze liquiditeitsbehoefte bepaald. En kortlopende geldleningen aangetrokken.
- We hebben de risico's zo veel mogelijk beperkt.

Wat heeft het gekost

Treasury				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	529	529	524	5
batens	2.894	3.144	1.076	2.067
resultaat	-2.366	-2.615	-552	-2.063

Toelichting

Het taakveld Treasury laat een nadelig effect zien van € 2.063.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 5.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Overige kleine voordelen per saldo € 5.000.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 2.067.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- De bespaarde rente is in de jaarrekening € 803.000 lager dan waar in de begroting rekening mee was gehouden.
- Op treasury zit een nadeel van € 1.264.000 dit komt onder andere omdat het rentepercentage, waarmee gerekend wordt bij kapitaallasten in de jaarrekening, is aangepast (conform de regels van het BBV).

Ontwikkelingen

- De oploep van de opschalingskorting wordt geschrapt (2026) in combinatie met de invoering van de nieuwe financieringssysteem (2024). De gemeente werd hierdoor al in 2025 geconfronteerd met een tekort. Ook meerjarig blijft er sprake van een tekort door een lagere rijksbijdrage.

Wat hebben we bereikt

- Na het uitkomen van de circulaire van het gemeentefonds hebben we de financiële gevolgen voor onze gemeente meerjarig in beeld gebracht voor het bestuur.
- We hebben de organisatie geïnformeerd over de onderdelen die voor hen relevant zijn.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- De financiële gevolgen voor onze gemeente meerjarig berekenen.
- Bepaald welke financiële gevolgen de uitkomsten van een circulaire heeft op de (meerjaren)begroting.
- In beeld gebracht wat de specifieke gevolgen van zogenaamde taakmutaties voor de diverse beleidsterreinen zijn.

Wat heeft het gekost

Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	0	0	0	0
baten	71.126	75.318	76.139	-821
resultaat	-71.126	-75.318	-76.139	821

Toelichting

Het taakveld Algemene uitkering en overig uitkeringen laat een voordelig effect zien van € 821.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op lasten:

Er zijn geen afwijkingen op de lasten.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 821.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- In 2025 hebben er verrekening over het uitkeringsjaar 2023 en 2024 plaatsgevonden.

Ontwikkelingen

- Onder de overige baten en lasten wordt, evenals voorgaande jaren, een stelpost opgenomen voor de onderuitputting van beschikbaar gestelde kredieten.

Wat hebben we bereikt

- Dat we inzicht hebben in alle baten en lasten die (nog) niet aan een specifiek taakveld kunnen worden toegerekend.
- Dat we jaarlijks een bedrag van € 25.000 beschikbaar hebben voor onvoorziene uitgaven.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Alle baten en lasten die niet direct kunnen worden toegerekend aan een specifiek taakveld inventariseren. Dit betreffen o.a. posten als onvoorzien, nog niet aangewend deel van structurele bestedingsruimte, verrekening BTW Compensatiefonds en incidentele onderuitputting kapitaallasten.

Wat heeft het gekost

Overige baten en lasten				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	-2.218	-1.863	0	-1.863
baten	15	15	144	-129
resultaat	-2.233	-1.878	-144	-1.734

Toelichting

Het taakveld Overige baten en lasten laat een nadelig effect zien van € 1.734.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 1.863.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Op dit taakveld is een stelpost voor onderuitputting bestedingsplan geraamd van € 1.541.000. De voordelen van deze onderuitputting zitten verspreid over andere taakvelden.
- Op dit taakveld is een stelpost voor energiebeheer geraamd. De voordelen van deze onderuitputting zitten verspreid over andere taakvelden.
- We hebben jaarlijks een bedrag van € 25.000 beschikbaar voor onvoorziene uitgaven. Deze post is in 2025 niet aangewend.
- Overige kleine nadelen per saldo € 32.000.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 129.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- De nota voor de bovendiense voorzieningen Nagtegaal 2025 is nog verstuurd (was niet begroot), wat leidt tot een voordeel van € 92.000.
- Overige kleine voordelen per saldo € 37.000.

Ontwikkelingen

- Jaarlijks vindt een toetsing plaats welke activiteiten onder vennootschapsbelasting vallen. Op dit moment zijn alleen de bouwgrondactiviteiten vennootschapsbelastingplichtig.

Wat hebben we bereikt?

- We hebben de juiste acties uitgevoerd om jaarlijks te kunnen voldoen aan de wettelijke verplichting om een complete aangifte vennootschapsbelasting in te dienen bij de belastingdienst en belasting af te dragen.

Wat hebben we daarvoor gedaan

De gemeente wordt voor vergelijkbare activiteiten als in het bedrijfsleven, fiscaal gelijk behandeld. Een aantal activiteiten valt daardoor onder de vennootschapsbelasting.

- We hebben getoetst of er ondernemersactiviteiten zijn verricht en of op deze activiteiten winst is gemaakt.
- Uitstel voor de aangifte vennootschapsbelasting ingediend bij de belastingdienst.

Wat heeft het gekost

Vennootschapsbelasting (VpB)				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	0	0	0	0
batens	0	0	45	-45
resultaat	0	0	-45	45

Toelichting

Het taakveld Vennootschapsbelasting (VpB) laat een voordelig effect zien van € 45.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op lasten:

Geen afwijkingen op lasten.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 45.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- In 2025 is € 45.000 ontvangen inzake vennootschapsbelasting over het boekjaar 2022.

Ontwikkelingen

- Er zijn geen relevante ontwikkelingen. In dit taakveld worden de stortingen en onttrekkingen aan de algemene - en bestemmingsreserves verantwoord. De kaders hiervoor zijn vastgelegd in de nota reserves en voorzieningen.

Wat hebben we bereikt

- We beschikking over voldoende weerstandsvermogen voor het opvangen van onvoorziene calamiteiten.
- Dat de reservemutaties zijn geautoriseerd door de raad.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- De nota reserves en voorzieningen geüpdatet en handelen naar deze beleidskader.

Wat heeft het gekost

Mutaties reserves				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	7.732	19.496	34.447	-14.951
batens	8.803	31.591	28.675	2.917
resultaat	-1.071	-12.096	5.772	-17.868

Toelichting

Het taakveld Mutaties reserves laat een nadelig effect zien van € 17.868.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 14.951.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Storting in de reserve dekking kapitaallasten wegen en bruggen van € 15.884.000 (nadeel). Zie ook voordeel op taakveld 0.10 Mutatie reserves.
- Storting in de reserve weerstandsvermogen bouwgrondexploitatie is in de rekening lager dan waar in de begroting rekening mee werd gehouden. Dit leidt tot een voordeel van € 1.281.000. Zie ook baten.
- De aanvulling resultaatbestemming 2024 is niet begroot maar heeft wel werkelijk plaatsgevonden. Dit leidt tot een nadeel van € 219.000.
- De storting in de reserve duurzaamheid was niet begroot. Er heeft een storting plaatsgevonden (dividend Leemdijk) dit leidt tot een nadeel van € 100.000.
- Overige kleine nadelen per saldo € 29.000.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 2.917.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Onttrekking aan de reserve weerstandsvermogen bouwgrondexploitatie is in de rekening lager dan waar in de begroting rekening mee werd gehouden. Dit leidt tot een nadeel van € 1.117.000. Zie ook lasten.
- Geen onttrekking (nadeel) van € 200.000 aan de reserve duurzaamheid omdat er nog geen kosten zijn gemaakt in 2025.
- Onttrekking aan de reserve riolering € 636.000 die niet was begroot maar heeft in werkelijkheid wel plaatsgevonden, dit leidt tot een voordeel.
- De begrote onttrekking uit de algemene bestemmingsreserve voor verkiezingen € 20.000 en dienstverlening € 40.000 heeft nog niet plaatsgevonden omdat de kosten nog niet zijn gemaakt (nadeel).
- De onttrekking aan de reserve dekking vervangingsinvesteringen is € 130.000 lager (nadeel) door aanpassing van het rentepercentage en gewijzigde planning.
- De onttrekking aan de reserve budgetoverheveling voor het Frictiebudget t.b.v. sociaal domein € 750.000 is heeft nog niet plaatsgevonden omdat de kosten nog niet zijn gemaakt (nadeel).
- Diverse reservemutaties die wel zijn begroot € 1.182.000 maar niet zijn onttrokken omdat er nog geen kosten zijn gemaakt (nadeel).
- Overige kleine nadelen per saldo € 115.000.

Ontwikkelingen

- Op basis van het Bestuursakkoord stijgen lokale lasten mee met de inflatie. Verdere verhoging vindt alleen plaats als helder is waar het geld voor nodig is.
- Er is sprake van een herziening van het gemeentelijk belastinggebied: verruimen, verbreden en moderniseren.
- Bezwaar- en beroepsmogelijkheid bij uitstel van betaling wordt ingevoerd vanaf 2027.
- Vanaf 2026 sturen we een kosteloze herinnering bij te late betaling.
- De overheid en de burgers vragen om een meer transparant beleid op gebied van het vaststellen van de Wet waardering Onroerende Zaken-waarde (WOZ-waarde) en invordering.

Wat hebben we bereikt

- De tarieven zijn verhoogd met de Geharmoniseerde Index van Consumentenprijzen (HICP) en daarop een extra percentage voor extra inkomsten (totaal 9,4%).
- Bij te late betaling is de procedure als volgt: invordering via aanmaning, dwangbevel of schuldregeling.
- Klantgericht en tijdig behandelen van reacties en bezwaren.
- Het op orde houden van de kwaliteit basisregistratie WOZ: volledigheid objecten, analyseren vraag- en koopcijfers, registratie nieuw- verbouw, sloop en vergunningsvrije bouw en waardebepaling.
- Het voldoen aan wettelijke WOZ-toetsingscriteria. Bij het toezicht van de Waarderingskamer is een resultaat behaald van 5 sterren (hoogst haalbare).
- Opstellen van een verantwoordingsdocument en dit toegankelijk maken voor inwoners.
- Opstellen van een Leidraad Invordering en dit toegankelijk maken voor inwoners.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Het actueel houden van de BAG/WOZ-gegevens: objecten, kadastrale percelen en eigenaren (koppeling Kadaster). (BAG= Basisregistratie Adressen en Gebouwen)
- Het actueel houden van de belastingsoorten en tarieven per object.
- Het opleggen van aanslagen en WOZ-beschikkingen: bulk eind februari.
- De aanslagen worden voor zover van toepassing gecombineerd opgelegd met de aanslagen afvalstoffen- en rioolheffing, de BIZ-bijdrage en de forensenbelasting.
- Het tijdig behandelen van bezwaar- en beroepschriften.
- Inzet op telefonische afstemming voorafgaande aan een formeel bezwaartraject.
- Mogelijkheid geven om te betalen via automatische incasso in maximaal 8-maandelijkse termijnen.
- Incasso met aanmaningen en dwangbevelen bij te late betaling.
- Betalingsregelingen op verzoek.
- Oninbare vorderingen alleen als oninbaar afboeken op advies van de deurwaarder of bij faillissement.

Wat heeft het gekost

OZB woningen				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	1.129	1.129	691	438
batens	5.013	5.485	5.576	-91
resultaat	-3.883	-4.356	-4.885	530

Toelichting

Het taakveld OZB Woningen laat een voordelig effect zien van € 530.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 438.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- De apparaatskosten liggen in werkelijk incidenteel lager dan in de begroting.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 91.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Bij de begroting is uitgegaan van een stijging van de WOZ-waarde van 5%. De daadwerkelijke stijging was circa 8,5%. Dit verklaart een stijging van de baten van € 91.000. Tevens zijn de verminderingen niet meegenomen in de begroting, waardoor de stijging gematigd is.

Ontwikkelingen

- Op basis van het Bestuursakkoord stijgen lokale lasten mee met de inflatie. Verdere verhoging vindt plaats als helder is waar het geld voor nodig is.
- Er is sprake van een herziening van het gemeentelijk belastinggebied: verruimen, verbreden en moderniseren.
- Bezwaar- en beroepsmogelijkheid bij uitstel van betaling wordt ingevoerd vanaf 2027.
- Vanaf 2026 werken we met een kosteloze herinnering bij te late betaling.
- De overheid en de burgers vragen om een meer transparant beleid op gebied van het vaststellen van de WOZ-waarde en invordering.

Wat hebben we bereikt

- De tarieven zijn verhoogd met de Geharmoniseerde Index van Consumentenprijzen (HICP) en daarop een extra percentage voor extra inkomsten.
- Klantgericht en tijdig behandelen van reacties en bezwaren.
- Het op orde hebben en houden van de kwaliteit basisregistratie WOZ: volledigheid objecten, analyseren Vraag-, koop- en huurcijfers, registratie nieuw- verbouw, sloop en vergunningsvrije bouw en waardebepaling.
- Het voldoen aan wettelijke WOZ-toetsingscriteria: toezicht Waarderingskamer.
- Transparant zijn over de WOZ-waarde vaststelling.
- Transparant invorderingsbeleid

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Het actueel houden van de BAG/WOZ-gegevens: objecten, kadastrale percelen, eigenaren en gebruikers (koppeling Kadaster, BasisRegistratie Personen [BRP] en Kamer van Koophandel [KvK]).
- Het opleggen van aanslagen en WOZ-beschikkingen: bulk eind februari.
- De aanslagen worden voor zover van toepassing gecombineerd opgelegd met de aanslagen afvalstoffen- en rioolheffing, de Bedrijveninvesteringszone-bijdrage (BIZ-bijdrage) en de forensenbelasting.
- Het tijdig behandelen van bezwaar- en beroepschriften.
- Inzet op telefonische afstemming voorafgaande aan een formeel bezwaartraject.
- Mogelijkheid geven om te betalen via automatische incasso in max. 8-maandelijkse termijnen.
- Incasso met aanmaningen en dwangbevelen bij te late betaling.
- Betalingsregelingen op verzoek.
- Oninbare vorderingen alleen afboeken na contact met de deurwaarder of bij faillissement.
- Opstellen van een verantwoordingsdocument en dit toegankelijk maken voor inwoners.
- Opstellen van een Leidraad Invordering en toegankelijk maken voor inwoners.

Wat heeft het gekost

OZB niet-woningen				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	37	37	111	-73
baten	3.475	3.803	3.735	68
resultaat	-3.437	-3.765	-3.624	-141

Toelichting

Het taakveld Onroerendezaakbelasting (OZB) niet-woningen laat een nadelig effect zien van € 141.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 73.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- De apparaatskosten liggen in werkelijk hoger dan in de begroting.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 68.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Bij de begroting is uitgegaan van een stijging van de WOZ-waarde van de Niet-Woningen van 5%. De daadwerkelijke stijging van de WOZ-waarden Niet-Woningen was circa 2 %. Hierdoor vallen de baten € 73.000 lager uit.
- Overige kleine nadelen per saldo € 5.000.

Programma	Veiligheid
Taakveld	Crisisbeheersing en brandweer
	Openbare orde en veiligheid

Programmadoelstelling

- Wij zorgen voor een veilige en prettig leefbare samenleving in Midden-Drenthe.
- Wij zorgen in samenwerking met de Veiligheidsregio Drenthe voor een adequate crisismanagementorganisatie.
- Wij waarborgen de veiligheid van de mensen die in Midden-Drenthe wonen, werken, recreëren of anderszins verblijven.
- Wij handhaven de regelgeving en de openbare orde. Daarmee beschermen we inwoners en bedrijven zo goed mogelijk tegen aantasting van hun leefomgeving en hun persoonlijke veiligheid.

Verbonden partijen

Veiligheidsregio Drenthe (VRD)

Beleidskaders

- Regionaal Beleidsplan Noord Nederland 2020-2023
- Regionaal Crisisplan VRD Integraal Veiligheidsplan 2024-2027
- Handhavingsbeleid hard- en softdrugs (Damoclesbeleid) (2022)
- Beleidsregel gevaarlijke honden gemeente Midden-Drenthe (2025)
- Preventie- en handhavingsplan alcohol 2024-2027
- APV Gemeente Midden-Drenthe 2021
- Verordening leefomgeving Midden-Drenthe 2024
- Raadsprogramma en Bestuursakkoord 2022-2026 Midden-Drenthe
- Integraal veiligheidsplan gemeente 2024-2027 (IVP)

Taakvelden

Taakveld

1.1 Crisisbeheersing en Brandweer

Ontwikkelingen

De uitvoering van het primaire proces van de Veiligheidsregio Drenthe (VRD) is kwetsbaar gebleken en medewerkers op cruciale plekken raken overbelast. Er zijn hierdoor zorgen over de robuustheid van de uitvoering van het reguliere werk. Strategische onderwerpen zoals personeelsontwikkeling, duurzame inzetbaarheid en de visie op huisvesting kregen niet de geplande aandacht.

Brandweezorg

Er is een lichte stijging van de opkomsttijden van de brandweer bij branden, hiervoor is nog geen eenduidige verklaring.

Crisisbeheersing

In 2025 is viermaal sprake geweest van een GRIP-1-situatie, waarvan één gebeurtenis al snel weer kon worden afgeschaald.

Bedrijfsvoering

Het ziekteverzuim is in de afgelopen jaren aan het oplopen, maar is nog steeds laag ten opzichte van andere organisaties.

Wat hebben we bereikt

Brandweezorg

De Brandweer Drenthe heeft zich in 2025 gericht op drie hoofdthema's:

- De veiligheidsrisico's die voortkomen uit klimaatverandering en natuurbrandbeheersing in 2025 is samengewerkt met de provincie aan de voorbereiding van het versterken van natuurbrandbeheersing in brede zin.
- De opkomst van nieuwe fysieke risico's. Risicobeheersing is een samenwerking aangegaan met een extern bureau waardoor een methode is ontwikkeld waarmee jaarlijks wordt bepaald hoe bestaande capaciteit kan worden verdeeld over aanwezige risico's in Drenthe.
- De verdere ontwikkeling van toekomstbestendige brandweezorg. Hoewel in 2025 opnieuw stappen zijn gezet richting een toekomstbestendige brandweezorg, zijn niet alle ambities uit het programma Brandweezorg, - het verandertraject naar een wendbare, toekomstbestendige brandweerorganisatie, waargemaakt. Door ziekte en vertrek van medewerkers is de druk op operationele leiding hoog.

Crisisbeheersing

- Iedere GRIP-situatie wordt samen met de betrokken crisispartners geëvalueerd.
- Er is in 2025 verder gewerkt aan informatie gestuurd werken, waardoor de basis nu op orde is.

Weerbaarheid

Na een oproep van het kabinet in 2024 is de beleidsvisie 'maatschappelijke weerbaarheid' versneld doorgevoerd. De VRD, gemeenten en partners hebben hierin samen opgetrokken. De beleidsvisie vormt de basis voor een Drentse aanpak.

Bedrijfsvoering

Het aantal digitale incidenten is flink toegenomen, maar het in 2025 ingerichte organisatieteam informatieveiligheid en Privacy (IV&P) weet het overgrote deel van de digitale incidenten op te lossen.

Meldkamer

De meldkamer geeft goed invulling aan de primaire, kwantitatieve taken zoals 24/7 bezetting, aannemen van meldingen, alarmeren en opschalen. Voor ondersteunende taken ontbreekt echter structurele capaciteit om deze op het gewenste kwaliteitsniveau uit te voeren.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Brandweezorg

- Er is een prioritering gemaakt in Drentse natuurgebieden die worden gebruikt bij de zogenaamde gebiedsgerichte aanpak.
- Er is een prioritering aangebracht in risico's. Er is onderzoek uitgevoerd naar de brandweerkeuring (PPMO) en in 2026 wordt gestart met de doorontwikkeling hiervan. Er zijn in 2025 stappen gezet op het gebied van mentale gezondheid voor medewerkers, waardoor er snel, deskundig en op maat hulp kan worden geboden.

Crisisbeheersing

- Er is een projectgroep gestart met het voorbereiden van de implementatie van het Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg (UKB).
- Er is een inhaalslag gemaakt in het opleiden en trainen van crisisfunctionarissen binnen de gemeentelijke kolom.

GHOR

- In samenwerking met ketenpartners is een zorgprofiel opgesteld, waarin type incidenten in beeld worden gebracht die belangrijk zijn om als gezondheidszorgketen op voor te bereiden. Het algemeen bestuur van de VRD heeft het zorgprofiel in 2025 vastgesteld.
- Daarnaast heeft de GHOR geïnvesteerd in de mate van voorbereiding van crisis van de niet-acute zorgpartners.

Weerbaarheid

In 2025 zijn er diverse bijeenkomsten georganiseerd op het gebied van weerbaarheid en werd het tweejarige programma langdurige stroomuitval gepresenteerd.

Bedrijfsvoering

Er is stevig ingezet op bedrijfscontinuïteitsmanagement en er is een nieuwe accountant benoemd.

Meldkamer

In 2025 is gewerkt aan het beschrijven en vastleggen van de operationele prestaties van de meldkamer Noord-Nederland.

Wat heeft het gekost

Crisisbeheersing en brandweer				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	2.519	2.519	2.529	-10
batens	8	0	8	-8
resultaat	2.510	2.519	2.521	-3

Toelichting

Het taakveld Crisisbeheersing en brandweer laat een nadelig effect zien van afgerond € 3.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 10.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Overige kleine nadelen per saldo € 10.000.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 8.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Overige kleine voordelen per saldo € 8.000.

Ontwikkelingen

- De mondigheid van inwoners neemt toe, zichtbaar in meer demonstraties en protestacties, die niet altijd vreedzaam verlopen.
- Het aantal burenruzies en wijkconflicten stijgt en vraagt extra inzet van de gemeente.
- Ondernijning blijft een belangrijk thema; drugsdumpingen in Noord-Nederland nemen toe en het plattelandgebied en de vele vakantieparken maken Midden-Drenthe kwetsbaar.
- Zorgcriminaliteit verdient extra aandacht.
- Incidenten met inwoners met onbegrepen gedrag nemen toe, mede doordat mensen langer thuis wonen en vaker ambulant worden begeleid.
- De aanwas van jonge criminelen groeit; jongeren worden steeds vaker geronseld voor criminele activiteiten.
- Woninginbraken dalen, maar cybercriminaliteit neemt toe.
- Polarisatie in samenleving en binnen de gemeente neemt toe, onder meer rond de wolf, bollenteelt, opvang van asielzoekers en internationale conflicten, met mogelijke gevolgen voor de openbare orde en veiligheid.

Wat hebben we bereikt

- We houden vast aan onze inzet voor veilige straten, buurten en wijken: een veilige woon- en leefomgeving voor inwoners, bedrijven, instellingen en bezoekers.
- We hebben uitvoering gegeven aan de doelen uit het uitvoeringsplan, waaronder:
 - het verminderen van ondermijnende factoren;
 - het voorkomen van criminele aanwas bij jongeren;
 - het versterken van digitale veiligheid;
 - het verbeteren van de samenwerking tussen zorg en veiligheid voor gezamenlijke casuïstiek.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Crisisfunctionarissen hebben cursussen en trainingen gevolgd ter versterking van hun vakbekwaamheid.
- We hebben ingezet op bewustwording van ondernijning via bijeenkomsten, trainingen en mediacampagnes.
- Voorbereidingen getroffen voor implementatie van het Bibob-beleid in 2026.
- De informatiepositie van de gemeente versterkt door:
 - het opzetten van een LIO/casustafel.

Wat heeft het gekost

Openbare orde en veiligheid				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	741	762	747	15
batens	14	14	23	-9
resultaat	728	749	724	25

Toelichting

Het taakveld Openbare orde en veiligheid laat een voordelig effect zien van afgerond € 25.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 15.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Overige kleine voordelen per saldo € 15.000.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 9.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Overige kleine voordelen per saldo € 9.000.

Programma	Verkeer, vervoer en waterstaat
Taakveld	Wonen en bouwen Verkeer en vervoer

Programmadoelstelling

- Wij willen de openbare ruimte op een duurzame manier inrichten en beheren, zodat er sprake is van een aantrekkelijk en leefbaar woonklimaat, voor nu en in de toekomst.
- Wij willen een optimaal veilig bereikbare gemeente zijn.
- Wij willen vanuit het "Beheerplan Onderhoud Wegen 2026-2030" de aankomende jaren zorgen voor het gewenste kwaliteitsniveau van onze wegen.

Verbonden partijen

Geen verbonden partijen in programma verkeer, vervoer en waterstaat.

Beleidskaders

- Strategische Herijking Beleid Onderhoud Wegen 2018-2028 en het "Beheerplan Onderhoud Wegen 2026-2030"
- Fietsplan 2035 "Op Fietse Midden-Drenthe"
- Raadsprogramma en Bestuursakkoord 2022-2026 Midden-Drenthe

Ontwikkelingen

- Van nature is de insteek geweest om de openbare ruimte in te richten vanuit een perspectief van wonen en straten, aangevuld met andere elementen zoals groen. De toekomstige opgave is dat we deze openbare ruimte inrichten vanuit een ander vertrekpunt: water en bodem sturend. Daarnaast hechten veel mensen steeds meer waarde aan de kwaliteit van de openbare ruimte. Sociale ontmoetingsplekken, plekken om te verblijven en te recreëren, wandel- en hardlooprondjes, zijn een aantal voorbeelden. Dit betekent een complexere opgave waarin de openbare ruimte anders verdeeld wordt en daardoor er in veel situaties minder ruimte is voor meer functies. Dit betekent dat er bij de (her)inrichting van de openbare ruimte keuzes gemaakt moeten worden. Dit kan leiden tot een wegen- en padenpatroon waarbij meer nadruk wordt gelegd op fietsen en wandelen en minder op automobiliteit.
- We hebben een grootschalige woningbouwopgave. Naast de bouw van veel woningen heeft dit ook als effect dat we rekening moeten houden met forse toekomstige investeringen in de aanleg van nieuwe, en opwaardering van bestaande, infrastructuur. Voor de aanleg van infrastructuur voor de woningbouwprojecten Alting en Smalbroek hebben we van het rijk een subsidie toegekend gekregen van € 3,8 miljoen (inclusief BTW). Dit vanuit de regeling Woningbouw Op Korte Termijn (WOKT).
- De geopolitieke verhoudingen, maar ook klimaatverandering, zijn grote maatschappelijke thema's en opgaven die ook van grote invloed zijn op mobiliteit en de Grond-, Weg- en Waterbouw. Onzekerheid zorgt voor spanning en vaak ook voor onvoorspelbaarheid, hogere prijzen van grondstoffen en brandstoffen en risico's.
- Ook de samenleving verandert, daarmee de openbare ruimte en het gebruik ervan. De verandering van verzorgingsstaat naar participatiemaatschappij zorgt er onder andere voor dat mensen langer thuis wonen en daarmee vervoersstromen en -wijzen veranderen. De bovenstaande ontwikkelingen vergen fysieke aanpassingen maar ook een ander maatschappelijke acceptatie. Dit heeft grote effecten.
- De raad heeft op 6 juli 2023 het Fietsplan 2035 vastgesteld, waarmee de fiets op 1 staat in ons mobiliteitsbeleid. De fiets kan een belangrijke rol vervullen als alternatief voor de auto. We zijn een belangrijke fietsgemeente! De (elektrische) fiets neemt een dominantere rol in dan vroeger en dat neemt in de toekomst verder toe. De fiets is niet alleen belangrijk voor het thema mobiliteit. Ook is de fiets belangrijk bij andere sociale thema's, zoals gezondheid en overgewicht. Ook met het thuiswerken neemt ook de behoefte aan bewegen toe. Mensen fietsen, wandelen, skeeleren meer dan eerder. Dit doen zij voor een belangrijk deel op de fietspaden en andere fietsinfrastructuur. Om toekomstgericht te bouwen aan een veilige, bereikbare, gezonde en aantrekkelijke (Midden-Drentse) samenleving is het belangrijk dat we blijven inzetten op, en investeren in de fiets.
- Waar de automobiliteit weer groeit, blijft het gebruik van het openbaar vervoer achter. De financiën staan onder druk. Dit heeft effecten op de exploitatie. Daarom kijkt het OV-bureau Groningen-Drenthe extra kritisch naar de buslijnen en de bijbehorende kosten en

opbrengsten. Er is een grote kans dat er daarom in de toekomst (nog meer) bezuinigd wordt op het openbaar vervoer en mogelijk ook op buslijnen en ritten in onze gemeente.

- Er komen steeds meer elektrische auto's. Ook bedrijven voor bezorgdiensten en transportvervoer zetten steeds meer elektrische voertuigen in. Dit betekent ook dat er meer oplaadpunten moeten komen. En dit heeft effect op de indeling van de openbare ruimte, zowel bovengronds en ondergronds. Ook heeft het effect op het stroomnet, waarvoor integrale keuzes gemaakt moeten worden.
- Voor het wegenonderhoud zien we dat veel wegen op het einde van hun technische levensduur zijn en dat we daardoor over het algemeen zwaardere constructieve maatregelen toe moeten passen om onze wegen in een goede conditie te brengen en te houden. Dit vereist hoge investeringen. Daarbovenop komen ook nog de gestegen kosten door de gestegen prijzen van de grondstoffen en materialen. Op 10 juni 2025 heeft het college het Beheerplan onderhoud wegen 2026-2030 vastgesteld. Als vervolg op dit besluit heeft de raad via de begroting 2026 middelen beschikbaar gesteld om het wegenonderhoud op het gewenste kwaliteitsniveau uit te voeren.

Wat hebben we bereikt

- Samen werken we aan een goede openbare ruimte voor iedereen, nu en in de toekomst. Vanuit deze taak staan we voor de opgave om de openbare ruimte op een maatschappelijk verantwoorde wijze en op een duurzame manier, veilig en comfortabel in te richten en te (be)houden.
- We maken fietsen nog toegankelijker. Om zo in Midden-Drenthe duurzaam en gezond de toekomst tegemoet te gaan. Dit doen we met onder andere het Fietsplan 2035 als vertrekpunt, en met invalshoeken vanuit de verschillende vakgebieden verkeer, recreatie/toerisme, sociaal, gezondheid en sport.
- De fiets neemt een dominantere positie in. Naast de verkeersaspecten levert dit een positieve bijdrage aan duurzaamheid, milieu, volksgezondheid en recreatie/toerisme. ☑
- Op 10 juni 2025 heeft het college het Beheerplan onderhoud wegen 2026-2030 vastgesteld. Als vervolg op dit besluit heeft de raad via de begroting 2026 middelen beschikbaar gesteld om het wegenonderhoud op het gewenste kwaliteitsniveau uit te voeren en zo de veiligheid en de bereikbaarheid in onze gemeente in de toekomst te waarborgen.
- De veiligheid en bereikbaarheid willen we ook verbeteren door te investeren in projecten. Daarnaast investeren we ook in onkruidbestrijding, straatvegen, onderhoud bermen en wegbeplanting en gladheidsbestrijding om de veiligheid en bereikbaarheid zoveel mogelijk te waarborgen.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Om grip te houden op de voorgenoemde ontwikkelingen hebben we in 2025 een nieuw mobiliteitsprogramma opgesteld (programmaonderdeel van de nieuwe omgevingsvisie). De nieuwe mobiliteitsvisie zal medio 2026 opiniërend aan de commissie worden voorgelegd en ter vaststelling worden aangeboden aan het college.
- Met het Fietsplan 2035 als basis, maken we plannen om fietsen aantrekkelijker te maken. Dit doen we onder andere in samenspraak met de lokale afdeling van de Fietsersbond.
- In 2025 zijn we gestart om ons huidige verkeersmodel te actualiseren. Deze actualisatie ronden we in 2026 af. Hiermee maken we ons huidige verkeersmodel weer up to date,

waarmee we scenario's door kunnen rekenen. Met deze gegevens kunnen we ruimtelijke keuzes maken en effecten van bijvoorbeeld woningbouw in beeld brengen.

- Samen met de provincie Drenthe en de gemeente Assen hebben we plannen ontwikkeld voor een betere verkeersafwikkeling rond de Norgerbrug in Bovensmilde. De uitvoering hiervan is in 2025 gestart. Als vervolg hierop maken we samen met inwoners van het buurtschap Norgerbrug plannen om de (nieuwe) doorlopende weg her in te richten tot een aantrekkelijk verblijfsgebied.
- In 2025 hebben we de voorbereidingen en de aanbesteding afgerond voor de herinrichting van de Noord-Zuidroute (Esweg) in Beilen. in het voorjaar van 2026 starten we met de uitvoering.
- Met de visie op Smilde als basis hebben we in 2025 het "Voetpadenplan" uitgevoerd en hiermee een toegankelijke netwerk gerealiseerd van voetpaden. We zijn gestart met de voorbereidingen voor een plan voor de herinrichting van de Suermondsweeg in Smilde.
- Begin 2025 hebben we het fietspad Drijber-school afgerond. Hierdoor is er een veilige fietsverbinding gemaakt voor de schoolkinderen en de ouders van de kern Drijber naar de School.
- Eind 2025 zijn we gestart met de uitvoering van het fietspad langs de Garmingerstukken.
- We hebben in 2025 grootschalig asfaltonderhoud uitgevoerd aan de Middenraai-Verlengde Middenraai. Bij de uitvoering hebben we ook verkeersveiligheidsmaatregelen en fietsmaatregelen aangebracht.
- In 2025 zijn we verder gegaan met het opstellen van nieuw beleid voor Openbare Verlichting. We verwachten dit in 2026 af te ronden en vast te laten stellen door het college. In de kadernota 2027 zullen we al een voorschot nemen op de uitkomsten van het nieuwe beleid en de daarbij behorende investeringen. In 2025 hebben we bij vervanging van openbare verlichting voornamelijk geïnvesteerd in het vervangen van masten en armaturen, en vervangen van oude lampen door energiezuinige (led)lampen.
- De gemeente Midden-Drenthe doet mee aan de nieuwe concessie 2023-2026 voor laadpalen in Groningen en Drenthe. Vanuit deze concessie plaatsen we strategische laadpalen voor elektrische auto's bij openbare voorzieningen en grote parkeerterreinen. Ook plaatsen we openbare laadpalen op aanvraag van inwoners, forensen en bezoekers die geen eigen parkeermogelijkheid hebben. Zo werken we, samen met inwoners en bedrijven, toe naar een dekkend netwerk van openbare en semipublieke laadpalen in de gemeente Midden-Drenthe.

Wat heeft het gekost

Verkeer en vervoer				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	8.010	24.810	7.326	17.484
batens	259	295	906	-611
resultaat	7.752	24.515	6.420	18.095

Toelichting

Het taakveld verkeer en vervoer laat een voordelig effect zien van € 18.095.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 17.484.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- We hebben € 17.708.000 minder kosten voor groot wegonderhoud. Vrijval voorziening wegen € 14.041.000 (wordt een reserve, zie ook taakveld 0.10 mutaties reserves in programma bestuur en ondersteuning). Gemaakte lasten € 371.000 kunnen niet meer ten laste van deze voorziening worden gebracht. Hierin zit een lagere storting in de reserve van € 2.861.000. Daarnaast zit er € 1.166.000 als voordeel op de kapitaallasten. Dit voordeel op de kapitaallasten hangt samen met de gehanteerde systematiek waarbij bij het ramen van investeringskredieten in de begroting direct kapitaallasten worden begroot, terwijl de uitvoering van projecten vertraagt en oplevering pas later plaatsvindt. De lasten die voortvloeien uit de investeringen die in het beheerplan zijn opgenomen worden gedekt uit de reserve kapitaallasten wegen en bruggen. Enkele grote reconstructies die nog geen lasten gaven in 2025 komen geven het verschil in afschrijvingslasten. Daarnaast is het toegerekende rentepercentage lager dan begroot.
Daarnaast zijn er kleine voordelen van per saldo € 12.000.
- We hebben € 148.000 (nadeel) kosten gemaakt (voorzitterschap Fluvius) voor waterketen. Deze kosten waren niet begroot. Zie ook baten.
- Voordeel van € 204.000 op kapitaallasten op Kerntaken verkeer en vervoer.
- We hebben (als penvoerder) € 333.000 (nadeel) kosten gemaakt voor Permanente verkeerseducatie. Van de provincie Drenthe en andere gemeenten hebben wij hier ook een bijdrage voor ontvangen. Deze kosten waren niet begroot. Zie ook baten.
- Overige kleine voordelen per saldo € 53.000.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 611.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Op klein onderhoud wegverhardingen hebben we € 45.000 meer vergoeding ontvangen van nutsbedrijven. Wij ontvangen deze inkomsten om na een half jaar de kabelstrook er weer goed in kunnen leggen.
- Op onderhoud bermen en wegbeplanting hebben we € 43.000 meer aan leges inkomsten voor kabels en leidingen ontvangen.
- Voor zwerfafval hebben we € 41.000 lagere bijdrage ontvangen.
- We hebben een bijdrage € 333.000 ontvangen van de provincie Drenthe en andere gemeenten voor Permanente verkeerseducatie (penvoerder). Deze ontvangst was niet begroot. Zie ook lasten.
- We hebben een bijdrage € 166.000 ontvangen van andere gemeenten, WMD en waterschap voor het voorzitterschap van Fluvius waterketen. Deze ontvangst was niet begroot. Zie ook lasten.

Programma	Economie
Taakveld	Fysieke bedrijfsinfrastructuur Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen Economische promotie

Programmadoelstelling

- Wij willen de werkgelegenheid behouden en bevorderen.
- Wij willen de arbeidsdeelname bevorderen, zodat inwoners (jong en oud) in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien.
- Wij willen de bestaande bedrijfsgemeenschap behouden en zo mogelijk uitbreiden zodat lokaal zoveel mogelijk arbeidsplaatsen beschikbaar zijn.
- Wij willen dat het vestigingsklimaat op orde is. Goede bereikbaarheid en infrastructuur zijn hierbij belangrijke faciliteiten.
- Wij willen ondernemers zodanig faciliteren bij uitbreiding, vernieuwing of nieuwbouw binnen de bestaande regelgeving dat van de ondernemerszijde weinig drempels worden ervaren.
- Wij bieden faciliteiten aan en creëren voorwaarden voor een zinvolle invulling van de vrije tijd van inwoners en bezoekers van de gemeente.

Verbonden partijen

Recreatieschap Drenthe
Zonnepark Leemdijk

Beleidskaders

- Nota grondbeleid 2016-2020
- Landbouwonwikkelingsvisie
- Masterplan Beilen Centrum
- Nota Natuurlijke Kracht (economisch beleid)
- Raadsprogramma en Bestuursakkoord 2022-2026 Midden-Drenthe
- Koers en uitvoeringsagenda economie 2020-2024
- Koersnota vrijetijdseconomie 2024-2029

Taakvelden

Taakveld 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Ontwikkelingen

Het in 2024 afgeronde onderzoek naar Bedrijventerreinen en buitengebieden genaamd "Werklocaties in Midden-Drenthe" heeft geresulteerd in een proces dat moet leiden tot een verkenning naar mogelijke uitbreidingen van bedrijventerreinen voor Westerbork, Smilde en Beilen. De prioritering hiervan (Q1 2027) is zo opgesteld omdat de focus is gericht op de realisatie van bedrijventerrein Ossebroeken fase 2. Mede vanwege de raadsbreed aangenomen motie "Versnelling aanpak bedrijventerreinen Midden-Drenthe in 2026" is een ondersteuningsvraag neergelegd bij de provincie.

Wat hebben we bereikt

- Zoveel mogelijk ondernemerschap in Midden-Drenthe behouden.
- Streven naar een optimaal vestigings- en ondernemersklimaat.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Om nieuwe vestigingen mogelijk te maken zorgen we voor voldoende ruimte. Om bestaande vestigingen te behouden denken wij met de bedrijven mee waar dat mogelijk is.
- In verband met beperkte ruimte in alle kernen wordt er gewerkt aan een uitbreiding van Ossebroeken fase 2. De uitgifte kan naar verwachting begin 2027 van start gaan.
- Op Dambroeken zijn eind 2025 nog twee kavels beschikbaar.
- In de Omgevingsvisie Midden-Drenthe staat dat we het beleid voor vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen integraler en stimulerender willen maken. Daarvoor gaan we eerst onderzoeken wat de mogelijkheden zijn van de vrijkomende bebouwing in het buitengebied. Leegstaande bebouwing brengt risico's met zich mee, maar er zitten ook allerlei kansen in. We ontwerpen een proces om samen met onze stakeholders en inwoners te komen tot een stimulerender beleid. Ook leent dit onderwerp zich ervoor om te kijken naar koppelkansen met andere opgaven, zoals woningbouw, natuur, duurzaamheid, klimaatadaptatie, stikstof, gezondheid, veiligheid.

Wat heeft het gekost

Fysieke bedrijfsinfrastructuur				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	171	171	6	165
batens	0	0	6	-6
resultaat	171	171	0	171

Toelichting

Het taakveld Fysieke bedrijfsinfrastructuur laat een voordelig effect zien van € 171.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 165.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Begrote lasten voor bouwgrondexploitatie waarop geen uitgaven zijn geweest.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 6.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Overige kleine voordelen per saldo € 6.000.

Ontwikkelingen

Acties in het economische domein zijn verschoven naar het hoofdstuk "Duurzaamheid", omdat daar (incidentele) middelen voor gereserveerd zijn. Thema's als energietransitie, oplossingen voor net congestie, verduurzaming bedrijventerreinen, elektrificering wagenparken en circulaire economie zijn thema's die in samenwerking met het bedrijfsleven werden opgepakt en dienen vooral om de gemeentelijke duurzaamheidsdoelen na te streven.

Arbeidsmarkt en Onderwijs

Het thema "Arbeidsmarkt & Onderwijs" is vanaf 2025 intensiever opgepakt binnen de Arbeidsmarktregio. Dit gebeurde in samenwerking met de beleidsadviseurs vanuit het sociaal domein en de accountmanagers werk. Hierdoor kon er meer focus aangebracht worden binnen het team economie en werd de verschuiving naar het belangrijkste aandachtsgebied, het aangaan, onderhouden en uitnutten van bedrijfscontacten, meer mogelijk gemaakt.

Overleg met ondernemersverbanden

Door het halfjaarlijkse overleg met bestuursleden van lokale ondernemersverbanden bespraken we thema's zo integraal mogelijk.

Ondernemersdienstverlening

In 2025 hebben we de positionering en uitingen van het digitale loket herzien. Met name de online dienstverlening namen we hierbij in ogenschouw. Ik ben Drents Ondernemer kreeg een nieuwe impuls.

Wat hebben we bereikt

- We hebben tweemaal overleg met alle ondernemersorganisaties gehad. Dat ging o.a. over de gemeentelijke dienstverlening en verbeterpunten daarin.
- Dat Midden-Drenthe een plek is waar het voor ondernemers goed ondernemen is.
- Goed relatiebeheer met onze ondernemers en ondernemersorganisaties.
- Zo goed mogelijk uitvoering geven aan de Koers- en Uitvoeringsagenda Economie 2025 en verder. Mede op basis van de trends en ontwikkelingen en de wensen van de ondernemers is gekozen voor zes thema's waar de gemeente en ondernemers zich de komende jaren voor een groot deel op gaan richten. De thema's brengen focus aan in onze activiteiten. De thema's zijn:
 1. Circulaire economie en duurzaamheid
 2. Arbeidsmarkt en onderwijs
 3. Dienstverlening voor bedrijven
 4. Bedrijventerreinen
 5. Detailhandel
 6. Starters

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Startende ondernemers geholpen met verschillende vraagstukken.
- Dienstverlening richting ondernemers op peil houden en waar nodig verbeteren.
- Deelgenomen aan de tweejaarlijkse enquête m.b.t. de MKB-vriendelijkste gemeente.
- Samen met ondernemers en ondernemersverenigingen in gesprek over zaken die we kunnen verbeteren.
- In samenwerking met partijen organiseren van twee thema-avonden per jaar.
- We bouwen aan een goed relatiebeheer door een proactieve houding naar ondernemers door diverse bedrijfsbezoeken vanuit het bestuur en de ambtelijke organisatie.
- We netwerken met diverse stakeholders en andere overheden.
- We vertegenwoordigen de gemeente op (digitale) evenementen.
- We houden de vestigingsvoorwaarden op peil en verbeteren deze zo mogelijk.
- We gaan conform BIZ-verordeningen de BIZ-bijdragen heffen en innen. Hiervoor zijn we eind februari de aanslagen opgelegd.
- Het behandelen van bezwaar- en beroepschriften, met de mogelijkheid van telefonische afstemming voorafgaande aan een formeel bezwaartraject.

Wat heeft het gekost

Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	245	245	440	-195
batens	102	102	141	-39
resultaat	143	143	300	-156

Toelichting

Het taakveld Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen laat een nadelig effect zien van € 156.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 195.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- De SISA regeling HRK plus is verlopen en het project is nog niet afgerond. Er is een nog te betalen post van € 197.000 bij de jaarrekening 2025 opgenomen.
- Overige kleine voordelen per saldo € 2.000.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 39.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- In november 2025 heeft er nog een eindafrekening Bedrijvenregeling Drenthe plaatsgevonden. Dit was niet voorzien en omdat het zo laat pas bekend was is de begroting hier niet op aangepast.

Ontwikkelingen

- Op de Koersnota Vrijetijdseconomie 2024-2029 worden resultaten geboekt. Onder andere in het stimuleren van dagrecreatie. Daarnaast hebben we door de invoering van het afwegingskader ervoor gezorgd dat we nu kwalitatieve plannen die passen bij de markt, maar volgens bestemmingsplan/beleid of vergunningen niet mogelijk zijn, toch kunnen toestaan. Dit heeft al gezorgd voor goede ontwikkelingen.
- Het wandelknooppuntennetwerk is volledig af. Deze wordt onderhouden en bijgeschaafd waar nodig.
- Het 50-jarig bestaan van het Drenthe pad is gevierd in 2025. Hier zijn verschillende activiteiten geweest en de afsluiting is gedaan in Orvelte. Hierbij is een standbeeld geopend. Er gaat nog gewerkt worden aan de OV verbindingen.
- Toeristenbelasting is vastgesteld op een gedifferentieerd tarief van 1.45 euro p.p.p.n. voor Groepsaccommodatie en mobiele kampeeronderkomens en 1.75 euro p.p.p.n. voor de overige verblijven.
- Met de naar een woonfunctie transformerende bungalowparken is intensief gewerkt om te komen tot realisatie. Bij bungalowpark De Hullen is het gelukt onder de zogenaamde TAM-regeling de ontwerpwijziging tijdig in procedure te brengen. Deze Tijdelijke Alternatieve Maatregel bood nog een kans om onder het oude technische stelsel een wijziging aan het omgevingsplan aan te brengen. Bij bungalowpark Thrianta in Spier is het streefbeeld vastgesteld door eigenaren, gemeente en provincie.
- In Hoogersmilde is onderzocht of binnen de kaders van de Gebiedsvisie Recreatiecluster Hoogersmilde de transformatie kan plaatsvinden van De Veldhuizen en de Heerlickheyt.
- Eind 2024 is de visie recreatiecluster Hoogersmilde vastgesteld. Een belangrijk onderdeel van deze visie is de een gebiedsontwikkeling van het recreatieve cluster. In de zomer van 2025 is een gebiedsregisseur aangetrokken die is gestart met de ontwikkeling. Een van de speerpunten is samenwerking en collectief gastvrij ondernemerschap. Daarnaast is een aanzet gegeven in de planontwikkeling voor aanpassingen in het openbare gebied zoals betere bewegwijzering, verbetering van verblijfsklimaat en informatievoorzieningen. VVP heeft ondersteuning aangeboden bij de opzet van een gebiedsmarketingplan.

Wat hebben we bereikt

- In de begroting van 2025 is gesteld dat er een overzicht gecreëerd moest worden van alle niet vergunde en/of niet-belastingbetalende overnachtingslocaties. Dit hebben we bereikt. Deze zijn aangeschreven. Een aantal hebben aan de hand daarvan een vergunning aangevraagd. Daarbij zijn er duidelijkere teksten op onze website gezet over wat vergunning vrij mag en wat niet.
- Daarnaast hebben de meeste locaties uiteindelijk een aanslag toeristenbelasting ontvangen. De locaties die geen aangifte hebben gedaan, hebben een ambtshalve aanslag ontvangen.
- 2025 stond in het teken van financiën inzichtelijk krijgen. Waar kunnen we besparen? Wat moet blijven? Hierin hebben het bestuur van de stichting marketing en promotie en de gemeente intensief samengewerkt en is de band versterkt.
- Vanwege de financiële onzekerheden is besloten om in 2025 geen uitvoeringsplan te schrijven van de koersnota Vrijetijdseconomie 2024-2029. Dat betekent niet dat er niets is uitgevoerd.

- Op het gebied van de transformatie van vakantieparken naar permanente bewoning is in 2025 voor bungalowpark De Hullen in Drijber het ontwerp-TAM-omgevingsplan vastgesteld en in procedure gebracht. Voor bungalowpark Thrianta in Spier is het streefbeeld vastgesteld, wat is onderschreven door de eigenaren, de gemeente en de provincie. Met de parken De Veldhuizen en De Heerlijkheid in Hoogersmilde is per park een zogenaamde afsprakenbrief overeengekomen en zijn gesprekken geweest over inpassing van de transformatie in de omgeving.
- De gebiedsontwikkeling van het recreatieve cluster is opgestart met een werkgroep en een stuurgroep.
- De erfpachtovereenkomst met de eigenaar van de Reeënwissel is tot stand gekomen en de overeenkomst voor overdracht van het beheer van het openlucht Bosbad van de Stichting Recreatie Hoogersmilde aan de eigenaar van de Reeënwissel is eind december ondertekend.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Voor het bereiken van de transformatiedoelen voor vakantieparken is vanuit de gemeente intensieve begeleiding nodig geweest. Hiervoor is in 2025 de eerder betrokken projectleider aangehouden. Deze wordt mede betaald vanuit het programma Vitale Vakantieparken van de provincie.
- Om het contact met het programma Vitale Vakantieparken Drenthe en alle uitwerkingen daarvan binnen de gemeente in samenhang te laten verlopen, is de rol van de in 2024 vertrokken coördinator in 2025 opnieuw ingevuld.
- Voor de gebiedsontwikkeling recreatief cluster Hoogersmilde heeft de gebiedsregisseur een uitvoeringsprogramma opgesteld en een werkgroep met vertegenwoordigers van alle belangrijkste vakantieparken, de horeca en de vereniging dorpsbelangen en een stuurgroep samengesteld. De werkgroep is in 2025 tweemaal bij elkaar geweest.

Wat heeft het gekost

Economische promotie				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	612	602	713	-111
batens	1.530	1.679	1.680	0
resultaat	-918	-1.078	-967	-111

Toelichting

Het taakveld Economische promotie laat een nadelig effect zien van € 111.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 111.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Incidenteel hogere doorbelasting van apparaatskosten naar dit taakveld.

Toelichting op baten:

Er zijn geen afwijkingen op de baten.

Programma	Onderwijs
Taakveld	Onderwijshuisvesting Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Programmadoelstelling

- Wij stimuleren een optimaal opleidings- en ontwikkelingsniveau voor kinderen, jongeren en volwassenen.
- Wij zorgen voor goede onderwijshuisvesting.
- Wij zorgen voor een sluitend vangnet voor uitvallers binnen het onderwijs.

Verbonden partijen

Geen verbonden partijen in het programma onderwijs.

Beleidskaders

- Jeugdnota: 'Zorgeloos (op)groeien in Midden-Drenthe'
- Koersen - Visie op de hervorming van het jeugddomein in Midden-Drenthe
- Nota Onderwijskansen 2022-2026 'Ieder kind een goede start en een eerlijke kans' Onderwijskansenbeleid. Voorschoolse educatie en reguliere peuteropvang.
- Uitvoeringsnotitie NPO 'Ieder kind in zijn kracht'
- Regionaal Ontwikkelagenda Passend Onderwijs: 'Zorg voor Jeugd'
- Regioplan aanpak laaggeletterdheid 2020-2025 - Arbeidsmarktregio Drenthe
- Visie versterken van de basisvaardigheden 2025-2030
- Visie Bibliotheekwerk 2023-2030
- Raadsprogramma en Bestuursakkoord 2022-2026 Midden-Drenthe

Ontwikkelingen

- Integraal Huisvestingsplan Basisonderwijs en investeringsagenda
Alle opgaven uit het investeringsagenda 2021-2025 voor onderwijshuisvesting zijn nog niet afgerond. Onder andere capaciteit en participatie zorgen voor extra lange doorlooptijden. Tegelijkertijd gaan we ook het Integraal Huisvestingprogramma Basisonderwijs (en het Integraal Accommodatiebeleid) in 2026 actualiseren. De focus ligt op het actualiseren van de verwachte investeringskosten en uitvoeringsagenda op basis van kennis en ervaringen in de afgelopen periode. Het resultaat zal zijn een nieuw en naar verwachting realistisch investeringsprogramma 2027-2031.
- Investeringsagenda 2027-2031 en “Vaart maken in Smilde”
In de investeringsagenda staan vanaf 2026 beide IKC's in Smilde vermeld. De motie “Vaart maken in Smilde” geeft een bredere opdracht om de huisvesting van het maatschappelijk vastgoed voor het onderwijs, bibliotheek, dorps huis, gymzaal, sporthal en zwembad in Smilde te organiseren. Scenario-/locatie-onderzoek vormt een belangrijk startpunt om invulling te geven aan de motie “Vaart maken in Smilde”. Nieuwe voorzieningen worden gebouwd voor minimaal 50 jaar. Het is belangrijk om de veranderende samenleving en ontwikkeling van het dorp daarbij te betrekken.

Wat hebben we bereikt

- Nieuwbouw onderwijsgebouw Stroomdal
Met de huisvestingsplannen van een openbare en bijzonder onderwijs op één locatie in combinatie met kinderopvang en een nieuw gymzaal in de directe omgeving is weer een mooie stap gezet in het realiseren van duurzame en frisse onderwijsgebouwen dat weer voldoet aan de meest recente eisen.
- Tijdelijke onderwijshuisvesting
Mooi dat in de directe omgeving van de oude locatie we een tijdelijke onderwijshuisvesting voor G.A. De Ridderschool hebben kunnen realiseren in de voormalige voortgezet onderwijsgebouw aan de Omloop.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Nieuwbouw onderwijsgebouw Stroomdal
In 2025 is het definitief ontwerp vastgesteld voor de bouw van een nieuw Integraal Kindcentra voor CKC Beatrix en IKC G.A. De Ridder. Beide scholen worden gezamenlijk ondergebracht in één nieuw gebouw, ontworpen met het oog op duurzaamheid, flexibiliteit en toekomstgericht onderwijs. De aanvraag omgevingsvergunning is eind 2025 ingediend en vlak voor het einde van 2025 is de aannemingsovereenkomst met de aannemer afgesloten. Financieel gezien is het project op orde gebracht middels een raadsvoorstel voor een aanvullend krediet. Dit voorstel heeft de raad eind 2025 geaccordeerd. De bouw van het nieuwe IKC start in Q2-2026.
- Tijdelijke huisvesting IKC G.A de Ridder.
In 2025 is het voormalige voortgezet onderwijsgebouw aan de Omloop geschikt gemaakt als tijdelijke huisvesting voor de IKC G.A de Ridder. Het oude onderwijsgebouw van IKC G.A de

Ridder is gesloopt om op deze locatie een nieuw onderwijsgebouw te realiseren voor zowel IKC G.A de Ridder als ook CKC Prinses Beatrix.

- (ver)Nieuwbouw IKC De Bosvlinder
Later dan gehoopt is eind 2025 een projectleider gevonden en gestart met de voorbereidingen voor de (ver)nieuwbouw van IKC De Bosvlinder. De Bosvlinder is het derde onderwijsgebouw uit de investeringsagenda 2021-2025 dat aangepakt wordt.
- Voortgezet onderwijs Volta
De Vereniging van Eigenaars Volta is weer op sterkte met de benoeming van wethouder Smit. Alle aandacht is gericht om de gevolgen van de fusie van de onderwijsorganisaties administratief en financieel te verwerken.
Momenteel wordt gewerkt aan een voorstel om het krediet voor de nieuwbouw af te kunnen sluiten. Verwachting is uiterlijk Q2-2026.

Wat heeft het gekost

Onderwijshuisvesting				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	2.864	2.956	1.720	1.236
baten	39	39	45	-6
resultaat	2.824	2.916	1.674	1.242

Toelichting

Het taakveld Onderwijshuisvesting laat een voordelig effect zien van € 1.242.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 1.236.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Lagere lasten € 1.112.000 voor huisvesting openbaar basisonderwijs en voortgezet onderwijs. Dit wordt grotendeels verklaard door lagere kapitaallasten. Zo heeft de beoogde investering voor de G.A. Ridderschool en Beatrixschool nog niet plaatsgevonden in 2025. Dit voordeel op de kapitaallasten hangt samen met de gehanteerde systematiek waarbij bij het ramen van investeringskredieten in de begroting direct kapitaallasten worden begroot, terwijl de uitvoering van projecten vertraagt en oplevering pas later plaatsvindt.
- Lagere lasten voor huisvesting bijzonder basisonderwijs € 77.000 in verband met lagere OZB lasten.
- Overige kleine voordelen per saldo € 47.000.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 6.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Overige kleine voordelen per saldo € 6.000.

Ontwikkelingen

- Het Rijk heeft besloten flink te bezuinigen op de aanpak basisvaardigheden en laaggeletterdheid. Dat betekent dat we minder konden investeren in educatie voor deze doelgroep. Met onze gemeentelijke Visie versterken basisvaardigheden zorgen we ervoor dat deze inwoners zichzelf wel kunnen blijven ontwikkelen, zodat ze mee kunnen doen in de samenleving.
- Het Nationaal Programma Onderwijs liep tot de zomer van 2025. In Midden-Drenthe werkten we vanuit het Uitvoeringsprogramma 'Ieder kind in zijn kracht'. Daarmee is de samenwerking tussen het onderwijs, ouders, sport, cultuur en welzijn versterkt. Deze aanpak is ook onderdeel geworden van Hulp op en om School.
- We hebben een provinciale subsidie ontvangen voor Hulp op en om School op Volta. Daarmee konden we de HOS-aanpak ook opstarten in het voortgezet onderwijs.

Wat hebben we bereikt

- Een kwalitatief goed en toegankelijk aanbod voorschoolse educatie voor peuters van 2,5 - 4 jaar. Doel is dat zij zonder (ontwikkel)achterstand kunnen beginnen aan de basisschool.
- Een doorgaande leerlijn van de voorschoolse educatie naar het primair onderwijs.
- Een vastgestelde visie versterken basisvaardigheden 2025-2030, waarmee we werken aan het versterken van de basisvaardigheden (lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden) en het terugdringen van laaggeletterdheid, samen met onze lokale partners.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Voor de jongste inwoners werken we vanuit het Onderwijskansenbeleid "Ieder kind een goede start en een eerlijke kans". Binnen de voorschoolse educatie ligt het accent op een goed aanbod voor het verhogen van taalvaardigheden voor jonge kinderen met (een kans op) een taal- en/of ontwikkelachterstand.
- Vroegtijdig signaleren en bestrijden van onderwijsachterstanden bij peuters met een vve-indicatie.
- Preventieve logopedie binnen alle Integrale Kindcentra (IKC) en op de kinderopvang ingezet.
- Het versterken van de samenwerking tussen de jeugdgezondheidszorg en de voor- en vroegschoolse educatie (VVE) -aanbieders om de toeleiding van doelgroepkinderen te bevorderen.
- Aanbieden van leerlingenvervoer.
- Structureel overleg tussen kinderopvang, onderwijs, ondersteuning en gemeente. Dit doen we in het LEA-overleg en de VVE-werkgroep.
- In regionaal verband organiseren we activiteiten en projecten om de positie van kwetsbare jongeren te verbeteren en voortijdig schoolverlaten te voorkomen. We stemmen daarin structureel af met betrokken partijen als het Doorstroompunt, CJG, Leerplicht, Wmo en Werk en Inkomen.
- Een nieuwe Visie versterken basisvaardigheden opgesteld in nauwe samenwerking met onze maatschappelijke partners.

- Een start gemaakt met een nieuw regionaal plan basisvaardigheden binnen de Arbeidsmarktregio Drenthe (AMRD).
- Opstart gezinsbegeleider en lokale coalitie Hulp op en om School (HOS) op Volta.

Wat heeft het gekost

Onderwijsbeleid en leerlingzaken				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	1.912	1.999	1.907	91
baten	285	756	610	145
resultaat	1.627	1.243	1.297	-54

Toelichting

Het taakveld Onderwijsbeleid en leerlingzaken laat een nadelig effect zien van € 54.000. Dit komt door de volgende effecten:

Toelichting op de lasten:

In totaal zijn de lasten € 91.000 lager dan begroot. De lasten zijn lager door:

- Lagere lasten voor leerlingenvervoer van € 104.000. We gaan bij de bestuursrapportage 2026 kijken of dit budget naar beneden kan worden bijgesteld en of dit kan worden meegenomen met de bezuinigingen.
- Verder is € 54.000 uitgeven voor de SPUK ontheemde ouders. Dit bedrag was niet begroot en leidt daarom tot een nadeel.
- Overige kleine voordelen van € 41.000.

Toelichting op de baten:

In totaal zijn de baten € 145.000 lager dan begroot. De baten zijn lager doordat:

- Voor HOS Villa Volta zijn de baten voor € 250.000 opgenomen in de begroting en de lasten voor € 118.000. In 2025 is € 118.000 aan lasten gerealiseerd en daarom is voor eenzelfde bedrag de subsidie opgenomen. Het restant van € 132.000 is als vooruitontvangen subsidie (te besteden in 2026) op de balans opgenomen en leidt tot een afwijking in de begrote baten.
- Overige kleine nadelen van € 14.000.

Programma	Sport, cultuur en recreatie
Taakveld	Sportbeleid en activering Sportaccommodaties Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie Musea Media Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Programmadoelstelling

- Samen met de sportsector zijn we continu op zoek naar mogelijkheden om de inwoners zoveel mogelijk te laten sporten en bewegen.
- Wij faciliteren goede sport- en spelvoorzieningen in de gemeente zodat elke inwoner tegen acceptabele tarieven zoveel mogelijk binnen zijn eigen woonomgeving kan sporten en bewegen.
- Wij stimuleren, ondersteunen en faciliteren het sporten, bewegen en ontmoeten door de inwoners op meerdere niveaus.
- Wij ondersteunen een divers cultuuraanbod door middel van subsidiëring van activiteiten.
- Wij ondersteunen cultuureducatie voor gelijke kansen, ontwikkeling van vaardigheden en talenten.

Verbonden partijen

Geen verbonden partijen in het programma Sport, cultuur en recreatie.

Beleidskaders

- Algemene subsidieverordening gemeente Midden-Drenthe
- Beleidsplan Buitensportaccommodaties 2013
- Accommodaties buitensport - Beleid in uitvoering
- Bomenverordening
- Landschapsbeleidsplan 2012
- Groenbeleidsplan 2016-2025
- Beleidsplan openbare speelruimte 2023-2031
- Cultuurbeleid Midden-Drenthe 2021-2025 "Iedereen verdient een podium"
- Raadsprogramma en Bestuursakkoord 2022-2026 Midden-Drenthe
- Nota kunstgrasvelden
- Beleidsnota bewegen, leefstijl en gezondheid 2023-2026 "Met elkaar blijven bewegen naar een gezonde toekomst"

In 2025 zijn de volgende richtinggevende documenten vastgesteld:

- Toekomstvisie Bewegingsonderwijs en Binnensport
- Actualisatie archeologische verwachtings- en beleidskaart
- Erfgoedregels in Verordening Leefomgeving

Ontwikkelingen

- Sport en bewegen vormen een belangrijke basis voor de positieve gezondheid en vitaliteit van onze inwoners. Dit vereist vitale binnen- en buitensportfaciliteiten. Wij faciliteren sportaccommodaties en ondersteunen beweegaanbieders in de gemeente zodat elke inwoner tegen acceptabele tarieven zoveel mogelijk binnen de eigen woonomgeving kan sporten en bewegen.
- We blijven inzetten conform de beleidsnota Bewegen en leefstijl 2024-2027 "Met elkaar blijven bewegen naar een gezonde toekomst."

Wat hebben we bereikt

- Dankzij het promoten van de kracht van (actief) bewegen op diverse beleidsterreinen binnen het sociaal domein herkennen inwoners het belang van een gezonde leefstijl en sociale betrokkenheid en zijn zij gemotiveerd zich hiervoor in te zetten.
- Gelukkige en sociaal betrokken inwoners; verenigingen hebben voldoende vrijwilligers en goed functionerende besturen.
- Sterkere integrale samenwerking tussen alle spelers en supporters binnen het speelveld.
- Behouden en versterken van de Midden-Drentse sportinfrastructuur met toekomstbestendige sportverenigingen en ruimte voor nieuwe initiatieven en sport/beweeg behoeften.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Preventie om ervoor te zorgen dat iedereen van jong tot oud zich gezond en gelukkig voelt.
- Met promotie- en stimuleringsactiviteiten zetten we de uitvoering van het sportakkoord en de beleidsnota Bewegen en Leefstijl kracht bij en worden inwoners gemotiveerd tot (meer) deelname aan beweeg- en activiteitenprogramma's.
- Stimuleren van een gezonde leefstijl die aansluit bij de behoefte en motivatie van haar inwoners.
- Faciliteren en stimuleren van het actieplan uit het sportakkoord en het beleid bewegen en leefstijl 2024-2027: Met elkaar blijven bewegen naar een gezonde toekomst en daardoor de samenwerking van alle betrokken partijen.
- Met behulp van inzet door het Team Lekker Leven in Midden-Drenthe geven we uitvoering aan de nota Bewegen en Leefstijl in combinatie met het sport & gezondheidsakkoord. Het team werkt vraag- en aanbodgericht en weet verbindingen te leggen, te ondersteunen en te faciliteren.
- Stimuleren van de lokale sport- en beweegaanbieders om meer sport- en beweegaanbod op lokaal niveau te ontwikkelen.
- Het gebruik van het jeugd sport en cultuurfonds voor minimahuishoudens promoten om daarmee actieve deelname aan (sport)activiteiten te bevorderen.
- Met de inzet van vakdocenten nog meer samenwerkingsverbanden tussen sportverenigingen en scholen tot stand brengen met als doel om de motorische vaardigheden van de kinderen

- te verbeteren en de diversiteit aan sportsoorten op de scholen onder de aandacht te brengen en te beoefenen.
- Meedenken om de openbare ruimte nog aantrekkelijker te maken om in beweging te komen.

Wat heeft het gekost

Sportbeleid en activering				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	208	1.180	654	526
batens	0	874	824	50
resultaat	208	306	-169	475

Toelichting

Het taakveld Sportbeleid en activering laat een voordelig effect zien van € 475.000. Dit komt door de volgende effecten:

Toelichting op de lasten:

In totaal zijn de lasten € 526.000 lager dan begroot. Deze lagere kosten kunnen worden verklaard door:

- Bij de bestuursrapportage 2025 zijn de specifieke uitkering stimulering sport en de Brede SPUK budgetneutraal opgenomen, terwijl de lasten al deels in de begroting waren opgenomen.

Toelichting op de baten:

In totaal zijn de baten € 50.000 lager dan begroot. Deze lagere opbrengsten kunnen worden verklaard door:

- Vooruitontvangen SISA Spuk breed € 55.000 (nadeel) is niet begroot.
- Overige kleine voordelen per saldo € 5.000.

Ontwikkelingen

- De sportverenigingen kunnen gebruik maken van goed onderhouden en veilige buitensportaccommodaties. We willen de kwaliteit van het onderhoud behouden maar de exploitatie wel meer bij de gebruikers neerleggen.
- In januari 2025 is de Toekomstvisie Bewegingsonderwijs en Binnensport door de raad vastgesteld. Deze visie vormt de basis voor de keuzes voor de binnensportaccommodaties in de gemeente.
- In 2025 is er gestart om een uitvoeringsplan op te stellen bij het Speelbeleidsplan. De komende 5 jaar wacht ons een grote vervangingsopgave van speeltoestellen. Door het heroverwegen van het aantal locaties blijft het mogelijk om de beleidsambities te realiseren.
- Door landelijk beleid en bezuinigingen is er vanaf 2026 minder geld voor de gemeente beschikbaar. Dit zal vrijwel alle taakvelden raken.

Wat hebben we bereikt

- In 2025 is de Toekomstvisie Bewegingsonderwijs en binnensport vastgesteld. De binnensportaccommodaties zijn deels verouderd. In de visie is vastgesteld welke behoefte er aan binnensportaccommodaties is en wat we willen doen om met name de sporthallen weer van deze tijd te maken.
- De eerste stap is een Scenario-analyse van de Drenthegal. Deze is in 2025 uitgevoerd en zal in Q1 2026 worden opgeleverd.
- Ook voor de plek van de gymzaal bij het IKC in het Stroomdal voor de G.A. de Ridderschool en de CKC Beatrix moeten keuzes worden gemaakt. In 2025 heeft de raad de kaders vastgesteld.
- Voor de harmonisatie van de exploitatie van de buitensportaccommodaties zijn in 2025 de eerste gesprekken gestart. In 2026 wordt dit traject afgerond.
- De skatebaan in Beilen is geheel gerenoveerd. De baan is voorzien met eco-asfalt en hergebruikte skate-elementen. Dit is een mooi circulair project.
- Door de raad is in 2025 incidenteel € 78.000 ter beschikking gesteld voor de vervanging van speeltoestellen en ondergronden. Dit bedrag is geheel besteed aan de renovatie en versterking van buurtspeelplaatsen in Bovensmilde en Smilde.
- Op meerdere locaties hebben wij picknickbanken bij speelvoorzieningen en parkbankjes in de openbare ruimte (Spectrum Beilen) geplaatst. Hierdoor worden mensen gestimuleerd meer naar buiten te gaan en elkaar te ontmoeten.
- Alle inkomsten en uitgaven voor de buitensportaccommodaties en zwembaden zijn in beeld gebracht. Hierover is met de betrokken stakeholders gesproken waardoor ook bij verenigingen en inwoners het besef is gekomen dat er bezuinigingen aan gaan komen.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Er zijn gesprekken gevoerd met belanghebbenden over een definitieve plaats van de gymzaal in het Stroomdal. Hierover wordt in januari 2026 een besluit genomen.
- Er zijn gesprekken geweest met gebruikers van de Drenthegal om hun wensen voor een toekomstige inrichting te bespreken.

- We onderzoeken de hoe we de exploitatie van de alle sportaccommodaties toekomstbestendig kunnen maken. Met verenigingen en stakeholders zullen andere dan gemeentelijke vormen van exploitatie nadrukkelijk worden onderzocht.
- We hebben de lichtmasten (veldverlichting) op alle buitensportaccommodaties laten keuren op standveiligheid. In 2026 worden de geadviseerde acties uit dit onderzoek uitgevoerd.
- Twee jaarlijks is er een bestuurlijk overleg met Speeltuinoverleg Midden-Drenthe.
- Er is met de sportverenigingen gesproken over de noodzaak om tot een geharmoniseerd beleid te komen waarbij ook de bezuinigingen worden betrokken.
- De analyse van de kosten voor de exploitatie van de zwembaden zijn besproken met de gemeenteraad en lokale stakeholders.

Wat heeft het gekost

Sportaccommodaties				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	3.757	3.881	3.294	586
batens	766	860	1.015	-156
resultaat	2.992	3.021	2.279	742

Toelichting

Het taakveld Sportaccommodaties laat een voordelig effect zien van € 742.000. Dit komt door de volgende effecten:

Toelichting op de lasten:

In totaal zijn de lasten € 586.000 lager dan begroot. Deze lagere kosten kunnen worden verklaard door:

- Lagere lasten voor gebruik van gas en elektriciteit. Lagere doorbelasting van personeelskosten. En lagere lasten voor onderhoud zwembad de Smelte, in afwachting van wat er gaat gebeuren met het zwembad wordt er minimaal onderhoud aan gepleegd.

Toelichting op de baten:

In totaal zijn de baten € 156.000 hoger dan begroot. Deze hogere opbrengsten kunnen worden verklaard door:

- Voordeel van € 52.000 voor zwembad de Peppel. De hogere opbrengst bij de zwembaden heeft meerdere oorzaken. De tarieven zijn geïndexeerd met 2,2%, echter de begroting is niet op alle plekken hierop aangepast. Voorheen huurde stichting Welzijn de overdekte zwembaden voor 'Meer bewegen voor ouderen' (MBVO). Vanaf dit jaar vindt er geen huur meer plaats maar betalen de ouderen per entree. Tot slot wordt bij de Smelte één dag per week extra zwemles gegeven.
- Binnensportaccommodaties € 77.000 hogere baten. In 2025 heeft Volta de factuur voor het gebruik van de Drenthehal in de periode 2022 - 2024 betaald. Dit heeft tot niet begrootte hogere baten geleid.
- Overige kleine voordelen per saldo € 27.000.

Ontwikkelingen

- Cultuurparticipatie kan een belangrijk bijdrage leveren aan maatschappelijke opgaven en vraagstukken rondom gezondheid, welzijn en preventie. Daarom is er steeds meer aandacht voor cultuur als middel.
- De amateurkunst heeft het moeilijk. Er is aandacht nodig voor een revitalisering van de amateurkunst. Er is een nationaal akkoord amateurkunst in de maak en ook regionaal is het speerpunt om lokale amateurkunst te ondersteunen.

Wat hebben we bereikt

- Een bijdrage geleverd aan de toegankelijkheid van kunst en cultuur, met een accent op de verbinding met onze eigen tradities en geschiedenis. Ook aandacht voor met aansluiting op Drents Archief.
- Bijzonder aandacht voor waarde van cultuur en creativiteit voor jongeren en stimulering van talentontwikkeling. Bijvoorbeeld met de uitreiking van de creatieve talentprijs en het scholenproject Vossenstreken dat was genomineerd voor de nationale onderwijsprijs.
- Versterken van de lokale economie door de kracht van kunst en cultuur te ondersteunen. Bij de subsidiëring aandacht voor initiatieven die lokaal ontstaan en lokaal plaats vinden. Zo was in er 2025 het verhalenfestival in Orvelte.
- Veel culturele activiteiten ondersteund die verspreid over de gemeente hebben plaatsgevonden. Bijvoorbeeld het Sommerevent in Smilde, de Börker Proms en dorpslied in Wijster.
- Inwoners en toeristen hebben bijgedragen of deelgenomen aan het cultureel aanbod.
- Dankzij subsidiëring hebben we de culturele basis in de gemeente kunnen behouden en stimuleren.
- Verbinding en uitwisseling gestimuleerd met verscheidene culturele projecten.
- 80 jaar vrijheid herdacht en gevierd met een hele reeks aan activiteiten in de hele gemeente, zoals de liberty tour, vrijheidsconcerten, tentoonstellingen en het locatietheater Overbruggen.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Uitvoering gegeven aan het cultuurbeleid Midden-Drenthe 2021-2025.
- Nieuwe culturele initiatieven gericht op samenwerking waarbij verbinding een rol speelt gestimuleerd.
- Cultuur ingezet bij maatschappelijke vraagstukken.
- De samenwerking tussen cultuur en recreatie versterkt.
- Culturele basis en projecten met subsidie ondersteund.

Wat heeft het gekost

Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	262	290	293	-3
baten	0	0	18	-18
resultaat	262	290	274	15

Toelichting

Het taakveld Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie laat een voordelig effect zien van € 15.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 3.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Overige kleine nadelen per saldo € 3.000.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 18.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Overige kleine voordelen per saldo € 18.000.

Ontwikkelingen

- Er zijn op dit moment 2 kleine musea in Midden-Drenthe. Het Jan Kruis museum en het Museum van de papierknipkunst. Het Jan Kruis museum heeft plannen om uit te breiden. Daarnaast valt de subsidie aan het herinneringscentrum Kamp Westerbork ook onder het taakveld musea. Het herinneringscentrum werkt aan een masterplan voor nieuwbouw.
- De gestegen kosten van afgelopen jaren geven voor musea een flinke uitdaging.

Wat hebben we bereikt

- Meer bewustwording van het cultureel erfgoed in Midden-Drenthe.
- Met ondersteuning van musea een bijdrage geleverd aan het behoud van een culturele basis.
- Aandacht gegeven aan belang van herinneren, zoals dat wordt gedaan bij het herinneringscentrum Kamp Westerbork
- De archeologische verwachting- en beleidskaart is geactualiseerd en vastgesteld door de raad.
- In de Verordening Leefomgeving zijn nu ook erfgoedregels opgenomen.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Met subsidie musea en het herinneringscentrum ondersteund.
- Gratis kaarten actie voor inwoners om het herinneringscentrum te bezoeken.

Wat heeft het gekost

Musea				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	152	162	152	9
batens	0	0	4	-4
resultaat	152	162	148	13

Toelichting

Het taakveld Musea laat een voordelig effect zien van € 13.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 9.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Overige kleine voordelen per saldo € 9.000.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 4.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Overige kleine voordelen per saldo € 4.000.

Ontwikkelingen

- We hebben ons, samen met Biblionet Drenthe, voorbereid op de wijziging van de Bibliotheekwet in 2026. Dan gaat een zorgplicht gelden. Dat betekent dat gemeenten de wettelijke taak krijgen om ervoor te zorgen dat inwoners toegang hebben tot een volwaardige bibliotheek.
- Om toe te werken naar de zorgplicht vanaf 2026 heeft de gemeente een beroep gedaan op de specifieke uitkering lokale bibliotheekvoorzieningen. Deze hebben we toegekend gekregen. Daarmee konden we investeren in toekomstbestendige bibliotheekvoorzieningen in onze gemeente.
- Het Rijk heeft met de Impulsregeling Masterplan basisvaardigheden II extra geïnvesteerd om de programma's BoekStart (kinderopvang) en de Bibliotheek op school (primair en voortgezet onderwijs) te versterken. De eerste organisaties in onze gemeenten hebben een bijdrage ontvangen. Het gaat om alle huidige BoekStart-locaties, acht basisscholen en Volta.

Wat hebben we bereikt

- Het leesplezier van kinderen gestimuleerd en lezen in het algemeen bevorderd.
- Deelnemers aan cursussen basisvaardigheden hebben een stap gezet op het gebied van lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden.
- Ondersteuning geboden aan inwoners die moeite hebben met digitalisering.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Integrale aanpak basisvaardigheden gestart met een vastgestelde Visie versterken basisvaardigheden.
- Doorontwikkeling van de Bibliotheek op school en BoekStart, vanuit de Impulsregeling Masterplan basisvaardigheden II.
- Met het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) beantwoorden we concrete hulpvragen van inwoners bij het gebruik van de digitale overheid. Bijvoorbeeld toeslagen, belastingen, DigiD, AOW, werk, uitkering, rijbewijs en zorg.

Wat heeft het gekost

Media				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	670	1.101	1.061	40
batens	2	334	298	35
resultaat	669	767	762	5

Toelichting

Het taakveld Media laat een voordelig effect van € 5.000 zien. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op de lasten:

In totaal zijn de lasten € 40.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Het voordeel wordt voornamelijk veroorzaakt doordat in 2025 geen uitgaven zijn gedaan voor de SPUK regeling uitbreiding informatiepunten digitale overheid (IDO). Hiervoor is € 32.000 begroot. Zie ook baten.
- Overige kleine voordelen per saldo € 8.000.

Toelichting op de baten:

In totaal zijn de baten € 35.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Omdat de uitgaven voor het bibliotheekwerk lager zijn is ook de daarbij behorende baat lager. Zie ook lasten.

Ontwikkelingen

- Wij zijn ons aan voorbereiden op mogelijke uitwerkingen van het ravijnjaar. Hierbij is de basis dat de buitenruimte veilig moet blijven.
- Er is steeds meer aandacht voor en vraag naar natuurvriendelijk groenbeheer. Door soms kleine aanpassingen kunnen we grote stappen maken. Bijvoorbeeld door minder of gefaseerd te gaan maaien en snoeien.
- De eikenprocessierups is overal aanwezig. Door het grote aantal eiken en areaal is het vanuit de gemeente niet meer mogelijk om alle overlast te voorkomen. Wij concentreren ons op de dorpen.
- Steeds meer bewonersgroepen zetten zich in om samen groene initiatieven te ontwikkelen in de openbare ruimte. Denk hierbij o.a. aan het ophangen van nestkastjes, het plaatsen van insectenhôtels, planten van fruitbomen of initiatieven voor eetbaar groen. Belangrijk is dat wij deze initiatieven blijven ondersteunen.
- We volgen en zijn betrokken bij de landelijke en regionale ontwikkelingen in het stikstofdossier, met name via het Drents Programma Landelijk Gebied.

Wat hebben we bereikt

- De ambities voor het begrotingsjaar 2025 waren vooral gericht op het uitvoering geven aan het vastgestelde beleid. Daarbij is er bijzondere aandacht voor natuurvriendelijk, diverse en eetbaar groen, bomenbeheer en het beheersbaar houden van hinder van de eikenprocessierupsen.
- De kaders voor het onderhoud van het openbaar groen zijn vastgelegd in het Landschapsbeleidsplan 2012 (buiten bebouwde kom) en Groenbeleidsplan 2016-2025 (binnen bebouwde kom).

Wat hebben we daarvoor gedaan

- We hebben er voor gezorgd dat Midden-Drenthe een prettige omgeving blijft om te wonen, werken en recreëren. De belangrijkste activiteiten bestaan uit voorbereiden, uitvoeren en toezicht houden op het beheer van de openbare ruimte.
- We hebben toezicht gehouden op diverse onderhoudsbestekken: straatreinigingen, onkruidbeheersing op verharding, maaien en groenonderhoud openbare ruimte, begraafplaatsen, bomenonderhoud, eikenprocessierupsbeheersing (3 keer de woordwaarde), onderhoud (kunst)sportvelden.
- De werkzaamheden bestaan uit grasmaaien, groenonderhoud, straatreiniging, onkruid- en zwerfafvalbeheersing, beheren overlast eikenprocessierups, het beheren van bomen. ☐
- We overleggen en samenwerken met diverse vrijwilligers en plaatselijke belangengroepen om de openbare ruimte mooier, groener en leefbaarder te maken. Voorbeelden hiervan zijn vrijwilligers die zwerfvuil opruimen, de speeltuin bijhouden, fruitbomen, bos(singels) te onderhouden of meedenken bij de inrichting van hun woonomgeving.

Wat heeft het gekost

Openbaar groen en (openlucht) recreatie				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	3.499	3.649	3.403	246
baten	3	3	4	-1
resultaat	3.496	3.645	3.399	246

Toelichting

Het taakveld Openbaar groen en (openlucht) recreatie laat een voordelig effect van € 246.000 zien. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op de lasten:

In totaal zijn de lasten € 246.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Er is een voordeel van € 146.000 op plantsoenen en wandelpaden. Dit ontstaat door lagere lasten voor waterverbruik, plantmateriaal en kunstmest en lagere kapitaallasten als gevolg van een gewijzigde investeringsplanning.
- Er is een voordeel van € 73.000 op Toeristische fietspaden. Dit ontstaat grotendeels door lagere kapitaallasten als gevolg van een gewijzigde investeringsplanning.
- Overige kleine voordelen per saldo € 25.000.

Toelichting op de baten:

In totaal zijn de baten € 1.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Overige kleine voordelen per saldo € 1.000.

Programma	Sociaal domein
Taakveld	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal WSW en beschut werk Hulpmiddelen en diensten (WMO) Huishoudelijke hulp (WMO) Begeleiding (WMO) Dagbesteding (WMO) Overige maatwerkarrangementen (WMO) Jeugdhulp ambulant lokaal Jeugdhulp ambulant regionaal Jeugdhulp met verblijf lokaal Jeugdhulp met verblijf regionaal PGB WMO PGB Jeugd Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO) Jeugdbescherming Jeugdreclassering Samenkracht en burgerparticipatie Inkomensregelingen Arbeidsparticipatie

Programmadoelstelling

- Wij willen inwoners (financieel) ondersteunen die anders te weinig mogelijkheden/middelen hebben om deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer.
- Wij willen alle inwoners met een beperking faciliteren om ondanks deze beperking zoveel mogelijk deel te kunnen nemen aan het maatschappelijk verkeer. Daarbij wordt uitgegaan van in eerste instantie eigen kracht, daarna gemeenschapskracht, dan collectieve voorziening en als sluitstuk de individuele voorziening.
- Inwoners kunnen binnen een netwerk alle relevante informatie op het gebied van maatschappelijke ondersteuning krijgen. De ontvanger van de vraag zorgt ervoor dat de inwoner antwoord krijgt op de vraag of bij de juiste persoon terecht komt.
- In samenspraak met dorpen en wijken willen wij de leefbaarheid in de gemeente bevorderen.
- Wij faciliteren de ontwikkelingen in de samenleving door een adequaat dorpenbeleid.
- Wij willen een goede zorgstructuur voor jongeren realiseren waarbij de nadruk ligt op een goede invulling van de preventieve zorg zodat zwaardere zorg zoveel mogelijk wordt voorkomen.
- Wij zorgen ervoor dat, als het noodzakelijk is, de juiste zwaardere zorg beschikbaar is voor jongeren

Verbonden partijen

Werkvoorzieningsschap Stark

Publiek Vervoer

NMD samenwerking Wmo en Jeugd

Beleidskaders

- Nota integrale schuldhelpverlening 2013-2017
- Nota Chronisch zieken en gehandicapten 2015-2019 gemeente Midden-Drenthe
- Keuzenota Wet maatschappelijke ondersteuning in Midden-Drenthe
- Nota persoonsgebonden budget en eigen bijdrage bij de Wmo
- Nota + Plan van aanpak vrijwilligersbeleid 'Meedoen in Midden-Drenthe'
- Beleidsnota Zorgeloos (op)groeien in Midden-Drenthe, 2021-2026
- Mantelzorgbeleid en vrijwillige ondersteuning
- Samen voor elkaar, wmo nota 2021-2026
- Raadsprogramma en Bestuursakkoord 2022-2026 Midden-Drenthe
- Nota fraude- en handhavingsbeleid 2014 - 2018
- Zorgkostenregeling 2020
- Plan B: Samen sterk! Beleidsnota Armoede, 2021-2026
- Verordening Minimaregelingen 2019
- Actieplan Structureel Versterken Armoedeaanpak 2024 -2028
- Beleid Bijzondere bijstand voor kosten van woninginrichting voor statushouders. (2016)
- Terugvorderingsbeleid Verordening Jeugdwet gemeente Midden-Drenthe, 2021
- Verordening Wmo gemeente Midden-Drenthe 2020
- Dorpenbeleid Midden-Drenthe - samenwerken vanuit vertrouwen 2020-2026
- Re-integratie werkt voor iedereen 2021-2026
- Programma Sociaal Domein 2022-2026

Ontwikkelingen

Niet alle inwoners zijn in staat om (volledig) zelfstandig mee te doen in onze samenleving. Ook niet met behulp van hun omgeving. De Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo 2015) biedt een vangnet van voorzieningen.

Beschermd Wonen

De doordecentralisatie van Beschermd Wonen is opnieuw uitgesteld en het is op dit moment nog steeds niet duidelijk wanneer dit wordt ingevoerd. In de regionale NMD-samenwerking worden wel voorbereidingen getroffen om deze doordecentralisatie soepel te kunnen laten verlopen.

BDO rapport

In juni 2025 heeft BDO een rapport opgeleverd met daarin een aantal ombuigingsmaatregelen voor de Wmo 2015. De genoemde uitgangspunten van het rapport zijn gebaseerd op de situatie eind 2024 en het eerste kwartaal van 2025. De uitkomsten zijn voor onze gemeente zijn kort samengevat:

- Relatief vaker huishoudelijke hulp
- Midden-Drenthe indiceert relatief vaker huishoudelijke hulp dan vergelijkbare gemeenten.
- Ruime oude indicaties
- Er zijn omvangrijke indicaties als gevolg van het gebruik van het oudere en ruimere CIZ-normenkader.
- Meer maatwerk, minder voorspelbaarheid
- Het sociale beleid biedt ruimte voor maatwerk, maar maakt de kosten minder voorspelbaar en lastiger beheersbaar.
- Het voorliggend veld vermindert de druk nog onvoldoende
- De sociale basis en de toeleiding naar voorzieningen zijn nog niet overal sterk genoeg om de druk op de Wmo voldoende te verlagen.
- Kosten worden vooral bepaald door volume en omvang
- De hogere lasten komen vooral voort uit het aantal voorzieningen en de grootte van de arrangementen, en niet zozeer uit hogere inkooprijzen.
- Apparaatskosten spelen mee
- Personeelskosten en werkdachstanden dragen mede bij aan de hogere Wmo lasten.

Wat hebben we bereikt

- De samenwerking tussen Stichting Welzijnswerk Midden-Drenthe en het team Wmo is verder verstevigd. Een onderdeel daarvan is de inzet van onafhankelijke cliëntondersteuning. Dit wordt door de Stichting Welzijn Midden-Drenthe verzorgd. De cliëntondersteuners helpen inwoners hun vraag helder te krijgen. Maatwerk en duurzaamheid van oplossingen zijn hierbij uitgangspunt. De cliëntondersteuners zijn nu meer zichtbaar in de samenleving en dat zien we terug in de uitkomsten van het jaarlijks te houden Cliëntervaringsonderzoek Wmo.
- De kennis en vaardigheden over Beschermd Wonen binnen onze eigen Wmo-team zijn vergroot.

- De GR Publiek Vervoer Groningen Drenthe blijft stabiel en in ontwikkeling ten behoeve van het Wmo-vervoer. De aanbesteding van Publiek Vervoer is in 2025 verder voorbereid binnen het NMD-samenwerkingsverband, zodat de continuïteit van vervoer voor inwoners geborgd blijft. Dat geeft stabiliteit ten behoeve van het Wmo- en leerlingenvervoer. Het contracteren van een vervoerspartij voor Wmo en Leerlingenvervoer is uitgesteld naar 1 augustus 2027.
- De pilot Front Office binnen het Wmo-team is afgerond en verankerd in de nieuwe werkwijze van het team. Daardoor is het team dagelijks bereikbaar via de Frontoffice en worden alle nieuwe meldingen dagelijks gebeld. De dienstverlening is daardoor op een hoger niveau getild.
- De wachtlijst Huishoudelijke Ondersteuning Wmo is afgenomen ten opzichte van 2024.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- We hebben ingezet op het versterken van de strategische samenwerking tussen de gemeente en Stichting Welzijnswerk Midden-Drenthe zodat onze inwoners optimaal ondersteund worden. We hebben gezamenlijk een aantal sessies gehouden om het strategisch partnerschap verder uit te bouwen. Daarbij is de maatschappelijke opgave voor het welzijnswerk verbonden met de uitvoering door het Wmo-team, zodat ondersteuning dichtbij de inwoner, integraler en meer preventief kan worden georganiseerd.
- Bij het doen van beroep op een maatwerkvoorziening kijkt ons Wmo-team naar een combinatie van eigen kracht, inzet van informele zorg, eigen sociaal netwerk, vrijwilligers en mantelzorgers en, waar nodig, inzet van professionele zorg en ondersteuning.
- We ondersteunen de zelfredzaamheid en participatie van inwoners. We focussen op preventie, zorg dichtbij mensen te organiseren, inzet eigen sociaal netwerk en kiezen voor een integrale aanpak.
- Voor inwoners die het niet op eigen kracht redden, bieden we een sluitend Wmo vangnet. Indien nodig krijgen mensen zorg dicht bij huis om zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen.
- Binnen het samenwerkingsverband van Welzijn Wonen Zorg werken we integraal aan vraagstukken rondom welzijn, wonen en zorg.
- Vanuit het Programma Sociaal Domein is extra inzet beschikbaar gesteld om de kennis en vaardigheden op het gebied van Beschermd Wonen te vergroten.
- Vanuit het programma Sociaal Domein zijn inloopvoorzieningen gefinancierd.
- We ondersteunen Stichting Buurtvervoer Midden-Drenthe, zodat inwoners met een vervoersbehoefte een beroep kunnen doen op een laagdrempelige voorziening in het voorliggend veld.
- In NMD-samenwerking zijn aanbestedingen voor vervoer, dagbesteding en ambulante hulpverlening voorbereid en ingevoerd per januari 2026.
- De collega's van het Wmo-team zijn getraind om te werken volgens de nieuwe uitgangspunten van de gevolgde aanbestedingsprocedure.
- Op basis van het Project Ravijn worden de zes BDO-uitkomsten betrokken bij de doorontwikkeling van de Wmo.

Voor de financiële verantwoording verwijzen we naar de taakvelden hulpmiddelen en diensten (WMO), Huishoudelijke hulp (WMO), Begeleiding (WMO), Dagbesteding (WMO), overige maatwerkarrangementen (WMO), PGB (WMO), maatschappelijke en vrouwenopvang (WMO)

Taakveld

Maatwerkdienstverlening 18 -

Ontwikkelingen

- De doorontwikkeling van de uitvoering van de jeugdwet en het versterken van het lokale jeugddomein in de gemeente Midden-Drenthe staat de komende jaren centraal. Dat doen we vanuit de Visie Koersen, gericht op de hervorming van het jeugddomein.
- We werken aan het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. Dit is gericht op het slimmer en efficiënter inrichten van de jeugdbescherming in het kader van de brede gezinsaanpak. Er wordt een verbinding gemaakt met de Hervormingsagenda jeugd.
- Naast het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming speelt de Hervormingsagenda Jeugd (2023-2028) een grote rol. Deze Hervormingsagenda is bedoeld om knelpunten in de jeugdzorg structureel aan te pakken en het jeugdzorgstelsel financieel houdbaar te maken voor de toekomst. Naast een financiële taakstelling wordt er gewerkt aan 7 thema's/opgaven.
- Een belangrijke ontwikkeling die ook voortkomt uit de Hervormingsagenda Jeugd is de verwachte Algemene Maatregel van Bestuur waarbij er sprake is van verdergaande regionale samenwerking. Dit krijgt vorm in de Jeugdhulpregio Drenthe.

Wat hebben we bereikt

- We hebben een start gemaakt met de uitvoering van de Visie Koersen, gericht op de hervorming van het lokale jeugddomein. Om te stimuleren dat jongeren zich optimaal kunnen ontwikkelen hebben we aandacht voor de omgeving en situatie waarin zij opgroeien. We investeren in die sociale omgeving. Ook blijven we effectieve, tijdige en samenhangende ondersteuning bieden aan jeugdigen en hun gezin daar waar zorgen of problemen zijn.
- We hebben een bijdrage geleverd aan het versterken van mentale weerbaarheid van kinderen en jongeren. We besteden steeds meer aandacht aan preventie en vroegsignalering. Er wordt ingezet op het voorkomen van problemen en het tijdig herkennen van signalen die kunnen duiden op problemen bij jongeren.
- We maakten afspraken om te komen tot een integralere aanpak rondom de jeugdige. Dus met kind, gezin, onderwijs, jeugdhulp en andere partners wordt gekeken naar wat het kind nodig heeft. De ondersteuning die wordt geboden is aanvullend op dat van de ander.
- De Drentse jeugdhulpregio speelt een belangrijke rol bij het bieden van een breed palet aan ondersteuning en zorg aan kinderen en jongeren die hulp nodig hebben. De focus ligt hierbij vooral op hoog specialistische zorg die juist gewenst is voor de meest kwetsbare gezinnen en kinderen. We streven naar goede aansluiting bij de jeugdhulpregio zodat deze zorg en ondersteuning ook beschikbaar is voor onze jeugd.
- De Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg, die sinds 1 januari 2026 van kracht is, versterkt de toegang tot jeugdzorg voor de meest kwetsbare kinderen en verplicht gemeenten om specialistische jeugdhulp gezamenlijk in te kopen binnen vastgestelde jeugdhulpregio's. In Drenthe hebben de bestuurders daarom de inkoopregio's NMD-

samenwerking en Jeugdhulp Zuid-Drenthe laten samenwerken aan een Regionale Inkoopagenda 2026–2028 ter voorbereiding op één gezamenlijke inkoopregio in 2027.

- Er zijn stappen gezet om een sluitend jeugdzorglandschap te realiseren, met de nadruk op ondersteuning die kinderen helpt zo thuis mogelijk op te groeien. Ook zijn voorbereidingen getroffen om de samenwerking tussen de inkoopregio's NMD-samenwerking en Zuid en de jeugdhulpregio Drenthe voor de periode 2025–2027 te vervlechten en verder te versterken. De eerdergenoemde wet verplicht gemeenten ook om een gemeenschappelijke regeling op te richten voor de inkoop van specialistische jeugdhulp ten behoeve van jeugdhulp. Daartoe is afgelopen jaar een concept ontwerpregeling Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulpregio Drenthe (JHRD) opgesteld en zijn vervolgstappen genomen in het proces richting oprichting van de GR.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Voor de herontwikkeling van het Jeugddomein in Midden-Drenthe is het plan “Koersen” vastgesteld.
- Hiermee is, in lijn met de Hervormingsagenda Jeugd (2023-2028) de koers gezet naar een sterk en lokaal team. In de nieuwe inrichting is gekozen voor een structurele samenwerking met het onderwijs als integraal onderdeel van de lokale toegang.
- Vanuit de stichting Welzijn Midden-Drenthe vormen de gezinsbegeleiders op de scholen de eerste ingang naar preventieve jeugdhulp. Deze samenwerking heeft vorm gekregen in werkafspraken tussen het onderwijs, Welzijnswerk Midden-Drenthe en het gemeentelijke Team Jeugd.
- De volgende verantwoordelijkheidsverdeling is gerealiseerd:
 - o 0-4 jaar: GGD/JGZ is het eerste aanspreekpunt via de consultatiebureaus.
 - o 4-18 jaar: Stichting Welzijnswerk Midden-Drenthe d.m.v. de Gezinsbegeleiders is eerste aanspreekpunt
 - o Team Jeugd komt in beeld bij noodzakelijke specialistische inzet.
- Er is verder ontwikkeld richting het regionaal inkopen voor Drenthe, zowel voor specialistische jeugdhulp als lichte jeugdhulp. Bestuurlijk is in 2025 koers gezet naar een vervlechting van de beide Drentse inkooporganisaties, NMD en JHRD.

Voor de financiële verantwoording verwijzen we naar de taakvelden Jeugdhulp ambulant lokaal, jeugdhulp ambulant regionaal, jeugdhulp met verblijf lokaal, jeugdhulp met verblijf regionaal, PGB jeugd.

Ontwikkelingen

In 2025 zijn in het samenwerkingsverband NMD inkooptrajecten opgestart voor de percelen "dagbesteding en ambulante hulpverlening Wmo", Beschermd Wonen en Respijtzorg. ¶ Om de zorg en ondersteuning aan onze inwoners met o.a. GGZ-problematiek (ook wel 'Personen met verward gedrag' genoemd) te verbeteren, werken we met onze partners samen in het Optimaal Leven Team. ¶ Binnen het samenwerkingsverband Welwozo blijven wij inzetten op samenwerking met onze netwerkpartners. Thema's zoals inclusie, woonzorg, éénzaamheid, dementie, ouderenzorg en mantelzorg worden verder uitgewerkt binnen het samenwerkingsverband WelWozo. Regionaal sluiten wij aan bij De Gezonde Marke.

Wat hebben we bereikt

Inwoners participeren optimaal in de lokale samenleving. De samenwerking tussen maatschappelijke organisaties, zorginstellingen en belangenbehartigers is verder verstevigd. Inwoners krijgen bij één herkenbaar en laagdrempelig loket alle relevante voorlichting, informatie, advies en hulp op het gebied van het sociaal domein. Met het Optimaal Leven Team creëren we een sluitende aanpak in de keten van zorg en ondersteuning voor personen met verward gedrag.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Het uitvoeren van de uitvoeringsagenda sociaal domein en geestelijke gezondheidszorg. Voortdurend in gesprek zijn en blijven met inwoners, zorgaanbieders en andere relevante partijen, zoals de Adviesraad Sociaal Domein.

Voor de financiële verantwoording verwijzen we naar de taakvelden hulpmiddelen en diensten (WMO), Huishoudelijke hulp (WMO), Begeleiding (WMO), Dagbesteding (WMO), overige maatwerkarrangementen (WMO), PGB (WMO), maatschappelijke en vrouwenopvang (WMO).

Ontwikkelingen

- Het programma Geweld hoort nergens thuis is geïntegreerd in het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming (2023-2026). Dit is gericht op het slimmer en efficiënter inrichten van de jeugdbescherming in het kader van de brede gezinsaanpak. Het gaat om een nieuwe manier van werken tussen lokale wijkteams, Veilig Thuis Drenthe, gecertificeerde instellingen en de Raad voor de Kinderbescherming in samenwerking met aanbieders en ervaringsdeskundigen.
- Jeugdbescherming Noord (JB Noord) is eind 2024 onder verscherpt toezicht geplaatst. In samenwerking met andere gemeente in Groningen en Drenthe is een probleemanalyse gedaan en een herstelplan opgesteld. In september heeft JB Noord haar certificaat weer gekregen, en voldoet daarmee weer aan alle wettelijk gestelde normen. Via de Jeugdhulpregio Drenthe houden we regelmatig contact met JB Noord over de ontwikkelingen.

Wat hebben we bereikt

- In augustus 2025 is het programmaplan Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming 2025-2030 vastgesteld in Drents verband en op basis hiervan is het uitvoeringsplan eind 2025 gepresenteerd.
- Het Toekomstscenario is ingezet om de knelpunten op te lossen in de huidige jeugdbeschermingsketen. Het Toekomstscenario heeft als doel om in de veiligheidsketen (Gecertificeerde Instellingen, Veilig Thuis Drenthe, en de Raad voor de Kinderbescherming) in Drenthe meer samenhang te brengen.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Zowel lokaal als regionaal is structureel afgestemd met Veilig Thuis Drenthe en de gecertificeerde instellingen over casuïstiek, de samenwerking en gemaakte afspraken.
- Op basis van het nieuwe regioprogramma is ons eigen plan van aanpak geactualiseerd waarbij de focus ligt op het versterken van regie op veiligheid in de jeugdteams, bewustwording bij professionals en inwoners, en het samen optrekken met het onderwijs.

Voor de financiële verantwoording verwijzen we naar de taakvelden jeugdbescherming en jeugdreclassering.

Ontwikkelingen

- **Dorpenbeleid**

Wens om in contact te komen als college met de dorpen.

- **Dorpsvisies**

De kracht van Midden-Drenthe ligt bij de dorpen en de wijken. We zien een hoge mate van betrokkenheid en ondernemerschap bij inwoners, verenigingen en organisaties. Zij spelen dan ook een primaire rol bij de totstandkoming van een dorpsvisie.

- **Accommodaties buurthuizen/dorpshuizen**

In kader van verduurzaming is er budget beschikbaar gesteld.

- **Sociale samenhang & leefbaarheid van dorpen en buurten bevorderen.**

Aandacht voor nieuwe vormen van zorg & leefbaarheid ontwikkelen/ promoten in dorpen en wijken, maar vooral van elkaar leren wat er al is. In de brede zin, ook o.a. buurtuinen, voedselbosjes, cultuurprojecten enz.

- **Huisvesting nieuwkomers**

We hebben als gemeente de taak om huisvesting te bieden aan de verschillende nieuwkomersdoelgroepen. Dat betekent dat we actief zoeken naar mogelijkheden voor huisvesting. We hebben dit jaar een achterstand opgelopen in de taakstelling voor de huisvesting van statushouders door een tekort aan woonruimte.

- **Inburgering**

Landelijk wordt er gekeken naar de mogelijkheden om te kunnen handhaven bij het niet naleven van de inburgeringsplicht door statushouders.

Wat hebben we bereikt

- **Dorpenbeleid:**

Er zijn dorpenrondes georganiseerd waarin het college in gesprek gaat met de dorpen.

- **Dorpsvisies:** Er zijn verschillende dorpsvisies opgeleverd. Daarnaast zijn er ook dorpen druk bezig om uitvoering te geven aan hun dorpsvisie.

- **Sociale samenhang & leefbaarheid van dorpen en buurten bevorderen:** We ondersteunen initiatieven van inwoners, individueel of collectief, financieel en/of met menskracht.

- **Accommodaties buurthuizen/dorpshuizen**

Verduurzamingstrajecten opgestart van een aantal dorpshuizen via de cofinanciering koersnotitie dorpshuizen.

- **Huisvesting nieuwkomers**

We hebben verschillende locaties in beeld gebracht en onderzocht of deze geschikt zijn voor de opvang van Oekraïners. Het vinden van geschikte locaties blijft lastig. Op dit moment zijn er 375 plekken beschikbaar voor de opvang van Oekraïners.

We zijn actief in gesprek met het Ministerie van Asiel en Migratie om te kijken hoe we plekken voor de Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (AMV) kunnen realiseren. Hierin werken we nauw samen met het ministerie, de provincie en het COA.

Voor de huisvesting van statushouders werken we nauw samen met de woningcorporaties. Dat heeft ertoe geleid dat ook in 2025 statushouders zijn geplaatst in reguliere huurwoningen. Daarnaast hebben we voorbereidingen getroffen voor de transformatie van Westeinde 50A en 52A naar een woonlocatie voor statushouders en jongeren. Daarnaast is er in beeld gebracht welke huidige opvanglocaties onderhoud nodig hebben.

- **Inburgering:**

We hebben een aanbestedingsprocedure gestart voor de samenwerking op de inburgering. Dit heeft ertoe geleid dat de subsidierelatie met Vluchtelingenwerk is gestopt en we zijn gaan samenwerken met CareForward. De juridische begeleiding in het kader van gezinshereniging is bij vluchtelingenwerk gebleven.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Dorpenbeleid

- Midden-Drenthe is een gemeente met ontzettend veel energie bij de inwoners. Dit openbaart zich op de thema's wonen, participeren, communicatie. Voor wonen is een brede aandacht binnen gemeente Midden-Drenthe. Uit de evaluatie Dorpenbeleid 2024 is wel gesignaleerd dat participeren en het gevoel van participeren niet altijd met elkaar in overeenstemming is qua beeld van beide partijen. Communicatie is een onderdeel waar we in ons gemeenteprogramma Dienstverlening aandacht aan schenken en dat doen we samen met de regisseur dienstverlening

Koersnotitie Dorpshuizen Actualisatie.

- In 2025 is meegewerkt aan verduurzaming via de beschikbaarstelling van tijd.
- **MOEK en DOEK**
Met de prijsvraag "Mooi Op Eigen Kracht" (MOEK) kan een buurt, dorp, wijk, vereniging, straat, school, organisatie of jongeren centrum een financiële bijdrage ontvangen voor een plan gericht op het realiseren van een mooiere omgeving. Met de prijsvraag Duurzaam Op Eigen Kracht (DOEK) maken deelnemers kans op een financiële bijdrage als zij plannen indienen om hun omgeving duurzamer te maken.
DOEK is georganiseerd in 2025. MOEK komt in 2026 weer aan de orde en zal dan worden georganiseerd.
- **Nieuwkomers**
We blijven onderwijs aanbieden aan de Oekraïense ontheemden om ze op weg te helpen in onze samenleving.
De samenwerking met de woningcorporaties verloopt goed en we kijken creatief naar kansen en mogelijkheden. Onder andere project Westeinde is gestart in samenwerking met Woonservice.
- **Inburgering:**
We werkten samen met ketenpartners als Care Forward en Vluchtelingenwerk, Welzijnswerk en Humanitas. We hebben taalstages en werkstages aangeboden en hiervoor een ruimer aanbod gecreëerd.
We zijn gestart met het ontwikkelen van een publiek publieke samenwerking voor de B1 en Z -route statushouders inburgering. Dit is vanuit de Arbeidsmarktregio in samenwerking met Alfa college en Drenthe college in gang gezet.

Wat heeft het gekost

Samenkracht en burgerparticipatie				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	5.246	12.149	10.309	1.839
baten	74	8.184	6.305	1.878
resultaat	5.172	3.965	4.004	-39

Toelichting

Het taakveld Samenkracht en burgerparticipatie laat een nadelig effect zien van € 39.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op de lasten:

In totaal zijn de lasten € 1.839.000 lager dan begroot. De oorzaken hiervoor zijn:

- Voor de opvang van Oekraïners zijn de lasten € 442.000 lager dan begroot. Dit komt doordat bij de bestuursrapportage 2025 de verbouwkosten van de Koekoekshof zijn geraamd op dit taakveld, terwijl de kosten ten laste van het investeringskrediet is geboekt.
- Voor Nieuwkomers zijn de lasten € 1.275.000 minder dan begroot, omdat dit bij de bestuursrapportage te ruim is geraamd.
- Voor dorpshuizen zijn de lasten € 299.000 lager dan begroot, omdat er minder aan onderhoud is uitgegeven dan geraamd.
- Voor vitale vakantieparken zijn de lasten € 137.000 hoger dan begroot doordat er meer is ingehuurd dan was geraamd.
- Overige nadelen van € 38.000.

Toelichting op de baten:

In totaal zijn de baten € 1.878.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door:

- Voor de opvang van Oekraïners zijn de baten € 889.000 lager dan begroot. Dit komt doordat het normbedrag voor de opvang vanuit het Rijk naar beneden is bijgesteld.
- Voor Nieuwkomers zijn de baten € 915.000 minder dan begroot, omdat dit bij de bestuursrapportage te ruim is geraamd.
- Overige nadelen van € 74.000.

Taakveld	Begeleiding (WMO)
----------	-------------------

Ontwikkelingen

Hiervoor verwijzen we u naar de taakvelden maatwerkvoorziening WMO en maatwerkdienstverlening 18+.

Wat hebben we bereikt

Hiervoor verwijzen we u naar de taakvelden maatwerkvoorziening WMO en maatwerkdienstverlening 18+.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Hiervoor verwijzen we u naar de taakvelden maatwerkvoorziening WMO en maatwerkdienstverlening 18+.

Wat heeft het gekost

Begeleiding (WMO)				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	3.104	3.070	3.720	-650
baten	0	0	0	0
resultaat	3.104	3.070	3.720	-650

Toelichting

Het taakveld Begeleiding WMO laat een nadelig effect zien van € 650.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op de lasten:

In totaal zijn de lasten € 650.000 hoger dan begroot. Deze hogere kosten kunnen worden verklaard door:

- Een hogere vraag naar begeleiding WMO (€ 650.000) dan waarmee bij de begroting rekening is gehouden. Door toenemende vergrijzing zijn er meer indicaties verstrekt. Daarnaast is er een grotere instroom van inwoners met GGZ-problematiek.

Toelichting op de baten:

Geen baten op dit taakveld.

Ontwikkelingen

Hiervoor verwijzen we u naar de taakvelden maatwerkvoorziening WMO en maatwerkdienstverlening 18+.

Wat hebben we bereikt

Hiervoor verwijzen we u naar de taakvelden maatwerkvoorziening WMO en maatwerkdienstverlening 18+.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Hiervoor verwijzen we u naar de taakvelden maatwerkvoorziening WMO en maatwerkdienstverlening 18+.

Wat heeft het gekost

Dagbesteding (WMO)				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	963	963	1.068	-105
baten	0	0	0	0
resultaat	963	963	1.068	-105

Toelichting

Het taakveld Dagbesteding WMO laat een nadelig effect zien van € 105.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op de lasten:

In totaal zijn de lasten € 105.000 hoger dan begroot. Deze hogere kosten kunnen worden verklaard door:

- Aangezien de inwoners langer zelfstandig thuis moeten blijven wonen en de leeftijdsverwachting is gegroeid, heeft dit weerslag op de uitgaven voor dagbesteding. Het aantal indicaties en de tijdsduur zijn toegenomen.

Toelichting op de baten:

Er zijn geen baten op dit taakveld.

Ontwikkelingen

Binnen de Wet Maatschappelijke Ondersteuning zijn in 2025 geen wetswijzigingen doorgevoerd. Een aantal belangrijke wetswijzigingen (zoals de doordecentralisatie Beschermd Wonen en Inkomens- en Vermogensafhankelijke bijdrage) zijn uitgesteld naar een later moment.

Wat hebben we bereikt

- Een ketensamenwerking op het gebied van wonen, welzijn en zorg.
- Een stevig en doorgaand intern- en extern samenwerkingsverband op verschillende niveaus en expertises.
- Aandacht, doorontwikkeling, kennisdeling en verbinding op sociale thema's

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Intensiveren van de contacten binnen het netwerk WoWelZo.
- Meer inbreng van de netwerkpartners.
- Kennisdeling en verbinding op sociale thema's.
- Sterkere samenwerking.
- Uitvoeren Hackathon op het terrein van mantelzorg.

Wat heeft het gekost

Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	1.342	2.177	1.889	288
batens	1.500	1.500	1.434	66
resultaat	-158	677	455	222

Toelichting

Het taakveld Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO laat een voordelig effect zien van € 222.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op de lasten:

In totaal zijn de lasten € 288.000 lager dan begroot. Deze lagere kosten kunnen worden verklaard door:

- Een lagere vraag naar Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO (€ 288.000) dan waarmee bij de begroting rekening is gehouden. Zie ook nadeel op de lasten.

Toelichting op de baten:

In totaal zijn de baten € 66.000 lager dan begroot. Deze lagere opbrengsten kunnen worden verklaard door:

- Een lagere vraag naar Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO (€ 66.000) en de daarmee gepaarde opbrengsten.

Taakveld	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal
----------	---

Ontwikkelingen

Hiervoor verwijzen we u graag naar taakveld toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO.

Wat hebben we bereikt

Hiervoor verwijzen we u graag naar taakveld toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Hiervoor verwijzen we u graag naar taakveld toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO.

Wat heeft het gekost

Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	380	380	403	-24
batens	0	0	0	0
resultaat	380	380	403	-24

Toelichting

Het taakveld Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal laat een nadelig effect zien van € 24.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op de lasten:

In totaal zijn de lasten € 24.000 hoger dan begroot. De oorzaken hiervoor zijn:

- Overige kleine nadelen per saldo € 24.000.

Toelichting op de baten:

Geen afwijkingen op de baten.

Ontwikkelingen

- Stark is het leerwerkbedrijf van de gemeenten Midden-Drenthe, Hoogeveen en De Wolden en is operationeel vanaf 1 januari 2019. Stark voert voor deze gemeenten de Wsw en het nieuw beschut werk binnen de Participatiewet uit. Daarnaast biedt Stark aan meerdere doelgroepen een (tijdelijke) ontwikkelplek aan om van daaruit de stap naar het reguliere bedrijfsleven te maken. Dit doet Stark door middel van het aanbieden van leerwerktrajecten en cursussen.
- In 2025 is gewerkt aan een uitvoeringsplan van het eerder vastgestelde visietraject op Stark. Het doel is om van Stark een breder, inclusiever en toekomstbestendig sociaal ontwikkelbedrijf te maken.

Wat hebben we bereikt

- Eind 2025 is de uitwerking op de visie op Stark vastgesteld. De feitelijke uitwerking kan daardoor vanaf 2026 een start krijgen. De uitwerking zet in op meer verschillende vormen van trajecten en dienstverlening voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Stark wordt zo een steeds breder en inclusiever sociaal ontwikkelbedrijf.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- De gemeente bemiddelt waar mogelijk zelf bij het vinden van een passende werkplek. Voor de mensen die meer ondersteuning nodig hebben, biedt de Stark een passend traject aan.
- Stark heeft werkplekken ingericht voor het beschut werk en begeleidt de doelgroep Wsw.
- Op werkplekken bij een reguliere werkgever waar mensen vanuit het landelijke doelgroepregister werkzaam zijn, voert Stark de jobcoaching uit. Op deze manier wordt de werkgever ontzorgd en kunnen de jobcoaches van Stark vanwege hun expertise de vertaling van de belemmering naar de werkvloer maken.
- We werkten samen met de andere deelnemers van de GR aan de uitwerking van deze toekomstvisie en leverden hiervoor ook specifieke input vanuit onze eigen gemeente op basis van onze ervaringen in de afgelopen jaren.

Wat heeft het gekost

WSW en beschut werk				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	255	263	176	87
batens	0	0	0	0
resultaat	255	263	176	87

Toelichting

Het taakveld WSW en beschut werk laat een voordelig effect zien van € 87.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op de lasten:

In totaal zijn de lasten € 87.000 lager dan begroot. De oorzaken hiervoor zijn:

- De bijdrage aan Stark over 2025 valt € 71.000 lager uit dan vooraf begroot op basis van de beleidsbegroting van Stark.
- Daarnaast is er een eindafrekening van € 16.000 (voordeel) geweest van de gemeentelijke bijdrage over 2024 op basis waarvan een teruggave ontvangen is.

Toelichting op de baten:

Geen afwijkingen op de baten.

Ontwikkelingen

Hiervoor verwijzen we u naar de taakvelden maatwerkvoorziening WMO en maatwerkdienstverlening 18+.

Wat hebben we bereikt

Hiervoor verwijzen we u naar de taakvelden maatwerkvoorziening WMO en maatwerkdienstverlening 18+.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Hiervoor verwijzen we u naar de taakvelden maatwerkvoorziening WMO en maatwerkdienstverlening 18+.

Wat heeft het gekost

Hulpmiddelen en diensten (WMO)				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	2.522	2.522	2.270	252
batens	293	293	363	-70
resultaat	2.229	2.229	1.907	323

Toelichting

Het taakveld Hulpmiddelen en diensten WMO laat een voordelig effect zien van € 323.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op de lasten:

In totaal zijn de lasten € 252.000 lager dan begroot. De oorzaken hiervoor zijn:

- Lagere lasten voor woonvoorzieningen € 254.000. We gaan bij de bestuursrapportage 2026 kijken of dit budget naar beneden kan worden bijgesteld en of dit kan worden meegenomen met de bezuinigingen.
- Overige kleine voordelen per saldo € 2.000.

Toelichting op de baten:

In totaal zijn de baten € 70.000 hoger dan begroot. De oorzaken hiervoor zijn:

- Hogere opbrengsten voor eigen bijdrage huishoudelijke verzorging € 34.000
- Hogere opbrengsten voor eigen bijdrage vervoer € 38.000
- Overige kleine nadelen € 2.000

Taakveld	Jeugdhulp ambulant regionaal
----------	------------------------------

Ontwikkelingen

Hiervoor verwijzen we u naar de taakvelden maatwerkdienstverlening 18- en geëscaleerde zorg.

Wat hebben we bereikt

Hiervoor verwijzen we u naar de taakvelden maatwerkdienstverlening 18- en geëscaleerde zorg.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Hiervoor verwijzen we u naar de taakvelden maatwerkdienstverlening 18- en geëscaleerde zorg.

Wat heeft het gekost

Jeugdhulp ambulant regionaal				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	10.759	10.219	10.342	-123
batens	0	0	0	0
resultaat	10.759	10.219	10.342	-123

Toelichting

Het taakveld Jeugdhulp ambulant regionaal laat een nadelig effect zien van € 123.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 123.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- De lasten vallen hoger uit dan begroot omdat de gemiddelde behandelduur langer is dan verwacht, waardoor er een opstapeling van cliënten (en kostensoorten) ontstaat. Daarnaast zien we een trend dat er meer verwijzingen van Gecertificeerde Instellingen en huisartsen komen. Hierdoor ontstaan er meerdere individuele overeenkomsten (IO's) die duurder uitvallen dan verwacht.

Toelichting op baten:

Geen afwijkingen op de baten.

Ontwikkelingen

In 2025 zet de dalende trend in armoede in Nederland verder door. Het aandeel personen dat in Nederland in armoede leeft bedroeg volgens het CBS in 2023 3,1% (gerealiseerde cijfers). Voor 2024 en 2025 zijn de landelijke armoedecijfers nog niet officieel vastgesteld; het Centraal Planbureau (CPB) raamt dat dit percentage daalt naar 4,7% in 2024 en 4,1% in 2025. Deze ontwikkeling sluit aan bij de structurele daling die de afgelopen jaren is ingezet.

De blijvende daling van de armoedepercentages is mede het gevolg van verschillende structurele maatregelen die het Rijk de afgelopen jaren heeft genomen om de bestaanszekerheid te versterken. Deze maatregelen omvatten onder meer verhogingen van het wettelijk minimumloon en van de daaraan gekoppelde uitkeringen, evenals verruiming van het kindgebonden budget en de huurtoeslag. Deze beleidskeuzes dragen bij aan een versterkt financieel vangnet voor huishoudens met lage inkomens.

De armoede onder kinderen laat eveneens een daling zien. In 2024 leefde volgens de nieuwe CBS-methode 2,8% van de kinderen in een huishouden met armoede. Voor 2026 raamt het CPB 2,9%; hoewel deze raming licht hoger is dan 2024, blijft het niveau aanzienlijk lager dan in eerdere jaren.

Tegelijkertijd wijzen recente analyses erop dat het aandeel mensen in diepe armoede – hoewel relatief klein – structureel stabiel blijft. Dit betekent dat een specifieke groep inwoners langdurig onder de armoedegrens leeft, vaak met beperkte mogelijkheden om hun financiële situatie zelfstandig te verbeteren.

Wat hebben we bereikt

Regeling	Toekenningen	2023	2024	2025
Uitkering activiteiten*	Aantal keren uitbetaald	1057	1065	1035
Duurzame gebruiksgoederen	Aantal keren uitbetaald	77	68	88
Gemeentepolis	Aantal deelnemers	348	369	358
Compensatie eigen risico**	Aantal keren uitbetaald	388	278	281
Compensatie niet vergoede zorgkosten**	Aantal keren uitbetaald	355	250	302
Individuele inkomenstoeslag	Aantal keren uitbetaald	379	436	406
Regeling devices	Aantal keren uitbetaald	34	15	20
Sportbon kindpakket***	Aantal keren uitbetaald	15	0	0
Jeugdfonds Sport en Cultuur****	Aantal goedgekeurde aanvragen	94	85	111
Bartje leert zwemmen	Aantal keren uitbetaald	31	51	27

* De bestaande regelingen Uitkering activiteiten en Schoolkostenregeling worden per 1 januari 2026 samengevoegd tot één voorziening: de nieuwe Meedoen-bijdrage.

** Inwoners kunnen de compensatie eigen risico & compensatie niet vergoede zorgkosten 2025 nog aanvragen tot 31 juli 2026, de in de tabel opgenomen cijfers hoeven dus nog niet de volledige cijfers te zijn voor 2025.

*** De Sportbon kindpakket is vanaf 2024 vervangen door het Jeugdfonds Sport en Cultuur.

**** Van de 111 goedgekeurde aanvragen voor het Jeugdfonds Sport en Cultuur zijn 3 aanvragen niet verzilverd.

Wat hebben we daarvoor gedaan

In 2025 hebben we belangrijke stappen gezet in de uitvoering van het Structureel Versterken Armoedeaanpak 2024–2028, dat door de gemeenteraad in december 2024 is vastgesteld. Vanuit dit plan hebben we gewerkt aan het versterken van de ondersteuning aan inwoners met een laag inkomen.

Een groot deel van onze inzet dit jaar stond in het teken van het opstellen van de Verordening Minimaregelingen 2026, die op 1 januari 2026 in werking treedt. In deze verordening zijn verschillende wijzigingen doorgevoerd om de ondersteuning toegankelijker te maken. Zo wordt de inkomensgrens verhoogd naar 130% van de bijstandsnorm, krijgen kinderen van studerende ouders toegang tot de kindregelingen en worden de Uitkering Activiteiten en de schoolkostenregeling samengevoegd tot één regeling, waarbij het bedrag voor kinderen van 12 tot en met 17 jaar wordt verhoogd naar € 350. Ook is vastgelegd dat inwonende jongeren vanaf 18 jaar voortaan zelf een aanvraag voor de Meedoenregeling indienen.

Via de Vereniging Drentse Gemeenten is ingezet op verbeterde lobby- en samenwerkingsmogelijkheden voor kleinere gemeenten, door een coördinator bestaanszekerheid aan te stellen.

De gemeentelijke bijdrage voor de collectieve zorgverzekering wordt voortaan jaarlijks geïndexeerd.

We verlenen kwijtschelding overeenkomstig de maximaal door het rijk toegestane normen aan belastingplichtigen met een laag inkomen en vermogen. Daarnaast onderzoeken we op dit moment of er aanvullende mogelijkheden zijn om de inkomensgrens verder te verruimen, zodat meer inwoners binnen de kaders van de regeling kunnen vallen. We verwachten hier in de eerste helft van 2026 inzicht in te hebben.

We hebben daarnaast gewerkt aan het verbeteren van de toegankelijkheid van onze informatie. De digitale rekentool BerekenUwRecht is vernieuwd naar BerekenJeRecht, met een eenvoudiger en begrijpelijker ontwerp.

De uren voor het Sociaal Raadsliedenwerk zijn uitgebreid, zodat inwoners meer ondersteuning kunnen krijgen bij vragen over schulden, regelingen en financiële administratie.

De gemeente is gestart met de pilot Jongeren Perspectiefplan, met terugwerkende kracht vanaf 8 juli 2025. Deze pilot richt zich op jongeren van 18 tot en met 27 jaar met (problematische) schulden. Zij krijgen één lening via de Kredietbank Nederland om hun schulden in één keer af te lossen en worden gedurende 18 maanden begeleid door een trajectbegeleider en budgetconsulent, gericht op schuldenafbouw en het verbeteren van hun toekomstperspectief.

Net als in voorgaande jaren hebben we actief ingezet op communicatie over onze regelingen. We plaatsten advertenties in de krant van Midden-Drenthe, de Smildeger Neiskrant, op sociale media en

in schoolnieuwsbrieven. Daarnaast zijn flyers over de minimaregelingen verspreid op meer dan 100 locaties in de gemeente en bij het heronderzoek van bijstandsgerechtigden.

Om onze partners goed betrokken te houden bij ons armoedebelid hebben we ook dit jaar drie keer de Regiegroep Armoedebelid georganiseerd.

Wat heeft het gekost

Inkomensregelingen				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	9.959	11.601	11.441	161
baten	7.718	9.154	9.575	-420
resultaat	2.241	2.447	1.866	581

Toelichting

Het taakveld Inkomensregelingen laat een voordelig effect zien van € 581.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op de lasten:

In totaal zijn de lasten € 161.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Er werd minder gebruik gemaakt van de schuldhelpverlening.

Toelichting op de baten:

In totaal zijn de baten € 420.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Een nagekomen correctie over 2024 in verband met een aanpassing van het debiteurensaldo met € 563.000 (voordeel). Dit bedrag is 2024 als nadeel opgenomen;
- De kosten van loonkostensubsidie zijn al enkele jaren hoger dan begroot. In 2025 is dit een nadeel van € 160.000. De uitgaven bedragen al enkele jaren iets meer dan € 800.000 ten opzichte van de begrote € 640.000. Loonkosten is een financiële vergoeding van de gemeente voor werkgevers die een werknemer met een arbeidsbeperking in dienst nemen. Een hoger bedrag aan loonkostensubsidie betekent minder uitgaven aan uitkeringen.
- Overige kleine voordelen per saldo € 17.000.

Taakveld	Huishoudelijke hulp (WMO)
----------	---------------------------

Ontwikkelingen

Hiervoor verwijzen we u naar de taakvelden maatwerkvoorziening WMO en maatwerkdienstverlening 18+.

Wat hebben we bereikt

Hiervoor verwijzen we u naar de taakvelden maatwerkvoorziening WMO en maatwerkdienstverlening 18+.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Hiervoor verwijzen we u naar de taakvelden maatwerkvoorziening WMO en maatwerkdienstverlening 18+.

Wat heeft het gekost

Huishoudelijke hulp (WMO)				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	5.589	5.695	5.524	171
batens	0	0	0	0
resultaat	5.589	5.695	5.524	171

Toelichting

Het taakveld Huishoudelijke hulp (WMO) laat een voordelig effect zien van € 171.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op de lasten:

In totaal zijn de lasten € 171.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Dit is het gevolg van een personeelstekort bij de zorgaanbieders, waardoor niet alle indicaties verzilverd konden worden. Daarnaast is er een afname in lasten doordat cliënten komen te overlijden of doorstromen naar de Wet Langdurige Zorg, waardoor de indicatie huishoudelijke hulp beëindigd wordt.

Toelichting op de baten:

Geen afwijkingen op de baten.

Taakveld	Overige maatwerkarrangementen (WMO)
----------	-------------------------------------

Ontwikkelingen

Hiervoor verwijzen we u naar de taakvelden maatwerkvoorziening WMO en maatwerkdienstverlening 18+.

Wat hebben we bereikt

Hiervoor verwijzen we u naar de taakvelden maatwerkvoorziening WMO en maatwerkdienstverlening 18+.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Hiervoor verwijzen we u naar de taakvelden maatwerkvoorziening WMO en maatwerkdienstverlening 18+.

Wat heeft het gekost

Overige maatwerkarrangementen (WMO)				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	12	12	17	-5
baten	9	9	14	-5
resultaat	3	3	3	1

Toelichting

Het taakveld Overige maatwerkarrangementen (WMO) laat een voordelig effect zien van afgerond € 1.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op de lasten:

In totaal zijn de lasten € 5.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Overige kleine nadelen per saldo € 5.000.

Toelichting op de baten:

In totaal zijn de baten € 5.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Overige kleine voordelen per saldo € 5.000.

Ontwikkelingen

- In de tweede helft van 2021 is de nieuwe re-integratienota 'Re-integratie werkt voor iedereen 2021 - 2026' vastgesteld. Het eerdere re-integratiebeleid is aangepast naar landelijke en regionale ontwikkelingen.
- Op 1 januari 2022 is de nieuwe wet inburgering ingegaan. Het doel van deze wet is dat het makkelijker moet worden voor de kandidaat om in te burgeren, zowel in de samenleving als op de arbeidsmarkt. De inburgering vindt via drie routes plaats: de onderwijsroute, de Z route en B1 route. Er wordt per route een plan opgesteld om de juiste middelen en begeleiding in te kunnen zetten.
- De Wet Uitvoeren Breed offensief is, voor zover het de verordeningsplicht betreft, vanaf 1 juli 2023 van kracht. Met de komst van het Breed Offensief wil het kabinet meer mensen met een beperking duurzaam aan het werk houden.
- De krapte op de arbeidsmarkt houdt aan. Tegelijkertijd zien we dat vraag en aanbod niet altijd goed op elkaar aansluit.
- De samenwerking in de arbeidsmarktregio Drenthe is geïntensiveerd

Wat hebben we bereikt?

- De doelgroepen met afstand tot de arbeidsmarkt hebben (extra) ondersteuning ontvangen door middel van jobcoaching en maatwerktrajecten, soms in combinatie met sporten.
- Binnen de arbeidsmarktregio is een Meerjarenagenda opgesteld en zijn afspraken gemaakt over de start van werkcentra en inlooppunten in de samenwerkende gemeenten vanaf 2026 in samenwerking partners zoals vakbonden, werkgeversorganisaties en onderwijsinstellingen.
- De uitwerking van het visietraject van Stark is vastgesteld waardoor meer mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt stappen kunnen maken richting activiteiten en ontwikkeling.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- We richten ons met name op het actief bemiddelen van werkzoekenden naar duurzame arbeid. Hiervoor maken we lokaal en regionaal gebruik van onze werkgevers. Voor de mensen voor wie reguliere arbeid niet haalbaar is, biedt Stark leer-werktrajecten en cursussen aan en zetten we in op (om)scholing, participatie en sociale activering.
- We zoeken blijvend de verbinding op met de partners uit de Arbeidsmarktregio Drenthe zodat we zowel de werkgever als de werknemer op een optimale manier kunnen bedienen.
- Binnen de Arbeidsmarktregio Drenthe streven we naar een uniformiteit van het instrumentarium zodat de werkgevers zoveel mogelijk van dezelfde voorzieningen gebruik kunnen maken.
- We spelen in op kwetsbare doelgroepen en deze zullen extra ondersteuning krijgen.
- We gaan scholing (van met name de doelgroep 18 tot 27 jaar) bevorderen.
- We gaan de contacten met (lokale) werkgevers blijvend onderhouden en uitbreiden.
- We gaan nog meer verbinding met andere partners uit de Arbeidsmarktregio Drenthe zoeken.
- In 2025 is opnieuw een succesvolle banenmarkt georganiseerd.

- Er is een overeenkomst met Hupak gesloten. Deze organisatie helpt inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt en biedt dan een vast dienstverband.

Wat heeft het gekost

Arbeidsparticipatie				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	1.065	1.353	1.459	-106
batens	0	40	40	0
resultaat	1.065	1.313	1.419	-106

Toelichting

Het taakveld Arbeidsparticipatie laat een nadelig effect zien van € 106.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 106.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- In verband met een personeelstekort bij de trajectkosten is er aan jobcoaching meer uitgegeven dan begroot. De huidige doelgroep in het uitkeringsbestand heeft een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Dat betekent dat meer begeleiding nodig is voordat en op het moment dat zij toe treden tot de arbeidsmarkt. We zien dit ook terug bij de doelgroepen die behoren tot de landelijke banenafpraak en Beschut werk. We zien binnen Beschut werk ook een toename aan loonkosten en voor begeleiding.

Toelichting op baten:

Geen afwijking op de baten.

Taakveld	Jeugdhulp ambulant lokaal
----------	---------------------------

Ontwikkelingen

Hiervoor verwijzen we u naar de taakvelden maatwerkdienstverlening 18- en geëscaleerde zorg.

Wat hebben we bereikt

Hiervoor verwijzen we u naar de taakvelden maatwerkdienstverlening 18- en geëscaleerde zorg.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Hiervoor verwijzen we u naar de taakvelden maatwerkdienstverlening 18- en geëscaleerde zorg.

Wat heeft het gekost

Jeugdhulp ambulant lokaal				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	183	183	114	69
batens	0	0	0	0
resultaat	183	183	114	69

Toelichting

Het taakveld Jeugdhulp ambulant lokaal laat een voordelig effect zien van € 69.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op de lasten:

In totaal zijn de lasten € 69.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Omdat het beleid nog in ontwikkeling was zijn er in 2025 minder onvoorziene jeugdhulputgaven geweest.

Toelichting op de baten:

Geen afwijkingen op de baten.

Ontwikkelingen

Hiervoor verwijzen we u naar de taakvelden maatwerkdienstverlening 18- en geëscaleerde zorg.

Wat hebben we bereikt

Hiervoor verwijzen we u naar de taakvelden maatwerkdienstverlening 18- en geëscaleerde zorg.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Hiervoor verwijzen we u naar de taakvelden maatwerkdienstverlening 18- en geëscaleerde zorg.

Wat heeft het gekost

Jeugdhulp met verblijf lokaal				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	60	3	186	-183
batens	0	0	0	0
resultaat	60	3	186	-183

Toelichting

Het taakveld Jeugdhulp met verblijf lokaal laat een nadelig effect zien van € 183.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op de lasten:

In totaal zijn de lasten € 183.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Er zijn extra kosten gemaakt voor de oprichting van de nieuwe gemeenschappelijke regeling jeugdhulpregio die niet waren begroot.

Toelichting op de baten:

Geen afwijkingen op de baten.

Taakveld	Jeugdhulp met verblijf regionaal
----------	----------------------------------

Ontwikkelingen

Hiervoor verwijzen we u naar de taakvelden maatwerkdienstverlening 18- en geëscaleerde zorg.

Wat hebben we bereikt

Hiervoor verwijzen we u naar de taakvelden maatwerkdienstverlening 18- en geëscaleerde zorg.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Hiervoor verwijzen we u naar de taakvelden maatwerkdienstverlening 18- en geëscaleerde zorg.

Wat heeft het gekost

Jeugdhulp met verblijf regionaal				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	1.949	5.347	4.243	1.104
baten	0	0	0	0
resultaat	1.949	5.347	4.243	1.104

Toelichting

Het taakveld jeugdhulp met verblijf regionaal laat een voordelig effect zien van € 1.104.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op de lasten:

In totaal zijn de lasten € 1.104.000 lager dan begroot. De oorzaken hiervoor zijn:

- Via de septembercirculaire 2025 is er € 1.227.000 beschikbaar gesteld voor Hervormingsagenda jeugd. Dit geld konden we niet meer besteden in 2025. Middels resultaatbestemming stellen we voor om het bedrag over te hevelen naar 2026.
- Overige kleine nadelen, per saldo €123.000
- Voor een toelichting op het voordelige effect op de Jeugdhulp wordt verwezen naar de paragraaf Transitie.

Toelichting op de baten:

Geen baten op dit taakveld.

Taakveld	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)
----------	--

Ontwikkelingen

Hiervoor verwijzen we u naar de taakvelden maatwerkvoorziening WMO en maatwerkdienstverlening 18+.

Wat hebben we bereikt

Hiervoor verwijzen we u naar de taakvelden maatwerkvoorziening WMO en maatwerkdienstverlening 18+.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Hiervoor verwijzen we u naar de taakvelden maatwerkvoorziening WMO en maatwerkdienstverlening 18+.

Wat heeft het gekost

Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	46	46	52	-7
baten	0	0	0	0
resultaat	46	46	52	-7

Toelichting

Het taakveld Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO) laat een nadelig effect zien van € 7.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 7.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Overige kleine nadelen per saldo € 7.000.

Toelichting op baten:

Geen afwijkingen op de baten.

Taakveld	Jeugdbescherming
----------	------------------

Ontwikkelingen

Hiervoor verwijzen we u naar de taakvelden maatwerkdienstverlening 18- en geëscaleerde zorg.

Wat hebben we bereikt

Hiervoor verwijzen we u naar de taakvelden maatwerkdienstverlening 18- en geëscaleerde zorg.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Hiervoor verwijzen we u naar de taakvelden maatwerkdienstverlening 18- en geëscaleerde zorg.

Wat heeft het gekost

Jeugdbescherming				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	418	736	641	96
baten	0	0	0	0
resultaat	418	736	641	96

Toelichting

Het taakveld Jeugdbescherming laat een voordelig effect zien van € 96.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 96.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- We hebben minder uitgegeven aan jeugdbescherming in 2025. Gezien de hervorming van de jeugdbeschermingsketen verwachten we de komende jaren stijgende uitgaven op dit budget.

Toelichting op baten:

Geen afwijkingen op de baten.

Ontwikkelingen

Hiervoor verwijzen we u naar de taakvelden maatwerkdienstverlening 18- en geëscaleerde zorg.

Wat hebben we bereikt

Hiervoor verwijzen we u naar de taakvelden maatwerkdienstverlening 18- en geëscaleerde zorg.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Hiervoor verwijzen we u naar de taakvelden maatwerkdienstverlening 18- en geëscaleerde zorg.

Wat heeft het gekost

Jeugdreclassering				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	457	480	446	34
batens	0	0	0	0
resultaat	457	480	446	34

Toelichting

Het taakveld Jeugdreclassering laat een voordelig effect zien van € 34.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 34.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- In 2025 zijn meer cliënten van gesloten plaatsing overgegaan naar jeugdbehandeling en -begeleiding. Daarom is op gesloten plaatsing minder uitgegeven.

Toelichting op baten:

Geen afwijkingen op de baten.

Programma	Volksgezondheid en milieu
Taakveld	Beschermde wonen (WMO) Volksgezondheid Riolering Afval Milieubeheer Begraafplaatsen en crematoria

Programmadoelstelling

Ontwikkelingen

Belangrijke onderwerpen binnen de Duurzaamheidsvisie in 2025 waren de Maatschappelijke Tender voor zonneparken, de aanpak voor netcongestie, de inzet op energiearmoede bestrijding en de mogelijke inzet van restwarmte van Attero. Daarnaast hebben we verder gewerkt aan de uitvoering van de Voedselvisie en hebben we vorm en inhoud gegeven aan het onderwerp circulaire economie.

Wat willen we bereiken

De volgende doelstellingen zijn opgenomen in de Duurzaamheidsvisie:

- 1,5% energiebesparing per jaar
- 16% hernieuwbare energieopwekking in 2023
- De CO₂-uitstoot in 2030 met 49% verminderen
- De CO₂- uitstoot in 2050 met 95% verminderen
- Woningen en gebouwen van het aardgas af en met hernieuwbare bron verwarmen in 2050;
- Tussendoel: in 2030 een kwart van de woningen en gebouwen van het aardgas af en verwarmen met hernieuwbare bronnen.
- 50% minder primaire grondstoffen in 2030
- Volledig circulaire economie in 2050
- In 2030 de voedselverspilling met 50% reduceren

Wat hebben we daarvoor gedaan

Duurzame Elektriciteit

- **Zon op bedrijfsdaken.** De businesscase voor zon-op-dak is op dit moment voor veel bedrijven niet interessant of rendabel door netcongestie, negatieve stroomprijzen, hoge verzekeringskosten en eventueel extra kosten voor het verzwaren van de dakconstructie. Daarom kiezen we er op dit moment bewust niet voor om bedrijven actief te stimuleren om zonnepanelen op hun bedrijfsdaken te plaatsen. We houden de ontwikkelingen in de gaten.
- **Maatschappelijke tender voor grootschalige zonneparken.** Met deze maatschappelijke tender voeren we de ontwikkeling van het resterende deel van onze RES-ambitie voor zon op land uit. In 2026 worden de projecten concreet en starten de winnende partijen het participatieproces met de energiecoöperaties en omwonenden. Ook kunnen ze een aanvraag omgevingsvergunning indienen. De tijdlijn daarvan verschilt per project.

- **Regionale Energiestrategie (RES).** Vanuit de RES worden gezamenlijk de Regionale Routekaart Netinfrastructuur Elektriciteit, de Routekaart Warmtebronnen & -infrastructuur, de Versnellingsaanpak Zon-op-Dak en het uitvoeringsprogramma Groen Gas opgepakt.
- **Netcongestie.** In de gemeente Midden-Drenthe is er sprake van netcongestie. Het hoogspanningsnet wordt verzwakt door de uitbreiding van de trafostations bij Zeijerveen en De Lotten. Ook ontwikkelen TenneT en Enexis op het ETP-terrein een nieuw hoog- en middenspanningsstation die operationeel is in 2030. Na vaststelling van het provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK) 2.0 door GS in 2025, werkt de provincie verder aan pMIEK 3.0. Binnen het pMIEK stemmen de netbeheerders en de gemeenten af over de wijze waarop, wanneer en waar de energie-infrastructuur wordt uitgebreid.
- **Pilot erfmolens.** Midden-Drenthe doet mee aan een proef met hogere erfmolens van 25 meter, samen met de gemeenten Westerveld, De Wolden, Hoogeveen en de provincie Drenthe. Agrariërs vroegen om deze hogere molens omdat ze meer energie kunnen opwekken. In 2023 konden agrariërs zich aanmelden; vijf aanvragen in onze gemeente zijn goedgekeurd en twee molens draaien inmiddels. Het onderzoek naar draagvlak onder omwonenden wordt eind 2025 afgerond en het definitieve rapport verschijnt begin 2026. Daarna besluit de gemeente of er beleid voor hogere erfmolens komt. Als dat gebeurt, kunnen deelnemers een definitieve vergunning aanvragen. Zonder nieuw beleid moeten de molens na de proef worden verwijderd.

Duurzame warmte

- **Restwarmte.** Samen met de gemeenten Hoogeveen en Assen, de provincie Drenthe, netbeheerder N-tra (Rendo) en Enpuls (Enexis) verkennen we de potentie van een warmtenet en onderzoeken we of restwarmte financieel, technisch en duurzaam een realistische optie is. We hebben inmiddels het schetsontwerp afgerond. In 2026 worden de resultaten besproken en werken we toe aan een mogelijk volgende stap: een voorlopig ontwerp.
- **Drents Flexteam Warmte.** Vanaf 2023 kan de gemeente gebruik maken van het Drents Flexteam Warmte. Het flexteam zetten we in onze gemeente in voor participatietrajecten. Dit project loopt in 2025 door.
- **Energiecoaches.** In de gemeente Midden-Drenthe geven acht energiecoaches gratis een verkennende energiescan aan huis. Ook kan een gratis warmtescan met infraroodcamera worden aangevraagd. In 2025 hebben 59 inwoners een aanvraag gedaan voor een bezoek van een energiecoach.
- **Drents Energieloket.** Het Drents Energieloket voert voor de gemeenten de functie van energieloket uit en helpt woningeigenaren bij het verduurzamen van hun woning en geeft advies over energie- en warmtebesparing.
- **Isolatiesubsidie.** In samenwerking met de Drentse gemeenten is er een isolatiesubsidie opgesteld. We willen daarmee aansluiten op de provinciale isolatiesubsidie. Bewoners met een inkomen tot 150% van het wettelijk sociaal minimum kunnen 100% van de kosten van isolatie tot een maximum van 2500 euro ontvangen. De regeling is gestart op 1 april 2024. Eind 2025 waren er 44 aanvragen ontvangen voor de subsidie. Omdat het budget nog toereikend is, is de subsidie verlengd tot 31 december 2026.

- **Nationale Isolatieaanpak (NIP).** De gemeente heeft subsidie aangevraagd voor een isolatieprogramma voor woningeigenaren met een laag energielabel. Dit programma zal gaan bestaan uit een doe-het-zelf-voucher regeling en een ontzorgingsprogramma zodat handige inwoners maar ook minder handige inwoners optimaal ondersteund kunnen worden. Voor het opstellen van een regeling en het uitvoeren van een Europese aanbesteding werken we samen met het Flexteam Drenthe en gemeenten Meppel, Noordenveld en Coevorden.
- **Fixteam Drenthe.** Het Fixteam is een initiatief van de provincie Drenthe en de Drentse gemeenten. Dit team reist met busjes door de hele provincie om kleine energiebesparende maatregelen bij inwoners thuis aan te brengen. Inwoners kunnen zich hier online voor aanmelden. In het najaar van 2025 hebben er in samenwerking met Actium en het Drents Energieloket wijkacties plaatsgevonden in Hoogersmilde, Smilde, Beilen en Westerbork om het Fixteam onder de aandacht te brengen. In totaal is het Fixteam bij 142 woningen geweest voor het aanbrengen van maatregelen.
- **Witgoedwissel.** We hebben een regeling opgezet voor een duurzame witgoedkaart voor 625 inwoners met een laag inkomen. Het biedt inwoners de mogelijkheid om hun onzuinige apparatuur om te ruilen voor een alternatief met een beter energielabel. Deze regeling is eind 2024 live gegaan. In totaal zijn er in 2025 448 vouchers toegekend.
- **Energiebespaar app.** We stellen in samenwerking met een externe partner een app beschikbaar die bewoners helpt energie te besparen. De app zal praktische tips bieden en bewoners helpen met gedragsverandering door duurzaam gedrag te stimuleren. Deze app is sinds het najaar van 2024 beschikbaar. Inmiddels maken er 3891 inwoners gebruik van deze app.
- **Warmteprogramma.** De transitievisie warmte uit 2021 moet voor eind 2027 herzien worden. Deze herziening leidt tot een warmteprogramma dat onderdeel wordt van de nieuwe omgevingsvisie en een zelfbindend wettelijk document zal worden. Voor dit programma is informatie van inwoners, bedrijven en onderzoek naar warmtebronnen nodig.
- **Buurkracht.** Onder begeleiding van Buurkracht zijn er wijkteams opgericht in Beilen, Westerbork en de Smildes. De teams van Beilen en Westerbork werken inmiddels samen en hebben met groot succes gezamenlijke inkoopacties voor o.a. glas-, vloer-, en spouwmuurisolatie georganiseerd. Omdat dit team inmiddels staat wordt de begeleiding door Buurkracht in 2026 afgebouwd. Het team in de Smildes organiseert warmtesafari's en is zich verder nog aan het vormen. Inmiddels zijn er gesprekken gaande om nog een team elders in de gemeente op te richten.

Voedsel en Circulaire Economie

- **Voedselvisie Eten van Hier.** De gemeenteraad stelde in 2025 de voedselvisie vast, gevolgd door het uitvoeringsprogramma Eten van Hier 2025. Dit programma vertaalt de visie naar concrete acties, waaronder een voedselagenda voor inwoners en gemeente, de organisatie van de Week van Ons Eten, de ontwikkeling van Op Drentse Grond en de versterking van het voedselnetwerk. In 2026 volgt een vervolgprogramma, met als hoogtepunt een unieke Drenthe-brede Week van Ons Eten, waarvan de landelijke opening in Midden-Drenthe plaatsvindt.
- **Pluk Park Beilen.** Vanaf Q3 2025 is Pluk Park Beilen gestart als onderdeel van de voedselvisie. Het programma creëert toegankelijke voedselplekken waar inwoners, ondernemers,

onderwijs en organisaties samenwerken aan lokaal voedsel, biodiversiteit, gezondheid en sociale verbinding.

- **Week van Ons Eten.** De editie van 2025 kende grote belangstelling en versterkte de waardering voor lokaal voedsel, de lokale economie en de verbinding tussen agrariërs en inwoners. In 2026 volgt voor het eerst een Drenthe-brede editie, met de landelijke opening in Midden-Drenthe — een kans om Drenthe als voedselprovincie te profileren.
- **Op Drentse Grond.** In 2025 vonden een brede aftrap, enquête en keukentafelgesprekken plaats. Eind 2025 en begin 2026 startte de uitwerking van het projectplan, dat medio 2026 wordt vastgesteld. Doel is om in 2026 officieel te starten. Op Drentse Grond is een faciliterend netwerk dat de samenwerking tussen de “6 O’s” stimuleert (inwoners, ondernemers, onderwijs, onderzoek, overheid en overkoepelende organisaties). Het richt zich op brede welvaart en thema’s als bodemkwaliteit, biodiversiteit, gezondheid en leefbaarheid. Het ondersteunt ontmoeting, kennisdeling en gezamenlijke initiatieven.
- **Eetbaar groen en lokaal voedsel.** Samen met de Vereniging Drentse Voedselbossen en Sociale Voedseltuinen Nederland stimuleert de gemeente sociale voedseltuinen, voedselbossen en eetbaar groen. In 2025 zijn diverse concepten ontwikkeld en gerealiseerd; in 2026 worden deze uitgebreid en wordt gewerkt aan verdere groei van eetbaar groen in de openbare ruimte.
- **Circulaire economie.** In 2025 is onderzocht hoe de gemeentelijke bedrijfsvoering circulairder kan, onder andere via duurzame inkoop en betere afvalscheiding. Er is intern breed draagvlak gecreëerd en gewerkt aan concrete casussen. Ook is aandacht besteed aan de Week van de Circulaire Economie en is een programma gestart voor circulair handelen binnen Infra/Civiel.
- **Circulair Ambachtsnetwerk – Grondstoffen van Hier.** Eind 2024/begin 2025 startte een verkenningsjaar naar een circulair ambachtsnetwerk. Conclusie: er is interesse, maar nog onvoldoende commitment van partners. Daarom ligt de focus in 2025–2026 op bestaande regionale dynamiek, zoals de provinciale aanpak (CAN), de Week van de Circulaire Economie en het programma Circulair Ondernemen. Vanuit deze basis wordt verder gewerkt aan een toekomstbestendig netwerk.
- **Deeleconomie.** Onderdeel van het Circulair Ambachtsnetwerk. Samen met Welzijnswerk en NMF Drenthe wordt een platform ontwikkeld dat bewustzijn over delen van middelen, kennis en diensten vergroot en lokale initiatieven zichtbaar maakt. Het platform ging eind 2024 live; in 2025 is het programma gestart en in 2026 wordt het verder uitgevoerd met focus op versterking van lokale deelinitiatieven.

Algemeen

- **Duurzaamheid, natuur- en milieueducatie.** 16 van de 18 basisscholen in Midden-Drenthe zijn aangesloten bij het scholennetwerk van het IVN Drenthe. Hiermee worden jaarlijks ruim 1.700 leerlingen bereikt. In het schooljaar 2025-2026 wordt het project 'Thuis in Drenthe', een project waarin natuur, geschiedenis en samenwerking centraal staan. Verder is een project over moestuinieren aangeboden.
- **Duurzaamheidscommunicatie.** In 2025 zijn er wekelijks diverse communicatieuitingen via social media, de gemeenteberichten en de gemeentelijke nieuwsbrief uitgegaan over onder andere energie, voedsel, biodiversiteit en circulariteit.

- **Duurzaamheidsmarkt.** Op 8 november heeft Duurzaam Beilen in samenwerking met de gemeente een duurzaamheidsmarkt georganiseerd in het gemeentehuis. Er waren ongeveer 200 bezoekers. De burgemeester en kinderburgemeester hebben de markt geopend.

Verbonden partijen

Omgevingsdienst Drenthe (OD Drenthe)

Beleidskaders

- Afvalstoffenbeleidsplan 2016-2019
- Watertakenplan 2016-2021
- Preventie en handhavingsplan alcohol 2024-2027
- Beleidsnota bewegen, leefstijl en gezondheid 2024-2027
- Riolering en Water Programma 2023-2028
- Grondstoffenbeleid 2022-2025
- Duurzaamheidsvisie 2018-2022
- Raadsprogramma en Bestuursakkoord 2022-2026 Midden Drenthe
- Nota bodembeheer
- Beheersverordening begraafplaatsen Midden-Drenthe 2013
- Uitvoeringsbesluit Graven, asbezorging en gedenkplaats
- Uitvoeringsbesluit grafbedekkingen Midden Drenthe 2013
- Nota Begraafplaatsenbeleid 2020-2030
- Verordening op beheer en gebruik van de gemeentelijke begraafplaats(en)
- Verordening op de heffing en de invordering van lijkbezorgingsrechten 2018

Ontwikkelingen

- In 2025 is het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) ondertekend. Het AZWA is bedoeld als een uitbreiding van het in 2022 gesloten Integraal Zorgakkoord (IZA). Het AZWA is voor publieke gezondheid en preventie een belangrijk akkoord omdat het acties bevat over de samenwerking tussen gemeenten/ sociaal domein en het zorgdomein. Er is zowel structurele als tijdelijke financiering aan gekoppeld. In het AZWA akkoord zijn een aantal basisfunctionaliteiten opgenomen die elke gemeente in Nederland moet vormgeven. In Midden-Drenthe doen we al veel op het gebied van deze functionaliteiten en zoeken we de verbinding met de bestaande structuur.
- Vanuit het AZWA ontstaat gaandeweg meer duidelijkheid rondom de financiering. Voor een aantal onderwerpen is bijvoorbeeld duidelijk dat de financiering structureel wordt.
- Mogelijk moeten er in 2026 nog extra basisfunctionaliteiten ingericht worden waar vervolgens ook nog duidelijkheid over de financiering gegeven moet worden.
- Regionaal wordt gewerkt met werkagenda's vanuit het netwerk Gezonde Marke. Met name de werkagenda Gezondheid en Leefstijl is voor wat betreft het programma volksgezondheid van belang. Uiteraard zijn er veel verbindingen met andere agenda's zoals Mentale Gezondheid, Veerkrachtig samenleven en Vitaal ouder worden. De basisfunctionaliteiten die zijn opgenomen in het AZWA, komen voor een deel terug in de regionale werkagenda's.
- Met de kadernota 2025 is vastgesteld dat de inzet van de vakleerkrachten gecontinueerd kan worden tot en met schooljaar 2027-2028.

Wat hebben we bereikt

Resultaten team Lekker Leven (voorheen team GIMD) en inzet vakleerkrachten

In 2025 is de naam van het team GIMD gewijzigd naar team Lekker Leven. Om inwoners nog beter te kunnen bereiken, hebben wij ervoor gekozen om te werken met een naam die beter aansluit, positief klinkt en waar mensen een prettige associatie mee hebben.

Verder wordt er met ingang van het nieuwe seizoen gewerkt met concrete hoofd- en sub programma's om nog meer betrokkenheid en eigenaarschap te creëren bij professionals en organisaties. De programma's hebben de naam:

- Lekker bewegen
- Lekker eten en drinken
- Lekker niks

De sub-programma's:

- Lekker leren
- Lekker werken

De concrete resultaten van het jaar 2024-2025, die het team Lekker Leven in samenwerking met andere partijen heeft bereikt, zijn gedeeld met de raad. Door middel van een raadsbrief met daarbij een krant met daarin concrete resultaten en beschreven successen. Uit deze stukken blijkt wat er concreet is bereikt als het gaat om de beleidsdoelstellingen.

Bijvoorbeeld de oprichting van Walking voetbal voor senioren in Midden-Drenthe waar een aantal voetbalverenigingen samen optrekken. En de GLI (Gezonde Leefstijl Interventie) carrousel, een tweejarig begeleidingstraject vanuit de zorg om een gezonde leefstijl te ontwikkelen. Verder zet de gemeente zich bijvoorbeeld in voor gezonde (sport) evenementen. Organisatoren van evenementen worden ondersteund en geënthousiasmeerd om ook een gezonde keuze aan te bieden. Per begin 2025 worden naast deze gesprekken, flyers met gerichte informatie meegegeven aan alle organisatoren van evenementen.

De vakleerkrachten hebben wekelijks weer minimaal 1 uur gym gegeven op alle basisscholen in Midden-Drenthe. Verder hebben zij een aantal succesvolle sportdagen georganiseerd waar ruim 800 kinderen aan mee hebben gedaan. Ook wordt in schooljaar 2025-2026 het VolgMij systeem van 5 scholen, uitgerold naar alle 17 basisscholen waardoor een compleet beeld ontstaat van de motorische ontwikkeling van alle kinderen in de gemeenten. Tot slot is er, naast naschoolse activiteiten, ook in 2025 NSA extra aangeboden aan 16 kinderen.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Er is verder uitvoering gegeven aan het beleid bewegen, leefstijl en gezondheid 2024-2027 via het uitvoeringsplan 2025-2027.
- Nauwe contacten met de GGD Drenthe onderhouden onder andere over de uitvoering van hun gezondheid bevorderende taken en de betekenis daarvan voor Midden-Drenthe.
- Verder hebben we intern ingezet op health in all policies, met als doel om meer verbinding en samenwerking te hebben tussen het ruimtelijk en sociaal domein op het gebied van gezondheid. De uitdaging blijft om gezondheid in het ruimtelijk domein concreet een plek te geven.
- Stimuleren dat inwoners gebruik maken van de financiële mogelijkheden die het beleid "Bewegen, leefstijl en gezondheid 2024-2027 biedt (activeringsbudget bewegen en leefstijl en ondersteuning vanuit het sport- en gezondheidsakkoord). Er is in 2025 goed gebruik gemaakt van de financiële mogelijkheden die er zijn. Alle middelen die zijn begroot, zijn uitgegeven. Verder zijn de uitgaven vanuit het beleid gedekt vanuit een deel van de SPUK-GALA middelen.
- De geschoolde vakleerkrachten geven nu vijf en een half jaar les aan alle kinderen in de groepen 3 tot en met 8 van het primair onderwijs in de gemeente Midden-Drenthe.

Wat heeft het gekost

Volksgezondheid				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	1.867	1.876	1.965	-89
batens	0	0	0	0
resultaat	1.867	1.876	1.965	-89

Toelichting

Het taakveld Volksgezondheid laat een nadelig effect zien van € 89.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 89.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Bij de bestuursrapportage december 2025 is voor het lokaal volksgezondheidsbeleid een deel van het budget overgeheveld. In de bestuursrapportage staat dat we in de jaarrekening terug komen op de overhevelingen. Voorgesteld wordt om de overheveling niet aan te passen en de kosten € 95.000 in de jaarrekening 2025 te laten vallen.
- Overige kleine voordelen per saldo € 6.000.

Toelichting op baten:

Er zijn geen afwijkingen op de baten.

Ontwikkelingen

- In 2025 geven we uitvoering aan het Riolering en Water Programma (2023-2028).
- Binnen de riolering werken we met zorgplichten voor het afvalwater, hemelwater en grondwater. In de huidige situatie kunnen we stellen dat de technische situatie op orde is. Wat wel meer gaat spelen zijn de effecten en mogelijke overlast door hoosbuien als gevolg van de klimaatontwikkeling.
- Klimaatverandering vraagt steeds meer aandacht van overheden, en dus ook van ons. Hoe we met de klimaatverandering om kunnen gaan wordt klimaatadaptatie genoemd. Vanuit het Rijk worden hiervoor kaders gesteld in het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie. Dit werkt met het principe: weten-willen-werken. De eerste stap is weten: wat houdt de klimaatverandering in voor de eigen regio, wat gebeurt er en waar gebeurt het. We verkennen deze opgave samen met onze partners van het samenwerkingsverband Fluvius. De opgave hierin ligt niet alleen bij riolering en water, maar ook bij het ontwerpen en inrichten van de openbare ruimte, groenbeheer, ontwikkeling van zorgcentra en scholen (ouderen en kinderen zijn kwetsbare doelgroepen), organisatie van evenementen en inrichting van gebouwen. Klimaatadaptatie raakt dus meerdere disciplines en is een opgave die we breed moeten verkennen.

Wat hebben we bereikt

- Zorgen voor en in standhouden van een functionele riolering, een doelmatige inzameling van hemelwater en het beperken van structurele (grond)wateroverlast.
- Ten aanzien van klimaatadaptatie werken we aan een waterrobuust en klimaatbestendige inrichting van bebouwd gebied in 2050.
- Dat de huishoudens niet meer betalen dan de totale kosten voor het inzamelen, het transport en het verwerken van afval- en hemelwater.
- Dat tijdig wordt betaald, via automatische incasso en/of betalingsregelingen en het aantal bezwaarschriften zo laag mogelijk blijft.
- Het op orde hebben en houden van de heffingsadministratie: volledigheid objecten, hoeveelheid afvalwater.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Reinigen en inspecteren van het riool.
- Repareren, vervangen en vergroten van de riolen.
- Zorgen voor goed werkende gemalen.
- Schoonhouden van kolken.
- Beleid en strategie ontwikkelen, die rekening houdt met heviger neerslag, meer hitte en langere droge periodes om toename van overlast te voorkomen.
- We gaan conform de verordening rioolheffing heffen en innen. Hiervoor leggen we eind februari de aanslagen op.
- Het actueel houden van de gegevens: objecten, belastingplicht, hoeveelheid afvalwater.

- Door de mogelijkheid van telefonische afstemming voorafgaande aan een formeel bezwaartraject proberen we het aantal bezwaar- en beroepschriften zo laag mogelijk te houden.
- Oninbare vorderingen alleen als oninbaar afboeken op advies van de deurwaarder of bij faillissement.

Wat heeft het gekost

Riolering				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	3.263	3.508	3.355	152
baten	4.351	4.351	4.640	-289
resultaat	-1.089	-844	-1.285	441

Toelichting

Het taakveld Riolering laat een voordelig effect zien van € 441.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 152.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Leveren elektriciteit een nadeel van € 36.000 door tariefsverhoging.
- Onderhoud bestaat uit diverse posten groot onderhoud voordeel € 98.000, onderhoud/ vervanging/ renovatie gemalen en pompen nadeel; € 36.000, spoelen riolen voordeel € 105.000 en onderhoud vrij verval riool nadeel € 189.000 per saldo een nadeel van € 22.000. De schommelingen in realisatie van het onderhoud worden veroorzaakt door onvoorziene omstandigheden die tijdens de uitvoering aangetroffen worden en door gewijzigde prioritering. Daarnaast wordt waar mogelijk gekeken of de onderhoudswerkzaamheden te combineren zijn, wat invloed heeft op de planning en realisatie.
- Er is een correctie op de voorziening gedaan die betrekking heeft op voorgaande jaren. Een voordeel van € 259.000.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 289.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Jaarlijkse verminderingen van de rioolheffing zijn niet opgenomen in de begroting. Dit jaar extra verminderingen door een bezwaar dat meerdere jaren betrof. Dit leidt in de jaarrekening 2025 tot een nadeel van € 118.000.
- Er heeft een correctie plaatsgevonden in de reserve die niet was begroot. Dit leidt tot een voordeel van € 259.000.
- Er is gebruik gemaakt van de specifieke uitkering (SISA) voor maatregelen gericht op het afkoppelen van hemelwater van de riolering. Dit leidt tot een voordeel van € 147.000. Dit voordeel is niet meegenomen in de berekening resultaat riolering, maar wordt middels een bestemmingsvoorstel aan de reserve riolering gedoteerd.

Ontwikkelingen

- In 2026 evalueren we ons grondstoffenbeleid 2021-2025, verzamelen we de ambities bij stakeholders en stellen we op basis daarvan een nieuw grondstoffenbeleid samen.
- Waar nodig en mogelijk betrekken we inwoners, scholen en maatschappelijke organisaties bij het grondstoffenbeleid.
- We werken aan het verbeteren van de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen, onder andere door gerichte acties, inclusief communicatie en sorteeroproeven. Verwerkers en producentenorganisaties spelen hierbij een prominente rol.
- We zien een gelijkblijvend aanbod van restafval van onze inwoners, maar blijven werken aan de reductie van de hoeveelheid restafval en betere afvalscheiding.
- We werken aan een optimale inzameling en afzet van grond- en afvalstoffen. Hierbij hebben we te maken met een volatiele markt, waardoor kosten, opbrengsten en duurzaamheid steeds onder druk staan.
- We streven naar een schone openbare ruimte, vrij van zwerfafval.
- We sturen op managementinformatie en optimaliseren processen op het gebied van inzameling en verwerking van afval en grondstoffen.
- Uitgangspunt is dat de afvalstoffenheffing kostendekkend blijft, waarbij de balans wordt gezocht tussen zo laag mogelijke lage kosten, optimale dienstverlening en zo duurzaam mogelijke verwerking.
- Bezwaar- en beroepsmogelijkheid uitstel van betalingen en tegen een beschikking kwijtschelding: de rijksoverheid start hiermee op 1-1-2027, lokale overheden zullen later volgen.

Wat hebben we bereikt

- De inzameling en verwerking van alle grondstoffenstromen is goed ingeregeld.
- Op gebied van inkoop werken we succesvol samen in Markereinverband; dit is een werkgroep vanuit VDG waarin alle beleidsmedewerkers op gebied van afval en grondstoffen van de Drentse gemeenten zijn vertegenwoordigd.
- De meeste inwoners zijn zich ervan bewust dat scheiden van afval belangrijk is.
- Uit de in 2025 gehouden Afvalenquête blijkt dat de tevredenheid van onze inwoners op het gebied van afvalinzameling goed is.
- Uit onderzoeken over de kwaliteit van de leefomgeving blijkt over het algemeen een goede waardering voor wat betreft zwerfvuil. De grootste ergernis betreft sigarettenpeuken.
- We hebben projecten opgestart om, samen met onze inwoners, de kwaliteit van het PMD te verbeteren om afkeur te voorkomen, kwaliteit te verbeteren en daarmee inkomsten te verhogen.
- Als onze inwoners hebben een milieupas ontvangen, waarmee we de toegang bij de milieustraten kunnen controleren. Daarmee kunnen we oneigenlijk gebruik door inwoners van andere gemeenten en door bedrijven beperken.
- De afvalstoffenheffing is kostendekkend. Huishoudens betalen niet meer dan de totale kosten voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval. De afvalstoffenheffing is vergelijkbaar met die van andere Drentse gemeenten.

- Toerekenen van kosten aan de afvalstoffenheffing is extern getoetst en goed bevonden.
- Het aantal bezwaarschriften is beperkt.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- We hebben samen met betrokken partijen gewerkt aan verbetering van alle processen op gebied van afvalinzameling en verwerking.
- We stemden af met beleidsmakers en commerciële partijen, zowel regionaal als nationaal.
- We hebben doorgewerkt aan uitvoering van de doelen uit het grondstoffenbeleidsplan.
- We stellen in Markereinverband jaarlijks een grondstoffenmonitor op om de voortgang en resultaten te kunnen volgen.
- Op gebied van zwerfafval hebben we in onze gemeente de succesvolle actie 'Midden-Drenthe in één dag schoon' georganiseerd en we hebben een winkelgebiedenscan uitgevoerd in onze grootste kernen.
- Regelmatig gecommuniceerd met onze inwoners over verschillende afvalstromen en over de introductie van de milieupas.
- We hebben een afvalenquête gehouden onder onze inwoners.
- We hebben alle gerelateerde gegevens actueel gehouden, zoals: objecten, inwoners, belastingplicht, gezinsgrootte en inzamelmiddelen.
- We hebben een nieuw containermanagementsysteem geïmplementeerd.
- Door de mogelijkheid van telefonische afstemming voorafgaande aan een formeel bezwaartraject probeerden we het aantal bezwaar- en beroepschriften zo laag mogelijk te houden.

Wat heeft het gekost

Afval				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	3.005	3.005	3.302	-297
baten	4.147	4.147	4.278	-132
resultaat	-1.142	-1.142	-977	-165

Toelichting

Het taakveld Afval laat een nadelig effect zien van € 165.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 297.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- De apparaatskosten voor invordering afvalstoffenheffing zijn op dit product niet begroot maar werkelijk worden hier wel lasten naar toegeschreven, dit leidt tot een nadeel van € 102.000.
- Huishoudelijk afval valt € 199.000 hoger uit. GFT is sterk afhankelijk van het weer en daardoor variabel. Daarnaast kregen we een bonusvergoeding voor de goede aangeleverde kwaliteit van het GFT van 2024 welke niet was voorzien. Per saldo een voordeel van €

120.000. Daarnaast zijn er nog enkele kleinere posten bij huishoudelijk afval die voor een voordelig verschil van € 39.000 zorgen. Deze posten zijn veelal afhankelijk van vraag en aanbod van afval zoals bijvoorbeeld afvalstoffenbelasting. Het voordeel op het product afval € 358.000 is gestort in de voorziening en leidt tot een nadeel op dit taakveld.

- Overige kleine voordelen per saldo € 4.000.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 132.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Mutatie voorziening egalisatie afvalstoffenheffing € 179.000 is wel begroot maar niet werkelijk geboekt. Dit leidt tot een nadeel.
- Baten afvalstoffenheffing € 57.000 lager dan de begroting doordat er nog verminderingen hebben plaatsgevonden.
- De vergoeding voor in eerdere jaren gemaakte kosten in kader van productverantwoordelijkheid (afval PDM) is hoger uitgevallen door ontvangen uit eerdere jaren. Dit geeft een voordeel van € 276.000.
- Milieustraat Beilen leidt tot een voordeel van € 71.000 veroorzaakt door meer baten voor het verwerken van matrassen en afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (AEEA).
- Overige kleine voordelen per saldo € 21.000.

Ontwikkelingen

Belangrijke onderwerpen binnen de Duurzaamheidsvisie in 2025 waren de Maatschappelijke Tender voor zonneparken, de aanpak voor netcongestie, de inzet op energiearmoede bestrijding en de mogelijke inzet van restwarmte van Attero. Daarnaast werken we verder aan de uitvoering van de Voedselvisie en geven we vorm en inhoud aan het onderwerp circulaire economie.

Wat hebben we bereikt

In 2025 is gewerkt aan de volgende doelstellingen die zijn opgenomen in de Duurzaamheidsvisie:

- 1,5% energiebesparing per jaar
- 16% hernieuwbare energieopwekking in 2023
- De CO2-uitstoot in 2030 met 49% verminderen
- De CO2- uitstoot in 2050 met 95% verminderen
- Woningen en gebouwen van het aardgas af en met hernieuwbare bron verwarmen in 2050;
 - Tussendoel: in 2030 een kwart van de woningen en gebouwen van het aardgas af en verwarmen met hernieuwbare bronnen.
- 50% minder primaire grondstoffen in 2030
- Volledig circulaire economie in 2050
- In 2030 de voedselverspilling met 50% reduceren

Wat hebben we daarvoor gedaan

Duurzame Elektriciteit

- Maatschappelijke tender voor grootschalige zonneparken. Met deze tender voeren we de ontwikkeling van het resterende deel van onze RES-ambitie voor zon op land uit. In 2025 worden de projecten concreet en starten de winnende partijen het participatieproces met de energiecoöperaties en omwonenden.
- Netcongestie. In de gemeente Midden-Drenthe is er sprake van netcongestie. Het hoogspanningsnet wordt verzwakt door de uitbreiding van de trafostations bij Zeijerveen en De Lotten. Ook ontwikkelen TenneT en Enexis op het ETP-terrein een nieuw hoog- en middenspanningsstation die operationeel is in 2030. In 2025 heeft GS het provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK) 2.0 vastgesteld. Binnen het pMIEK stemmen de netbeheerders en de gemeenten af over de wijze waarop, wanneer en waar de energie-infrastructuur wordt uitgebreid. Dit vormt de basis voor het uitbreiden van het middenspanningsnet in Drenthe.
- We nemen deel aan een Drentse proef met hogere erfmolens. Samen met drie andere gemeenten onderzoeken we de mogelijkheden voor kleine windmolens op boerenerven met een maximale hoogte van 25 meter. Voorheen waren erfmolens toegestaan tot 15 meter hoog. In onze gemeente hebben vijf agrarische ondernemers in 2023 een aanvraag gedaan om mee te doen aan deze proef. Alle aanvragen zijn goedgekeurd. Inmiddels zijn twee molens gebouwd en in gebruik. Het onderzoek naar het draagvlak onder omwonenden is in het najaar van 2025 afgerond. In het voorjaar van 2026 ontvangen wij het definitieve rapport. In de loop van 2026 nemen we een besluit over het vervolg van de proef. Als er beleid komt voor hogere erfmolens, kunnen deelnemers een definitieve vergunning

aanvragen. Komt er geen beleid, dan moeten de geplaatste molens na afloop van de proef worden verwijderd.

Duurzame warmte

- Warmtenet. Samen met de gemeenten Hoogeveen, Assen en de provincie Drenthe verkennen we de potentie van een warmtenet om te bepalen of restwarmte financieel, technisch en duurzaam gezien een realistische optie is. Het onderzoek loopt door in 2026.
- Drents Flexteam Warmte. In 2025 hebben we gebruik gemaakt van het Drents Flexteam Warmte, onder ander voor de ontwikkeling van het Warmteprogramma.
- Energiecoaches. De energiecoaches hebben 66 adviezen gegeven (49 adviezen en 16 warmtescans).
- Drents Energieloket. Het Drents Energieloket is wederom ingezet als loket die woningeigenaren helpt bij het verduurzamen van hun woning en advies geeft over energie- en warmtebesparing.
- Gemeentelijke Isolatiesubsidie. Er hebben 32 huishoudens gebruik gemaakt van deze regeling.
- Nationale Isolatieaanpak (NIP). Samen met het flexteam Drenthe, de gemeenten Meppel, Coevorden en Westerveld is gewerkt aan de voorbereidingen van deze regeling. In 2026 werken we deze verder uit en volgen we een gezamenlijke Europese aanbesteding hiervoor. De regeling treedt hoogstwaarschijnlijk begin 2027 in werking.
- Fixteam Drenthe. In 2025 hebben 142 huishoudens gebruik van gemaakt van het fixteam en radiatorfolie, LED lampen en tochtstrips laten aanbrengen.
- Witgoedwissel. In totaal hebben 431 huishoudens meegedaan aan de witgoedwissel. Hierbij kon een oud energie-onzuinig apparaat worden omgewisseld voor een nieuw zuinig apparaat (voucher bedrag van € 500).
- Energiebespaar app. Ruim 3.000 huishoudens hebben gebruik gemaakt van de app. In 2026 wordt bekeken of we als gemeente de app al dan niet blijven ondersteunen.
- Warmteprogramma. De transitievisie warmte uit 2021 moet uiterlijk eind 2027 worden herzien. Er is een projectopdracht gemaakt waarmee het flexteam Drenthe is de gemeente het programma gaat vormgeven. In 2026 werken we aan het programma zelf.

Voedsel en Circulaire Economie

- Voedsel Verbindt Midden-Drenthe: Met het voedsel verbindt MD programma willen we voedselverbindingroutes door de hele gemeente realiseren (van buurtmoestuin tot voedselbos) Het is een programma wat jaarlijks wordt georganiseerd in elke keer een andere omgeving. We zijn gestart in Beilen met Pluk Park Beilen.
- Eetbaar groen: We hebben eetbaar groen op de agenda gezet zowel voor toekomstige ontwikkelingen rondom invulling groen als binnen bestaande groenopgaven.
- Verkenning Circulair Ambachtsnetwerk: We hebben de mogelijkheden verkent om gemeente-breed bewuster om te gaan met afval en grondstoffen en de milieustraat meer circulair hierop in te richten. Belangrijke pijlers zijn recycling & hergebruik, repair & kringloop, ambacht & educatie, sociale cohesie & werkvoorzieningsschap. Uitslag van de verkenning is dat de brede aanpak nog niet zo eenvoudig is. Er is een keuze gemaakt op waar het wel lukt zoals circulair ondernemen.

- Midden Drenthe Deelt: Via het platform 'Midden-Drenthe voor Elkaar' brengen we deelonderwerpen onder de aandacht van inwoners en stimuleren we nieuwe deelopdrachten
- Interne Circulaire Agenda: Actief aan de slag met het intern aanjagen van circulair handelen en in kaart brengen van de circulaire mogelijkheden op het gebied van b.v. inkoop, infra, wonen en de Omgevingswet.
- Drentse Circulaire Samenwerking: Start Provinciale samenwerking met andere Drentse gemeenten om beter samen te werken binnen het thema circulaire economie. Samenwerken, elkaar versterken en krachten bundelen.
- Voedselvisie Eten van Hier: De Voedselvisie is in nauwe samenwerking met inwoners(groepen), agrariërs, de raadswerkgroep en andere stakeholders tot stand gekomen en door de raad vastgesteld. Deze vormt de basis voor het uitvoeringsprogramma welke jaarlijks wordt vastgesteld en uitgevoerd.
- Week van ons Eten: Deze week (eerste week oktober) draait om het bewust maken van ons eten en het versterken van de verbinding tussen boer en burger. Lokaal eten staat hierbij centraal. Tijdens deze week worden verschillende activiteiten georganiseerd die in het teken staan van het ontdekken van lokaal voedsel. Van Riek tot Vork was één van de hoogtepunten. De gemeente faciliteert deze week. Dit jaar 2026 een unieke versie: De landelijke opening in Midden-Drenthe.
- Op Drentse Grond: De gemeente Midden-Drenthe heeft in 2025 een start gemaakt en werkt samen met diverse partners aan de ontwikkeling van een regionale agrifoodsamenwerking: Op Drentse Grond. Het doel is om te komen tot een gezamenlijke aanpak voor een toekomstbestendige agrifoodsector en samenleving in Midden-Drenthe, met verbinding naar de rest van de provincie.
- Bedrijfskantine gemeentehuis: We hebben met succes bekeken hoe we structureel minder voedsel kunnen verspillen en meer lokale gezonde producten kunnen gebruiken in de bedrijfskantine.
- Deeleconomie. Samen met Welzijnswerk en NMF Drenthe is er een platform online gezet waarop deeleconomie wordt uitgelicht en gepromoot. Daarnaast zijn we in samenwerking met NMFD in gesprek met lokale organisaties om in beeld te brengen welke initiatieven rondom deeleconomie in onze kernen aanwezig zijn. Dit wordt uiteindelijk in een interactieve kaart gezet. Wij streven er naar om dit in het najaar van 2026 klaar te hebben.

Wat heeft het gekost

Milieubeheer				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	3.076	3.342	3.872	-530
baten	130	100	912	-812
resultaat	2.946	3.242	2.960	283

Toelichting

Het taakveld Milieubeheer laat een voordelig effect zien van € 283.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 530.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Voor duurzaamheid energie en klimaat zijn er € 619.000 extra kosten gemaakt die niet waren begroot. Zie ook baten.
- Voor kadavers hebben we € 87.000 minder baten ontvangen dan begroot.
- Overige kleine nadelen per saldo € 2.000.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 812.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Voor duurzaamheid energie en klimaat is er € 754.000 extra ontvangen wat niet was begroot. Zie ook lasten.
- Overige kleine voordelen per saldo € 58.000.

Ontwikkelingen

- Ondanks dat statistisch het aantal overledenen door onder andere vergrijzing al jaren stijgt, is het aantal begravingen en as-bijzettingen in 2025 met 20% gedaald. De verwachting is dat deze dalende trend doorzet.
- Meer dan de helft (58%) van de uitvaartbestemmingen vindt buiten onze gemeente plaats. De trend is dat het aantal traditionele begrafenissen ieder jaar afneemt.
- Ongeveer 50% van de grafrechten wordt verlengd bij het aflopen van de termijn. Dit betekent dat begraafplaatsen steeds minder worden gebruikt. De verwachting is dat deze trend de komende jaren doorzet.

Wat hebben we bereikt

- De begraafplaatsen zien er netjes en verzorgd uit.
- Het garanderen van voldoende capaciteit c.q. voorkomen overcapaciteit.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Onderhouden van de op de begraafplaatsen aanwezige groenvoorzieningen, paden en hekwerken, urnen- en gedenkmuren en gebouwen.
- Het realiseren van voldoende capaciteit, zoals het aanleggen en herinrichten van grafperken op bestaande begraafplaatsen.
- Het informeren en adviseren van recht- en belanghebbenden. Bijvoorbeeld over verlopen grafrechten, verwaarlozing of schades aan een graf.
- Overleg met de begrafenisverenigingen.
- Het schoonhouden en verzorgen van beplanting van graven van oorlogsslachtoffers en verzetsstrijders. Dit wordt in eigen beheer uitgevoerd. Het schilderen, repareren of vervangen van de graven wordt door de Oorlogsgraven stichting uitgevoerd.
- Het periodiek schouwen van de graven door de Oorlogsgraven stichting.

Wat heeft het gekost

Begraafplaatsen en crematoria				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	930	930	963	-33
baten	400	325	339	-14
resultaat	530	605	624	-19

Toelichting

Het taakveld Begraafplaatsen en crematoria laat een nadelig effect zien van € 19.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 33.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Er is voor € 22.000 aan onderhoud aan de Aula in Beilen geweest, dit was niet begroot.
- Overige kleine nadelen per saldo € 11.000.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 14.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Overige kleine voordelen per saldo € 14.000.

Programma	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing
Taakveld	Ruimte en leefomgeving Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen) Wonen en bouwen

Programmadoelstelling

- Wij willen bijdragen aan een goed woonklimaat, waardoor het aantrekkelijk wordt om in onze gemeente te wonen en te werken.
- Wij willen de woningbehoefte en het woningaanbod beter op elkaar aan laten sluiten, zodat inwoners in staat zijn langer zelfstandig thuis te wonen.

Verbonden partijen

Geen verbonden partijen in het programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing.

Beleidskaders

- Welstandsnota (2011)
- Omgevingsplan
- Kadernota toezicht en handhaving 2011-2014
- Omgevingswet
- Nota Grondbeleid
- Nota Nieuwe landgoederen in Midden-Drenthe
- Verordening Starterslening Midden-Drenthe
- Omgevingsvisie Midden-Drenthe 2030 'Platteland Leeft' (2022)
- Visie op Beilen 2030 (2013)
- Dorpsvisies Oranje, Spier, Hijken, Hooghalen
- Raadsprogramma en Bestuursakkoord 2022-2026 Midden-Drenthe
- VTH-beleidsplan 2022-2026
- Verordening Verzilverlening
- Woonvisie 2023-2027

Ontwikkelingen

- Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Als gemeente hebben we tot 2032 om de uitgangspunten en doelen van de Omgevingswet te implementeren in de organisatie. We zijn hierbij wel afhankelijk van een goed werkend Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en we kunnen nog niet inschatten of dit extra kosten met zich mee zal brengen. De Rijksoverheid gebruikt deze tijd ook om de wet steeds meer vorm te geven.
- Visies, verordeningen, beleid en bestemmingsplannen moeten vanuit verschillende vakdisciplines worden omgezet naar de omgevingsvisie Midden-Drenthe en het omgevingsplan.
- Daarnaast moeten we ervoor zorgen dat onze informatievoorziening en digitalisering op orde is, dan kunnen inwoners/ondernemers met één klik op de kaart zien wat mogelijk is op een bepaalde locatie.
- Er komen veel ontwikkelingen op het Buitengebied af. Vraagstukken zoals de stikstofproblematiek en de inzet van gewasbeschermingsmiddelen kunnen veel impact hebben op hoe het Buitengebied is ingericht. Vanuit het Rijk en de provincie komen diverse beleidsvoornemens voor het Buitengebied, zoals het Toekomstgericht Landelijk Gebied Drenthe en de Nationale en Provinciale omgevingsvisie.

Wat hebben we bereikt

- In 2025 zijn we gestart met het omgevingsplan voor de kleine kernen en is de Nota van Uitgangspunten Omgevingsplan Kleine kernen door de raad vastgesteld. Het uitgangspunt is dat we zoveel mogelijk beleidsneutraal overgaan.
- We hebben een voorkeursrecht gevestigd op een aantal percelen ten noordwesten van Westerbork. Deze locatie wordt gezien als kansrijk en kan voor langere termijn voorzien in de woningbehoefte binnen het dorp.
- 2025 was een transitiejaar voor de implementatie van de Omgevingswet. Het was het laatste jaar waarin plannen gemaakt konden worden met de tijdelijke alternatieve maatregelen (TAM), een tijdelijke eenvoudiger standaard voor het maken van plannen voor initiatieven. We hebben hiermee afgelopen jaar veel plannen bij de raad aangeboden. Vanaf 2026 moeten we werken met de definitieve standaard. We zijn in 2025 al begonnen met de voorbereiding hiervan. Zo bleek al vroeg in 2025 dat we hiervoor ook de plansoftware met spoed moesten vervangen. Dit is ondertussen in oktober 2025 gebeurd. We verwachten gaandeweg 2026 te kunnen werken met de definitieve standaard.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Omgevingsplan en visies

- We zijn gestart met het Omgevingsplan voor de kleine kernen te actualiseren en hebben een Nota van Uitgangspunten Omgevingsplan Kleine kernen vastgesteld. De basis hiervoor zijn de in 2022 en 2023 vastgestelde stukken: Routekaart omgevingsplan, Nota van Uitgangspunten omgevingsplan, Participatiebeleid omgevingsplan en Handboek omgevingsplan.

- We hebben voorbereidingen getroffen om aan de slag te gaan met het project Samen Vaart maken in Smilde. Hierbij worden de vastgoedopgaven in Smilde en de verdere uitvoering van de Visie op Smilde integraal opgepakt.
- De opgaven waar we als gemeente voor staan, zijn groot. Dat geldt niet alleen voor wonen, maar ook voor water, energie, duurzaamheid, recreatie, klimaatadaptatie, mobiliteit, landschap, natuur, netcongestie en stikstof. Deze onderwerpen vragen om een samenhangende aanpak.
Het gaat daarbij niet alleen om het bouwen van nieuwe woningen. We richten ons ook op een aantrekkelijke en groene openbare ruimte en goede verblijfsgebieden.
- De rapportage 'Wonen in Westerbork; voor nu en in de toekomst' is vastgesteld en heeft als onderlegger gediend voor het gevestigde voorkeursrecht. Inmiddels is een aantal haarkbaarheidsonderzoeken voor de locatie ten noordwesten van Westerbork uitgevoerd.

Ruimtelijke projecten

- Door invulling te geven aan diverse woningbouwlocaties binnen onze gemeenten, spelen we in op de vraag vanuit de samenleving.
- Aan het Oranjekanaal Noordzijde in Oranje zijn de laatste kavels in 2025 verkocht en is gestart met de bouw van 3 blokken 2 onder één 1 kap woningen.
- De bouw van woningen in Lievingerveld is volop op stoom. Het maximale aantal van 150 kavels is nu bijna uitgegeven. Daarom is een herziening van het bestemmingsplan in procedure gebracht om 15 extra woningen toe te staan. Nadat deze procedure is afgerond, kunnen de gronden die tot nu toe nog niet in de uitgifte zijn betrokken worden uitgegeven. Verder is de herinrichting van de doorgaande weg Lieving eind 2025 aanbesteed. De weg wordt veiliger en het asfalt wordt vervangen door klinkers, zodat het meer aansluit bij de bebouwde omgeving en bij de maximale snelheid van 30 km/u. Uitvoering zal plaatsvinden in het voorjaar van 2026.
- Op de hoek van de Torenlaan/Nassaukade in Beilen is in het eerste kwartaal van 2025 gestart met de bouw van 11 appartementen en 5 levensloopbestendige woningen. De oplevering van de woningen wordt in de loop 2026 voorzien.
- In het Havengebied in Beilen (Grote Drift, Havenstraat, De Grote Driestraat en Verlengde Havenstraat) zijn in 2025 als eerste fase 35 woningen opgeleverd van de totaal te bouwen 55 woningen. De bouw van de tweede fase van 20 woningen is in de zomer van 2025 gestart en worden naar verwachting in de zomer van 2026 opgeleverd.
- Het eerste kwartaal van 2025 zijn aan de Acacialaan in Beilen 23 huurwoningen opgeleverd.
- Binnen het project De Lindelaar in Westerbork zijn in 2025 acht sociale koopwoningen opgeleverd.
- Het project An de Boerbrink in Westerbork is gezamenlijk ontwikkeld met bouw-aannemer Hunebouw. De 10 gemeentelijke kavels zijn allemaal verkocht. Het woonrijp maken van het gebied wordt in 2026 afgerond.
- Aan de Prinses Irenestraat in Smilde is Actium gestart met de bouw van 15 levensloopbestendige woningen. De verwachte oplevering staat gepland voor eind 2026.
- Het project Smilde-Molenwijk is een project van 31 woningen aan de noordrand van de kern Smilde. De gemeente ontwikkelt dit plan samen met woningcorporatie Actium en een

projectontwikkelaar. Het bouwrijp maken is eind 2025 gestart. De 12 door Actium te realiseren huurwoningen worden naar verwachting eind 2026 opgeleverd.

- In de wijk Brootacker in Hooghalen ligt vanuit de CPO-vereniging een plan voor 7 woningen.
- Op het voormalig Badhuisterrein in Westerbork onderzoeken we de mogelijkheden van woningbouw. Hiervoor is een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld.
- Op de hoek van de Dominee L. Dijkstrastraat en de H.P. Sickensstraat in Bovensmilde heeft Actium een plan opgesteld voor de bouw van sociale huurwoningen.

Wat heeft het gekost

Ruimte en leefomgeving				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	1.100	1.166	1.260	-93
baten	0	0	0	0
resultaat	1.100	1.166	1.260	-93

Toelichting

Het taakveld Ruimte en leefomgeving laat een nadelig effect zien van € 93.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 93.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Hogere uitgaven voor personele inzet voor de Omgevingswet.

Toelichting op baten:

Er zijn geen afwijkingen op de baten.

Ontwikkelingen

- De gemeente staat voor grote opgaven. Dit geldt niet alleen voor wonen, maar ook voor water, energie, duurzaamheid, recreatie, klimaatadaptatie, mobiliteit, landschap, natuur en stikstof. Om onze doelen op deze gebieden te halen, en vooral om meer woningen mogelijk te maken, gebruiken we het grondbeleid zoals vastgelegd in de Nota Grondbeleid 2021-2026. Wanneer de gemeente grond wil aankopen, is het belangrijk dat dit snel en vertrouwelijk kan gebeuren. De gemeenteraad speelt hierbij een belangrijke rol. Om ervoor te zorgen dat het proces tussen gemeenteraad en college soepel verloopt, hebben we duidelijke procesafspraken gemaakt. Hierdoor weet een verkoper binnen een redelijke termijn of de gemeente zijn grond wil kopen. Deze afspraken staan beschreven in de Nota Grondbeleid 2021-2026.
- De meeste kavels binnen onze gemeentelijke woningbouwprojecten zijn inmiddels verkocht. Dit zorgt ervoor dat er weinig ruimte over is om nieuwe woningen te bouwen. In Beilen is dit extra zichtbaar, omdat hier de grootste vraag naar woningen bestaat. In de Woonvisie Midden-Drenthe staat dat we de komende jaren meer passende woningen moeten toevoegen voor starters, gezinnen en senioren. Om deze doelen te kunnen halen, is het belangrijk dat er op tijd nieuwe bouwlocaties beschikbaar zijn. Daarom zijn we binnen het Wervend Perspectief Beilen begonnen met het zoeken naar geschikte uitbreidingslocaties voor woningbouw. Deze zoektocht is uitgewerkt in het rapport van Land-iD, dat door de gemeenteraad is vastgesteld op 30 mei 2024. Het rapport helpt ons om de juiste keuzes te maken, zodat we genoeg woningen kunnen blijven bouwen en kunnen voldoen aan de ambities uit de Woonvisie. Hierna zijn de verkennende haalbaarheidsonderzoeken gestart voor de gebieden Alting en Smalbroek, deze zijn in maart 2025 ter kennisname aan de gemeenteraad aangeboden. Vervolgens zijn we gestart met het opstellen van nota's van uitgangspunten. Hier heeft de gemeenteraad op in oktober 2025 kennis van kunnen nemen.

Wat hebben we bereikt

- De gemeente Midden-Drenthe heeft de afgelopen periode stappen gezet om woningzoekenden voldoende mogelijkheden te bieden. Door kavels uit te geven, nieuwe woningbouwlocaties te onderzoeken en te kiezen voor een duidelijke strategie voor de komende jaren, blijft de gemeente zich inzetten voor een gevarieerd en toekomstbestendig woningaanbod.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- De gemeente heeft kavels uitgegeven, onderzoek gedaan naar nieuwe woningbouwlocaties en ingezet op een drie-sporenstrategie.
- Daar waar wij zelf geen eigenaar zijn, bieden we bedrijven, ontwikkelaars of individuele inwoners de mogelijkheid zelf woningbouw te realiseren. Bij het faciliteren van deze initiatieven is de gemeente verplicht afspraken te maken, zodat duidelijk is wie welke verantwoordelijkheden heeft en met welke kosten de initiatiefnemer rekening moet houden.

Wat heeft het gekost

Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	939	1.450	1.350	100
baten	1.405	1.967	2.378	-410
resultaat	-466	-517	-1.028	511

Toelichting

Het taakveld Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen) laat een voordelig effect zien van afgerond € 511.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 100.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- De lasten laten een voordeel zien van € 100.000 ten opzichte van de begroting. Op basis van een dynamische kostprijsberekening is per BIE (Bouwgrond In Exploitatie) in beeld gebracht welke lasten in de betreffende jaren worden verwacht. Door kredietverstrekking of kredietaflossing aan de lopende plannen zijn op dit taakveld de lopende plannen per jaar in evenwicht.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 410.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- De baten laten een voordelig effect zien van € 410.000 ten opzichte van begroot. Op basis van een dynamische kostprijsberekening is per BIE (Bouwgrond In Exploitatie) in beeld gebracht welke lasten in de betreffende jaren worden verwacht. Door kredietverstrekking of kredietaflossing aan de lopende plannen zijn op dit taakveld de lopende plannen per jaar in evenwicht.

Ontwikkelingen

Net als in voorgaande jaren was ook in 2025 de druk op de woningmarkt in Midden-Drenthe hoog. De prijzen zijn wederom verder gestegen en het aanbod was beperkt. Hierdoor blijft het voor huishoudens met een beperkt tot modaal inkomen (zoals starters) lastig om een woning te kopen. Op verschillende manieren hebben we ons ingezet om het wonen in Midden-Drenthe betaalbaar te houden. Onder meer door de inzet van de starterslening en het mogelijk maken van de bouw van betaalbare woningen, zowel in de koop als de huursector. Tegelijkertijd is en blijft dit een uitdaging door de gestegen kosten.

De bouw van woningen blijft een uitdaging en complex. We blijven de ontwikkelingen rondom bijvoorbeeld stikstof en netcongestie op de voet volgen. Deze factoren zijn sterk bepalend bij de ontwikkeling van onze woningbouwplannen- en ambities. Waar nodig lobbyen we richting provincie, Rijk en netbeheerders.

Het afgelopen jaar hebben we voorbereidingen getroffen voor de Wet versterking regie volkshuisvesting, die naar verwachting in juli 2026 in werking zal treden. Elke gemeente moet straks een volkshuisvestingsprogramma en een huisvestingsverordening met urgentieverordening hebben, waarin in ieder geval de wettelijk voorgeschreven urgentiecategorieën een plaats krijgen. Voor het volkshuisvestingsprogramma hebben we de eerste lijnen uitgezet, door het uitzetten van een woningmarktonderzoek. In 2026 gaan we verder met het opstellen van het programma.

Wat hebben we bereikt

Woonvisie

Iedereen moet prettig kunnen wonen in Midden-Drenthe, nu en in de toekomst. We streven daarbij naar een inclusieve samenleving waarin iedereen zich thuis kan voelen in een dorp of buurt. Om dit te kunnen verwezenlijken hebben we in de Woonvisie zes belangrijke ambities geformuleerd, waaraan we het afgelopen jaar gewerkt hebben:

1. Meer woningen in alle dorpen, passend bij de vraag.
2. Betaalbaar wonen.
3. Prettig wonen in combinatie met welzijn en zorg.
4. Woonkansen voor bijzondere doelgroepen.
5. Bestaande woningen verduurzamen.
6. Leefbare kernen en buurten.

In het Programma Wonen hebben we de realisatie van de nieuwbouwopgave uit de woonvisie verder uitgewerkt. Het primaire doel is de realisatie van circa 1700 woningen in de periode tot 2030. Om de doelen uit het programma te realiseren wordt gewerkt vanuit drie programmalijnen. Deze komen voort vanuit de ingezette drie sporenstrategie op wonen, te weten:

1. Visies en beleidskaders voor wonen op orde.
2. Uitvoering en planning woningbouwinitiatieven.
3. Inzet op Wervend Perspectief Beilen.

Bij de drie programmalijnen zijn acties geformuleerd die de komende jaren worden uitgevoerd.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- In 2025 hebben we verder uitvoering gegeven aan onze Woonvisie. Via het Programma wonen sturen we op ons bouwprogramma (realisatie van 1720 woningen tot 2030) en spelen we in op de verwachte behoefte aan woningen. We zetten daarbij in op een divers en gevarieerd woningaanbod, waarbij woningbouwontwikkelingen aansluiten bij de maat en het karakter van de dorpen.
- We hebben de woningbouwproductie bijgehouden in een woningbouwmonitor. Hierdoor kunnen we tijdig bijsturen als de woningbehoefte hier om vraagt. Er is ook een publieksversie van de monitor gereedgekomen.
- Het afgelopen jaar is er in verschillende kernen gebouwd en zijn plannen in voorbereiding genomen (zie ook taakveld Ruimtelijke Ordening).

In Westerbork zijn de starterswoningen aan de Lindehof opgeleverd en in het project An de Boerbrink zijn de laatste woningen in aanbouw. Het afgelopen jaar is samen met de bewoners van de Bomenbuurt gewerkt aan een nieuwe indeling van de buurt. Woonservice gaat daar 42 woningen vervangen voor nieuwbouw. Dit gaat komend jaar starten. In Westerbork is tevens gewerkt aan de planvorming voor het badhuisterrein en de nieuwe uitbreidingslocatie aan de Noordwestkant van het dorp.

In Beilen is gebouwd op het Lievingerveld en in Nagtegaal aan de Wedebrink. Aan de Acacialaan zijn de nieuwe huurwoningen begin 2025 opgeleverd en in het Havengebied zijn de woningen in aanbouw. Dit geldt ook voor de woningen en het appartementencomplex aan de Torenlaan. Het appartementencomplex Posthuys aan de Ettenstraat is opgeleverd en bewoond. Voor het Wervend Perspectief Beilen is verder gewerkt aan de voorbereidingen en is subsidie verkregen vanuit de Rijksregeling Woningbouw op Korte Termijn (WoKT). In Smilde is het appartementencomplex de Brugwachter opgeleverd. Aan de Carry van Bruggenstraat - Molenpad is de bouw van 31 woningen (huur en koop) gestart. De bouw van de huurwoningen aan de Prinses Irenestraat zullen binnenkort volgen.

Aan de Woert in Hijken heeft Woonservice 8 ecologische huurwoningen gerealiseerd.

In Hoogersmilde is planvorming voor de Van Dam locatie in voorbereiding.

Op onze uitbreidingslocaties in de kleine kernen zijn de meeste kavels verkocht. De CPO-initiatieven in de dorpen (oa. Hooghalen, Nieuw-Balinge, Elp, Wijster, Hijken, De Broekstreek en Zwiggelte) proberen we zoveel mogelijk te faciliteren.

- Ook in 2025 hebben we startersleningen verstrekt aan kopers van een eerste woning. Het prijsplafond van de woningen is verhoogd naar 3 ton.
- Via verzilverleningen helpen we woningbezitters om hun woning levensloopbestendig te maken.
- Met onze partners binnen Welzijn, wonen en zorg (welwozo) hebben we het afgelopen jaar in gezamenlijkheid voorbereidingen getroffen voor het uitvoeringsprogramma welwozo. Hierin willen we afspraken maken over hoe we het wonen voor zorgdoelgroepen gaan realiseren. Zo kunnen we samen sturen op locaties, spreiding en randvoorwaarden rondom woonzorgoplossingen.

Wat heeft het gekost

Wonen en bouwen				
Bedragen x € 1.000	Begroting primitief	Begroting incl. wijz.	Rekening	Resultaat
lasten	3.580	4.199	3.674	524
batens	799	1.500	1.860	-360
resultaat	2.782	2.699	1.814	884

Toelichting

Het taakveld Wonen en bouwen laat een voordelig effect zien van € 884.000. Dit wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

Toelichting op de lasten:

In totaal zijn de lasten € 524.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- In totaal zijn de lasten € 524.000 lager dan begroot. Hoewel grotere projecten in de begroting zoveel mogelijk worden meegenomen, blijft een aanzienlijk deel afhankelijk van marktomstandigheden en initiatieven die vooraf niet goed te voorspellen zijn. Zowel positieve als negatieve afwijkingen zijn daarom structureel lastig in te schatten. Voor 2025 heeft dit geleid tot een positieve afwijking ten opzichte van de begroting.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 360.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- In totaal zijn de baten € 360.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door hogere legesopbrengsten. Leges worden ruim van tevoren geraamd, maar blijven sterk afhankelijk van het aantal en het type aanvragen voor omgevingsvergunningen. Dit maakt de opbrengsten moeilijk voorspelbaar. Wij kunnen als gemeente niet sturen op het moment van indiening of op het aantal aanvragen dat vanuit de samenleving wordt ingediend. In 2025 is een hoger dan verwacht aantal vergunningaanvragen binnengekomen. Dit komt zowel door enkele grotere projecten – waarvan sommige, zoals initiatieven van woningcorporaties, vooraf in beeld waren – als door een toename in kleinere particuliere aanvragen. De dynamiek van de woningmarkt speelt hierbij een belangrijke rol. Factoren als rentestanden, beschikbaarheid van bouw kavels en investeringsbereidheid van particuliere ontwikkelaars en inwoners hebben invloed op het aantal aanvragen dat wordt ingediend.

Paragrafen

Lokale heffingen

Lokale heffingen is een verzamelterm voor een aantal belastingen en rechten waaronder Onroerendezaakbelasting (hierna: OZB). De lokale heffingen vormen een aanzienlijk deel van de inkomsten van de gemeente, de tarieven worden jaarlijks vastgesteld.

De vastgestelde tarieven voor 2025:

- tariefstijging van 9,4% voor OZB;
- tariefstijging van 10 % forensenbelasting;
- tariefstijging Bedrijven investeringszone (hierna: BIZ) Beilen 2,5% conform HICP;
- tarief toeristenbelasting € 1,45 per persoon per overnachting LAAG(voor (mini-) campings en vergunde groepsaccommodaties);
- tarief toeristenbelasting € 1,75 per persoon per overnachting HOOG (voor bungalowparken, hotels, B&B, Air B&B, appartementen, vakantiewoningen die niet vallen onder campingplaatsen en groepsaccommodaties);
- tarief toeristenbelasting € 1,55 per persoon per overnachting overgangstarief (boekingen die reeds in 2024 zijn gedaan voor 2025);
- kostendeekkende leges/tarieven
 - omgevingsvergunningen
 - afvalstoffenheffing
 - rioolheffing

	2023	2024	2025
OZB (% van waarde woning)			
Woningen:			
Eigenaar	0,098%	0,105%	0,1042%
Niet woningen:			
Eigenaar	0,242%	0,261%	0,2737%
Gebruiker	0,194%	0,209%	0,2191%
Toeristenbelasting (tarief per overnachting)			
Mob. kampeeronderkomens/ groepsacc.	€ 1,30	€ 1,55	€ 1,45
Overige acc. (stacaravan, hotel, b&b's etc.)	€ 1,30	€ 1,55	€ 1,75
overgangstarief			€ 1,55
Forensenbelasting (WOZ-waarde)			
tot € 66.000	€ 433,00	€ 433,00	€ 491,00
van € 66.000 tot € 100.000	€ 531,50	€ 548,50	€ 603,00
van € 100.000 tot € 134.000	€ 559,50	€ 577,00	€ 635,00
van € 134.000 tot € 167.000	€ 572,50	€ 590,50	€ 649,00
van € 167.000 tot € 200.000	€ 646,50	€ 667,00	€ 734,00
hoger dan € 200.000	€ 816,00	€ 842,00	€ 926,00
Afvalstoffenheffing			
Eenpersoonshuishoudens	€ 183,55	€ 193,55	€ 193,55
Tweepersoonshuishoudens	€ 205,55	€ 215,55	€ 215,55

vervolg	2023	2024	2025
Drie- of meer persoonshuishoudens en recreatiewoningen	€ 228,55	€ 238,55	€ 238,55
Extra groene container	€ 101,75	€ 106,75	€ 106,75
Rioolheffing (per aansluiting)	€ 238,50	€ 238,50	€ 246,85
Biz-bijdrage			
Beilen (centrum)	€ 404,00	€ 417,00	€ 427,00
Westerbork	€ 365,00	€ 365,00	€ 365,00

Belastingen en heffingen

Bedragen x € 1.000	2023	2024	2025
OZB woningen	4.384	4.859	5.560
OZB niet woningen eigenaar	1.896	2.059	2.275
OZB niet woningen gebruiker	1.212	1.311	1.448
Toeristenbelasting	1.264	1.287	1.362
Forensenbelasting	262	281	317
Afvalstoffenheffing	3.086	3.248	3.231
Rioolheffing	4.057	4.093	4.219
Biz	70	71	71
Totaal	16.231	17.209	18.483

Gemeentelijke legesinkomsten en rechten

Bedragen x € 1.000	2023	2024	2025
Bouwleges	1.053	810	1.367
Rijbewijzen	93	94	91
Huwelijksrechten	19	19	11
Bewijs opneming BRP	7	0	0
Eigen verklaring	13	12	15
Paspoorten	43	130	133
Identiteitskaarten	38	79	84
Verklaring omtrent gedrag	1	1	1
Begrafnisrechten	319	349	339
Totaal	1.586	1.494	2.040

Belastingplichtigen met een laag inkomen en kleine zelfstandige ondernemers kunnen in aanmerking komen voor kwijtschelding van OZB, afvalstoffenheffing en de rioolheffing. De aanvragen worden wat betreft inkomen, vermogen en gezinssituatie getoetst aan door het rijk vastgestelde normen. Het aantal kwijtscheldingsverzoeken en de bedragen die daarmee gemoeid zijn:

Kwijtscheldingen	2022	2023	2024	2025
Aantal verzoeken	485	483	478	512
Aantal gehonoreerd	358	380	351	
% gehonoreerd	73,8%	78,6%	73,4%	
OZB	€ 1.000	€ 0	€ 0	€ 0
Rioolheffing	€ 85.000	€ 84.000	€ 81.000	€ 78.000
Afvalstofheffing	€ 63.000	€ 71.000	€ 71.000	€ 67.000
Totaal	€ 148.000	€ 155.000	€ 152.000	€ 145.000

Belastingdruk en kostendekkendheid

Bedragen x € 1.000)	2024		2025	
Opbrengst OZB	€ 8.228		€ 9.284	
af: opbrengst niet-woonruimten	€ 3.369		€ 3.724	
		€ 4.859		€ 5.560
Opbrengst rioolheffing	€ 4.093		€ 4.219	
af: opbrengst niet-woonruimten	€ 404		€ 421	
		€ 3.689		€ 3.798
Opbrengst afvalstoffenheffingen		€ 3.248		€ 3.231
		€ 3.248		
Totaalopbrengst particuliere huishoudingen		€ 11.796		€ 12.589

De belastingopbrengst op particuliere huishoudens bedroeg € 12,6 miljoen euro. De gemiddelde belastingdruk per woonruimte van een *koopwoning* bedroeg hiermee € 904,- (2024: 771,-).

Deze indicator is berekend volgens een bestendig toegepaste, methode. Door verschillen in definities, en daardoor in gehanteerde tarieven en hoeveelheden, wijkt de indicator af van de beleidsindicator in het programma Bestuur en ondersteuning.

Huurders betalen geen OZB, de belastingdruk (afvalstof- en rioolheffing) van een *huurwoning*, uitgaande van een drie- of meerpersoonshuishouden, bedraagt € 485,40 (2024: € 480).

Het aantal inwoners per 1 januari 2025 34.404 (2024; 34.093). De belastingdruk per inwoner komt op € 365,59 (2024: € 345,99) dit komt neer op een stijging van 5,8%.

Kostenonderbouwing afvalstoffenheffing

Voor 2025 was een onttrekking aan de voorziening geraamd van € 179.000. Bij de begroting waren de kosten en baten geraamd op € 3,3 miljoen.

Het overschot bij de rekening van € 358.000 wordt toegevoegd aan de egalisatiereserve afvalstoffenheffing. Deze komt eind 2025 uit op een saldo van € 847.250.

De verklaring van het resultaat:

Hogere baten milieustraat- inkomsten van matrassen was niet geraamd, € 70.000
grofvuil particulieren en elektrische apparaten heeft meer opgebracht.

Netto lagere kosten huishoudelijk afval door oa weersinvloeden hoeveelheden

GFT afval € 170.000

Meer opbrengsten afval PMD - vergoedingen voor gemaakte kosten uit voorgaande

jaren voor productverantwoordelijkheid	€ 295.000
Hogere doorbelasting belastingen	€ -29.000
Lagere toerekening BTW door minder kosten	€ 94.000
Lagere opbrengsten afvalstoffenheffing	€ -57.000
Overige nadelen	€ -6.000
Totaal	€ 537.000

Onderbouwing toegerekende kosten per taakveld

0.4 overhead

De kosten samenhangend met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces.

7.3 afval

De kosten die gemaakt worden voor de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval. Op dit taakveld worden ook de kosten van heffing en invordering van de afvalstoffenheffing verantwoord.

1.2 openbare orde en veiligheid

De kosten van de inzet van een buitengewoon opsporingsambtenaar (hierna: BOA) voor toezicht en handhaving.

2.1 verkeer en vervoer

Een deel van de kosten van het schoonmaken en (toezien op) schoonhouden van de openbare ruimte van veeg- en zwerfafval.

6.3 inkomensregelingen

De kosten van kwijtschelding afvalstoffenheffing.

Toe en verrekenbare BTW

De btw op de exploitatie.

Taakveld (bedragen x € 1.000)	Toegerekende kosten
Lasten	
0.4 overhead	284
7.3 afval	1.943
1.2 openbare orde en veiligheid	5
2.1 verkeer en vervoer	157
6.3 inkomensregelingen	67
Toerekenbare BTW	417
Totale lasten	2.873
Baten	
7.3 afval	3.231
Totale toerekening	3.231

Baten en lasten afvalstoffenheffing (bedragen x € 1.000)	
Opbrengsten afvalstoffenheffing	3.231
Toegerekende lasten	2.873
Resultaat	358

Voorziening egalisatie tarief afvalstoffenheffing (bedragen x € 1.000)	
Stand op 1 januari 2025	710
Mutatie	358
Stand op 31 december 2025	1.068

Kostenonderbouwing rioolheffing

Het beleid en de doelen zijn vastgelegd in het Watertakenplan 2016-2021. Dit betreft onder andere:

- Zorgplicht voor inzameling en transport van stedelijk afvalwater;
- Zorgplicht voor doelmatige inzameling en verwerking van hemelwater;
- Zorgplicht voor voorkomen/beperken van schade door grondwateroverlast;
- Het waterakkoord dat de gemeente heeft gesloten met het waterschap.

De kosten waren bij de begroting 2025 geraamd op € 4,6 miljoen.

De uitgaven vielen € 248.000 hoger uit. De opbrengsten waren € 117.000 lager dan begroot. Het tekort van € 636.000 wordt onttrokken aan de reserve riolering. Het saldo van de reserve bedraagt eind 2025 +/- € 121.000. Bij de resultaatbepaling bij de jaarrekening zal er € 121.000 moeten worden bijgestort. Het aanhouden van negatieve reserves is niet toegestaan.

De energiekosten waren € 36.000 hoger door hogere energieprijzen. De kosten van de diverse soorten onderhoud waren per saldo € 23.000 hoger dan geraamd. De schommelingen in realisatie van per type onderhoud worden veroorzaakt door onvoorziene omstandigheden die tijdens de uitvoering aangetroffen worden en door gewijzigde prioritering. Daarnaast wordt waar mogelijk gekeken of de onderhoudswerkzaamheden te combineren zijn, wat invloed heeft op de planning en realisatie.

Door meer investeringen was de toerekening van de BTW kosten aan de rioolheffing € 105.000 hoger.

Het begrote saldo van de exploitatie ad € 1.015.000 wordt gedoteerd aan de voorziening. De werkelijke investeringskosten in 2025 bedroegen € 1.375.000. Deze worden onttrokken aan de voorziening.

Onderbouwing toegerekende kosten per taakveld

0.4 overhead

De kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces.

2.1 verkeer en vervoer

Deel van de kosten van het schoonmaken en (toezien op) schoonhouden van de openbare ruimte.

6.3 inkomensregelingen

De kosten van kwijtschelding rioolheffing.

7.2 riolering

De kosten die behoren tot de gemeentelijke taken ten aanzien van afvalwater en de waterhuishouding. Op dit taakveld worden ook de kosten van heffing en invordering van de riolering verantwoord.

Toerekenbare BTW

De btw op de exploitatie.

In onderstaande tabel wordt per taakveld weergegeven welk percentage van de afgeronde totale lasten of baten van het taakveld wordt toegerekend aan de afvalstoffenheffing.

Taakveld (bedragen x € 1.000)	Toegerekende kosten taakveld
0.4 Taakveld overhead	423
7.2 Taakveld riolering	2.455
2.1 Taakveld verkeer en vervoer	209
6.3 Taakveld inkomensregelingen	186
Toegerekende BTW	568
Dotatie voorziening	1.015
Totale lasten	4.856

Baten en lasten rioolheffing (bedragen x € 1.000)	
Baten rioolheffing	4.219
Toegerekende lasten	4.855
Verschil	-636

Verloop voorziening riolering (bedragen x € 1.000)	
Stand op 1 januari 2025	2.569
Dotatie (inclusief correctie - € 259)	756
Onttrekking	1.376
Stand op 31 december 2025	1.950

Verloop reserve riolering (bedragen x € 1.000)	
Stand op 1 januari 2025	256
Dotatie - correctie	259
Onttrekking	-636
Stand op 31 december 2025	-121

Kostprijsberekening omgevingsvergunning

Alle kosten die betrekking hebben op omgevingsvergunning komen voort uit onderstaande producten:

			Begroot	Werkelijk
Integrale toezicht en handhaving	Aandeel		221.000	229.837
	Overhead		131.000	163.485
	Btw		5.000	9.161

De lasten op het product integrale toezicht en handhaving worden voor 50% toegerekend. De overige lasten hebben betrekking op dienstverlening en handhaving en worden niet toegerekend. Hiernaast wordt 50% van de toe te rekenen btw meegenomen.

			Begroot	Werkelijk
Welstand	Aandeel		18.000	10.061
	Btw		4.000	2.113

De lasten op het product Welstand worden voor 100% toegerekend. Hiernaast wordt de toe te rekenen btw meegenomen.

			Begroot	Werkelijk
Vergunningverlening	Aandeel		605.000	579.689
	Overhead		368.000	495.282
	Btw		3.000	3.303

De lasten op het product Vergunningverlening worden voor 70% toegerekend. De overige lasten hebben betrekking op dienstverlening en die mogen niet worden toegerekend. Tevens wordt 70% van de toe te rekenen btw meegenomen.

			Begroot	Werkelijk
Omgeving en Veiligheid	Aandeel			837.999
	Btw			175.980

			Begroot	Werkelijk
Vergunningverlening	Aandeel		605.000	579.689
	Overhead		368.000	495.282

Door het grote aantal aanvragen is personeel ingehuurd via Flextender, Kenonz en Maandag Interim Talent. Deze kosten worden voor 100% toegerekend.

Aan de producten integrale toezicht en handhaving en vergunningverlening wordt overhead afzonderlijk toegerekend. Deze staan centraal op het taakveld overhead. Op basis van een bedrag per toegerekende uur binnendienst: € 67,40 wordt de overhead toegerekend aan het bovengenoemd producten.

De werkelijke uitgaven in 2025 bedragen € 2.524.018, de opbrengsten bedragen zijn € 1.561.899 wat tot een dekkinggraad leidt van 62%

Kostenonderbouwing lijkbezorgingsrechten

Voor de verschillende diensten die de gemeente uitvoert met betrekking tot begraafplaatsen is vastgesteld welk gedeelte aan lijkbezorging toegerekend kan worden. De btw wordt op grond van rechtelijke uitspraak verrekend met het btw compensatiefonds maar wel meegenomen in de kostprijsberekening.

De kosten worden afgezet tegen de opbrengsten voor verlening van grafrechten en uitgifte hiervan gezet waaruit blijkt of de lijkbezorging kostendekkend wordt gedaan.

bedragen x € 1.000	Begraaf- rechten	Grafdelven	Onderhoud graven	Begraafpl. algemeen	Totaal 2025	2024
Directe kosten	€ 82	€ 54	€ 29	€ 613	€ 778	€ 839
Overhead	€ 89	€ 16	€ 11	€ 87	€ 203	€ 196
Totale kosten	€ 171	€ 70	€ 40	€ 700	€ 981	€ 1.035
% lijkbezorging	20%	100%	20%	62%	56%	58%
lasten lijkbezorging	€ 16	€ 54	€ 6	€ 383	€ 459	€ 549
Overhead	€ 18	€ 16	€ 2	€ 54	€ 90	-
Btw	€ 0	€ 3	€ 0	€ 55	€ 58	€ 53
Lasten lijkbezorging	€ 34	€ 73	€ 8	€ 492	€ 607	€ 602
Baten lijkbezorging					€ 339	€ 349
Kostendekkendheid					56%	58%

Toelichting op de aard van de directe kosten:

Begraafrechten: gemaakte uren door ondersteunende afdelingen voor het versturen van nota's, brieven, verlengingen, enz.

Grafdelven: kosten voor het creëren van een graf.

Onderhoud graven: de onderhoudskosten van de graven, 80% van deze kosten wordt niet toegerekend aan lijkbezorging, deze zijn in het verleden meerjarig afgekocht.

Begraafplaats algemeen: het gedeelte van de kosten dat geen betrekking heeft op graven voor onbepaalde tijd en oorlogsgraven.

Overhead: de toegerekende overhead bestaat uit de uren die worden besteed aan de verschillende activiteiten die niet direct toegewezen kunnen worden.

In de begroting is de kostendekkendheid ingeschat op 68% gebaseerd op kosten van € 590.000 en een opbrengst van € 400.000. In de realisatie vallen de opbrengsten procentueel aanzienlijk lager uit waardoor de kostendekkendheid lager ligt dan begroot.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De gemeente bevindt zich in een dynamische omgeving. Om ambities te formuleren, beleid te maken en uit te voeren worden keuzes gemaakt en risico's afgewogen. De regeldruk neemt toe, het takenpakket uitgebreid en de verwachtingen van inwoners nemen toe. Wat we als gemeente doen is zichtbaar voor iedereen. De kans op reputatie- en financiële schade neemt toe, deze risico's willen we als gemeente beheersen.

De mate waarin de gemeente in staat is om de bestaande risico's op te vangen wordt uitgedrukt in het ratio weerstandsvermogen. Dit is de verhouding tussen de financiële middelen die de gemeente vrij kan maken om de nadelige gevolgen van deze risico's op te vangen (*beschikbare weerstandscapaciteit*) en de risico's die de gemeente loopt (*benodigde weerstandscapaciteit*).

Ratio weerstandsvermogen	:	beschikbare weerstandscapaciteit
		----- benodigde weerstandscapaciteit

Aan het ratio weerstandsvermogen wordt volgens onderstaande tabel een waardering gekoppeld:

Ratio weerstandsvermogen	Waardering
> 2,0	Uitstekend
1,5 - 2,0	Ruim voldoende
1,0 - 1,5	Voldoende
0,8 - 1,0	Matig
0,6 - 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

Doelstelling is een ratio tussen 1 en 2 (nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing). De gemeente heeft dan (ruim) voldoende weerstandscapaciteit om risico's af te dekken.

Beschikbare weerstandscapaciteit

Beschikbare weerstandscapaciteit (x 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2025	Rekening 2024
<i>Structurele weerstandscapaciteit</i>			
Onbenutte belastingcapaciteit	586	1.099	1.337
Onvoorziene uitgaven	0	25	0
Bestedingsruimte	0	0	0
<i>Incidentele weerstandscapaciteit</i>			
Rekeningsaldo	4.751	0	8.498
Incidentele bestedingsruimte	0	0	0
Algemene weerstandsvermogen	10.862	1.417	3.017
Weerstandsvermogen bouwgrondexploitatie	3.232	2.930	1.897
Bestemmingsreserves	0	0	0
Stille reserves	pm	pm	pm
Totaal	19.431	5.471	14.749

De beschikbare weerstandscapaciteit is afkomstig uit diverse buffers in de exploitatie (structurele weerstandscapaciteit) en het eigen vermogen (incidentele weerstandscapaciteit).

Structurele weerstandscapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit is het verschil tussen de geraamde opbrengsten uit onroerende zaakbelasting en de door het rijk vastgestelde normopbrengst. De normopbrengst voor 2025, is de door het rijk gehanteerde artikel 12-norm, deze is vastgesteld op 0,1595 % van de WOZ-waarde. De werkelijke opbrengst voor 2025 is € 9.284.000. De 'normopbrengst' € 9.870.000, waarmee de onbenutte belastingcapaciteit uitkomt op € 586.000.

Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit het rekeningsaldo, de algemene reserves, de bestemmingsreserves en de incidentele bestedingsruimte.

Weerstandscapaciteit

(bedragen x € 1.000)	Wel in weerstandsvermogen	Niet in weerstandsvermogen
Algemene reserve		
Algemeen Weerstandsvermogen	10.862	-
Weerstandsvermogen bouwgrondexploitatie	3.232	-
Bestemmingsreserve		
Algemeen	-	5.037
Openbare Verlichting	-	95
Gezondheidszorg v.m. gemeente Beilen	-	52
Sociaal domein	-	1.497
Kapitaallasten overig	-	2.744
Kapitaallasten wegen en bruggen	-	15.340
Budgetoverheveling	-	9.359
Bibliotheek	-	175
Energiecoöperatie Midden-Drenthe	-	150
Dorpsvisie en dorpshuizen	-	236
Huisvesting ontheemden	-	1.478
Riolering	-	-121
Vervangingsinvesteringen	-	1.755
Duurzaamheid	-	366
Huisvesting gemeentehuis		120
Totaal reserves	14.095	38.283

Benodigde weerstandscapaciteit

Om de risico's in beeld te krijgen zijn de risico's geïdentificeerd en beoordeeld.

Per risico is ingeschat hoe groot de kans is dat deze zich voordoet en wat de financiële gevolgen hiervan zijn. Dit is gebeurd aan de hand van de tabellen Kansscore en Klasse.

Taakveld/Onderwerp	Omschrijving van het risico	Risico-score	Risico-kans %	Bedrag	Risico-bedrag	I/S	Reactie	Beheersmaatregel
<u>Sociaal domein:</u>								
Kostenstijging	De kosten binnen het sociaal domein stijgen de afgelopen jaren fors. Tegelijkertijd bevat de hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 een taakstelling om de stijgende kosten te beheersen.	3b	40%	500.000	200.000	S	verminderen / accepteren	In januari 2026 is een nieuwe visie sociaal domein vastgesteld. Daarnaast wordt de regionale samenwerking uitgebreid met het vormen van een Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulpregio Drenthe. Bij tekorten kan de opgebouwde reserve gebruikt worden.
Eigen risico Inkomensdeel	Uitkeringslasten tot 107,5% van het door het rijk toegekende inkomensdeel komen voor risico van de gemeente. De geraamde rijksbijdrage bedraagt afgerond € 8.789.000. 7,5% hiervan is € 659.175. Gelet op de arbeidsmarkt is de risicokans lager ingeschat.	3b	20%	659.175	131.835	S	verminderen / accepteren	In de werkprocessen is veel aandacht voor het voorkomen van fraude. In het kader van de re-integratie worden zoveel mogelijk bijstandsgerechtigden naar werk begeleid. Een plotselinge stijging van het aantal bijstandsgerechtigden kan echter niet altijd worden opgevangen.
<u>Bestuur en ondersteuning</u>								
Algemene uitkering	Minder middelen ontvangen vanuit de algemene uitkering als gevolg van lagere accressen, Op basis van 2,5% van het algemeen uitkeringsdeel 2022)	3c	40%	1.346.000	538.400	S	accepteren	Indien van toepassing/ mogelijk de kortingen doorberekenen aan de budgetten van de vakafdelingen,.

Taakveld/Onderwerp	Omschrijving van het risico	Risico- score	Risico- kans %	Bedrag	Risico- bedrag	I/S	Reactie	Beheersmaatregel
Ravijnjaar	Vanuit het Rijk hangt er een korting op de algemene uitkering in 2026 de inschatting is dat deze 3,5 miljoen euro bedraagt. Begrotingssaldo 2024 plus effecten december circulaire 2023.	5e	85%	3.500.000	3.000.000		accepteren	Vormen van een buffer in de voorliggende jaren om dit te overbruggen, Bezuinigingen realiseren die voor/ in of na 2026 structureel worden gerealiseerd.
Cyberaanval	De hoogte van een mogelijke cyberaanval is nauwelijks in te schatten. Dit is afhankelijk van de informatie die 'gestolen' wordt en wat er met deze informatie gedaan wordt.	3c	20%	3.000.000	600.000	S	voorkomen	Optimaliseren van de beveiliging, actuele controle protocollen, personeel bewust maken van de gevaren, een goede backupprocedure en jaarlijks via een audit toetsen.
Asbest	Er wordt in een gemeentelijk gebouw asbest aangetroffen. saneringskosten die dit met zich meebrengt.	4a	50%	150.000	75.000	S	beheersen	Jaarlijkse controle van de panden waarin asbest aanwezig is om de situatie te beheersen.
Gemeentelijke regelingen	Het risico dat deze bijdragen sterker stijgen dan de in de begrotingsrichtlijnen toegepaste indexering voor loon- en prijsontwikkeling.	1b	3%	80.000	16.000	S	accepteren	Afhankelijk van de jaarlijkse uitkomst keuring moet uit eigen middelen worden bijgedragen.
Garantiestellingen	De gemeente heeft 1 gewaarborgde geldleningen. Restant waarde is € 1,4 miljoen. Het risicobedrag bedraagt 25%	2a	15%	368.000	55.200	I	accepteren/ beheersen	Niet stuurbaar, kritisch volgen.

Taakveld/Onderwerp	Omschrijving van het risico	Risico-score	Risico-kans %	Bedrag	Risico-bedrag	I/S	Reactie	Beheersmaatregel
Staatssteun & Europese aanbesteding	Onvoldoende kennis over de complexe regelgeving op dit gebied waardoor ten onrechte Staatssteun wordt verschaft of onjuist wordt aanbesteed.	2a	15%	250.000	37.500	S	verminderen	Processen zijn zo ingericht dat in principe advisering plaatsvindt door Juridische zaken (Staatssteun) en / of de inkoper (gecoördineerde inkoopfunctie).
Economische ontwikkelingen	Mogelijk schadeloosstelling kettingbeding Westeinde 52A.	2a	15%	450.000	67.500	I	beheersen	Bij de planontwikkeling er rekening mee houden dat dit gebied wordt bestemd als parkeerplaats en niet voor de supermarkt.
<u>Verkeer, vervoer en waterstaat</u>								
Hogere uitvoeringskosten	Door meer inspraak, onderzoek en marktontwikkelingen kunnen civiele projecten langer duren en duurder uitvallen dan begroot.	3d	60%	3.000.000	1.800.000	S	beheersen	Periodiek de kredieten monitoren en indien nodig actualiseren. Goed in contact staan met de leveranciers/ contractant
<u>Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing</u>								
<u>Omgevingswet</u>	Voorafgaand aan/ bij de bekrachtiging van de omgevingswet (invoering 1 juli 2022) zijn niet alle effecten in beeld.	4b	50%	500.000	250.000	I	beheersen	In de begroting is rekening gehouden met de bekende effecten, op de onvoorziene effecten moet snel worden geanticipeerd.
<u>Volksgezondheid en milieu</u>								
Zonnelingen	De verstrekte zonnelingen niet worden terugbetaald.	2a	15%	449.000	67.350	I	beheersen	Jaarlijks wordt de zonnelening afgelost waarmee het risico ook wordt afgebouwd.
Ruimtelijke ordening	De conjunctuurgevoelige begrote legesopbrengsten omgevingsvergunningen worden niet gerealiseerd.	3b	10%	590.000	59.000	I	verminderen	Flexibel inspelen op de lastenkant als de baten/werkzaamheden achterblijven.

Taakveld/Onderwerp	Omschrijving van het risico	Risico-score	Risico-kans %	Bedrag	Risico-bedrag	I/S	Reactie	Beheersmaatregel
Stagnatie verhuur	Gemeentelijke gebouwen op strategische gronden worden niet meer verhuurd	2a	15%	250.000	37.500	I	Beheersen	
Begraafplaatsen	De begrote legesopbrengsten begraafrechten niet worden gerealiseerd.	2b	20%	400.000	80.000	I	verminderen	Informereren over mogelijkheden gemeentelijke begraafplaatsen, lasten verlagen
					7.015.285			

Kansscore

	Omschrijving	Toelichting
1	Minder dan of 1 keer per 10 jaar	Zeer onwaarschijnlijk
2	1 keer per 5-10 jaar	Onwaarschijnlijk
3	1 keer per 2-5 jaar	Waarschijnlijk
4	1 keer per 1-2 jaar	Mogelijk
5	1 keer per jaar	Vrijwel zeker

Klasse

	Financieel gevolg	Imagorisico	Mate van bedreiging realisatie doelen
A	< € 75.000	Zeer klein	Geen
B	Tussen € 75.000 en € 249.999	Klein	Minimaal
C	Tussen € 250.000 en € 999.999	Midden	Bedreiging
D	Tussen € 1.000.000 en € 1.499.999	Groot	Ernstige
E	> € 1.500.000	Zeer groot	Zeer ernstig

Ieder geïdentificeerde risico krijgt op basis van op basis van een risicokans en het financiële gevolg bed een klasse en risicoscore toegewezen. De uitkomsten hiervan staan opgenomen in de risicocontrolematrix.

Klasse		A	B	C	D	E
Kans	5	0	0	0	0	1
	4	1	1	0	0	0
	3	1	3	2	1	0
	2	6	1	0	0	0
	1	0	1	0	0	0

Ratio weerstandsvermogen

Het ratio weerstandsvermogen wordt als volgt berekend:

	Beschikbaar weerstandscapaciteit	19.431	
Ratio weerstandsvermogen =	-----	-----	= 2,77
	Benodigd weerstandscapaciteit	7.015	

Na bestemming van het rekeningresultaat bedraagt het ratio weerstandsvermogen 2,77. Hieruit blijkt dat de gemeente voldoende in staat is geweest om mogelijke risico's af te dekken en voldoet aan haar eigen gestelde doelstelling van een ratio weerstandsvermogen van 1 - 2. De uitkomst boven de 2 geeft zelfs de kwalificatie uitstekend. Het positief rekeningresultaat speelt een belangrijke rol in deze uitkomst.

Financiële kengetallen

	Rekening 2025	Begroting 2025	Rekening 2024
Netto schuldquote	22,8%	52,0%	24,0%
Netto schuldquote gecorrigeerd	18,3%	48,0%	18,9%
Solvabiliteitsratio	48,6%	26,0%	48,4%
Grondexploitatie	0,5%	2,4%	0,3%
Structurele exploitatieruimte	1,5%	4,6%	4,3%
Belastingcapaciteit	91%	79,1%	81,0%

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Dit geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen van leningen op de exploitatie.

	(bedragen x 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2025	Rekening 2024
a	Vaste schulden	34.368	64.359	39.102
b	Netto vlottende schuld	9.443	15.000	9.399
c	Overlopende passiva	10.849	500	7.678
d	Financiële activa	1.692	1.692	1.813
e	Uitzettingen < 1 jaar	11.678	7.800	24.365
f	Liquide middelen	435	410	449
g	Overlopende activa	10.250	50	191
h	Totale baten (excl. mutatie reserves)	134.106	133.909	122.292
	Netto schuldquote (a+b+c-d-e-f-g)/h * 100%	22,8%	52%	24 %

Netto schuldquote:

< 90%, Normaal

> 90% < 130% gemeenteschuld hoog.

> 130%, gevarenzone, bestuur dient de schuld te verlagen.

De uitkomst van de netto schuldquote wordt als zeer laag aangemerkt.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Dit ratio weerspiegelt het aandeel van de verstrekte leningen in de totale schuldenlast. De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, enkel in de financiële activa worden alle verstrekte leningen opgenomen.

	(bedragen x 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2025	Rekening 2024
a	Vaste schulden	34.368	64.359	39.102
b	Netto vlottende schuld	9.443	15.000	9.399
c	Overlopende passiva	10.849	500	7.678
d	Financiële activa	7.813	7.903	8.002
e	Uitzettingen < 1 jaar	11.678	7.800	24.365
f	Liquide middelen	435	410	449
g	Overlopende activa	10.250	50	191
h	Totale baten(excl. reservemutaties)	134.106	133.909	122.292
	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen (a+b+c-d-e-f-g)/h*100%	18,3%	48%	18,9%

De toelichting is identiek aan die gegeven is bij de netto schuldquote.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

De solvabiliteitsratio geeft het eigen vermogen weer als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het financieel resultaat van het boekjaar.

	(bedragen x 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2025	Rekening 2024
a	Eigen vermogen	57.129	34.319	56.592
b	Balanstotaal	117.499	133.909	116.974
	Solvabiliteitsratio (a/b) * 100%	48,6%	26 %	48,4%

De solvabiliteitsratio van 2025 ligt hoger dan in 2024 en is als ruim voldoende te kwalificeren.

Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

Voor de berekening van dit kengetal wordt de in exploitatie genomen gronden gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken en uitgedrukt in een percentage.

	(bedragen x 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2025	Rekening 2024
a	Bouwgrond in exploitatie	627	2.762	416
b	Totale baten (excl. reservemutaties)	134.106	115.583	122.292
	Grondexploitatie (a/b) * 100%	0,5 %	2,4 %	0,3 %

We hebben op 31 december 2025 € 627.438 in exploitatie. De waardering hiervan is afhankelijk van de (verwachte) toekomstige verkopen. Dit wordt jaarlijks intern geanalyseerd en beoordeeld door de accountant.

Structurele exploitatieruimte

Het kengetal structurele exploitatieruimte geeft aan of de gemeente een structureel dekkende begroting heeft. Om dit te beoordelen wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele baten en lasten. Incidenteel houdt in dat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen.

Structureel betekent dat het meer dan drie opeenvolgende jaren voorkomt, bijvoorbeeld de algemene uitkering en eigen belastinginkomsten.

Wanneer de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten biedt dit de organisatie meer flexibiliteit om incidentele tegenvallers op te vangen.

	(bedragen x 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2025	Rekening 2024
a	Structurele baten	108.064	108.121	106.945
b	Structurele lasten	102.728	113.306	111.998
c	Structureel resultaat (a-b)	5.336	-5.185	-5.053
d	Structurele onttrekkingen aan de reserves	1.145	2.847	1.058
e	Structurele toevoeging aan de reserves	4.418	3.122	1.261
f	Structurele mutatie reserves (d-e)	-3.273	-275	-203
g	Structurele exploitatieresultaat (e+f)	2.063	-5.460	-5.256
h	Totale baten	134.106	117.636	122.292
	Structurele exploitatieruimte g/h* 100%	1,5%	4,6 %	4,3 %

In de rekening van 2025 zijn alle structurele lasten afgedekt met structurele baten. Dit is in overeenstemming met de eisen van de provincie als toezichthouder.

Belastingcapaciteit

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder de woonlasten wordt verstaan OZB, rioolheffing en afvalstofheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in de gemeente.

De belastingcapaciteit van gemeenten wordt berekend door de totale woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in jaar t (huidig jaar) te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t-1 (vorig jaar) en uit te drukken in een percentage.

	Rekening 2025	Begroting 2025	Rekening 2024
OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	€ 419,60	€ 284,22	€ 289,15
Rioolheffing voor een gezin	€ 246,85	€ 246,85	€ 238,50
Afvalstoffenheffing voor een gezin	€ 238,55	€ 238,55	€ 238,55
Heffingskorting	€ -	€ -	€ -
Woonlasten gezin gem. Midden Drenthe	€ 905,00	€ 769,62	€ 766,20
Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in t-1	€ 994,00	€ 994,00	€ 951,00
Woonlasten t.o.v. landelijke gem.	91%	77%	81%

Analyse

De woonlasten in de gemeente Midden Drenthe zijn lager dan het landelijk gemiddelde deze zijn ten opzichte van 2024 met 18,12% gestegen ten opzichte van het landelijke percentage van 4,52%.

EMU

Het EMU-saldo geeft het saldo van de inkomende en uitgaande geldstromen die daadwerkelijk in het kalenderjaar hebben plaatsgevonden minus deelname aan bedrijven en inkomsten uit kredietverstrekking. Dit is de wijze waarop de landen in de Euro-zone hun EMU-saldo berekenen en waarover ook begrotingsafspraken zijn gemaakt. In het bestuurlijk overleg tussen het ministerie van Binnenlandse Zaken, VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten) en IPO (Interprovinciaal Overleg) is afgesproken dat het Rijk en de lokale overheden gezamenlijk werken aan het beheersen van het EMU-tekort. De EMU-tekortnorm decentrale overheden voor 2025 is vastgesteld op -0,5% van het bruto binnenlands product. (Deze norm is voor 4 jaar vastgesteld. 2024-2026)

(bedragen x € 1.000)	2025
Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	4.292
Mutaties (in)materiële vaste activa	3.146
Mutaties voorzieningen	14.537
Mutaties voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	211
Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (in)materiële vaste activa alsmede afwaardering van financiële vaste activa	
EMU saldo	15.472

Het EMU-saldo heeft een vergelijkbare functie als het kasstroomoverzicht in het bedrijfsleven. Het positieve EMU-saldo over 2025 geeft aan dat we als gemeente via reële transacties afgelopen jaar minder uitgegeven hebben dan dat we hebben ontvangen. Het is van belang om het EMU-saldo in de juiste context te zien. Gemeenten maken voor hun boekhouding gebruik van het 'gemodificeerde stelsel van baten en lasten'. Hierdoor zegt het EMU-saldo van één jaar relatief weinig, omdat de uitgaven voor investeringen bijvoorbeeld in één jaar leiden tot een uitgave, maar in de exploitatie via de kapitaallasten leiden tot meerjarige lasten. Of dat toevoegingen aan voorzieningen ten laste van het resultaat gaan, maar pas bij besteding van de voorziening leiden tot een uitgave.

Onderhoud kapitaalgoederen

Een aanzienlijk deel van de kapitaalgoederen, zoals infrastructuur, gebouwen en plantsoenen is in beheer en onderhoud van de gemeente.

Door de gemeenteraad is hiervoor de verzamelnota Onderhoud kapitaalgoederen vastgesteld.

Deze geeft inzicht in:

- de beleidsuitgangspunten (= gewenste kwaliteit) uit de door de raad vastgestelde beleids- en beheersplannen.
- het (meerjarig) financiële beslag dat voortvloeit uit deze beleidskeuzes.

Onderdeel	Beleid	Gewenste kwaliteit
Wegen	Beheerplan onderhoud wegen 2026-2030	Wegen: niveau B (CROW) Fietspaden: niveau A (CROW) Wegen met een beperkte verkeersfunctie en/of laag veiligheidsrisico: niveau C
Bruggen	Beleidsplan Wegen en bruggen 2018-2028	algemeen: niveau B (CROW)
Riolering	Watertakenplan Fluvius 2023-2028	Technisch / functioneel
Openbaar groen		
Buiten bebouwde kom Binnen bebouwde kom	Landschapsbeleidsplan 2012 Groenbeleidsplan 2016-2025	Technisch / functioneel / aanzien
Openbare verlichting	Beleidsplan Verduurzaming openbare verlichting 2014-2023	Technisch / functioneel, milieu, groen
Speeltuinen	Beleidsplan Spelen in Midden-Drenthe 2011-2020	Technisch / functioneel
Gebouwen	Notitie gebouwenbeleid 2015	gemeentehuis: Hoog werkplaats/ stallingsruimte: redelijk overige gebouwen: gemiddeld

Wegen

De gemeente Midden-Drenthe heeft als grote plattelandsgemeente een fors areaal aan wegen in beheer. Het totale wegennet in de gemeente bestaat voornamelijk uit asfalt- en elementenverharding en heeft een oppervlakte van ca. 4.220.000 m². De kapitaalswaarde van al deze wegen samen bedraagt ca. € 250 miljoen.

Als wegbeheerder is de gemeente wettelijk verantwoordelijk en aansprakelijk voor goed onderhouden wegen. Daarvoor worden jaarlijks onderhouds- en reconstructiewerkzaamheden uitgevoerd. In 2023 is er een herijking van het Beleid Onderhoud Wegen en Bruggen 2018-2028 voor het onderdeel verhardingen (wegen, fiets- en voetpaden) uitgevoerd. Hierin staan de uitgangspunten van het beleid beschreven.

Samengevat komt het beleid er op neer dat we onze wegen, paden, bermen, bruggen en andere kunstwerken op het standaardniveau B onderhouden. Fietspaden en fietsroutes onderhouden we op het hogere niveau A, evenals centrumgebieden en gebieden met een bijzondere status. Wegen met een beperkte verkeersfunctie en/of een laag veiligheidsrisico (zoals 30 km/u-wegen in woonwijken) onderhouden we op een lager niveau dan standaard, niveau C.

Om uitvoering te geven aan dit beleid heeft het college op 10 juni 2025 het Beheerplan onderhoud wegen 2026-2030 vastgesteld. Als vervolg op dit collegebesluit heeft de raad via de begroting 2026 middelen beschikbaar gesteld om het wegenonderhoud op het gewenste kwaliteitsniveau uit te voeren.

We hebben circa 1000 km bermen. Door actief bermonderhoud proberen we de bermen zoveel mogelijk in een goede staat te houden. Door weers- en verkeersinvloeden kunnen we dit echter niet altijd op elk moment garanderen en ontstaan er op sommige plekken zachte drassige bermen. Langs drukke wegen en landbouwroutes leggen we bermverharding en passeerhavens aan voor het verbeteren van de uitwijkmogelijkheden voor het (landbouw)verkeer. Dit betekent dat verkeer niet in de drassige berm hoeft uit te wijken en voorkomen we verkeersonveilige situaties.

(bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2024	Raming 2025	Werkelijk 2025
Exploitatiebudget voor groot onderhoud	227	237	228
Exploitatiebudget voor klein onderhoud	405	470	490
Investing wegen en fietspaden*	1.450	1.098	1.520
Investing graskeien en passeerhavens	196	-	40

*groot onderhoud

Uitgevoerde werkzaamheden in 2025

In 2025 zijn o.a. de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

Elementen onderhoud:

- Borkerhout fase 2, Westerbork
- Dorpsstraat, Orvelte
- Hortensiastraat, Bovensmilde
- Oosteinde Hoofdstraat, Westerbork
- Zuideinde, Westerbork
- Voetpaden, Smilde
- Prins Clausstraat, Smilde
- verkeersmaatregelen Looveen
- Fietspad Oosterstraat - Lieving

Asfaltonderhoud:

- Halerweg, Zwiggelte
- Moraineweg, Spier
- Beton/asfalt onderhoud diverse fietspaden
- Fietspad Lheebroek

- Fietspad Vorrelveen
- Deel reparaties asfalt (incl. rep. rioolsleuven) op diverse locaties

Asfaltonderhoud (reconstructies, apart krediet):

- (Verlengde) Middenraai, Nieuw-Balinge

Bermverharding/passeerhavens:

- Graskeien op diverse locaties

Met het Beheerplan onderhoud wegen 2026-2030 als basis in de begroting van 2026 tot 2030 circa € 3 miljoen per jaar beschikbaar gesteld om het wegenonderhoud op het gewenste kwaliteitsniveau uit te voeren. Vanaf 2030 blijft de opgave en ligt er daarom een grote (financiële) uitdaging om onze wegen op de gewenste en aanvaardbare kwaliteitscondities te houden.

Bruggen

Midden-Drenthe beheert en onderhoudt als onderdeel van de infrastructuur bruggen en duikers verspreid over de gemeente.

Soort	Aantal
Beweegbare bruggen over de Drentse Hoofdvaart	7
Vaste verkeersbruggen	18
Duikerbruggen	3
Voormalige beweegbare bruggen	8
Fiets- en voetgangersbruggen	35
Duikers	11
Totaal	82

De totale vervangingswaarde hiervoor is € 19,5 miljoen

Inspecties 2025-2029

Om de vijf jaar worden de bruggen geïnspecteerd. De rapportage van de inspecties wordt omgezet tot een onderhoudsplan voor de komende jaren.

(bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2024	Raming 2025	Werkelijk 2025
Regulier onderhoud	259	148	168
Vervangingsinvestering	-	33	0

Er hebben in 2025 geen vervangingsinvesteringen plaatsgevonden, de kosten voor het regulier onderhoud zijn gemaakt voor de volgende onderdelen:

- conservering brugleuningen
- schoonmaken bruggen (contract)
- betonreparaties
- reparaties houten brugdekken
- aanbrengen slijtlagen op brugdekken
- reparaties van schades aan leuningen
- verhelpen storingen draibare bruggen over Drentse hoofdvaart

Deze bovengenoemde werkzaamheden zijn grotendeels uitgevoerd, volgens de inspectie rapporten en eigen visuele inspectie.

Reconstructie en vervanging bruggen

In 2017 is het beleid onderhoud wegen en bruggen 2018-2028 vastgesteld. De fietsbrug Halerweg stond al eerder op de planning maar is door nader onderzoek opgeschoven.

Raamcontract schoonmaken bruggen

Het raamcontract voor het schoonmaken van de bruggen is aanbesteed, deze is gegund aan Euroclean.

De bruggen worden in twee periodes per jaar schoongemaakt.

De overeenkomst start op 1 september 2023 en eindigt uiterlijk op 31 augustus 2027.

Riolering

Op grond van de Wet Milieubeheer rust op de gemeente de zorgplicht voor een doelmatige inzameling en transport van stedelijk afvalwater dat vrijkomt binnen haar grondgebied. Verder is in de Waterwet geregeld dat de gemeente de zorgplicht heeft voor de doelmatige inzameling en transport van afvloeiend hemelwater. Ook is in de Waterwet geregeld dat de gemeente maatregelen moet treffen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming te voorkomen of te beperken voor zover doelmatig (Grondwaterzorgplicht).

Om aan de zorgplichten te voldoen, zijn diverse voorzieningen (systemen) aangelegd. De gemeente dient de voorzieningen adequaat te beheren voor zover de gemeente beheerder is. Hoe de gemeente de voorzieningen beheert en financiert legt zij vast in een gemeentelijk rioleringsplan. Op dit moment is het Riool en Water Programma 2023-2028 van toepassing.

Het Riool en Water Programma is samen met onze partners in de (afval)waterketen (Fluvius) opgesteld. Samen met onze partners gaan we in de planperiode een aantal onderzoeksprojecten uitvoeren. Hierin is de klimaatadaptatie voor zover in beeld meegenomen. Tevens is zoveel mogelijk voorgesorteerd op de Omgevingswet. In 2024 zijn een aantal van de in 2023 gestarte onderzoeksprojecten afgerond, zoals de branchestandaard en de bouwstenennotitie voor de waterketen. Met de bouwstenennotitie kan invulling gegeven worden aan het Omgevingsplan.

Rioolheffing

De exploitatielasten voortvloeiend uit het rioleringsplan worden gedekt uit de rioolheffing.

Uitgangspunt bij vaststelling van de rioolheffing is dat zij kostendekkend moet zijn.

(bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2024	Raming 2025	Werkelijk 2025
Regulier onderhoud	893	955	992
Vervangingsinvesteringen	1.020	1.015	1.375

Het budget voor investeringen 2025 is inclusief nog niet bestede kredieten uit voorgaande jaren. Ook in 2025 konden niet alle geplande werkzaamheden worden uitgevoerd, al maken we nu wel een inhaalslag. Vaak ligt daaraan ten grondslag dat de plannen op andere deelterreinen nog niet voltooid

zijn. Een voorbeeld hiervan is de herinrichting van de Esweg in Beilen. Tegelijk met de nieuwe herinrichting wordt ook de riolering vervangen. Dit start in 2026 en zal worden afgerond in 2027 de middelen komen uit kredieten rioolring dit is 27 maart 2025 vastgesteld.

Uitgevoerde werken in 2025

Er wordt ingezet op het vervangen en afkoppelen op diverse locaties. Naast de reguliere onderhoudswerkzaamheden vonden onderstaande incidentele werkzaamheden plaats.

Investeringsen

Afkoppelen/klimaat

In 2025 hebben we riolen afgekoppeld. De werkzaamheden in De Grote Driestraat zijn in 2025 uitgevoerd en afgerond. Deze maatregelen moeten wateroverlast in de Brunstingerstraat voorkomen. Met de herinrichting van de Esweg pakken we ook het riool aan. Grote delen zullen worden afgekoppeld. Ook deze werkzaamheden zijn voorbereid in 2025 en worden in 2026 opgestart en in 2027 afgerond.

Vervangen

In De Verlengde Havenstraat, de Grote Driestraat, Grote Drift en Dingspelstraat is voor een groot gedeelte het riool vervangen. Het gedeelte Dingspelstraat wordt vervangen bij de reconstructie Noord Zuid route in 2026.

Vervanging pompen en gemalen

Renoveren of het aanpassen van gemalen doen we aan hand van inspecties en het aantal storingen. In 2025 hebben we een aantal gemalen gerenoveerd. In 2026 starten we met de renovatie van de besturing dit wordt over meerdere jaren verspreidt uitgevoerd.

Openbaar groen

De kaders voor het onderhoud van het openbaar groen zijn vastgelegd in het Landschapsbeleidsplan (buiten bebouwde kom) en Groenbeleidsplan (binnen bebouwde kom). Deze zijn beide vastgesteld door de Raad.

Landschapsbeleidsplan

In het Landschapsbeleidsplan staat de gemeentelijke visie op het landschap in het buitengebied. Doel is onder meer om de verschillende landschapstypen te versterken. Voor het beheer van bermen, bomen, sloten en struiken zijn richtlijnen aangegeven.

Groenbeleidsplan

Het Groenbeleidsplan 2016-2025 gaat over het groen binnen de bebouwde kom. Doel is een samenhangend beleid en beheer van het openbaar groen. Ook is aangegeven waar de groenstructuur versterkt zou kunnen worden. Het plan bevat naast algemene uitgangspunten en richtlijnen per kern een uitwerking met onder andere een groenstructuurkaart. De bomenverordening is opgegaan in de Verordening Leefomgeving Midden-Drenthe 2024.

Groenonderhoud

De hoeveelheden groen en een grootste deel van onze bomen is opgenomen in een beheerprogramma. Het groenonderhoud voor de hele gemeente wordt uitbesteed op basis van beeldprestatiebestekken. Het werkvoorzieningsschap Stark voert ongeveer driekwart van de werkzaamheden binnen de kom uit. Vanwege natuurlijke uitstroom bij Stark en uitblijven van instroom is het niet meer mogelijk om al het groen te onderhouden. Het overige deel wordt door particuliere groenaannemers uitgevoerd.

Eikenprocessierups

Door het grote aandeel eiken in onze gemeente is de hinder van de eikenprocessierups (EPR) blijvend. Er wordt ingezet op preventieve bestrijding:

- Preventieve bespuitingen met nematoden.
- Natuurvriendelijke maaibeheer.

Voor arbo-veiligheid moeten geplande snoeiroutes vooraf schoongemaakt.

Binnen de kom worden EPR-nesten planmatig weggehaald. Er wordt niet meer ad hoc bestreden.

Planmatig boombeheer

Langs onze gemeentelijke wegen en straten staan ruim 48.000 bomen. Om deze bomen goed en veilig te kunnen beheren, worden de bomen periodiek geschouwd. Het bomenbeheer wordt planmatig per deelgebied uitgevoerd. Bomen met snoeiachterstanden of technische mankementen krijgen de hoogste prioriteit. Door de leeftijdsopbouw van ons bomenbestand bestaat de komende jaren een hoger onderhoudsbehoefte. Hierdoor bouwen we met het huidige budget een achterstand op in de werkzaamheden.

(bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2024	Begroting 2025	Werkelijk 2025
Regulier onderhoud	3.022	2.314	2.742

Dit betreffen de kosten van onderhoud bermen en wegbeplanting, kerntaken landschap en bossen, plantsoenen en wandelpaden en kerntaken groenvoorziening zoals opgenomen onder het taakveld 5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie.

Uitgevoerde werken in 2025

De belangrijkste activiteiten waren het beheer, het onderhoud en het toezicht op de openbare ruimte. Dit omvat onder andere het onderhouden van groen en plantsoenen, straatreiniging en onkruidbeheersing, onderhoud van gemeentelijke sportparken, de beheersing van de eikenprocessierups, onderhoud van bermen en sloten en het beheren van natuurvriendelijke en bloemrijke bermen en -weides.

Openbare verlichting

Areaal	aantal
Openbare verlichting:	
lichtmasten (Incl. lichtwegwijzers NBd)	8.343
• armaturen	8.582
• waarvan met LED verlichting	4.113
• overige objecten	69

**peildatum september 2025*

De kosten zijn binnen de vastgestelde budgetten gerealiseerd.

Het percentage LED-verlichting bedraagt 50%.

Overige objecten zijn objecten in de openbare ruimte die van stroom worden voorzien door het openbare verlichtingsnetwerk zoals o.a. de klok bij de haven in Beilen, verlichting in stadsplattegronden en grondspots (in de rotonde met de bijlen Esweg - Schultenstraat - Dingspelstraat).

Bij verlichting zijn de volgende kernpunten van belang:

- **Duurzaamheid voorop:** Het toepassen van energie-efficiënte verlichting en het verminderen van lichtvervuiling staan centraal, om zo de ecologische voetafdruk te minimaliseren.
- **Veiligheid en Gemeenschap:** Het bevorderen van zowel de sociale als de verkeersveiligheid door middel van strategisch geplaatste en ontworpen verlichting, met behoud van de natuurlijke duisternis van de omgeving.
- **Voorzichtige Technologische Integratie:** Pragmatische integratie van nieuwe technologieën, afgestemd op de behoeften en mogelijkheden binnen de gemeente.
- **Behoud van de Nacht:** Een actief beleid voor het behoud van donkere hemels door het naleven van het principe 'niet verlichten, tenzij', om de waarde van natuurlijke duisternis te beschermen.
- **Flora en Fauna Ondersteunen:** Het toepassen van verlichting die minimale verstoring veroorzaken voor het lokale ecosysteem en bijdragen aan het behoud van de flora en fauna.

In 2025 is er binnen bestaande budgetten ruimte geweest voor de uitvoering deze maatregelen, onder andere door extra financiële middelen. Voor de toekomst krijgen we te maken met een grote vervangingsopgave. In 2025 zijn we gestart om deze vervangingsopgave in beeld te brengen. We verwachten deze opgave, met het nieuwe beleid, medio 2026 in beeld te hebben en hiervoor zullen we via de kadernota 2027 en de begroting 2027 voorstellen voorleggen.

(bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2024	Begroting 2025	Werkelijk 2025
Regulier onderhoud	337	380	390
Uitvoering beleidsplan	12	53	29

Realisatie 2025

Gedurende 2025 zijn de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Projecten uitgevoerd (werkzaamheden: vervangen van lichtmasten en armaturen) met name in een aantal kleine kernen.
- Herstelwerkzaamheden aan openbare verlichting en kleine vervangingen van masten en armaturen en reparaties aan de openbare verlichting zijn uitgevoerd.
- Het statisch dimmen van armaturen gebeurt doorlopend, na vervanging van armaturen.

Speelvoorzieningen

Met de speelvoorzieningen in buurten, dorpen en op schoolpleinen stimuleren we kinderen om buiten te spelen, elkaar op een eigen plek te ontmoeten en zelf de wereld om zich heen te laten ontdekken. Het afgelopen jaar is het aantal speeltoestellen toegenomen in de vorm van extra speelvoorzieningen in speeltuinen. Skatebanen en het trimparcours worden niet aangemerkt als speelvoorzieningen. De jaarlijkse inspecties zijn wel uitgevoerd. Ook zijn de fitnessstoestellen geïnspecteerd bij Wooncomplex Beurtschip in Smilde. Hierbij wordt gebruik gemaakt van bewonersparticipatie.

Het aantal speeltoestellen in de gemeente is circa 812 stuks (inclusief schoolpleinen) verdeeld over 136 locaties.

Beleidsplan Openbare speelruimte 2022-2031

Er wordt gestreefd naar een goede spreiding van speelvoorzieningen. Hierbij wordt gekeken naar het aantal kinderen in een buurt of dorp en hun leeftijd. Het doel is het stimuleren van de lichamelijke en sociale ontwikkeling van kinderen. Vooral voor de groep van 9-14 jaar worden beoogd goede voorzieningen te realiseren.

Bewonersparticipatie

Speelvoorzieningen worden samen met vrijwilligers beheert. Zij nemen het dagelijkse beheer en het klein onderhoud op zich. Als hiervoor een overeenkomst wordt afgesloten krijgen ze een financiële bijdrage van de gemeente. Het groot onderhoud, vervangingen en veiligheidsinspecties worden gedaan door de gemeente. Afspraken hierover zijn vastgelegd in een overeenkomst. Speeltuinoverleg Midden-Drenthe behartigt de belangen van de speeltuinvolwassenen. Met Speeltuinoverleg is tweejaarlijks een overleg.

Schoolpleinen

Op basis van een overeenkomst beheert en onderhoud de gemeente ook speelvoorzieningen voor basisscholen van Kitsprimair en C.K.C. . Bij elkaar zijn dit 185 speeltoestellen op schoolpleinen. De uitgangspunten van de oorspronkelijke overeenkomst zijn niet meer actueel. Daarom is de overeenkomst opgezegd per 31- december 2026. De gemeente gaat met de schoolbesturen in overleg welke mogelijkheden er zijn voor samenwerking.

Veiligheid en beheer

Op speelvoorzieningen is het Warenwetsbesluit attractie- en speeltoestellen van toepassing. Op grond hiervan is de beheerder verplicht de toestellen goed te onderhouden en in een logboek per toestel het verrichtte onderhoud, inspecties bij te houden. Alle speelvoorzieningen, certificaten, inspecties zijn in een beheerssysteem ondergebracht. Hierdoor kan inzicht worden verkregen op het onderhoud en maatregel van elke speeltoestel.

(bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2024	Begroting 2025	Werkelijk 2025
Onderhoud en reparatie speelvoorzien.	188	258	257

Uitgevoerde werken in 2025

Het budget is besteed aan onderhoud en vervanging van de speeltoestellen, ondergronden en zandbakken. Ook is een subsidie aan de speeltuinverenigingen verstrekt. Er wordt kritisch gekeken naar vervanging en naar het vastgestelde beleidsplan en de daarin vastgestelde normen. Werkzaamheden zijn uitgevoerd in overleg met de vrijwilligers of belanghebbenden.

Projecten die in 2025 onder andere zijn gerealiseerd:

- Opstellen concept beheerplan Speelvoorzieningen.
- Raamovereenkomst inkoop speelvoorzieningen
- Groot onderhoud aan diverse trapvelden, zodat de velden ook beter bespeelbaar zijn in mindere perioden
- Plaatsen van 12 picknicktafels in diverse buurtspeelplaatsen.
- Renoveren diverse toestellen: door onderdelen te vervangen wordt de levensduur van toestellen verlengt.
- Renovatie en vervanging skatebaan Beilen
- Bovensmilde: Brink Baru renovatie waterspeelplek
- Vervangen kabelbanen
- Renovatie Speeltuin Rozenstraat Smilde
- Hijken: vervangen klimtoestel
- In meerdere speeltuinen verspreid over de gemeente zijn als gevolg van technische veroudering speeltoestellen en valondergronden vervangen of verwijderd.

Gemeentelijke gebouwen

Onderhoud en verduurzaming

Op basis van het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) wordt per gebouw het regulier groot onderhoud uitgevoerd, nadat is beoordeeld of dit noodzakelijk is en aansluit bij de toekomstvisie voor het betreffende pand. De kosten voor dit onderhoud worden jaarlijks gedekt uit de bestemmingsreserve onderhoud gebouwen. Aan deze reserve wordt jaarlijks een dotatie toegevoegd, gebaseerd op het geïndexeerde historische gemiddelde van de onderhoudslasten over de afgelopen tien jaar.

Tegelijkertijd ligt er een opgave om de gemeentelijke gebouwen te verduurzamen. In het Integraal Accommodatiebeleid (IAB) 2021-2040 is het strategisch afwegingskader, de prioritering en de financieringsstructuur hiervoor vastgelegd. Voor de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed wordt, waar mogelijk, aangesloten bij natuurlijke momenten waarop noodzakelijk groot onderhoud moet worden uitgevoerd conform het MJOP. Daarbij wordt tevens rekening gehouden met de veranderende behoeften van de samenleving en de ontwikkelpotentie van de afzonderlijke gebouwen.

Uitgevoerd gebouwonderhoud in 2025

Het onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen is in 2025 uitgevoerd op basis van de geactualiseerde jaarschijf uit het MJOP. In de begroting was voor de uitvoering van het

gebouwonderhoud een bedrag van 1,4 miljoen euro opgenomen. Hiervan is uiteindelijk 952.000 euro daadwerkelijk besteed.

De werkelijke uitgaven in worden als volgt gespecificeerd:

Bedragen x € 1.000	Begroot 2025	Werkelijk 2025	Werkelijk 2024
Sportcomplexen	65	25	90
Sporthallen	269	216	199
Gymlokalen	107	184	113
Zwembaden	262	76	133
Dorpshuizen	312	93	97
Woningen	0	3	25
Baarshuisjes/Schafruimtes	0	6	20
Aula's	19	38	9
Brandweerkazernes	30	37	60
Gemeentehuis	69	119	123
Multifunctionele accommodaties	47	44	72
Bibliotheken	44	52	50
Werkplaatsen	41	13	35
Overig	158	46	4
Totaal	1.423	952	1.030

Net als in 2024 blijkt uit het overzicht uitgaven onderhoud gebouwen dat er verschillen zijn tussen de voor 2025 begrote onderhoudslasten en de daadwerkelijk gerealiseerde uitgaven. Deze verschillen worden onder meer veroorzaakt doordat gepland onderhoud niet is uitgevoerd vanwege het in stand houden van bestaande installaties of vanwege een onzeker toekomstperspectief van het betreffende object.

Daarnaast zijn er afwijkingen die enerzijds samenhangen met hogere kosten en prijsstijgingen voor onderhoudswerkzaamheden, alsmede een toename van het aantal kleine, onvoorziene onderhoudsactiviteiten (zoals storingen en lekkages) binnen een relatief verouderd vastgoedbestand.

Sportaccommodaties

In de gemeente bestaat tussen de sportaccommodaties verschil in exploitatie en beheer. Naast de accommodaties die wij zelf exploiteren, zijn er (deels) verzelfstandigde accommodaties. Laatstgenoemde categorie ontvangt van ons een bijdrage in de exploitatiekosten.

De werkelijke uitgaven voor de geprivatiseerde sportcomplexen zagen er als volgt uit:

Bedragen x € 1.000	Begroot 2025	Werkelijk 2025	Werkelijk 2024
Sportcomplex Hooghalen	52	50	49
Sportcomplex Noord-West Beilen	129	117	84
Sportcomplex Wijster	118	113	63
Korfbalaccommodatie Beilen	32	31	15
Tennisbanen Beilen	14	16	14
Tennisbanen Smilde	15	15	15
Tennisbanen Westerbork	13	12	13
Sportcomplex Smilde	20	43	10
Totaal	393	397	263

Bedrijfsmiddelen

Voor een zo optimaal mogelijke bedrijfsvoering beschikken wij over goed functionerende bedrijfsmiddelen. Het betreft materieel voor onderhoud van wegen en groen, automatisering, facilitair etc.

De kapitaallasten die voortvloeiend uit deze investeringen worden ten laste gebracht van de bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen. De hoogte van de bestemmingsreserve is toereikend voor de dekking van de toekomstige kapitaallasten die voortvloeien uit de benodigde investeringen.

Verloop bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen (Bedragen x € 1.000)				
	Saldo 1-1-2025	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-12-2025
Bestemmingsreserve	1.491	725	461	1.755

Financiering (Treasury)

In de begroting en in de jaarrekening is een paragraaf financiering opgenomen met als doel het treasurybeleid van de gemeente in beeld te brengen. In de begroting komen de concrete beleidsplannen aan de orde, terwijl in het jaarverslag de realisatie van het beleid wordt beschreven. De gemeentelijke treasuryfunctie omvat het financieren van gemeentelijk beleid (de programma's) en het uitzetten van geldmiddelen die we niet direct nodig hebben.

De treasuryfunctie binnen onze gemeente houdt voornamelijk in:

- het tijdig aantrekken van voldoende financiële middelen om de programma's uit te kunnen voeren (beschikbaarheid);
- het beheersen van de risico's verbonden aan de treasuryfunctie (risico minimalisatie);
- het zoveel mogelijk beperken van de rentekosten (renteoptimalisatie);
- het beperken van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities (kosten minimalisatie).

Beleidskader

De Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet FIDO) geeft de kaders aan waarbinnen decentrale overheden de treasuryactiviteiten moeten uitvoeren. Het doel hiervan is de bevordering van een gezonde financiering, het bijdragen aan een gezonde kredietwaardigheid en de handhaving van de positie van decentrale overheden op de kapitaalmarkt.

Het financieringsbeleid is vastgelegd in de 'Financiële verordening gemeente Midden-Drenthe' vastgesteld in december 2025. Met de verordening stelt de raad op hoofdlijnen de spelregels voor het financiële beleid, de financiële organisatie en het financiële beheer vast. In paragraaf 4 wordt de financiële organisatie en financieel beheer beschreven. Dit zijn de uitvoeringsregels van het treasurybeleid. Hierin is opgenomen dat in principe geen geldleningen worden verstrekt. De provincie houdt toezicht op de ontwikkeling van de financiële positie van de gemeente op basis van de gegevens die worden verstrekt uit hoofde van de Wet FIDO.

Marktontwikkeling en rentevisie

Bepalend voor de ontwikkelingen van de korte rente is het monetaire beleid van de Europese Centrale Bank (ECB). We hebben dit jaar geen langlopende of kortlopende geldleningen aangetrokken.

Omslagpercentage

In de kapitaallasten wordt het omslagpercentage gehanteerd.

Dit percentage komt tot stand door alle rentekosten in een jaar op te tellen en te delen door de boekwaarde van de investeringen per 1 januari.

Totale rentekosten in 2025:	
- Rente langlopende geldleningen	488.650
- Rente waarborgsommen	-
- Rente tekort financieringsmiddelen	-265.590
- Bespaarde rente	330.621
	553.681

Van deze rentekosten wordt de rente van de kapitaalverstrekkingen afgetrokken, zoals verstrekte geldleningen.

Rente kapitaalverstrekkingen aan:	
- investeringen met een vast rente percentage	175.801
- investeringen met een omslag percentage	348.178

De totale boekwaarde van de investeringen bedroeg per 1 januari 2025 € 92.740.958
 Als je de boekwaarde van de kapitaalverstrekkingen hiervan aftrekt blijft er een boekwaarde van € 87.044.531 over voor het omslagpercentage.

In schema ziet dit er als volgt uit:

Boekwaarde:			
Boekwaarde investeringen per 1 januari:			92.740.958
Af: Boekwaarde kapitaalverstrekkingen:			
investeringen met een vast rente percentage:	Rente	BW	5.696.427
Overbruggingslening Energiecoop. MD	6.000	150.000	
Lening Zonnepark Leemdijk	123.349	4.568.464	
Geldlening aan WBV Smilde	46.453	977.963	
Totaal	175.802	5.696.427	
Investeringen met een omslag percentage			87.044.531

De berekening van het omslagpercentage:

Omslagpercentage:		
Omslagpercentage:	<u>377.879</u>	0,43%
	1% van 87.044.531	

Het omslagpercentage komt uit op 0,43%.

Bij de begroting hadden we het percentage berekend op 1,50%.

Dit betekent dat er een renteresultaat is van € 29.701. Dit was begroot op € -292.397.

Renteresultaat	
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	377.879
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	348.178
Renteresultaat op het taakveld treasury	29.701

Rentepercentage voor de bouwgrondexploitatie

Met ingang van het boekjaar 2025 is de toerekening van rentelasten aan de grondexploitaties niet langer gebaseerd op de werkelijke rente van vreemd vermogen, maar vindt rentetoerekening plaats op basis van de reguliere omslagrente.

Rente over de eigen financieringsmiddelen

De BBV geeft de mogelijkheid om de zogenaamde bespaarde rente ten gunste te brengen van de exploitatie.

Met de bespaarde rente wordt bedoeld de rente die bespaard wordt, omdat reserves en voorzieningen worden ingezet in plaats van vreemd vermogen.

De rente over de eigen financieringsmiddelen wordt bepaald door het gewogen percentage over de lang en de kort aangetrokken financieringsmiddelen.

Te betalen rente:	
te betalen rente bedraagt over de langlopende geldleningen	488.650
te betalen rente over de kasgeldleningen	
totale te betalen rente bedraagt	488.650
het te betalen gemiddelde rentepercentage over het VV	1,31%

Renteresultaat

In onderstaand schema is te zien op welke wijze het renteresultaat op het taakveld treasury is berekend.

Renteschema		
de externe rentelasten over de korte en lange financiering		488.650
de externe rentebaten	-/-	265.590
Saldo rentelasten en rentebaten		223.060
De rente die aan de grondexploitatie wordt doorberekend	-	
De rente van de projectfinanciering die aan het betreffende taakveld wordt toegerekend	175.802	
	-/-	175.802
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		47.258
Rente over eigen vermogen		330.621
Rente over voorzieningen		-
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		377.879
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/-	348.178
Renteresultaat op het taakveld treasury		29.701

Markontwikkeling en rentevisie

Financieringsstructuur

De rentekosten worden berekend met een omslagpercentage met uitzondering van doorgeleende geldleningen, zoals het Zonnepark Leemdijk en een verstrekte geldlening aan de voormalige Woningbouwvereniging Smilde.

Per 1 januari 2025 was er sprake van een financieringsoverschot van € 5 miljoen.

De rentekosten waren in 2025 € 0,5 miljoen, er is € 0,9 miljoen geraamd.

Risicopositie

Onder financiële risico's vallen renterisico's, kredietrisico's, liquiditeitsrisico's en koersrisico's. De Wet FIDO geeft een aantal verplichte elementen aan die het risico beperken. Een belangrijke eis uit de Wet FIDO is dat de uitvoering van de treasuryfunctie uitsluitend de publieke staak dient en dat het beheer prudent, oftewel verstandig, moet zijn.

We kennen zogenoemde vlottende en vaste schulden. Vlottende schulden zijn de schulden die wij op korte termijn moeten aflossen. Ieder jaar worden deze bij de jaarrekening verantwoord in de balans (bijvoorbeeld crediteuren).

We hebben de mogelijkheid om daggeld/week- en maandleningen af te sluiten waarmee we onze liquiditeitspositie op korte termijn in stand kunnen houden. De BNG hanteert een minimaal bedrag van € 300.000. Volgens de Wet FIDO is een lening met een looptijd langer dan 1 jaar een langlopende geldlening. Het aantrekken van kortlopende gelden vindt plaats binnen de hiervoor in de Wet FIDO gestelde normen (renterisiconorm). De gemeente Midden-Drenthe heeft in 2025 twee kasgeldleningen opgenomen.

Gemeente Midden-Drenthe maakt geen gebruik van derivaten.

De renterisiconorm is een instrument voor de beheersing van het risico van een rentewijziging bij herfinanciering. De beheersing bestaat eruit dat de herfinanciering gelijkmatig gespreid moet worden. In enig jaar mag over niet meer dan 20% van de totale leningenportefeuille renteherziening plaatsvinden.

De onderstaande tabel geeft het verwachte verloop voor 2024-2027 van de renterisiconorm (x € 1.000).

	Variabelen renterisiconorm	2024	2025	2026	2027
1	Renteherzieningen	-	-	-	-
2	Aflossingen	4.999	4.734	2.841	2.848
3 (1+2)	Renterisico	4.999	4.734	2.841	2.848
4	Begrotingstotaal	123.656	164.809		
5	Percentage regeling	20%	20%		
6 (4x5)	Renterisiconorm	24.731	32.962		

6-3	Ruimte onder renterisiconorm	19.732	28.228		
	Overschrijding renterisiconorm				

Het lastentotaal voor 2025 is € 165 miljoen, waarmee de renterisiconorm op € 33 miljoen uitkomt (20% van € 165 miljoen).

Conclusie:

Het renterisico op de vaste schuld is in 2025 onder de renterisiconorm gebleven.

Leningenportefeuille

Onze langlopende leningenportefeuille had op 1 januari 2025 een schuldrestant van € 39 miljoen. De gemiddelde rente op de leningenportefeuille bedraagt in 2025 1,59%. We hebben dit jaar geen geldleningen aangetrokken. Omdat we dit jaar aflossingen hebben gedaan van € 4,7 miljoen, is de schuldrestant op 31 december 2025 € 34,3 miljoen. De BNG bank is de grootste geldverstrekker.

De leningenportefeuille van de gemeente ziet er als volgt uit:

Omschrijving (bedr € 1.000)	Saldo 1 jan.2025	Opgenomen geldleningen	Aflossingen	Saldo 31 dec.2025	Rente	Gemiddeld percentage
1. Leningen BNG	21.115		4.147	16.968	359	2,20
2. Leningen overige banken	17.988		588	17.400	130	0,98
3. Leningen pensioenfondsen	-					
4. Overige leningen						
	39.103		4.735	34.368	489	1,59

Kasgeldlimiet

Op basis van de liquiditeitsprognoses wordt besloten of er leningen aangetrokken worden.

Het is niet mogelijk om overtollige gelden uit te zetten bij banken, deze moeten verplicht worden overgeboekt naar het Rijk. Op het moment dat de gelden nodig zijn, wordt het teruggeboekt. Dit noemen we schatkistbankieren.

De kasgeldlimiet is een percentage van 8,5% van het begrotingstotaal. Het begrotingstotaal 2025 bedraagt € 164,809 miljoen, waarmee de kasgeldlimiet uitkomt op € 14,009 miljoen.

Over 2025 betekent dit dat gemiddeld per kwartaal maximaal afgerond naar boven € 14,009 miljoen aan kortlopende gelden mag zijn opgenomen.

Dit is een totaalbedrag voor alle rekening-courant saldi bij de banken samen. Wordt voor een periode langer dan drie kwartalen boven dit bedrag uitgekomen, dan moet dit bedrag worden omgezet in een langlopende lening.

Uit onderstaand overzicht blijkt dat we het gehele jaar ruim binnen de kasgeldlimiet zijn gebleven.

Onderstaande tabel geeft het verloop van de kasgeldlimiet weer (x € 1.000)

	Vlottende schuld	Vlottende middelen	Netto vlottende overschot middelen
1 Ultimo kwartaal 1	-	7.342	7.342
2 Ultimo kwartaal 2	-	18.060	18.060
3 Ultimo kwartaal 3	-	20.296	20.296
4 Ultimo kwartaal 4	-	2.116	2.116
5 gemiddelde (1+2+3+4)/4			11.954
	Variabelen		Bedragen
6	Begrotingstotaal		164.809
7	Percentage regeling		8,5%
8=6x7	kasgeldlimiet		14.009
9 = (8-5)	ruimte onder kasgeldlimiet		25.962
9 = (5-8)	overschrijding van kasgeldlimiet		

Bedrijfsvoering

In 2025 hebben we verder gewerkt aan de visie op bedrijfsvoering. Deze visie is ontwikkeld in verschillende sessies waarin we samen hebben verkend hoe we de bedrijfsvoering toekomstbestendig kunnen organiseren en wat daarvoor nodig is. De visie is 5 februari 2026 vastgesteld.

In 2025 hebben we daarnaast veel gesprekken gevoerd over samenwerking binnen de bedrijfsvoering. Doel hiervan is het verkleinen van kwetsbaarheid en het versterken van continuïteit en kwaliteit. Binnen meerdere onderdelen van de bedrijfsvoering leunen we nu nog sterk op enkele sleutelfiguren, waardoor de organisatie kwetsbaar is. Daarom hebben we in 2025 binnen een aantal bedrijfsvoeringsdisciplines mogelijke samenwerkingsscenario's in kaart gebracht. Deze werken we in 2026 verder uit. Specifieke informatie over verschillende bedrijfsvoeringsonderdelen worden verderop in dit document toegelicht.

Toelichting rechtmatigheidsverantwoording

Begrotingscriterium

Het begrotingscriterium heeft betrekking op de grenzen van de baten en lasten in de door de raad geautoriseerde begroting. Het gaat hierbij om de exploitatie, investeringskredieten en de hiermee samenhangende programma's, waarbinnen de financiële beheershandelingen tot stand komen.

De onrechtmatigheid van in totaal € 4.208.000 wordt hieronder toegelicht:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Overschrijding
Programma: Bestuur en ondersteuning (last)	€ 2.846
Programma: Economie (last)	€ 141
Programma: Volksgezondheid en milieu (last)	€ 797
Investeringsbudgetten (Kredietoverschrijding)	€ 424

In de financiële verordening is met de raad afgesproken dat begrotingsonrechtmatigheden als acceptabel worden aangemerkt in de volgende situaties:

- Er is sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren.
- Er is sprake van een overschrijding op een open-einde regeling.
- De overschrijding is geautoriseerd door middel van de vaststelling van een tussentijdse rapportage.
- De begrotingsonrechtmatigheden passen binnen het bestaande beleid van de raad.

Na analyse van de onrechtmatigheden is het college tot de conclusie gekomen dat alle onrechtmatigheden als acceptabel worden aangemerkt.

De overschrijdingen worden per taakveld waarvan de lasten zijn overschreden hieronder toegelicht.

Programma	Actuele begroting	Rekening	Overschrijding	Toelichting naar oorzaak en achtergronden bij overschrijdingen > € 100 duizend
(* € 1.000)	lasten	lasten		
Bestuur en ondersteuning – taakveld Burgerzaken	1.846	1.879	33	Zie toelichting programma Bestuur en ondersteuning. Tegenover de geringe overschrijding op lasten staan gerelateerde hogere baten als gevolg van o.a. meer uitgegeven reisdocumenten (397K).
Bestuur en ondersteuning – taakveld Mutaties reserves	19.496	34.447	14.951	Storting in de reserve dekking kapitaallasten wegen en bruggen van € 15.884.000
Bestuur en ondersteuning – taakveld Overhead	17.422	19.410	1.989	Zie toelichting programma Bestuur en ondersteuning. Voornaamste oorzaak m.b.t. verschil heeft betrekking op de inhuur kosten zijn € 2.052.000 hoger dan begroot. Bij de bestuursrapportage december 2025 is daarnaast het centraal budget (voorzichtigheidshalve) volledig overgeheveld.
Bestuur en ondersteuning – taakveld OZB-niet woningen	37	111	73	Zie toelichting programma Bestuur en ondersteuning. De apparaatskosten liggen in werkelijk hoger dan in de begroting.
Bestuur en ondersteuning – taakveld Overige baten en lasten	-1.888	0	1.888	Zie toelichting programma Bestuur en ondersteuning. De voornaamste oorzaak is het opnemen van een stelpost voor onderuitputting bestedingsplan. De voordelen van dit bestemmingsplan zitten verspreid onder andere taakvelden.
Volksgezondheid en milieu – taakveld Volksgezondheid	1.876	1.965	89	Zie toelichting programma Volksgezondheid en milieu. Bij de bestuursrapportage december 2025 is voor het lokaal volksgezondheidsbeleid een deel van het budget overgeheveld. In de bestuursrapportage staat dat we in de jaarrekening terug komen op de overhevelingen. Voorgesteld wordt om de overheveling niet aan te passen en de

				kosten € 95.000 in de jaarrekening 2025 te laten vallen.
Programma	Actuele begroting	Rekening	Overschrijding	Toelichting naar oorzaak en achtergronden bij overschrijdingen > € 100 duizend
Volksgezondheid en milieu – taakveld Afval	3.005	3.302	2.97	Zie toelichting programma volksgezondheid en milieu. De apparaatskosten voor invordering afvalstoffenheffing zijn op dit product niet begroot maar werkelijk worden hier wel lasten naar toegeschreven, dit leidt tot een nadeel van € 102.000. Huishoudelijk afval valt € 199.000 hoger uit. GFT is sterk afhankelijk van het weer en daardoor variabel.
Volksgezondheid en milieu – taakveld milieubeheer	3.342	3.873	530	Zie toelichting programma volksgezondheid en milieu. Voor duurzaamheid energie en klimaat zijn er extra kosten gemaakt waar ook hogere baten tegenover staan.
Volksgezondheid en milieu - taakveld Begraafplaatsen etc.	930	963	33	Zie toelichting programma volksgezondheid en milieu. De hogere lasten hebben vooral te maken met niet gepland onderhoud aan de Aula te Beilen.
Economie - Taakveld Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	245	440	195	Zie toelichting programma Economie. De sisa regeling HRK plus is verlopen en het project is nog niet afgerond. Er is een nog te betalen post van € 197.000 bij de jaarrekening 2025 opgenomen.
Economie - Taakveld Economische promotie	602	713	111	Zie toelichting programma Economie. Dit wordt veroorzaakt door hogere doorbelasting van apparaatskosten

Voor de investeringskredieten geldt dat de volgende kredieten zijn overschreden:

- Vrachtauto (€ 83.000)
- Strooiwagen (€ 27.000)

- Versnipperaar (€ 36.000)
- Werkplekken ICT (€ 57.000)
- Fietspad Drijber (€ 87.000)
- Lichtmasten (€ 62.000)
- Vervoersbus (€ 51.000)
- Overige kleine overschrijdingen (€ 21.000)

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. Deze eisen zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur.

De onrechtmatigheid van € 3.213.000 komt volledig door inkopen die ten onrechte niet zijn aanbesteed. Het grootste deel hiervan betreft individuele overeenkomsten met zorgaanbieders in de jeugdzorg.

Toelichting bij Individuele Overeenkomsten (IO)

De meest voorkomende oorzaken waardoor IO's worden afgegeven:

1. Verwijzingen naar niet gecontracteerde aanbieders door de jeugdbescherming

Hier hebben we als gemeente weinig invloed op. De gemeente wordt niet altijd bevraagd op de beschikbaarheid van passend gecontracteerd aanbod, maar ingezet op beschikbare plek. Daarnaast zitten de meeste zorgaanbieders vol (wachlijsten) en/of nemen de meest complexe hulpvragen niet meer aan. Dit maakt dat er gezocht moet worden naar zorgaanbieders buiten de regio, die geen onderdeel zijn van de bestaande contracten.

2. Exotische toekenning

Wanneer voor jeugdigen geen geschikt aanbod is binnen gecontracteerd aanbod, vanwege de specifieke hulpvraag/context die zij hebben. De hierboven benoemde wachlijsten bij zorgaanbieders spelen daar ook in mee.

3. Overname van zorgaanbieders

Binnen de huidige wijze van contracteren is het niet mogelijk voor nieuwe aanbieders om tussentijds toe te treden. Dat kan ook gelden bij de overname van zorgaanbieders of wanneer zij op specifieke producten niet hebben ingeschreven.

Als maatregel tegen het afgeven van IO's worden er werkprocessen ontwikkeld om:

1. De invloed op de Gecertificeerde Instellingen (jeugdbescherming) te vergroten
2. De afweging van het inzetten van niet-gecontracteerd aanbod zorgvuldig en eenduidig te maken
3. Bij de nieuwe contracteringsfase (2026) uitbreiding van het zorgaanbod te realiseren.

Voor de reguliere inkopen staan hieronder de grootste onrechtmatigheden met hun beheersmaatregel:

Naam leverancier	Bedrag onrechtmatig	Beheersmaatregel
R. Timmerman Groenvoorziening	€ 235.820	Overeenkomst voor Groenonderhoud Bovensmilde en maaien overige gebieden gaat in 2026 over in het integraal groenonderhoudsbestek. Dit betekent dat de onrechtmatigheid vanaf 2026 is verdwenen.

Naam leverancier	Bedrag onrechtmatig	Beheersmaatregel
PinkRocade Local Government	€ 255.361	Overeenkomst wordt gedurende het boekjaar 2026 opgenomen onder de overeenkomst met de Softwarebroker waarvoor op 25 november 2025 Protinus IT B.V. is gegund.
Koers Handel B.V.	€ 229.183	Eind 2025 is de voorbereiding van een aanbesteding afvalstoffen opgestart. Doel is om in 2026 een nieuwe partij te contracteren zodat de onrechtmatigheid grotendeels verdwijnt.
City Developer-S B.V.	€ 37.613	Besteding aan City Developer-S B.V. is vanaf oktober 2025 ondergebracht onder de MSP met Flextender. Dit betekent dat de onrechtmatigheid vanaf 2026 is verdwenen.
Henry Vos Sierbestrating	€ 79.544	In 2026 is gestart met het onderzoeken op welke wijze de onrechtmatigheid opgelost kan worden. Doel is om middels een Europese aanbesteding een partij te contracteren zodat de onrechtmatigheid verdwijnt.
Thorbecke B.V.	€ 64.609	In 2026 is getart met het onderzoeken op welke wijze de onrechtmatigheid opgelost kan worden.
Pro Facto	€ 124.366	In 2026 is getart met het onderzoeken op welke wijze de onrechtmatigheid opgelost kan worden.
C. Okken Juridisch Advies	€ 6.827	De inhuur waar deze besteding aan gelieerd is, is in 2025 beëindigd. Doordat het project al is afgerond zal deze onrechtmatigheid niet meer terugkomen in boekjaar 2026.
Stichting Itomtaal	€ 71.037	De besteding aan Stichting Itomtaal zal in de loop van 2026 verdwijnen, want de opdracht voor de leerroute B1 is middels een publieke samenwerking gegund aan Drenthe College Terra.
NEXXT Groningen B.V.	€ 88.350	Het project waar de besteding aan gelieerd is, is in 2025 afgerond. Doordat het project al is afgerond zal deze onrechtmatigheid niet meer terugkomen in boekjaar 2026.

Misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O) criterium

Het misbruik en oneigenlijk gebruik heeft betrekking op het voorkomen, detecteren en corrigeren van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsgelden en gemeentelijke eigendommen bij financiële beheershandelingen.

Binnen de gemeente is in 2025 een M&O beleid opgesteld. Deze is op 5 maart 2025 door het college vastgesteld. Bij de relevante procescontroles wordt getoetst of er sprake is geweest van misbruik of oneigenlijk gebruik. Er zijn hierbij geen onrechtmatigheden geconstateerd.

Taakveld overhead en verdeling apparaatskosten

Om de raad meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie en meer zeggenschap over die kosten te geven, is in de BBV bepaald dat in de begroting een apart overzicht opgenomen wordt van de overheadkosten. In de programmarekening staan onder het programma Bestuur en ondersteuning de begrote en werkelijke overheadkosten in 2025 opgenomen met een toelichting daarop.

Onder overhead vallen alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Ondersteunende taken zijn niet direct dienstbaar aan de externe klant of het externe product. Wanneer deze ondersteunende taken worden uitbesteed, behoren de uitbestedingskosten bedrijfsvoering tot de overhead.

Door deze definitie te gebruiken kan een eenduidig inzicht worden gegeven in de kosten die direct zijn toe te rekenen aan bepaalde taakvelden. Bijvoorbeeld de personeelskosten van de medewerkers van een bepaalde afdeling, rente- en afschrijvingslasten en andere kosten die direct verband houden met het betreffende taakveld.

Organisatieontwikkeling

Onze organisatie staat voor grote uitdagingen, zowel bestuurlijk, als maatschappelijk en organisatorisch. De wereld om ons heen verandert snel en vraagt van ons dat we wendbaar, samenhangend en toekomstgericht zijn. Om daarop goed voorbereid te zijn, hebben we in 2025 het Organisatieplan 2025–2030 opgesteld. In dit plan beschrijven we wie we zijn als organisatie: onze visie, onze strategie en het DNA dat ons verbindt. Het geeft richting door een duidelijke stip op de horizon te schetsen en heldere afspraken te maken over hoe we daar samen naartoe werken. In het bijbehorende uitvoeringsplan staat waar we nu staan, welke thema's prioriteit hebben en hoe we deze de komende jaren concreet gaan oppakken.

Personeelsbeleid

In 2025 is stevig ingezet op het verder professionaliseren van onze HR-processen, het versterken van onze arbeidsmarktpositie en het ondersteunen van de organisatieontwikkeling. Deze inspanningen sluiten aan op de brede gemeentelijke ambitie om Midden-Drenthe financieel gezond te houden, een aantrekkelijke werkgever te zijn en een organisatie neer te zetten die optimaal dienstbaar is aan haar inwoners.

Arbeidsmarkt en ontwikkelingen

In 2025 is een nieuw onboardingprogramma geïntroduceerd, waarmee nieuwe collega's op een warme, gestructureerde en eigentijdse manier worden verwelkomd. Het onboarden start direct na aanname en loopt door gedurende de eerste twee maanden van het dienstverband. Het gebruik van de Appical-app wordt zeer positief ontvangen, evenals de verschillende onderdelen van het programma, zoals een busrit door de hele gemeente.

Daarnaast is gestart met de aanbesteding voor de inhuur van externe capaciteit. Dit traject leidt naar de inzet van een Managed Service Provider (MSP) vanaf medio 2026. De MSP centraliseert het volledige inhuurproces, van aanvraag tot contract en facturatie, en biedt daarmee meer structuur, inzicht en controle binnen een soms complex regelgevend kader.

Ook is verder gewerkt aan het arbeidsmarktcommunicatieplan, dat in 2026 verder wordt aangescherpt om onze positie als aantrekkelijke werkgever nog duidelijker neer te zetten.

Salaris- en personeelsadministratie

Door de nauwe samenwerking tussen de personeelsadministratie en de externe salarisadministratie is verdere professionalisering gerealiseerd. Medewerkers kunnen met hun vragen iedere ochtend terecht bij de HR-helpdesk en op elk moment een ticket indienen. Hierdoor worden medewerkers en leidinggevendenden snel en adequaat ondersteund bij hun vragen en ontvangen zij tijdig passende adviezen.

Verzuim

Het verzuimpercentage over 2025 bedraagt 7,88%. Dit is een lichte stijging ten opzichte van 2024. Het verzuim bevindt zich vooral in de categorie middel-lang en langdurig, wat vergelijkbaar is met landelijke benchmarks. De trend bevestigt de noodzaak om blijvend in te zetten op vitaliteit, duurzame inzetbaarheid en preventie.

Samenwerking HR Vereniging Drentse Gemeenten (VDG)

Eind 2025 is gestart met een nieuw samenwerkingsinitiatief waarbij alle Drentse gemeenten en de Provincie gezamenlijk optrekken op het gebied van HR. Op drie hoofdthema's, arbeidsmarkt, strategische personeelsplanning en vitaliteit, werken professionals uit de deelnemende organisaties samen. Doel is om van elkaar te leren, kennis te delen en elkaar te versterken, zodat we gezamenlijk beter voorbereid zijn op toekomstige uitdagingen.

Financiën en controlling

De verhouding tussen de taken die gemeente moet uitvoeren en de inkomsten die de gemeente van het Rijk krijgt, staat onder druk. De afgelopen jaren zijn er steeds meer taken op het bord van de gemeente komen te liggen, zonder bijpassende financiële middelen.

In de begroting 2025 zijn de structurele middelen reeds meerjarig volledig ingezet.

Door met name incidentele meevallers zoals ontvangen SPUK bijdrage, uitkering Oekraïners, bijdrage beschermd wonen, is er in 2025 sprake van een positief exploitatieresultaat. Op basis van de bestemming rekeningresultaat wordt een deel van dit resultaat gebruikt om de (algemene) bestemmingsreserve weer aan te vullen.

Vorbereiding op het ravijnjaar

In 2024 stonden Nederlandse gemeenten voor aanzienlijke financiële uitdagingen, die in 2026 zouden culminereren in wat bekendstaat als het 'ravijnjaar'. Dit jaar markeert een overgangperiode tussen het huidige en het nieuwe financieringssysteem voor gemeenten, wat leidt tot een verwachte bezuiniging van ongeveer €2,4 miljard.

Door diverse uitgestelde en niet doorgevoerde maatregelen van het rijk is het "ravijnjaar" nu in plaats van eerder genoemd jaar verschoven naar 2027 en wordt er gesproken over een wellicht minder "diep" ravijnjaar.

Net als in 2024 hebben we ook in 2025 ingezet op het onderzoeken en doorvoeren van bezuinigingsmogelijkheden. Voor de overige P&C producten zoals de kadernota 2027 en begroting 2027 blijven we monitoren waar bijsturing nodig is. We zullen als gemeente steeds moeten bijsturen en moeten omgaan met de financiële onzekerheden.

Communicatie

In 2025 heeft team Communicatie belangrijke stappen gezet in professionalisering, met sterke resultaten op verbinden, advieskwaliteit in projecten en social media. We signaleren steeds meer en werken vaker samen met collega's en opdrachtgevers. Tegelijkertijd blijft versterking van de strategische positie – vroegtijdig aansluiten, proactief handelen en regie voeren – een ontwikkelpunt voor het komende jaar.

Teamontwikkeling

Het team investeerde in competenties, werkafspraken en het verbeteren van interne processen. Wel vraagt het completeren van het team en de omslag van meegaan in de uitvoering naar regie nog tijd. Duidelijke rolafspraken, verwachtingen en passende budgetten werden scherper neergezet richting opdrachtgevers. Hoewel dit niet overal vanzelfsprekend is, heeft het team hierin merkbare stappen gezet.

Participatie en verbinden

Bij het participatieproces voor de nieuwe gymzaal bij wooncentrum 't Stroomdal speelde het team een ondersteunende rol in het vormgeven van duidelijke en toegankelijke communicatie. In samenwerking met een onafhankelijk participatiebureau is ingezet op transparantie en zorgvuldige informatievoorziening. De Ikbesluitmee-aanpak zorgde voor een gedragen afweging van belangen en bevestigde het belang van open participatie voor vertrouwen tussen inwoners en gemeente.

Projectcommunicatie

In het renovatieproject van het gemeentehuis werkte het team nauw samen met de projectorganisatie. Door regelmatige, heldere informatievoorziening en actieve afstemming met afdelingen ontstond een goed beeld van wat er in de organisatie leefde. De klankbordgroep hielp om signalen op te halen en draagvlak te versterken. Deze aanpak droeg bij aan een rustiger proces en een gedeelde verantwoordelijkheid binnen de organisatie.

Social media

Op Instagram en Facebook was in 2025 sprake van groei in interacties, profielbezoeken en volgers. Instagram liet vooral stijgingen zien in engagement en linkkliks; op Facebook nam vooral het aantal

interacties en volgers toe. Hoewel een kleine groep volgers soms negatief reageerde, bleef de bredere online community positief betrokken. Voor 2026 richt het team zich op een herkenbare, consistente online uitstraling en toegankelijke, aantrekkelijke content om de zichtbaarheid verder te vergroten.

Vooruitblik 2026

Met de basis die in 2025 is gelegd, richt het team zich in 2026 op verdere professionalisering. De focus ligt op het versterken van de strategische rol, het vergroten van zichtbaarheid binnen en buiten de organisatie en het ontwikkelen van een communicatievisie en -aanpak die passen bij de ambitie van de gemeente.

Juridische Zaken

In 2025 is opnieuw veel gebruik gemaakt van externe inhuur. Dit was nodig in verband met vervanging wegens ziekte en het begeleiden/opleiden van een nieuwe medewerkers. Het visiedocument Zorg voor juridische kwaliteit in de gemeente Midden-Drenthe 2025 is vastgesteld. De actiepunten uit dit plan, waaronder het aanstellen van een interne juridisch controller/juridisch kwaliteitszorgmedewerker en het opstellen van een kwaliteitsplan, zijn nog niet uitgevoerd.

Door de komst van een procesregisseur Woo-verzoeken, welke functie vanaf 2026 is opgenomen in de vaste formatie, hebben de juridisch adviseurs de behandeling van Woo-verzoeken los kunnen laten en zich kunnen beperken tot juridische advisering bij de Woo-dossiers.

Naar aanleiding van een uitspraak van de Raad van State over begrotingssubsidies gecombineerd met de bezuinigingsopdracht in verband met Ravijn is er een integraal projectteam voor de herijking van het subsidie instrument opgericht waaraan ook juridisch adviseurs deelnemen. Dit projectteam zal naar verwachting ook geheel 2026 nog actief zijn.

Wet openbare overheid (Woo)

In 2025 heeft de gemeente 62 Woo-verzoeken ontvangen. In vergelijking met voorgaande jaren is dit wederom een forse stijging. Een aanzienlijk deel van deze verzoeken legt stevige druk op onze organisatie, waardoor termijnen vaak niet gehaald kunnen worden en er duidelijke prioriteiten in de werkzaamheden moeten worden gesteld. Ook de collega's die verantwoordelijk zijn voor het anonimiseren van documenten (lakkers) hebben een intensief jaar achter de rug. Naar schatting hebben zij circa 10.000 documenten geanonimiseerd. Omdat dit een arbeidsintensief en foutgevoelig proces is, is de gemeente recent overgestapt op eData. Met dit systeem kunnen documenten efficiënter en betrouwbaarder worden geanonimiseerd, wat zowel de foutmarge verlaagt als tijdswinst oplevert.

Informatievoorziening

Ons bestuur en onze organisatie richten zich gezamenlijk op de maatschappelijke vraagstukken binnen de gemeente Midden-Drenthe: we doen dit samen voor een mooi Midden-Drenthe. Voor het realiseren van onze maatschappelijke opgave als gemeente en voor onze dienstverlening en bedrijfsvoering zijn veilige en betrouwbare informatie en systemen onmisbaar. Digitalisering is en blijft een belangrijke motor onder onze dienstverlening en bedrijfsvoering. Het verbeteren van en het effectiever en efficiënter inrichten van onze organisatie heeft de hoogste prioriteit. In 2025 zijn hierin opnieuw betekenisvolle stappen gezet.

Wetgeving en ontwikkelingen

Nieuwe wet- en regelgeving en maatschappelijke ontwikkelingen blijven van grote invloed op onze informatie- en ICT-voorzieningen. Om hierop adequaat in te spelen, is het van belang dat de organisatie goed voorbereid is. In 2025 is verder gewerkt aan betrouwbare en toekomstbestendige ICT, binnen de kaders en middelen die door de raad beschikbaar zijn gesteld. We hebben in 2025 blijvend geïnvesteerd in onze informatievoorziening om de kwaliteit te verbeteren en de organisatie te ondersteunen bij vernieuwing en digitalisering.

Organisatiebrede projecten met een i-component

De in 2024 ingezette nieuwe aanpak voor de planning van organisatiebrede projecten met een i-component is in 2025 verder toegepast en verfijnd. Binnen deze integrale projectenplanning ligt de focus op het herzien van grote domeinen als het sociaal domein, vergunningverlening en het beheer van de openbare ruimte. Met de vervanging van verouderde software en het gelijktijdig herijken van werkprocessen worden technologische vernieuwing en procesverbetering nadrukkelijk in samenhang opgepakt.

Procesmatig werken

In 2025 is de inzet op procesmatig werken voortgezet en verdiept. Deze werkwijze is structureel onderdeel geworden van aanbestedingen binnen het ruimtelijke en sociale domein. De aanschaf van nieuwe software wordt daarbij benut als een logisch moment om werkprocessen opnieuw te bezien en waar nodig te herijken. Naast deze organisatiebrede projecten hebben ook andere teams actief gewerkt aan het inzichtelijk maken en verbeteren van hun processen. Inmiddels zijn meer dan 700 processen vastgelegd, variërend van het aanvragen van een reisdocument tot het afhandelen van een bouwvergunning.

Wet open overheid (Woo)

De transparantie van overheidsinformatie blijft belangrijk voor onze samenleving en voor het bestuur. De Wet open overheid (Woo) vraagt ook in 2025 om verdere stappen om informatie structureel en duurzaam toegankelijk te maken. Onze gemeente heeft gekozen voor het ambitieniveau medium, waarmee de invoering van de Woo gefaseerd plaatsvindt. In februari 2025 is een nieuwe informatieadviseur Woo gestart, die een centrale rol speelt bij het vergroten van bewustwording, het verbeteren van werkprocessen en het ondersteunen van teams. In 2025 is gestart met het in kaart brengen en beschrijven van de processen voor de actieve openbaarmaking van Woo-informatie. Ook is gestart met een onderzoek hoe we Woo-verzoeken sneller en beter kunnen behandelen, dit onderzoek loopt nog. In 2025 hebben we hiervoor nieuwe software aangeschaft en in gebruik genomen, waarmee we informatie automatisch, sneller, veiliger, zorgvuldiger en in grote hoeveelheden kunnen anonimiseren. Daarnaast is in 2025 het onderzoek gestart hoe we als organisatie kunnen groeien naar een open en transparante manier van werken en bekijken we welke stappen daarbij passen, dit loopt door in 2026.

Geografisch Informatie Systeem (GIS)

In 2025 is binnen de organisatie een GIS-visie opgesteld, die richting geeft aan de verdere ontwikkeling van de geografische informatievoorziening. Er is ingezet op het beschikbaar stellen van geografische informatie via moderne GIS-technieken voor zowel medewerkers als externe partijen. Daarnaast is in 2025 gestart met de ondersteuning bij het opstellen van omgevingsplannen voor de

kleine kernen in Midden-Drenthe. Dit betreft een nieuw onderdeel met een GIS-component, waarvoor nieuwe software is ingezet en ervaring is opgedaan met de bijbehorende werkwijze.

ICT

De eerder ingezette ontwikkeling tot verdere professionalisering van de ICT-voorzieningen is in 2025 verder voortgezet met het versterken van de betrouwbaarheid, continuïteit en veiligheid van de systemen. Het project Identity & Access Management (IAM) is gestart, met als doel het on- en offboardingsproces van medewerkers grotendeels te automatiseren en daarmee een solide basis te leggen voor veilige toegang en efficiënter beheer. Ook is de Enterprise Service Bus (ESB) volledig gehost bij de leverancier, waarmee een toekomstbestendige en beheersarme integratievoorziening is gerealiseerd. In 2025 is het changemanagementproces verder versterkt, wat bijdraagt aan meer samenhang, stabiliteit en kwaliteit in de doorvoering van wijzigingen.

Datagedreven werken

In 2025 zijn verdere stappen gezet in het datagedreven werken binnen de organisatie. Door het organiseren van meerdere goedbezochte kennissessies zijn medewerkers beter toegerust om data toe te passen in hun dagelijkse werkzaamheden. Hiermee is het bewustzijn vergroot van de mogelijkheden die data biedt voor het verbeteren van processen en het ondersteunen van besluitvorming.

Ook op het gebied van transparantie zijn belangrijke ontwikkelingen gerealiseerd. Het algoritmeregister is in 2025 gevuld, waardoor inzichtelijk is welke algoritmen worden gebruikt en met welk doel. Dit draagt bij aan een transparante werkwijze en sluit aan bij landelijke richtlijnen. Het datalab heeft zich verder ontwikkeld tot het centrale punt voor data binnen de organisatie. Teams maken hier gebruik van voor dashboards, exports en data-aanvragen, waardoor informatie sneller, consistent en betrouwbaarder beschikbaar komt.

In samenhang met procesmatig werken zijn, in samenwerking met de procesverbeteraar, verschillende processen verbeterd en inzichtelijk gemaakt met behulp van dashboards. Dit biedt teams beter zicht op prestaties en knelpunten. Daarnaast is met het architectuurplatform verder gewerkt aan het inzichtelijk maken van het data- en applicatielandschap, waardoor beter overzicht is ontstaan in de samenhang en uitwisseling tussen systemen. Het eerder opgestelde overzicht van het applicatielandschap is actief benut en verder verfijnd. Dit ondersteunt de gemeente bij het maken van onderbouwde technische keuzes, het verbeteren van de datakwaliteit en de toepassing van common ground-principes. Bij de aanbestedingen die in 2025 zijn opgestart zijn nadrukkelijk eisen gesteld op het gebied van dataveiligheid, opslag, privacy, back-ups, eigenaarschap en toegang. Hierdoor sluiten nieuwe systemen beter aan op de informatievoorziening en werkwijze van de organisatie en wordt de basis gelegd voor verdere professionalisering van het datagedreven werken.

Daarnaast zijn in 2025 vervolgstappen gezet in het verkennen en toepassen van AI en RPA (robotisering). Deze ontwikkelingen bieden, mits zorgvuldig en verantwoord ingezet, kansen om de organisatie te ondersteunen bij grote opgaven.

Functioneel beheer

In 2025 is het functioneel beheer verder geprofessionaliseerd. Daarbij is een belangrijke stap gezet in het structureel borgen van de informatiebeveiliging volgens de Baseline Informatiebeveiliging

Overheid (BIO). Het proces voor het verlenen en beheren van autorisaties is verder aangescherpt en er worden periodiek controles uitgevoerd. Deze werkzaamheden zijn vastgelegd in een nieuw kwaliteitsmanagementsysteem.

Het team functioneel beheer is verder compleet gemaakt door het invullen van de laatste openstaande formatieplaats specifiek gericht op de belastingprocessen. De vanaf 2024 ingezette werving van domein-functioneel beheerders begint zichtbaar resultaat op te leveren. Bij aanbestedingen die in 2025 zijn gestart binnen het ruimtelijke en sociale domein, leveren functioneel beheerders een inhoudelijke bijdrage aan het programma van eisen. Daarmee vervullen zij een belangrijke brugfunctie tussen de gebruikersorganisatie en de informatie- en communicatietechnologie.

Informatiebeheer

De gemeente is verantwoordelijk voor het interne toezicht op het informatie- en archiefbeheer. Daarom wordt jaarlijks een zelfbeoordeling uitgevoerd en worden verbetermaatregelen opgepakt. In 2025 lag de nadruk wederom op het realiseren van deze verbetermaatregelen. De Woo blijft daarbij een belangrijke stimulans om sneller stappen te zetten richting duurzame toegankelijkheid van informatie.

Per 1 januari 2025 neemt de gemeente deel aan de gemeenschappelijke regeling Drents Archief. Door deze samenwerking is extra deskundigheid beschikbaar gekomen en is door het college een gemeentearchivaris van het Drents Archief aangewezen. Hiermee voldoet de gemeente aan de eisen van de nieuwe Archiefwet en kunnen verbetermaatregelen met meer slagkracht worden uitgevoerd. De samenwerking maakt tevens de aansluiting op het e-depot mogelijk, zodat digitale informatie duurzaam kan worden bewaard.

Een belangrijke ontwikkeling in 2025 is dat de archiefmodule voor de burgerzaken applicatie op 1 april 2025 live is gegaan. Hiermee voldoet deze applicatie aan de archiefwetgeving. Daarnaast is de migratie van zaken en documenten over de periode 2016–2025 eind 2025 afgerond. Ook werd de inventaris van het archiefblok gemeente Beilen 1984–1997 overgebracht en gepubliceerd op Drentsarchiefnet.nl, waarmee deze collectie beter toegankelijk is gemaakt.

Verder is in oktober 2025 de klimaatinstallatie in de archiefbewaarplaats vernieuwd, wat bijdraagt aan een stabiele en veilige bewaaromgeving. Door het jaar heen is bovendien voortgewerkt aan de eerder vastgestelde verbetermaatregelen, om het informatiebeheer verder te versterken en toekomstbestendig te maken.

Informatiebeveiliging

In 2025 heeft de gemeente de informatiebeveiliging verder versterkt. We hebben de bestaande, goed ingerichte processen voortgezet en in 2025 verder geformaliseerd. Dat betekent dat afspraken beter zijn vastgelegd, naleving actiever is gevolgd en resultaten beter zijn besproken en bijgestuurd.

In oktober 2025 is het strategisch informatiebeveiligingsbeleid vastgesteld. Ook is een ISMS (Information Security Management System) geïmplementeerd. Hiermee leggen we maatregelen, verantwoordelijkheden en controles eenduidig vast en sturen we op naleving. Het ISMS helpt ons om

de naleving van wettelijke eisen en normen aantoonbaar te maken, waaronder de Cyberbeveiligingswet (CBW/NIS2) en de BIO2.

Ook zijn we in 2025 gestart met een Monitoring en Response samenwerking met een externe partij. Deze samenwerking zorgt voor gezamenlijke monitoring van beveiligingssignalen en ondersteuning bij het beoordelen en afhandelen van incidenten. Tot slot is de bewustwording van medewerkers in 2025 opnieuw ondersteund met maandelijkse trainingen en communicatie.

Privacy

In 2025 heeft de gemeente verdere stappen gezet in het versterken van de privacyorganisatie. Privacy is bij nieuwe vraagstukken, projecten en aanbestedingen vaker vanaf de start meegenomen. Hierdoor zijn privacyrisico's eerder in beeld gebracht en zijn passende maatregelen tijdig getroffen. Dit principe van privacy by design is zichtbaarder toegepast binnen de organisatie. Bij de aanschaf van nieuwe applicaties is structureel aandacht besteed aan gegevensbescherming en zijn afspraken met leveranciers beoordeeld en waar nodig vastgelegd of aangescherpt in verwerkersovereenkomsten.

Het privacyteam heeft de organisatie ondersteund bij vragen over de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de Wet politiegegevens (Wpg). Datalekken zijn in 2025 zorgvuldig beoordeeld en afgehandeld. Waar nodig zijn meldingen gedaan bij de Autoriteit Persoonsgegevens en betrokkenen. Per incident zijn verbetermaatregelen vastgesteld. Datalekken worden actief gebruikt als leermoment om processen en bewustwording te verbeteren. Halverwege 2025 heeft een wisseling plaatsgevonden in de rol van Functionaris Gegevensbescherming, met de start van een ervaren FG met ervaring binnen andere gemeenten. Dit heeft bijgedragen aan verdere professionalisering van toezicht en advisering. Door deze stappen is privacy in 2025 steviger verankerd binnen de organisatie.

Inkoop

In 2025 is de gemeente verdergegaan waarmee in 2024 is gestart. De aangetrokken externe capaciteit heeft ervoor gezorgd dat de gemeente de projecten uit heeft kunnen voeren die nodig waren. Voor een aantal terugkerende projecten zijn overeenkomsten voor meerdere jaren afgesloten zodat dit meerjarig geborgd is. MVOI (Maatschappelijk Verantwoord Opdracht geven en Inkoop) is een organisatie brede verantwoordelijkheid en hierin zijn stappen gezet. Bij veel projecten is Social Return toegepast en ook is er circulair ingekocht. Hiermee heeft Inkoop een bijdrage geleverd aan de missie en visie van de gemeente. Er is een verdiepingsslag uitgevoerd op het Inkoopactieplan van 2024 (meerdere scenario's zijn uitgewerkt inclusief de financiële consequenties) en deze zal naar verwachting in Q1 2026 worden vastgesteld.

Verantwoording interbestuurlijk toezicht

In de jaarstukken wordt een overzicht opgenomen t.b.v. de verantwoording interbestuurlijk toezicht. Het betreft de volgende onderdelen:

- monumentenwet,
- huisvesting statushouders,
- ruimtelijke ordening,
- archieven,
- omgevingsrecht.

Het toezicht is bedoeld voor die gevallen waarin zich risico's of knelpunten kunnen voordoen bij de uitoefening van een bepaalde taak. Op de verschillende beleidsterreinen is overleg met de provincie als enige toezichthouder. In de jaarrekening wordt het totaaloverzicht gepresenteerd.

Gemeentelijke zelfevaluatie

Onderstaande toezichtinformatie geeft op hoofdlijnen weer of aan de wettelijke vereisten wordt voldaan.

	voldaan aan wettelijke eisen, geen extra aandacht nodig
	niet volledig voldaan aan wettelijke eisen, extra aandacht nodig
	niet voldaan aan wettelijke eisen

De informatie die hieronder is opgenomen betreft de gemeentelijke zelfevaluatie over 2025.

Monumenten	Rood/Oranje/Groen
Gemeente heeft bij de vaststelling van nieuwe bestemmingsplannen, of bij vrijstelling op bestaande plannen, aangegeven op welke wijze wordt omgegaan met in geding zijnde cultuurhistorische en archeologische waarden; deze bestemmingsplannen zijn bestuurlijk vastgesteld	
Gemeente heeft een commissie ingesteld die adviseert over omgevingsvergunningen voor het aanpassen van een beschermd monument en vraagt deskundig advies bij vergunningverlening waarbij cultuurhistorische en/of archeologische waarden aan de orde zijn. Dit betreft de commissie Omgevingskwaliteit (VIII van de Verordening Leefomgeving Midden-Drenthe).	
Binnen de gemeente vindt adequaat toezicht en handhaving plaats op het gebied van monumenten en archeologie; dit is tevens vastgelegd in documenten	
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	Nee

Huisvesting statushouders	Rood/Oranje/Groen
Gemeente voldoet aan de halfjaarlijkse taakstelling (eerste helft van het jaar) op het gebied van huisvesting van statushouders en heeft geen achterstand of loopt hierop in	
Gemeente voldoet aan de halfjaarlijkse taakstelling (tweede helft van het jaar) op het gebied van huisvesting van statushouders en heeft geen achterstand of loopt hierop in	
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	Ja

De gemeente Midden-Drenthe heeft in 2025 niet voldaan aan de taakstelling voor de huisvesting van statushouders. Op 1 juli 2025 hadden we een achterstand van 43. De taakstelling voor de tweede helft van 2025 was 25 en er zijn 26 plekken gerealiseerd. Dit betekent dat er nog steeds sprake is van een achterstand.

Ruimtelijke ordening	Rood/Oranje/Groen
Gemeente beschikt voor het gehele grondgebied over actuele, bestuurlijk vastgestelde structuurvisie(s) conform de wettelijke vereisten	
Gemeente beschikt voor het gehele grondgebied over actuele, bestuurlijk vastgestelde omgevingsplan conform de wettelijke vereisten	
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	Ja

Het college heeft een Routekaart omgevingsplan vastgesteld, om te komen tot een volledig omgevingsplan voor 2030, conform de Omgevingswet. De gemeente is inmiddels begonnen met het uitvoeren van deze routekaart. Aandacht voor budget en capaciteit blijft nodig.

Archief 2025 (cruciale thema's 1 t/m 4)	Rood/Oranje/Groen
1 - Het beheer van zowel analoge als digitale overheidsinformatie voldoet aan toetsbare eisen van een toe te passen kwaliteitssysteem	-KPI 1 Lokale regelingen -KPI 2 Middelen en mensen -KPI 3 Archiefruimten, applicaties, archiefbewaarplaats en e-depot, onderdeel 3.4 Gemeentelijk rampenplan en 3.5 Plan veiligheid, calamiteiten en ontruiming -KPI 4 Interne kwaliteitszorg en toezicht
2 - Zowel analoge als digitale overheidsinformatie wordt in goede, geordende en toegankelijke staat gebracht	-KPI 5 Ordening, authenticiteit, context, toegankelijkheid en duurzaamheid archiefbescheiden
3 - Zoals analoge als digitale overheidsinformatie wordt tijdig vernietigd dan wel overgebracht, openbaar gemaakt en beschikbaar gesteld	-KPI 6 Vervanging, conversie/migratie, selectie, vernietiging en vervreemding van archiefbescheiden -KPI 7 Overbrenging van archiefbescheiden -KPI 8 Terbeschikkingstelling van overgebrachte archiefbescheiden
4 - Zowel analoge als digitale overheidsinformatie wordt duurzaam beheerd en is geplaatst in daartoe geëigende beheeromgevingen	-KPI 3 Archiefruimten, applicaties, archiefbewaarplaats en e-depot, onderdeel 3.1 Archiefruimte(n) en applicaties, 3.2 Archiefbewaarplaats en 3.3 E-depot(s)
Er is een passend verbeterplan voor het informatie- en archiefbeheer	Volgt (bij toelichtend verslag)
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	Ja

Jaarlijks brengen wij op basis van het VNG-instrumentarium 'Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) gemeentelijke archiefketen' zelf in beeld of we voldoen aan de archiefwettelijke eisen. Wanneer door ons niet aan deze eisen wordt voldaan, dan heeft dat gevolgen voor onze dienstverlening en bedrijfsvoering én lopen we de kans dat de interbestuurlijk toezichthouder (de provincie) ingrijpt.

De afzonderlijke KPI-resultaten over het verantwoordingsjaar 2025 zijn hierboven samengevat en gegroepeerd per cruciaal thema (1 t/m 4). In mei 2026 zal in een toelichtend verslag aan de gemeenteraad meer uitvoerig verslag worden gedaan over deze thema's en resultaten. Het verslag over 2025 is opgesteld door gemeentearchivaris Marieke Doeze. Zij is beheerder van de overgebrachte archieven en toezichthouder op de niet-overgebrachte archieven. Dit doet zij sinds januari 2025 voor Midden-Drenthe en die taken komen voort uit de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Regionaal Historisch Centrum Drents Archief waarin Midden-Drenthe per 1 januari 2025 deelneemt.

Bij het verslag wordt ook de stand van zaken omtrent de verbetermaatregelen per eind 2025 opgenomen. Ook wordt aangegeven welke verbetermaatregelen in 2026 worden opgepakt. In 2025 hebben we een minimaal aantal nieuwe verbetermaatregelen vastgesteld. De focus lag op het voortzetten en verder uitwerken van de maatregelen die eerder zijn vastgesteld. Hierbij is dezelfde werkwijze gehanteerd waarin per maatregel alle onderliggende activiteiten en de bijbehorende planning inzichtelijk zijn gemaakt. Hierdoor blijft zichtbaar welke deelactiviteiten zijn afgerond, ook wanneer de hele maatregel nog niet volledig voltooid is.

Aan het einde van 2025 waren drie maatregelen (van in totaal veertien) volledig afgerond. Negen maatregelen bevonden zich in een ver- tot minder ver gevorderd stadium van uitvoering. Met twee maatregelen was nog niet gestart.

Onze zelfevaluatie over het jaar 2025 kan niet los worden gezien van de nog uit te voeren verbetermaatregelen. De kleur oranje wil in interbestuurlijk archieftoezichttermen namelijk zeggen: 'de vastgestelde risicovolle thema's zijn of worden nog onvoldoende door de getroffen verbetermaatregelen beheerst of er zijn onvoldoende gegevens bekend op de peildatum' (in ons geval geldt overigens alleen het eerste deel van de kwalificatie: 'de vastgestelde ... beheerst').

Op 1 december 2025 heeft de gemeente de beoordeling van de archiefzorg door de gemeente Midden-Drenthe van de provincie ontvangen. Uit de provinciale beoordeling blijkt dat de gemeente Midden-Drenthe een gedegen inzicht toont in wat nodig is voor een goede archiefzorg. Ook wordt planmatig gewerkt aan de hand van doordachte verbetermaatregelen. Met de provincie bekijken we of we de resultaten van de verbetermaatregelen nog beter inzichtelijk kunnen maken in het vervolg. Het oordeel is positief: de archiefzorg van de gemeente is nog steeds op orde.

Omgevingsrecht	Rood/Oranje/Groen
Gemeente heeft een actueel beleid op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH), inclusief veiligheid, bouwplantoetsing, bodembeleid en een probleem- en risicoanalyse	Ja, VTH beleidsplan 2023-2026.
Gemeente heeft een consistent en duidelijk, bestuurlijk vastgesteld jaarprogramma op het gebied van VTH, met voldoende operationele doelen	Ja, VTH-uitvoeringsprogramma 2025.
Gemeente heeft een bestuurlijk vastgesteld jaarverslag op het gebied van VTH	Het jaarverslag 2025 is in voorbereiding.
Uit het jaarverslag blijkt dat doelen en normen op het gebied van VTH zijn behaald volgens de wettelijke vereisten	Het jaarverslag 2025 is in voorbereiding.
Gemeente heeft een bestuurlijk vastgestelde kwaliteitsverordening op het gebied van VTH	Ja, betreft verordening uitvoering en handhaving omgevingsrecht 2023.
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	Nee

Fraude en onregelmatigheden

Het college van gemeente Midden Drenthe (hierna: de gemeente) is zich bewust van het inherente risico van fraude dat zij, zowel intern als extern, loopt bij het uitvoeren van haar activiteiten/haar dienstverlening. Het college heeft een frauderisicoanalyse opgesteld waaruit naar voren kwam dat op enkele onderdelen in de bedrijfsvoering sprake is van een hoger dan normaal risico op non-compliance. Deze risico's krijgen extra aandacht en daarbij worden/zijn aanvullende interne beheersingsmaatregelen ingevoerd.

Externe partijen moeten erop kunnen vertrouwen dat gemeente en haar medewerkers op een betrouwbare, eerlijke en zorgvuldige manier zaken doen. Daarom heeft gemeente een gedragscode

opgesteld en wordt er door nieuwe medewerkers een Ambtseed afgelegd. Het belang van de gedragscode en de naleving wordt periodiek benadrukt en is onderwerp van gesprek tussen leidinggevende en medewerker. Er is een vertrouwenspersoon en meldpunt ingesteld waarbij eventuele misstanden vertrouwelijk kunnen worden gemeld. De gedragscode is beschikbaar via onze website en wordt (daarmee) ook gedeeld met onze externe relaties.

Onze (financiële) processen kenmerken zich door de aanwezigheid van functiescheiding. Hiermee voorkomen we dat slechts één persoon ongecontroleerd transacties of verplichtingen kan aangaan, autoriseren, verwerken en afwickelen en toegang heeft tot activa.

Ondanks alle beheersingsmaatregelen resteert het risico dat management of directie maatregelen doorbreekt en het risico van samenspanning tussen medewerkers. Transparante besluitvorming, de governance structuur, een open cultuur waarbij we elkaar durven aan te spreken, de aanwezigheid van een vertrouwenspersoon om niet-integer handelen (anoniem) te melden en periodieke audits op de naleving van beheersingsmaatregelen moeten er toe bijdragen dat management override wordt gesignaleerd.

De afgelopen jaren zijn er regelmatig berichten in de media over cyberaanvallen, gevallen van ransomware en datalekken. Gezien de activiteiten van de gemeente heeft informatiebeveiliging vanuit de perspectieven continuïteit, fraude en privacy en daarmee samenhangende reputatie een hoge prioriteit. Tijdens de dagelijkse bedrijfsvoering vinden controles plaats om vast te stellen of gewerkt wordt volgens de daarover gemaakte afspraken, waaronder de diverse protocollen voor informatiebeveiliging. Daarnaast beoordelen de security en privacy officer de kwaliteit en naleving van de getroffen beheersingsmaatregelen. Periodiek wordt de beheersing van informatiebeveiliging getoetst, zowel intern via interne audits, als extern via het ISAE 3402 onderzoek en ISO 27001 audit. Eventuele verbeterpunten vormen de input voor verdere aanscherping en/of naleving van het informatiebeveiligingsproces.

Conclusie

Het college is van mening dat, met alle analyses en getroffen beheersingsmaatregelen, de risico's met betrekking tot een beheerste en integere bedrijfsvoering inzichtelijk zijn en op een adequate wijze de aandacht krijgen.

Huisvesting en facilitair

Na zorgvuldig onderzoek, waarin verschillende scenario's zijn uitgewerkt, heeft de raad in mei 2025 ingestemd met de renovatie van het gemeentehuis. Daarbij is gekozen voor een variant waarin ook andere partijen in het gebouw worden gehuisvest waardoor er een 'huis voor Midden-Drenthe' ontstaat. Inmiddels is een schetsontwerp opgesteld voor de nieuwe inrichting van het pand, evenals een programma van eisen voor zowel de inrichting als de technische installaties. In de komende periode wordt toegewerkt naar een voorlopig en daarna een definitief ontwerp. Daarnaast wordt een aanbesteding voorbereid en een plan opgesteld voor de tijdelijke huisvesting.

Verbonden partijen

Partij	Beleid	Financieel
GGD		
Stark		
VRD		
Recreatieschap		
Omgevingsdienst Drenthe (OD Drenthe)		
Publiek vervoer		jaarlijkse bijdrage € 31.500 (2026)
NMD Samenwerking		
Regionaal Historisch centrum Drents archief		
BNG		
Enexis		
WMD		
VNG		
VDG		
P10		
Zonnepark Leemdijk		

Gemeenschappelijke regelingen

Gemeentelijke Gezondheidsdienst Drenthe (GGD)

Algemeen		
Statutaire naam	GGD Drenthe	
Vestigingsplaats	Assen	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling	
Missie/doelstellingen/activiteiten	De GGD Drenthe bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van de inwoners van de twaalf Drentse gemeenten.	
Openbaar belang	Samenwerkingsverband tussen alle twaalf Drentse gemeenten om de gezondheid van de inwoners van de twaalf Drentse gemeenten te bewaken, beschermen en bevorderen.	
Geraamde verandering in het belang	Nee	
Programma	Volksgezondheid en Milieu	
Financieel		
Eigen vermogen	1-1-2025	€ 2.808.000
	31-12-2025	€ 2.827.000
Vreemd vermogen	1-1-2025	€ 9.036.000
	31-12-2025	€ 6.737.000
Resultaat	2025	€ 67.000
Ontwikkelingen / risico's		
Beleidsvoornemens / ontwikkelingen	Hieronder wordt een toelichting gegeven op: 1. Risicobeleid 2. De weerstandscapaciteit	

Ontwikkelingen

1. Risicobeleid

In 2021 heeft de werkgroep GRIP op GR-en, bestaande uit Drentse griffiers en VDG-bestuur, de notitie 'Samen werken voor Drenthe' opgesteld. In de notitie, die vanaf 2022 van toepassing is voor de gemeenschappelijke regelingen, worden ten aanzien van de weerstandsparagraaf de volgende werkafspraken gemaakt:

1. Weerstandscapaciteit is aanwezig bij de deelnemers en in beperkte mate bij de gemeenschappelijke regeling;
2. Het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijk regelingen vermeldt in de begroting het verschil tussen benodigd en beschikbaar weerstandsvermogen in totaal en naar rato voor de afzonderlijke deelnemers;
3. Een algemene reserve is toegestaan om ontwikkelingen in het loon- en prijspeil af te dekken, met een maximale omvang van 2,5% van de lasten van het betreffende jaar;
4. Als de verwachting is dat de ontwikkelingen in het loon- en prijspeil boven de maximale omvang van 2,5% uitkomt, is afwijken van de richtlijn van 2,5% mogelijk. Hiervoor doet het DB van de gemeenschappelijke regeling een gemotiveerd voorstel aan het algemeen bestuur;

5. Het bedrag boven het vastgestelde maximum van de algemene reserve, vloeit naar rato van de deelnemersbijdrage terug naar de deelnemers.

GGD Drenthe heeft deze afspraken in zijn geheel overgenomen en uitgevoerd.

2. De weerstandscapaciteit

Voor het berekenen van de weerstandscapaciteit mag op basis van de richtlijnen van het Gemeenschappelijk financieel Toezichtkader (GTK) alleen de Algemene Reserve worden meegenomen. De weerstandscapaciteit geeft aan in welke mate GGD Drenthe in staat is de risico's in financiële zin op te vangen. Op basis van de notitie 'Samen werken voor Drenthe' heeft de Algemene Reserve van GGD Drenthe een bestemming gekregen en kan deze alleen worden ingezet voor het opvangen van loon- en prijsontwikkelingen. GGD Drenthe heeft daardoor zelf geen beschikbaar weerstandsvermogen. De hoogte van de reserve loon- en prijsontwikkelingen bedraagt 2,5% van de totale begrote lasten van 2,5% van € 20.330.744 = € 508.269.

Risico-inventarisatie per balansdatum: totaal € 3.007.500

Bij het inventariseren van de risico's is rekening gehouden met alle mogelijke risico's op balansdatum. Er wordt onderkend dat nooit alle risico's zich tegelijkertijd zullen voordoen.

Calamiteit waardoor reguliere dienstverlening in gevaar komt

Voorbeelden zijn capaciteitsproblemen (schaarste van mensen, (financiële) middelen, kennis) of nieuwe infectieziekten en de gevolgen voor de volksgezondheid op korte en lange termijn.

Arbeidsmarktproblematiek

In de huidige arbeidsmarkt worden we steeds vaker geconfronteerd met moeilijk in te vullen vacatures. Dit vergroot het risico dat onze dienstverlening onder druk komt te staan wanneer we niet tijdig de juiste mensen op de juiste plek krijgen. De effecten hiervan inmiddels merkbaar, met stijgende kosten voor werving, inhuur en langere inwerkperiode. Dit vraagt om meer creativiteit en aanpassingen binnen onze organisatie om wendbaar te blijven en de continuïteit van onze dienstverlening te waarborgen.

Voldoen aan regels voor omgang met persoonsgegevens Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)

GGD-en maken veel gebruik van persoonsgegevens. Er bestaan nog steeds wezenlijke risico's voor bescherming van persoonsgegevens bij testen en vaccineren.

Op 28 maart 2023 heeft de GGD van Stichting Initiatieven Collectieve Acties Massaschade (ICAM) een dagvaarding ontvangen. Naast GGD Drenthe stelt ICAM met deze dagvaarding in totaal 34 partijen (waaronder VWS, GGD GHOR Nederland en alle GGD'en) aansprakelijk voor de schade die vele burgers volgens haar zouden hebben geleden naar aanleiding van de datadiefstal eind januari 2021 uit CoronIT (het landelijke registratiesysteem voor Covid-19 testen en vaccinaties).

ICAM eist in deze massaclaim-zaak onder meer een schadevergoeding van €500 voor iedere persoon van wie de gegevens mogelijk gestolen zijn (volgens ICAM 6,5 miljoen personen), tot €1.500 voor eenieder waarvan vast komt te staan dat hun gegevens inderdaad zijn gestolen.

Onze verzekeraar heeft aangegeven aan de hand van de uitgebrachte dagvaarding te gaan beoordelen of dekking bestaat voor deze vorm van aansprakelijkheid en schade onder onze desbetreffende polis. De verzekeraar heeft ook een advocaat aangewezen, AKD Advocaten, die alle GGD'en vertegenwoordigt. Nu 25 GGD'en een claim boven het hoofd hangt, worden door VWS alle extra in- en externe kosten van de GGD'en gerelateerd aan de ICAM-claim vergoed via een meerkostenregeling. De kosten worden niet vergoed als men van mening is dat er sprake is van opzet of grove schuld aan de kant van de GGD'en.

Op 22 april 2024 vond de zitting plaats over de ontvankelijkheidsfase en op 17 juli 2024 is er (tussen)vonnis gewezen. De rechtbank heeft een niet-ontvankelijkheidsverklaring uitgesproken tegen zes gedaagde partijen. Ook heeft de rechtbank ICAM niet-ontvankelijk verklaard in de schadevergoedingsvorderingen. De overige ontvankelijkheidsverweren van de GGD'en, VWS en GGD GHOR Nederland zijn niet geslaagd, dus de rechtbank procedure gaat voor een deel van de vorderingen verder naar de inhoudelijke fase.

ICAM heeft echter op 16 oktober 2024 hoger beroep aangetekend tegen het tussenvonnis. In de appeldagvaarding zijn nog geen onderliggende gronden van het hoger beroep opgenomen. Deze worden pas bekend zodra ICAM een memorie van grieven (de inhoudelijke gronden voor het hoger beroep) indient. ICAM heeft gedagvaard tegen 8 april 2025. Op die datum zal AKD zich als advocaat melden bij het hof. AKD heeft met de andere advocatenteams afgestemd en gaat deze datum vervroegen naar 10 december. Na het melden als advocaat, namens de GGD-en, zal ICAM de memorie van grieven moeten indienen en gaat de procedure bij het hof inhoudelijk verder. In de tussentijd staat de procedure bij de rechtbank stil (aangehouden/geschorst). Het zal waarschijnlijk nog jaren duren voordat er een uitspraak volgt over het inhoudelijke deel van deze zaak. Wat dit in de toekomst gaat betekenen, is volkomen onduidelijk daar dit geen verantwoordelijkheid is van GGD Drenthe maar hier wel tijd en energie in gaat zitten.

Klachtenafhandeling/schade als gevolg van (medische) handelingen

Het financiële risico van klachtenafhandeling en schadevergoeding als gevolg van (medische) handelingen kan GGD Drenthe aanzienlijke kosten opleveren. Het is daarom belangrijk om te investeren in een effectieve klachtenafhandeling en verzekeringsdekking om het financiële risico te beperken

Forensische geneeskunde

De uitvoering van forensische geneeskunde, gemeentelijke lijkschouw en medische arrestantzorg voor de regionale politie-eenheden, is per 1 januari 2025 overgeheveld naar GGD Fryslan. Medewerkers werkzaam voor forensische geneeskunde in dienst van GGD Drenthe zijn per 1 januari 2025 in dienst getreden van GGD Fryslan.

Door capaciteitsproblemen is de GGD Fryslan gedwongen extern artsen in te huren, wat heeft geleid tot aanzienlijke meerkosten. Er wordt gewerkt aan een oplossing, waarbij dit knelpunt niet van vandaag op morgen opgelost is. We lopen het risico lopen (tijdelijk) met een tekort resultaat te moeten werken.

Onvoorziene toename van de vraag van onze dienstverlening

Niet tijdig voldoende (gekwalificeerd) personeel weten te krijgen en we daardoor hoger kosten gemaakt moeten worden voor werving en selectie of inhuur en inwerken.

Inkoopbeleid in relatie tot (Europese) aanbestedingen

Een niet goed inkoopbeleid in het kader van (Europese) aanbestedingen kan leiden tot financiële risico's. Dit komt omdat er meerdere regels en vereisten gelden voor deze aanbestedingen en fouten hierin kunnen leiden tot boetes en juridische procedures. Een goed inkoopbeleid is dan ook van belang om financiële risico's te beperken in het kader van Europese aanbestedingen. Het bewustzijn van het belang van dit beleid is er en de lopende knelpunten zijn in beeld.

Loon- en prijsindexatie

De reserve loon- en prijsontwikkelingen is maximaal 2,5% van de begrote lasten op basis van de notitie 'Samen werken voor Drenthe'. Voor de loon- en prijsontwikkelingen in de begroting wordt uitgegaan van de CPB reeksen; Prijs Bruto binnenlandsproduct, Prijs overheidsconsumptie beloning werknemers.

De huidige CAO SGO heeft een looptijd tot en met 31 maart 2027. Het is moeilijk inschatten wat de COA ontwikkeling zal zijn. Maar afwijkingen van de begrote stijging heeft gezien ons groot aandeel van de personeelskosten in de totale kosten al snel impact.

Verantwoording rechtmatigheid uitvoering van regelingen

Als penvoerder is de GGD in meeste gevallen aansprakelijk voor een correcte verantwoording en op de rechtmatigheid van binnen het penvoerderschap bestede middelen. Ook voor participerende partners.

Digitale verstoring/Cybercrime

De snelle ontwikkelingen in ICT bieden kansen, maar vergroten ook de risico's van digitale verstoringen en cybercrime. Onze toenemende afhankelijkheid van digitale systemen maakt ons kwetsbaar voor incidenten zoals stroomuitval, hacking of datadiefstal. Dergelijke verstoringen kunnen grote gevolgen hebben voor onze primaire processen, vooral voor de continuïteit van de acute hulpverlening. Het blijft essentieel om te investeren in cyberbeveiliging, back-upsystemen en crisisplannen om de impact van digitale dreigingen zo optimaal mogelijk te beperken.

Ontwikkelingen huisvesting

Onze huisvesting is een cruciale factor voor onze bedrijfsvoering. Het gebouw aan de Mien Ruysweg vertoont steeds vaker tekenen van overbelasting en onderhoudsachterstand. Deze risico's benadrukken de noodzaak van een duurzame huisvestingsstrategie om operationele verstoringen en oplopende kosten te voorkomen. Daarnaast maken we voor de uitvoering van onze diensten in de regio gebruik van locaties die in de praktijk niet altijd (meer) voldoen aan de eisen van een goede werkplek. We lopen hier het risico dat we aanpassingen moeten doen waarvoor het niet altijd duidelijk is waar de rekening komt te liggen.

Weerstandspositie

Door het ontbreken van weerstandsvermogen bij GGD Drenthe is de ratio voor GGD Drenthe 0. GGD Drenthe is onvoldoende in staat om de mogelijke risico's zelf op te vangen en zal bij het zich voordoen van deze risico's een beroep doen op de bij gemeenten aanwezige weerstandscapaciteit.

Werkvoorzieningsschap Stark

Algemeen		
Statutaire naam	Stark	
Vestigingsplaats	Hoogeveen	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling	
Missie/doelstellingen/activiteiten	Doelstelling: a. het bevorderen of uitvoeren van activiteiten welke gericht zijn op het creëren, bevorderen of in stand houden van werkgelegenheid voor natuurlijke personen die een afstand hebben tot de reguliere arbeidsmarkt; b. natuurlijke personen, ongeacht de soort uitkering en/of wettelijke basis, door middel van persoonlijke begeleiding en ondersteuning (jobcoaching), te laten re-integreren op de reguliere arbeidsmarkt, alles in de ruimste zin des woord; c. natuurlijke personen te laten participeren in de maatschappij, onder meer door arbeidsmatige dagbesteding. Activiteiten: Alle activiteiten welke dienstbaar kunnen zijn aan de doelstelling, waaronder het aanbieden van stageplaatsen werkplekken en sociaal-maatschappelijke activeringstrajecten.	
Openbaar belang	Kwetsbare inwoners vanuit Midden-Drenthe een baan / daginvulling bieden.	
Geraamde verandering in het belang	Nee	
Programma	Sociaal Domein	
Financieel		
Eigen vermogen	31-12-2024	€ 2.289.000
	31-12-2025	€ 3.019.000
Vreemd vermogen	31-12-2024	€ 17.736.000
	31-12-2025	€ 16.847.000
Resultaat	2025	€ 740.000
Ontwikkelingen		
Beleidsvoornemens/ontwikkelingen	Stark is een sociaal ontwikkelbedrijf. Stark kijkt met aandacht naar talenten en ontwikkelmogelijkheden en de daarbij behorende kansen voor iedereen.	

De begrote gemeentelijke bijdrage voor 2025 was € 137.000. Na terugstorting van het rekeningresultaat is dit ongeveer € 129.000. Dit is verwerkt in de jaarrekening 2025.

Veiligheidsregio Drenthe (VRD)

Het uitvoeren van taken en bevoegdheden die bij of krachtens de wet aan de Veiligheidsregio zijn opgedragen. Het uitvoeren van overige taken en bevoegdheden welke door de deelnemende gemeenten aan de veiligheidsregio zijn opgedragen.

Algemeen		
Statutaire naam	Veiligheidsregio Drenthe	
Vestigingsplaats	Assen	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling	
Missie/doelstellingen/activiteiten	De VRD hanteert de volgende missielijnen: · Het optreden bij calamiteiten en crises. · Het vergroten van de bewustwording bij inwoners, bedrijven en instellingen over fysieke veiligheid. · De VRD is onderdeel van de samenleving. · De VRD is een vitale en flexibele organisatie.	
Openbaar belang	Samenwerkingsverband tussen alle twaalf Drentse gemeenten ter ondersteuning van de gemeentelijke taken op het gebied van brandweer, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening.	
Geraamde verandering in het belang	Nee	
Programma	Veiligheid	
Taakveld	Crisisbeheersing en brandweer	
Financieel (x 1000))		
Geraamd eigen vermogen	1-1-2025	€ 2.267
	31-12-2025	€ 3.577
Geraamd vreemd vermogen	1-1-2025	€ 35.060
	31-12-2025	€ 32.219
Geraamde resultaat	2025	-/- € 194
Ontwikkelingen		
Beleidsvoornemens/ontwikkelingen		

De gemeentelijke bijdrage na begrotingswijziging in 2025 bedroeg: € 2,4 miljoen.

De jaarrekening 2025 is afgesloten met een negatief resultaat van € 194.295.

Recreatieschap Drenthe

Algemeen		
Statutaire naam	Recreatieschap Drenthe	
Vestigingsplaats	Dwingeloo	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Missie/doelstellingen/activiteiten	Het Recreatieschap ondersteunt de gemeenten in de vitalisering en groei van de vrijetijdssector. Dat doet zij met haar projecten, met kennis en de inzet van het stimuleringsfonds voor recreatie en toerisme. Daarnaast speelt zij een belangrijke rol binnen de toeristische informatievoorziening en ontwikkelt en onderhoudt het Recreatieschap recreatieve routes en netwerken.	
Openbaar belang	Samenwerkingsverband tussen alle twaalf Drentse gemeenten en één Friese gemeente.	
Geraamde verandering in het belang		
Programma	Economie	
Financieel		
Geraamd eigen vermogen	1-1-2025	€ 1.624.308
	31-12-2025	€ 1.678.093
Geraamd vreemd vermogen	1-1-2025	€ 967.566
	31-12-2025	€ 2.204.532
Geraamde resultaat	2025	€ 49.043
Ontwikkelingen		
Beleidsvoornemens/ontwikkelingen		

Het recreatieschap Drenthe heeft in 2025 een bijdrage ontvangen van € 128.844 voor de werkzaamheden.

Omgevingsdienst Drenthe (OD Drenthe)

Sinds 2014 zijn de milieutaken ondergebracht bij de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Drenthe (hierna OD Drenthe).

Algemeen		
Statutaire naam	Omgevingsdienst Drenthe	
Vestigingsplaats	Assen en Emmen	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Missie/doelstellingen/activiteiten	De Omgevingsdienst Drenthe is opgericht ter behartiging van de belangen van de deelnemers (gemeenten en provincie Drenthe). De OD Drenthe voert de vergunningverlening, toezicht en handhaving van de milieuvoorschriften uit krachtens de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en overige milieuwet- en regelgeving, alsook voor de milieud advisering (o.a. geluid, lucht en externe veiligheid).	
Openbaar belang	Samenwerkingsverband tussen alle twaalf Drentse gemeenten en de provincie Drenthe op het gebied van milieu. Voor alle 13 deelnemende partijen voert de OD Drenthe het milieubrede takenakket uit.	
Geraamde verandering in het belang	Nee	
Programma	Volksgezondheid en milieu	
Taakveld	Milieubeheer	
Financieel		
Geraamd eigen vermogen	01-01-2025	€ 2.364.000
	31-12-2025	€ 3.964.000
Geraamd vreemd vermogen	01-01-2025	€ 8.381.000
	31-12-2025	€ 11.050.000
Resultaat	2025	€ 1.300.000
Ontwikkelingen		
Beleidsvoornemens/ontwikkelingen		

De definitieve en goedgekeurde cijfers bij verbonden partij zijn op 15-04-2025 nog niet bekend

Publiek vervoer

Algemeen		
Statutaire naam	Samenwerkingsorganisatie Publiek Vervoer Groningen Drenthe	
Vestigingsplaats	Assen	
Rechtsvorm	Bedrijfsvoeringsorganisatie op grond van de Wgr.	
Missie/doelstellingen/activiteiten	Ondersteuning van de deelnemers bij het uitvoeren van de vervoersovereenkomsten en de advisering bij de doorontwikkeling van het vervoer.	
Openbaar belang	Ondersteuning bij vervoerstaken (Wmo, leerlingenvervoer)	
Geraamde verandering in het belang	Nee	
Programma	Sociaal Domein	
Financieel		
Eigen vermogen	31-12-2024	€ 483.000
	31-12-2025	€ 718.000
Vreemd vermogen	31-12-2024	€ 189.000
	31-12-2025	€ 164.000
Resultaat	2025	€ 235.000
Ontwikkelingen		
Beleidsvoornemens/ontwikkelingen	Het doel van Publiek Vervoer Groningen Drenthe is het creëren van een optimaal, duurzaam en toekomstbestendig vervoerssysteem waarin vervoer op langere termijn goed en betaalbaar aangeboden kan blijven aan alle inwoners en bezoekers van Groningen en Drenthe. Publiek Vervoer neemt de volgende taken voor haar rekening: contractbeheer, klachtenloket en kennis en adviesfunctie. Binnen de kennis en adviesfunctie ligt een belangrijke taak over het adviseren en daadwerkelijk ter hand nemen van de doorontwikkeling van het vervoerssysteem.	

De definitieve en goedgekeurde cijfers bij verbonden partij zijn nog niet bekend.

NMD samenwerking

Algemeen		
Statutaire naam	NMD samenwerkingsorganisatie	
Vestigingsplaats	Assen	
Rechtsvorm	GR zonder meer	
Missie/doelstellingen/activiteiten	Gezamenlijk met vier andere Drentse gemeenten inkopen van ondersteuning die voortvloeit uit de Jeugdwet en Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	
Openbaar belang	Ondersteuning bij efficiënte inkoop	
Geraamde verandering in het belang	Nee	
Programma	Sociaal Domein	
Financieel		
Geraamd eigen vermogen	1-1-2025	N.v.t.
	31-12-2025	N.v.t.
Geraamd vreemd vermogen	1-1-2025	N.v.t.
	31-12-2025	N.v.t.
Geraamde resultaat	2025	0
Ontwikkelingen		
	De NMD samenwerkingsorganisatie is de meest lichte vorm van samenwerken. Alle gemeenten leveren een bijdrage in de exploitatie (personeel, automatisering, opleiding, etc.). Het personeel van de GR is in dienst van de gemeenten. In het afgelopen jaar is er een opdracht gestart met als doel de toekomst van het samenwerkingsverband te onderzoeken. Dit onderzoek wordt in 2026 afgerond. Er worden een aantal scenario's opgesteld die recht doen aan de toekomstige ontwikkelingen. De definitieve bijdrage aan de GR in 2025 bedraagt € 546.240.	

Regionaal Historisch Centrum Drents Archief

Algemeen	
Statutaire naam	Regionaal Historisch Centrum Drents Archief
Vestigingsplaats	Assen
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Missie/doelstellingen/activiteiten	Missie: Het Drents Archief vormt, behoudt en ontsluit archieven, omdat authentieke bronnen toegang geven tot het verleden en context geven aan het heden. Zij zorgen voor toegankelijkheid van dat waardevolle erfgoed voor huidige en toekomstige generaties. Zij beheren niet alleen een opslagplaats van bewijsmateriaal, verhalen en herinneringen, maar delen ook informatie die de rechtszekerheid bevordert en die licht werpt op persoonlijke en gedeelde geschiedenissen van en in Drenthe. Als laagdrempelig kenniscentrum voorzien zij (overheids)organisaties van hoogwaardige diensten en expertise op archiefgebied. Doelstellingen: 1. Dienstverlening aan partners Midden-Drenthe: De gemeente Midden-Drenthe neemt als GR-partner een uitgebreid pakket aan diensten af. Niet alleen e-depot en archivariaat, maar ook acquisitie en educatie zijn taken die het Drents Archief voor deze gemeente uitvoeren. Bij acquisitie gaat het om het veiligstellen en ontsluiten van voor de gemeentelijke historie belangrijke stukken. Voor educatie verzorgen we een op gemeentelocatie(s) afgestemd lesprogramma, waarin leerlingen nader kennismaken met de historie van hun directe leefomgeving. 2. Dienstverlening aan andere overheidsinstellingen. 3. Particulier archief. 4. Foto- en filmarchief. 5. Kennisdeling
Openbaar belang	Het duurzaam beheren, bewaren en ontsluiten van (overheids)informatie en cultureel erfgoed in Drenthe. Het fungeert als het "geheugen van Drenthe", waarborgt de transparantie van de overheid en maakt historische bronnen toegankelijk voor onderzoek, genealogie en publiek.
Geraamde verandering in het belang	Nee
Programma	Bestuur en ondersteuning

Financieel		
Geraamd eigen vermogen	1-1-2025	€ 102.400
	31-12-2025	€ 102.400
Geraamd vreemd vermogen	1-1-2025	€ 12.500
	31-12-2025	€ 0
Geraamde resultaat	2025	€ 0
Ontwikkelingen		
Beleidsvoornemens/ontwikkelingen	Ontwikkelingen: 1. Uittreding van het Rijk per 2027 vanwege de nieuwe Archiefwet. 2. Toetreding van nieuwe deelnemers (o.v.b.): - Borger Odoorn - Aa en Hunze - Meppel - Hoogeveen - De Wolden 3. Personeel en organisatie: Met de uitbreiding van de dienstverlening groeit ook de personeelsbehoefte. De ontwikkelingen met betrekking tot digitale informatievoorziening vraagt om nieuwe vaardigheden en competenties. 4. Onderhoud en IT: Sinds enige jaren voert het Drents Archief zelf het beheer en onderhoud uit van het gebouw dat in eigendom is van Rijksvastgoedbeheer. In 2026 gaan ze verder werken aan het verduurzamen van het gebouw. Op IT-vlak zijn data-opslag, de firewall en netwerkswitches aan vervanging toe. 5. Publieksactiviteiten: O.a. viering van het 200-jarig bestaan van het archief in Drenthe.	

Bijdrage gemeente Midden-Drenthe

Dienstverlening	2026 €	Dienstverlening	2027 €
Archivaris	10.270	Archivaris	10.270*
E-depot (verleende korting 40%)	30.883	E-depot (verleende korting 20%)	41.177*
Acquisitie	Facturering op uurbasis	Acquisitie	Facturering op uurbasis
Educatie	Facturering op uurbasis	Educatie	Facturering op uurbasis

*Bedragen conform GR Financiële bijlage; prijspeil 2026 excl. indexering

Vennootschappen en coöperaties

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Algemeen		
Statutaire naam	Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank)	
Vestigingsplaats	Den Haag	
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap (NV)	
Missie/doelstellingen/activiteiten	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijke belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de inwoner. De strategie van de bank is gericht op het behouden van substantiële marktaandelen in het Nederlands maatschappelijk domein en het handhaven van een excellente kredietwaardigheid. Daarnaast streeft zij naar een redelijk rendement voor haar aandeelhouders. De BNG biedt financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer en advisering. Daarnaast neemt zij deel aan projecten in de vorm van publiek private samenwerking. Het totaal van de langlopende kredietportefeuille is 95,7 miljard. De nettowinst over het jaar 2025 is 172 miljoen euro.	
Openbaar belang	Diverse overheden en instellingen die werk doen op het gebied van het maatschappelijke belang.	
Geraamde verandering in het belang	Nee	
Programma	Algemene middelen	
Risico	Het financiële risico blijft beperkt tot de nominale waarde van de aandelen.	
Financieel		
Eigen vermogen	31-12-2025	€ 4.900 miljoen
	31-12-2024	€ 4.800 miljoen
Vreemd vermogen	31-12-2025	€ niet vermeld in jaarverslag
	31-12-2024	112,1 miljard
Resultaat	2025	172 miljoen
Dividend	2025	€ 1,41 (per aandeel)
Aandelen	60.138	

Enexis

Algemeen	
Statutaire naam	Enexis Holding N.V.
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap (NV)
Missie/doelstellingen/activiteiten	Doelstelling: Enexis beheert het energienetwerk voor elektriciteit en aardgas in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,3 miljoen klanten (huishoudens, bedrijven en overheden) voor gas en € 2,9 miljoen klanten voor elektriciteit. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. De vennootschap heeft ten doel het realiseren van een duurzame energievoorziening door state of the art dienstverlening en netwerken en door regie te nemen in innovatieve oplossingen. Het strategisch beleid rust op twee pijlers: excellent netbeheer en versnellen van de energietransitie. Deze doelen worden gerealiseerd op basis van de volgende strategieën: • Betrouwbare energievoorziening; • Netwerk en dienstverlening tijdig gereed voor veranderingen in de energiewereld; • Excellente dienstverlening: hoge klanttevredenheid en verlaging kosten; • Samen met lokale partners Nederlandse klimaatdoelen realiseren; • Innovatieve, schaalbare oplossingen om de energietransitie te versnellen. Enexis is 1 van de 6 regionale netbeheerders in Nederland. Verzorgingsgebied: Groningen, Drenthe, Overijssel en Limburg. Totaal 2.285.000 gas en 2.966.000 electra-aansluitingen. Beleidsvoornemens: In 2025 wordt het strategisch beleid geactualiseerd (AVA april 2024). Enexis stelt zichzelf de volgende missie: 'Wij brengen mensen steeds meer duurzame energie. Dat doen we door mede richting te geven aan het energiesysteem van de toekomst en door slim te investeren in betrouwbare energie en infrastructuur. Zo houden we de energietransitie haalbaar en betaalbaar.' Deze missie komt voort uit maatschappelijke ontwikkelingen die een materiële impact op Enexis hebben: klimaatverandering & energietransitie; participatie en vertrouwen in instituties (burgers willen meer invloed op hun directe leefomgeving); digitale transformaties. Er is in 2023 1.350 km kabel aangelegd.

	De tarieven staan onder toezicht van Autoriteit Consument en Markt (ACM). In de Gaswet en Elektriciteitswet 1998 zijn de wettelijke verplichtingen van de netwerkbeheerder omschreven.	
Openbaar belang	Altijd en overal in het voorzieningengebied van Enexis kunnen beschikken over energie, tegen aanvaardbare aansluit- en transporttarieven.	
Geraamde verandering in het belang	Nee	
Programma	Algemene middelen	
Risico	Het financiële risico blijft beperkt tot het nominale bedrag van de aandelen. De nominale waarde is € 1,00 per aandeel. De gemeente Midden-Drenthe bezit 206.779 aandelen.	
Financieel		
Eigen vermogen	31-12-2025	€ 5.811 miljoen
	31-12-2024	€ 5.538 miljoen
Vreemd vermogen	31-12-2025	€ 5.527 miljoen
	31-12-2024	€ 4.052 miljoen
Resultaat na belasting	2025	€ 400 miljoen
Aandelen	206.779	Uitkering € 0,67 per aandeel

De aandelen (149.682.196 stuks) van NV Enexis zijn in het bezit vijf Nederlandse Provincies (ca 76%) en de resterende aandelen (24%) zijn in het bezit van 85 gemeenten.

Tijdens de alv van 2025 is besloten om niet meer dan 100 miljoen aan dividend uit te keren. Overige winst wordt gebruikt ter dekking voor toekomstige investeringen

Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD)

Algemeen		
Statutaire naam	Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD)	
Vestigingsplaats	Assen	
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap (NV)	
Missie/doelstellingen/activiteiten	Het leveren van drinkwater aan de Drentse gemeenten.	
Openbaar belang	Samenwerkingsverband tussen de provincie Drenthe 50% aandelen en 11 Drentse gemeenten (alle Drentse gemeenten behalve Meppel) om drinkwater te leveren aan > 500.000 inwoners van de Drentse gemeenten met 212.176 aansluitingen (2022 211.984 aansluitingen). Daarnaast wordt water geleverd aan Vitens, Waterbedrijf Groningen en Waterbedrijf Friesland	
Geraamde verandering in het belang	Nee	
Programma	Algemene middelen	
Risico	Het financiële risico beperkt zich tot de nominale waarde van de aandelen.	
Financieel		
Eigen vermogen en achtergestelde lening	31-12-2023	€ 56,4 miljoen
	31-12-2024	€ 59,9 miljoen
Vreemd vermogen	31-12-2023	€ 177 miljoen
	31-12-2024	€ 186 miljoen
Resultaat	2024	€ 3,6 miljoen (2023: 3,2 miljoen)
Aandelen	73	
Ontwikkelingen		
Beleidsvoornemens/ontwikkelingen	Komende jaren zal in het teken staan van focus op de kernactiviteit. Alle andere activiteiten zullen worden afgebouwd.	

Er wordt geen dividend uitgekeerd. De winst komt t.g.v. de algemene reserves van de WMD zelf. De WMD heeft dit vermogen nodig om de geplande investeringen voor de drinkwatervoorziening in Drenthe te financieren.

Getoonde cijfers betreft 2024. Het financiële jaarverslag 2025 wordt in juni 2026 aangeboden aan de aandeelhouders.

Stichtingen en verenigingen

Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)

Algemeen		
Statutaire naam	Vereniging van Nederlandse Gemeenten	
Vestigingsplaats	Den Haag	
Rechtsvorm	Vereniging	
Missie/doelstellingen/activiteiten	Het doel van de VNG is om de krachten van gemeenten te bundelen en gezamenlijk op te treden in het belang van de lokale overheid en haar inwoners. Dit wordt gedaan door invloed uit te oefenen op landelijk niveau en de maatschappelijke opgaven centraal te stellen.	
Openbaar belang	Dienstverlening: advisering aan alle leden over actuele ontwikkelingen (pro actief) en advisering aan individuele leden (op verzoek). De platformfunctie wordt uitgeoefend via de VNG-commissies, Provinciale afdelingen, congressen, studiedagen en ledenraadplegingen.	
Geraamde verandering in het belang	Nee	
Programma	Algemene Middelen	
Financieel		
Geraamd eigen vermogen	1-1-2024	€ 56.301.000
	31-12-2024	€ 60.361.000
Geraamd vreemd vermogen	1-1-2024	€ 116.669.000
	31-12-2024	€ 194.055.000
Geraamde resultaat	2024	-/- € 0.0260
Ontwikkelingen		
Beleidsvoornemens/ontwikkelingen	N.v.t.	

De contributie in 2024 bedroeg € 59.243.

Daarnaast is er een bijdrage gedaan aan het Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU) van € 128.742.

De ALV wordt gehouden in juni 2026. Daarna wordt het financieel jaarverslag 2025 bekend gemaakt

Vereniging van Drentse Gemeenten (VDG)

Algemeen		
Statutaire naam	Vereniging van Drentse Gemeenten	
Vestigingsplaats	Hoogeveen	
Rechtsvorm	Vereniging	
Missie/doelstellingen/activiteiten	De Vereniging van Drentse gemeenten is een provinciale afdeling van de Vereniging van Nederlandse gemeenten (VNG) en is een belangrijk en gewaardeerd platform met vier functies: - Kennis en expertise - Netwerken en ontmoeten - Afstemmen en afspraken maken - Interne en externe verbindingen realiseren	
Openbaar belang	De VDG is de Drentse afdeling van de VNG. De VDG dient als verbindend platform voor alle organisaties en ketenpartners die ten dienste staan van de Drentse gemeenten. Denk hierbij aan Provincie, Rijk, SNN, IPO, etc.). Daarnaast faciliteert de VDG interne verbindingen tussen ambtenaren en bestuurders.	
Geraamde verandering in het belang	Nee	
Programma	Algemene Middelen	
Financieel		
Geraamd eigen vermogen	1-1-2025	N.v.t
	31-12-2025	N.v.t.
Geraamd vreemd vermogen	1-1-2025	N.v.t.
	31-12-2025	N.v.t
Geraamde resultaat	2025	N.v.t
Ontwikkelingen		
Beleidsvoornemens/ontwikkelingen	Er is een samenwerkingsagenda 2023-2027 vastgesteld. Hierin heeft de VDG de volgende inhoudelijke opgaven centraal gesteld: - Gezondheid en preventie - Energie & Klimaat - Wonen & Landelijk Gebied Daarnaast zijn er drie VDG-brede thema's gedefinieerd: - Behoeftte gezamenlijke kennisontwikkeling - Behoeftte samenwerking bij personele schaarste - Versterken Drentse lobbykracht	

De jaarlijkse contributie in 2025 bedroeg € 29.258,06 (€ 0,86 per inwoner. Verder zijn er diverse bijdragen geweest voor o.a veteranendag, uitvoering samenwerkingsagenda en aanvullende projecten

P10

Algemeen		
Statutaire naam	P10	
Vestigingsplaats	Beetsterzwaag	
Rechtsvorm	Samenwerkingsverband	
Missie/doelstellingen/activiteiten	De P10 is het samenwerkingsverband van 33 grote plattelandsgemeenten van Nederland. Deze gemeenten hebben veel dezelfde ambities en uitdagingen. In 2008 is de P10 opgericht met als hoofddoel het delen van kennis en het uitwisselen van ervaringen door destijds tien grote plattelandsgemeenten met veel kernen, zonder stedelijke kern en met een groot oppervlak.	
Openbaar belang	In P10-verband brengen zij deze onder de aandacht van de landelijke en Europese politiek. De P10 is samen met andere organisaties zoals LTO, Vereniging Kleine kernen, Netwerk Platteland, één van de organisaties die de plattelandsthema's onder de aandacht brengt van diverse partijen. Gesprekspartners zijn o.a. VNG en diverse ministeries.	
Geraamde verandering in het belang	Nee	
Programma	Algemene Middelen	
Financieel		
Geraamd eigen vermogen	1-1-2025	Niet bekend / N.v.t.
	31-12-2025	Niet bekend / N.v.t.
Geraamd vreemd vermogen	1-1-2025	Niet bekend / N.v.t.
	31-12-2025	Niet bekend / N.v.t.
Geraamde resultaat	2025	€ 70.661
Ontwikkelingen		
Beleidsvoornemens/ontwikkelingen	Er is sprake van een positief resultaat van € 70.661. Het resultaat wordt grotendeels toegevoegd aan de bestemmingsreserve kernorganisatie. Er wordt meer inzet verwacht van de kernorganisatie tijdens de overgang van de bestuursperiode. In 2025 is een nieuwe gemeente toegetreden tot de P10, de gemeente Tholen. Er is ingezet op 5 programmalijnen: 1. Leefbare kernen 2. Leefbaar buitengebied 3. Sociaal Platteland 4. Duurzaam Platteland 5. Maatwerk Platteland	

Overige verbonden partijen

Zonnepark Leemdijk BV

Algemeen		
Statutaire naam	Zonnepark Leemdijk BV	
Vestigingsplaats	Beilen	
Rechtsvorm	Besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid	
Missie/doelstellingen/activiteiten	1. het ontwikkelen en exploiteren van een zonnepark teneinde energie op te werken en te verkopen; 2. de netto opbrengst toevoegen aan een duurzaamheidsfonds waarmee duurzame plannen in de gemeente worden bekostigd.	
Openbaar belang	Het exploiteren van een zonnepanelenpark waarbij de netto opbrengst weer ten gunste van de inwoners komt.	
Programma	Economie	
Financieel		
Eigen vermogen	31-12-2023	€ 640.081
	31-12-2024	€ 560.291
Vreemd vermogen	31-12-2023	€ 4.887.285
	31-12-2024	€ 4.568.464
Resultaat	2024	€ 24.950
Ontwikkelingen		
Beleidsvoornemens/ontwikkelingen	In 2021 is het park operationeel geworden.	

Tijdens het samenstellen van de jaarrekening zijn de gegevens 2025 is nog niet bekend.

In de 2020 is het zonnepark aangelegd en is vanaf 01-01-2021 operationeel. In juli 2025 is tijdens de algemene ledenvergadering de jaarrekening 2024 vastgesteld door het bestuur. De opbrengst van het park in 2024 sluit niet aan op de business- case, die voor het park is opgesteld. De opbrengst is naar beneden bijgesteld. Dit heeft te maken met het aantal zonne-uren en de lage EPEX-prijzen. Voorruit kijkend houden we eerst een lager dividend uitkering aan dan genoemd in de businesscase. Dividend uitkering 2024 is € 100.000.

Onderhoudscontract O&M

Everday heeft na de aanbesteding een O&M contract t.b.v. beheer en onderhoud van het park. De looptijd van het contract is van 01-01-2023 tot 01-01-2028.

Overeenkomst stroomafname PPA (Power Purchase Agreement)

De overeenkomst met Energie VanOns is met drie jaar verlengd, waarbij curtailment is toegevoegd. Looptijd is van 01-01-2024 t/m 31-12-2026.

Curtailment

Vanaf 2025 kan er gecurtaild worden. Het park wordt aanstuurbaar en kan grotendeels uitgezet worden als er net congestie dreigt te ontstaan. Dit levert het park extra geld op. Na het ontvangen van de gegevens 2025 zal blijken hoeveel dit zal zijn. Met curtailment bedoelen we dus de opwek van een zonne-energie gedeeltelijk of volledig inperken. Dit wordt toegepast tijdens piekmomenten om de hoeveelheid elektriciteit die aan het net wordt toegevoegd te verlagen. Dit helpt om het elektriciteitsnet in balans te brengen en congestie op het net te verminderen.

Grondbeleid

In januari 2021 heeft de gemeenteraad de Nota Grondbeleid Midden-Drenthe 2021-2026: Aan het Roer! vastgesteld.

Grondbeleid vraagt om duidelijke keuzes en een lange termijn visie. Daarbij is de gemeenteraad leidend. Om zorgvuldig met gemeenschapsgeld om te gaan, maken we heldere procesafspraken en stellen we duidelijke spelregels vast.

Nota Grondprijnsbeleid Midden-Drenthe

Het grondprijnsbeleid beschrijft hoe de gemeente de prijzen bepaalt voor bouwrijpe grond. Dit is van toepassing wanneer de gemeente grond aankoopt, deze bouwrijp maakt en daarna verkoopt voor woningbouw of andere functies.

Het grondprijnsbeleid is onderdeel van het bredere grondbeleid dat in 2021 is vastgesteld. Op 24 november 2022 heeft de gemeenteraad het grondprijnsbeleid vastgesteld. Hierin staat hoe het college ieder jaar de grondprijzen vaststelt. Deze jaarlijkse uitwerking noemen we de grondprijzenbrief.

Kostenverhaal

Als een externe partij grond wil ontwikkelen voor woningbouw, is vaak een planologische procedure nodig. In dat geval moet de gemeente de gemaakte kosten kunnen terugkrijgen. Dit noemen we kostenverhaal.

Er zijn twee manieren om dit te regelen:

1. Een overeenkomst sluiten (privaatrecht)
De gemeente maakt afspraken met de ontwikkelaar over het vergoeden van kosten.
2. Gebruikmaken van de rekenregels in de Omgevingswet (publiekrecht)
Dit geldt wanneer er geen overeenkomst tot stand komt. Dan gelden de wettelijke regels.

Tot nu toe was het steeds mogelijk om met ontwikkelaars een overeenkomst te sluiten. Daarom hebben we nog geen gebruik hoeven maken van het publiekrechtelijke systeem.

BBV

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bevat de regels voor de begroting en de jaarrekening van gemeenten. In het BBV staat ook dat er een commissie BBV is. Deze commissie zorgt ervoor dat alle gemeenten het BBV op dezelfde manier toepassen. De gemeente moet zich aan deze regels houden.

Het BBV onder andere aan:

- hoe we gronden moeten waarderen;
- wanneer we gronden lager moeten waarderen;
- welke termen we moeten gebruiken;
- welke kosten we wel en niet mogen toerekenen;
- hoe we rente moeten berekenen;
- welke besluiten nodig zijn.

Het doel van deze regels is om de transparantie van de bouwgrondexploitatie te vergroten. Ook sluiten ze aan bij relevante wet- en regelgeving, zoals de regels voor de vennootschapsbelasting (Vpb).

In de bouwgrondexploitatie werken we met twee soorten gronden:

1. Bouwgrond in exploitatie (BIE)
Dit zijn gronden die al in ontwikkeling zijn.
2. Gronden die nog niet in exploitatie zijn
Sinds 1 januari 2016 vallen deze niet langer onder de voorraden, maar onder de materiële vaste activa (MVA).
MVA zijn bezittingen van de gemeente die langere tijd gebruikt worden in de bedrijfsvoering.

De MVA is verdeeld in twee categorieën:

1. Strategische gronden (gronden die bedoeld zijn voor toekomstige ontwikkeling)
2. Gronden en terreinen

Ontwikkelingen

Onze Woonvisie laat zien dat er de komende jaren veel nieuwe woningen nodig zijn. De vraag naar woningen is groot, vooral voor starters, gezinnen en senioren. Daarom is het belangrijk dat er voldoende plekken zijn waar gebouwd kan worden. De gemeente wil ervoor zorgen dat er tot 2030 zo veel mogelijk woningen worden gerealiseerd.

Om dit te bereiken werken we met een drie-sporenstrategie op de bestuurlijke prioriteit wonen. De informatie over de drie-sporenstrategie kunt u vinden bij de programmaverantwoording onder het taakveld bouwen en wonen. Het grondbeleid is een middel dat kan worden ingezet om de doelen te bereiken.

Gronden in exploitatie

Wanneer de gemeente gronden in eigendom heeft en deze zelf gaat ontwikkelen, dan wordt hiervoor een grondexploitatie voor opgesteld. Dit is een overzicht van kosten en opbrengsten. De gronden bouw- en woonrijp te kunnen maken wordt een krediet bij de gemeenteraad aangevraagd. De opbrengsten van de verkopen dekken dit krediet af. Blijkt dat er een tekort ontstaat door bijvoorbeeld hogere kosten of lagere opbrengsten, dan moet dit verlies worden afgedekt. Het verlies wordt dan ten laste gebracht van het weerstandsvermogen bouwgrond.

Lopende grondexploitaties worden jaarlijks geactualiseerd.

Overzicht nog uit te geven kavels/grond

Stand 31/12/2025

Woningbouw

Plan	aantal kavels	aantal m2 grond	m2
Plan Brootacker te Hooghalen	(7, door CPO uit te werken)		2.450 m2
Plan Drijber	1		534 m2
Plan Lievingerveld Beilen	25		35.840 m2
Plan Nieuw-Balinge fase 2	21		6.345 m2
Totaal			45.169 m2

Bedrijventerrein

Plan Dambroeken te Beilen	4.316 m2
Plan gronddepot Eursinge	5.400 m2

Totaal **9.716 m2**

Risico's

Het BBV heeft als spelregel opgenomen dat de gronden verdeeld moeten worden in BIE-complexen (bouwgrond in exploitatie) en Materiële Vaste Activa (MVA). De BIE complexen zijn de gronden die in exploitatie zijn genomen en waarvoor de raad een exploitatieopzet heeft vastgesteld. De gronden die vallen onder MVA zijn aangekocht met de insteek om in de toekomst in ontwikkeling te worden genomen.

BIE-complexen

De BIE-complexen hebben te maken met risico's zoals rente, kostenstijgingen en vertraging in de verkoop van de kavels. Dit kan leiden tot een lager eindresultaat maar hoeft niet meteen tot een verlies te leiden.

Als een BIE-complex op basis van de geactualiseerde dynamische kostprijsberekening een tekort verwacht dan is dit tekort door een bijdrage in de voorziening bouwgrond afgedekt.

Voor 2025 zijn er drie complexen met een mogelijk toekomstig tekort. Het saldo van de voorziening bouwgrond bedraagt circa € 264.159.

MVA

Nog niet in exploitatie genomen gronden en verspreid liggende gronden zijn ondergebracht in de Materiële Vaste Activa. De boekwaarde van deze percelen mogen niet hoger zijn dan de marktwaarde. Informatie vanuit het kadaster laat nog steeds een stijging zien. Het beeld over de afgelopen 10 jaar komt neer op een stijging van circa 5% per jaar. Voor 2025 hoeft er geen afwaardering te worden gedaan.

In onze lopende BIE-complexen hoeven we geen verliezen te nemen. Het saldo van onze voorziening bouwgrond is per saldo met € 356.311 verlaagd.

In 2025 worden twee grondexploitaties afgesloten. De grondexploitatie Oranje is afgesloten met een positief resultaat van € 5.525. De grondexploitatie de Lindelaar sluit af met een negatief resultaat van € 293.920. Er was een voorziening aanwezig die dit tekort volledig dekt.

VPB

Halverwege 2026 wordt de aangifte vennootschapsbelasting (VPB) 2025 met externe ondersteuning opgesteld. Dan krijgen we inzicht in de stand van zaken of we VPB moeten te betalen. Een toekomstige VPB betaling zal ten laste van de reserve weerstand bouwgrond gebracht worden.

Weerstandsvermogen bouwgrondexploitatie

De gemeente beschikt over een voorziening bouwgrond. Hiernaast is bij de vaststelling van de nota Bouwgrondexploitatie 2015 besloten om alle toekomstige positieve resultaten of tussentijdse winstnemingen toe te voegen aan het weerstandsvermogen bouwgrondexploitatie.

Toekomstige ontwikkelingen

De Nota Grondbeleid Midden-Drenthe 2021-2026 “Aan het roer” gaat over de actieve rol van de gemeente daar waar dit nodig is. In paragraaf 3.1 van de nota is aangegeven dat de gemeente inzet op situationeel grondbeleid waarbij is aangegeven in welke kernen regie gewenst is.

De woningbouwmarkt staat nog steeds zwaar onder druk en dat merken we. Er is veel vraag naar woningen, niet alleen sociale huur en sociale koop, maar ook naar betaalbare twee-onder-één kapwoningen en middenhuur. Het aanbod hiervan blijft beperkt. Om er voor te zorgen dat er voldoende geschikte woonruimte is voor alle doelgroepen, verwachten we de komende jaren een behoorlijke taakstelling met een actieve rol voor de gemeente. Bij de nieuwe Woonvisie is dit een belangrijk onderdeel. Actief grondbeleid gaat gepaard met risico's. Het is daarom logisch om de reserve te vergroten met gelden uit woningbouw- en bedrijfsontwikkelingen.

Zoals aangegeven zijn de gronden in de MVA gewaardeerd in overeenstemming met wet- en regelgeving. Op het moment dat deze gronden in ontwikkeling worden genomen, kan dit een toename van risico betekenen. De gronden worden tegen de marktwaarde in de grondexploitatie opgenomen. Hier komen dan nog de kosten voor bouw- en woonrijp maken, onvoorziene kosten, planschade etc. bij. Kort samengevat komt het er op neer dat een grondexploitatie dan (te) strak in zijn jas zit. Dit vormt een risico. Gronden voor ontwikkeling relatief goedkoop inkopen en gaan exploiteren is verleden tijd. Om doelgroepenbeleid, zoals bijvoorbeeld sociale koop mogelijk te maken en de risico's van toekomstige ontwikkelingen op voorhand zoveel mogelijk te kunnen beperken, is en blijft de solide keuze om resultaten en bijdragen uit ontwikkelingen door derden toe te voegen aan het weerstandsvermogen bouwgrondexploitatie.

Daarom winst uit de complexen toe te voegen aan het weerstandsvermogen.

In onderstaand geven we de huidige stand weer:

Voorziening	
Stand per 1 januari 2025	620.470
Afname voorziening	356.311
Stand per 31 december 2025	264.159

Gevormde voorzieningen per 31-12-2025	
Complex	Omvang
An de Boerbrink	172.914
Nieuw Balinge fase 2	20.550
Smilde, Carry van Bruggenstraat	70.695
Totale voorziening 31 december 2025	264.159

Weerstandsvormogen bouwgrond	
Stand per 31 december 2024	1.897.319
Bestemming resultaat 2024	800.000
Vooruit ontvangen aanpassingen Domoweg	226.980
Grondexploitatie Smilde	115.421
Dotatie winstbestemming 2025	187.252
Afsluiten complex Oranje	5.523
Stand per 31 december 2025	3.232.495

Tussentijdse winstneming en terugname winst 2025 (POC)

Complex	Omvang mutatie POC
Oranje	38.000
Brootacker II	37.418
Lievingerveld	111.834
Totaal	187.251

Parameters

Voor de berekening van de eindwaarde en de netto contante waarde worden de volgende parameters gebruikt:

Parameter	2026	2027 en 2028	vanaf 2029
Disconteringsvoet	2,0%	2,0%	2,0%
Kostenindex	3,8%	3,0%	2,0%
Opbrengstenindex	0,0%	2,5%	2,0%

Verloopoverzicht

Voor het totaal van de in exploitatie zijnde complexen kan van het verloop in 2025 het volgende overzicht worden weergegeven:

	Boekwaarde 31-12-2024	Vermeerderingen	Verminderen	Winst-uitname	Mutatie voorziening	afsluiten grex	Balanswaarde 31-12-2025
	€	€	€	€	€		€
Complex Oranje	49	45	138	38	0	6	0
Complex Brootacker II	-325	6	0	37	0		-281
Complex Drijber	-25	3	0	0	0		-22
Complex Lievingerveld	846	82	216	112	0		824
Complex De Lindelaar	-309	225	0	0	84		0
Complex An de Boerbink	-237	51	0	0	57		-129
Complex Nieuw Balinge fase 2	0	144	0	0	-21		123
Complex Smilde, Carry van Bruggenstraat	0	0	252		-71		-322
Cpl Bt Dambroeken	341	3	1	0	0		343
Cpl Bt Eursing	77	4	0	0	12		92
Totaal onderhanden werk, bouwgronden in exploitatie	417	563	607	187	62	6	628

De terugname van winsten van € 14.270 is tot stand gekomen middels de POC methode. De boekwaarde is gepresenteerd inclusief de verliesvoorzieningen.

	Balanswaarde 31 december 2025	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd resultaat (nominale waarde)	Geraamd resultaat (contante waarde)
	€	€	€	€	€
Complex Brootacker II	-281	151	466	-596	-562
Complex Drijber	-22	83	77	-16	-16
Complex Lievingerveld	824	1.182	2.249	-243	-224
Complex An de Boerbrink	-129	730	598	176	173
Complex Nieuw Balinge fase 2	123	928	1042	30	26
Complex Smilde, Carry van Bruggenstraat	-322	471	146	74	71
Complex Bt Dambroeken	343	12	355	-1	-1
Complex Bt Eursing	92	264	364	-8	-7
Totaal onderhanden werk, bouwgronden in exploitatie	627	3.821	5.297	-584	-540

De verliesvoorziening wordt gevormd door de contante waarden van de geraamde verliezen.

Meerjarig verloop boekwaarden BIE's

In onderstaande tabel wordt de verwachte boekwaarde tot en met 2028 van de BIE-complexen aangegeven. De basis hiervoor zijn de dynamische grondexploitatiebegrotingen.

In de tabel is rekening gehouden met de genomen besluiten zoals die verwerkt zijn in de jaarrekening 2025.

Stand per 1 januari	2026	2027	2028	2029
BIE:				
- woningbouw	1096	277	-350	-61
- bedrijventerrein	105	105	-8	-
Totaal	1.201	382	-358	-61

Subsidies

Midden-Drenthe hanteert een regisserende rol in haar subsidiebeleid (Algemene subsidieverordening gemeente Midden-Drenthe 2012). De doelstelling van het subsidiebeleid is een efficiënte inzet van de middelen in relatie tot het realiseren van de gemeentelijke beleidsdoelen. Uit oogpunt van deregulering is hierbij gekozen voor eenvoudige regelgeving.

In 2025 is een bedrag van € 5.676.856 aan subsidies verleend.

Omschrijving	Werkelijk 2024	Begroting 2025	Werkelijk 2025
Stichting Welzijnswerk Midden-Drenthe	3.704.963	3.961.682	4.025.161
bijdrage Biblionet Drenthe	644.546	638.390	1.019.003
sociaal raadvrouw	121.450	131.679	179.563
ontwikkeling TIP	97.258	102.006	130.107
cultuuronderwijs scholen	92.766	100.000	91.667
st. vluchtelingenwerk	75.464	74.963	103.366
subsidie WMO raad	6.500	53.067	-6.398
subsidie gemeentelijke sportverenigingen	29.755	45.408	250
bijdrage Voedselbank en Humanitas	45.300	45.300	6.581
subsidie Herinneringscentrum kamp Westerbork	45.000	40.000	40.000
subsidiering cultuurprojecten	78.592	35.000	1.500
zelfbeheer grote projecten dorpenoverleg	22.463	20.421	20.000
subsidie muziekverenigingen	20.530	20.041	2.679
zelfbeheer dorpenoverleg	21.585	17.500	1.938
bijdrage aan buurtverenigingen	13.451	17.300	208
overig sociaal cultureel werk	10.654	14.639	638
subsidie schaapskuddes	10.723	10.739	4.500
bijdrage meldpunt discriminatie Drenthe	9.096	8.500	5.540
subsidie museum voor papierknipkunst	5.850	5.850	5.850
subsidie culturele activiteiten	9.674	5.497	5.620
subsidie VNN	4.842	4.842	4.842
subsidie st. Zomeractiviteiten Westerbork	4.334	4.334	4.334
bijdrage Zuid-Molukse gemeenschap Bovensmilde	-	4.073	450
subsidie stichting Podia	3.500	3.500	3.500
deskundigheidsbevordering vrijwilligers		3.000	-

Omschrijving	Werkelijk 2024	Begroting 2025	Werkelijk 2025
bijdrage Stichting Paardrijden Gehandicapten	2.858	2.858	2.858
Koningsdag	2.143	2.700	1.191
subsidie stichting Kunst4daagse	2.600	2.600	2.600
subsidie Culturele Raad Smilde	2.500	2.500	2.500
incidentele subs. sportactiviteiten	2.429	2.050	221
jeugdcultuurfonds	2.000	2.000	-
subsidie Stichting Beleef Beilen	5.620	1.905	5.620
bijdrage veteranendag	-	1.881	1.905
subsidie schoolsportdagen	1.145	1.853	1.107
bijdrage Humanitas thuisadministratie	1.500	1.600	1.600
subsidie scouting	1.323	1.500	1.330
subsidie eenmalige activiteiten	1.789	1.495	1.495
subsidie Huus van de Taol	1.125	1.125	1.125
bijdrage busdiensten	1.226	1.103	1.250
subsidie zangverenigingen	1.454	911	113
subsidie st. Welzijn Doven	800	800	-
subsidie st. Openluchtspel Westerbork	641	641	641
startbijdrage inrichting nieuw terrein	-	600	-
vandalismepreventie oud en nieuw	200	400	400
uitvoering vrijwilligersbeleid	-	-	-
subsidie St. Gehandicapten platform	-	-	-
subsidie st. Het Drents Landschap	-	-	-
bijdrage Rode Kruis	-	-	-
subsidie st. adviesraad	2.950		-
Totaal	5.112.598	5.398.253	5.676.856

Het verschil van € 278.603 wordt voornamelijk verklaard door een € 380.613 hogere verstrekte subsidie aan het bibliotheekwerk. Dit wordt veroorzaakt door een hogere toekenningsgrondslag dan 2024 en heeft betrekking op het verstevigen en actualiseren van de collecties, doorontwikkeling van bibliotheekvoorziening Bovensmilde en uitbreiding van de formatie.

Transities

Deze paragraaf geeft ten opzichte van de taakvelden in de programmaverantwoording meer inzicht in de financiën rondom de Participatiewet, de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning.

Beleid

Programma Sociaal Domein

Het programma loopt af in 2026. Bij de overheveling van de programmamiddelen van 2024 naar 2025 is besloten het benodigde bedrag waar verplichtingen onder liggen over te hevelen. Het resterende bedrag is opgenomen in de reserve budgetoverheveling.

Financiën

Rekeningresultaat

In onderstaande tabel staan de begrote en werkelijke uitgaven op grond van de Wmo, de Jeugdwet en het onderdeel re-integratie van de Participatiewet opgenomen. Voor de Wmo en de Jeugdwet staan alleen de uitgaven op grond van de geïndiceerde zorg opgenomen. Dit omdat in financiële zin de ontwikkelingen zich vooral daar voordoen. De totale uitgaven en het saldo wijkt daardoor iets af van de analyse op hoofdlijnen van het rekeningresultaat.

Beleidssterrein	Jaarrekening 2023	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Jaarrekening 2025	Saldo 2025
Bedragen * € 1.000					
Wmo HH	4.618	5.058	5.986	5.101	885
Wmo BEG	2.709	3.252	4.033	3.891	142
Wmo Voorzieningen	1.673	1.684	1.800	1.130	670
Jeugd	10.320	13.195	16.782	14.671	2.111
Participatie	723	854	1.313	669	644
Totaal uitgaven	20.043	24.042	29.914	25.462	4.452
Beschermd wonen	1.500	1.694	0	49	-49
Totaal	18.543	22.348	29.914	25.511	4.403

Uit de tabel wordt duidelijk dat er in 2024 ten opzichte van de begroting sprake is van een overschot van € 5,6 miljoen, vooral door lagere uitgaven Jeugd van € 2,5 miljoen. Het voordelige effect wordt verder veroorzaakt door lagere vraag waardoor WMO HH € 1,8 miljoen voordeliger uitvalt en WMO begeleiding € 1,3 miljoen. Verder was er meer vraag naar WMO voorzieningen waardoor deze € 485.000 nadeliger uitvalt dan begroot.

Wmo HH

Voorziening	Rekening 2023	Jaarrekening 2024	Begroot 2025	Jaarrekening 2025	Saldo 2025
Bedragen * € 1.000					
uitkering huish. verzorging (excl PGB)	4.812	5.289	5.695	5.346	349
PGB Wmo HH	85	84	0	81	-81
eigen bijdrage wmo	-279	-315	291	-326	617
Totaal	4.618	5.058	5.986	5.101	885

Wmo voorzieningen en begeleiding

Voorziening	Rekening	Werkelijk	Begroot	Jaarrekening	Saldo
Bedragen * € 1.000	2023	2024	2025	2025	2025
Hulpmiddelen woonvoorziening	484	306	521	267	254
Vervoersvoorzieningen overig	515	568	554	47	507
Hulpmiddelen vervoersvoorzieningen	436	515	469	526	-57
Hulpmiddelen rolstoelen	-	294	256	290	-34
	1.435	1.684	1.800	1.130	670
Begeleiding Wmo	2.366	2.499	3070	2.951	119
Dagbesteding Wmo	-	630	963	844	119
pgb wmo Awbz	198	123	0	96	-96
Totaal	2.564	3.252	4.033	3.891	142

Jeugd

Voorziening	Rekening 2023	Werkelijk 2024	Begroot 2025	Jaarrekening 2025	Saldo 2025
Bedragen * € 1.000					
GGZ zonder verblijf	2.269	3.079	4014	3.903	111
GGZ(lta/ggz-verblijf)	252	434	703	623	80
Begeleiding jeugd	1.639	1.493	2012	1.622	390
Dagbesteding jeugd	1.281	1.811	1658	1.386	272
Pleegzorg jeugd	1.531	982	540	319	221
Gezinszorg jeugd	258	394	394	443	-49
Jeugdhulp met verblijf	604	1.878	4251	2.978	1.273
Gesloten plaatsing	284	217	402	333	69
Jeugdhulp behandeling	1.325	1.632	1994	1.960	34
Jeugdreclassering	158	210	78	64	14
Jeugdbescherming	326	643	736	597	139
PGB Jeugd	394	422	0	443	-443
Totaal	10.320	13.195	16.782	14.671	2.111

Jaarrekening

Van begroting naar jaarrekening

Het doel van de jaarrekening is het getrouw weergeven van de feiten en cijfers uit het begrotingsjaar 2025 en een analyse daarvan. Na de vaststelling van de begroting 2025 is in het begrotingsjaar in de voor- en najaarsnota gerapporteerd over de voortgang van de begroting en zijn de budgetten bijgesteld.

De begrotingsmutaties buiten de voor- en najaarsnota om zijn afzonderlijk aan de raad voorgelegd.

Resultaat 2025

Het resultaat over 2025 bedraagt € 4,7 miljoen, de toelichting op de grootste verschillen staat opgenomen onder het overzicht van baten en lasten.

Overheveling 2025 - 2026

In de raadsvergadering van 11 december 2025 is besloten om een deel van de in de begroting 2025 specifiek beschikbaar gestelde middelen over te hevelen naar 2026. De reden hiervoor was dat de beoogde prestaties niet in 2025 konden worden afgerond of opgestart. Door de overheveling van deze budgetten naar 2026 kunnen de prestaties en/of activiteiten in 2026 direct vanaf 1 januari worden verricht. Het totaalbedrag van deze begrote budgetten bedroeg € 6.756.324. Voorgesteld wordt om geen aanpassingen te doen aan de overhevelingen en de mutaties ten laste/gunste te laten komen van de jaarrekening. De wijzigingen zijn te zien in de bijlage overhevelingen.

September- en decembercirculaire 2025

De financiële effecten uit de septembercirculaire zijn opgenomen in de bestuursrapportage die in de raadsvergadering van 11 december 2025 is vastgesteld.

De financiële effecten voor het jaar 2025 uit de decembercirculaire 2025 zijn in de jaarrekening verwerkt. Daarnaast is in de decembercirculaire sprake van structurele effecten. Deze effecten worden verwerkt in de kadernota 2027. De raad is door middel van raadsbrieven geïnformeerd over de uitkomsten van de circulaire.

Overzicht van baten en lasten en toelichting

Programma Bedragen x € 1.000	Begroting 2025 primitief			Begroting 2025 incl. wijz.			Rekening 2025			Verschil Begroot		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	Werkelijk
Bestuur en ondersteuning	1.788	345	1.443	3.305	352	2.953	4.558	859	3.699	-1.253	-507	-747
Veiligheid	3.260	22	3.238	3.281	14	3.267	3.276	31	3.245	5	-17	22
Verkeer, vervoer en waterstaat	8.010	259	7.752	24.810	295	24.515	7.326	906	6.421	17.484	-611	18.094
Economie	1.028	1.632	-604	1.018	1.782	-764	1.159	1.827	-667	-141	-45	-96
Onderwijs	4.776	325	4.451	4.955	795	4.159	3.627	656	2.971	1.327	140	1.188
Sport, cultuur en recreatie	8.548	770	7.778	10.262	2.071	8.191	8.858	2.164	6.694	1.404	-93	1.497
Sociaal domein	44.454	9.594	34.860	57.199	19.180	38.018	54.301	17.733	36.569	2.897	1.448	1.450
Volksgezondheid en milieu	12.141	9.028	3.113	12.660	8.923	3.738	13.457	10.170	3.287	-797	-1.247	450
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	5.619	2.204	3.415	6.815	3.467	3.348	6.284	4.238	2.046	531	-770	1.302
Algemene dekkingsmiddelen	1.696	82.508	-80.813	1.696	87.749	-86.054	1.326	86.526	-85.200	370	1.223	-854
Overhead	15.312	92	15.220	17.422	92	17.330	19.410	455	18.955	-1.989	-363	-1.625
Onvoorzien	25	0	25	25	0	25	0	0	0	25	0	25
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	45	-45	0	-45	45
Saldo van baten en lasten	106.656	106.780	-124	143.446	124.720	18.726	123.582	125.608	-2.025	19.864	-888	20.752
Mutaties reserves	8.927	8.803	124	21.363	40.089	-18.726	34.447	37.173	-2.726	-13.084	2.917	-16.001
Resultaat	115.583	115.583	0	164.809	164.809	0	158.029	162.780	-4.751	6.780	2.029	4.751

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

In de volgende paragrafen wordt per programma het overzicht van baten en lasten toegelicht. Deze bevat onder andere:

- de lasten en baten per programma;
- de algemene dekkingsmiddelen;
- het resultaat voor bestemming;
- de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves;
- het resultaat na bestemming.

Voor een toelichting op de overschrijdingen van de begrote lasten verwijs ik u naar de paragraaf bedrijfsvoering.

Programma Bestuur en ondersteuning

Bedragen x € 1.000	Begroting 2025 primitief		Begroting 2025 incl. wijz.		Rekening 2025		Begr versus Rek.		
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	Verschil lasten	Verschil baten	Verschil saldo
Bestuur	2.287	0	3.329	0	2.674	0	655	0	655
Burgerzaken	1.727	261	1.846	268	1.879	715	-33	-447	414
Beheer overige gebouwen en gronden	18	69	18	69	5	0	13	69	-56
Overhead	15.312	92	17.422	92	19.410	455	-1.989	-363	-1.625
Treasury	529	2.894	529	3.144	524	1.076	5	2.067	-2.063
Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	0	71.126	0	75.318	0	76.139	0	-821	821
Overige baten en lasten	-2.243	15	-1.888	15	0	144	-1.888	-129	-1.759
Mutaties reserves	7.732	8.803	19.496	31.591	34.447	28.675	-14.951	2.917	-17.868
Resultaat van de rekening van baten en lasten	1.195	0	1.867	8.498	0	8.498	1.867	0	1.867
OZB woningen	1.129	5.013	1.129	5.485	691	5.576	438	-91	530
OZB niet-woningen	37	3.475	37	3.803	111	3.735	-73	68	-141
Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	45	0	-45	45
Totaal lasten/baten	27.723	91.749	43.785	128.282	59.741	125.057	-15.956	3.225	-19.181

Toelichting op programma Bestuur en ondersteuning

Taakveld Bestuur

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 655.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- In de begroting is rekening gehouden met een toevoeging aan de voorziening van € 316.000. Deze toevoeging is niet nodig.
- In de bestuursrapportage is opgenomen dat een extra toevoeging aan de voorziening APPA (Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers) moet plaatsvinden van € 850.000 in verband met de wettelijke verplichting om de pensioenen voor ambtsdragers per 1 januari 2028 over te dragen aan het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP). Dit betekent dat een extra dotatie van € 427.000 nodig. Dit bekent een lagere last van € 423.000. Na accountantscontrole blijkt dat er nog een extra storting moet plaatsvinden van € 466.000. Deze storting stellen wij voor om middels resultaatbestemming te laten plaatsvinden.
- Vanwege onvoldoende capaciteit was tijdelijke externe ondersteuning noodzakelijk om de werkzaamheden van het secretariaat van de bezwarencommissie te kunnen continueren. Hierdoor is het budget met € 89.000 overschreden.
- Het budget voor accountantskosten laat een voordeel zien van € 45.000. Het begrote bedrag voor de accountantscontrole was gebaseerd op voorgaande jaren waarin meerwerk was meegenomen. Het meerwerk is verminderd, daardoor lagere lasten dan begroot.
- Er heeft een storting van € 40.000 plaatsgevonden in de voorziening wachtgeld. Wethouders die de volgende periode niet meer actief zijn hebben recht op wachtgeld.

Voorzichtigheidshalve hebben we, vooruitlopend op de vorming van het nieuwe college van B&W, hiervoor een bedrag voor opgenomen.

Taakveld Burgerzaken

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 33.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- De uitgaven op Geo-informatie zijn € 48.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt doordat beschikbaar beeldmateriaal nog gebruikt kon worden en activiteiten uit 2025 doorschuiven naar 2026, waardoor in 2025 minder is uitgegeven dan begroot.
- Lager kosten € 34.000 op documenten dienstverlening als gevolg van lagere doorbelasting apparaatskosten.
- Minder uitgegeven aan verkiezingen dan wat er vanuit het Rijk is ontvangen. Dit leidt tot een voordeel van € 110.000.
- Er zijn meer paspoorten en identiteitskaarten uitgegeven dan begroot. Dit leidt tot € 211.000 meer kosten (en meer baten). Zie ook toelichting op de baten.
- Overige kleine nadelen per saldo € 14.000.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 447.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Het aantal uitgegeven paspoorten en identiteitskaarten is hoger dan geraamd bij de begroting. In totaal zijn de extra baten € 397.000 (dit zijn de extra inkomsten waarbij rekening is gehouden met de rijksafdracht).
- Extra inkomsten van € 49.000 voor het verstrekken van rijbewijzen.
- In werkelijkheid zijn er minder VOG verklaring verstrekt dan waar in de begroting rekening mee is gehouden. Dit leidt tot minder baten van € 20.000.
- Het aantal in 2025 voltrokken huwelijken en partnerschappen is hoger dan geraamd bij de begroting hetgeen leidt tot € 29.000 extra baten.
- Daarnaast zijn er nog wat kleine nadelen per saldo € 8.000.

Taakveld Beheer overige gebouwen en gronden

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 13.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Overige kleine voordelen per saldo € 13.000.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 69.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- De begrote baten op dit taakveld zijn niet ontvangen.

Taakveld Overhead

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 1.989.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Bij de bestuursrapportage december 2025 is het centraal budget (voorzichtigheidshalve) volledig overgeheveld. In de bestuursrapportage staat dat we in de jaarrekening terug komen op de overhevelingen. Voorgesteld wordt om de overheveling niet aan te passen en de kosten € 551.000 in de jaarrekening 2025 te laten vallen.

- De inhuur kosten zijn € 2.052.000 hoger dan begroot.
- Door lagere kapitaallasten als gevolg van een aanpassing in de planning ontstaat er een voordeel van € 42.000.
- De juridische kosten zijn hoger dan in de begroting rekening mee was gehouden. Daarnaast zijn er ook extra kosten gemaakt voor cursussen. Dit leidt tot een nadeel van € 94.000.
- Voor automatisering zijn er meer kosten gemaakt voor inhuur dan waar in de begroting rekening mee is gehouden. Dit leidt tot een nadeel van € 39.000.
- Voor informatisering bedrijfsvoering zijn er meer kosten gemaakt voor inhuur en softwarelicenties. Dit leidt tot een nadeel van € 122.000.
- Voor projecten ICT zijn er meer kosten gemaakt voor inhuur dan waar in de begroting rekening mee is gehouden. Dit leidt tot een nadeel van € 142.000.
- Na controle van de accountant is de voorziening voor projecten ICT € 1.060.000 vrijgevallen. Bij de resultaatbestemmingen wordt verzocht om voor hetzelfde bedrag een reserve te vormen.
- Voor public relations zijn er meer kosten gemaakt voor inhuur dan waar in de begroting rekening mee is gehouden. Dit leidt tot een nadeel van € 82.000.
- Overige kleine nadelen per saldo € 8.000.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 363.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- De baten € 353.000 voor uitgeleend personeel zijn niet begroot op het taakveld overhead.
- Overige kleine voordelen per saldo € 10.000.

Taakveld Treasury

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 5.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Overige kleine voordelen per saldo € 5.000.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 2.067.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- De bespaarde rente is in de jaarrekening € 803.000 lager dan waar in de begroting rekening mee was gehouden.
- Op treasury zit een nadeel van € 1.264.000 dit komt onder andere omdat het rentepercentage, waarmee gerekend wordt bij kapitaallasten in de jaarrekening, is aangepast (conform de regels van het BBV).

Taakveld Algemene uitkeringen en overige uitkeringen

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 821.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- In 2025 hebben er verrekening over het uitkeringsjaar 2023 en 2024 plaatsgevonden.

Taakveld Overige baten en lasten

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 1.863.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Op dit taakveld is een stelpost voor onderuitputting bestedingsplan geraamd van € 1.541.000. De voordelen van deze onderuitputting zitten verspreid over andere taakvelden.
- Op dit taakveld is een stelpost voor energiebeheer geraamd. De voordelen van deze onderuitputting zitten verspreid over andere taakvelden.
- We hebben jaarlijks en bedrag van € 25.000 beschikbaar voor onvoorziene uitgaven. Deze post is in 2025 niet aangewend.
- Overige kleine nadelen per saldo € 32.000.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 37.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Allerlei kleine baten die niet voorzien waren en daarom niet in de begroting waren opgenomen.

Taakveld Mutaties reserves

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 933.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Storting in de reserve weerstandsvermogen bouwgrondexploitatie is in de rekening lager dan waar in de begroting rekening mee werd gehouden. Dit leidt tot een nadeel van € 1.281.000. Zie ook baten.
- De aanvulling resultaatbestemming 2024 is niet begroot maar heeft wel werkelijk plaatsgevonden. Dit leidt tot een voordeel van € 219.000.
- De storting in de reserve duurzaamheid was niet begroot. Er heeft een storting plaatsgevonden (dividend Leemdijk) dit leidt tot een voordeel van € 100.000.
- Overige kleine voordelen per saldo € 29.000.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 3.460.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Onttrekking aan de reserve weerstandsvermogen bouwgrondexploitatie is in de rekening lager dan waar in de begroting rekening mee werd gehouden. Dit leidt tot een voordeel van € 1.117.000. Zie ook lasten.
- Geen onttrekking van € 200.000 aan de reserve duurzaamheid omdat er nog geen kosten zijn gemaakt in 2025.
- Onttrekking aan de reserve riolering € 636.000 die niet was begroot maar heeft in werkelijkheid wel plaatsgevonden.
- De begrote onttrekking uit de algemene bestemmingsreserve voor verkiezingen en dienstverlening heeft nog niet plaatsgevonden omdat de kosten nog niet zijn gemaakt.
- De onttrekking aan de reserves dekking kapitaallasten wegen en bruggen is € 584.000 lager door aanpassing van het rentepercentage en gewijzigde planning.
- De onttrekking aan de reserve dekking vervangingsinvesteringen is € 130.000 lager door aanpassing van het rentepercentage en gewijzigde planning.
- De onttrekking aan de reserve budgetoverheveling voor het Frictiebudget tbv sociaal domein € 750.000 is heeft nog niet plaatsgevonden omdat de kosten nog niet zijn gemaakt.
- Diverse reservemutaties die wel zijn begroot € 910.000 maar niet zijn onttrokken omdat er nog geen kosten zijn gemaakt.
- Overige kleine nadelen per saldo € 74.000.

Taakveld Resultaat van de rekening van baten en lasten

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 1.867.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Het resultaat is gunstiger dan begroot. Dit heeft meerdere oorzaken. Zie voor de grootste oorzaken 'Samenvatting financieel resultaat'.
- Resultaatboeking volgt nog na verwerking mutaties accountant!

Taakveld OZB woningen

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 438.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- De apparaatskosten liggen in werkelijk lager dan in de begroting.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 91.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Bij de begroting is uitgegaan van een stijging van de WOZ-waarde van 5%. De daadwerkelijke stijging was circa 8,5%. Dit verklaart een stijging van de baten van € 91.000. Tevens zijn de verminderingen niet meegenomen in de begroting, waardoor de stijging gematigd is.

Taakveld OZB niet-woningen

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 73.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- De apparaatskosten liggen in werkelijk hoger dan in de begroting.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 68.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Bij de begroting is uitgegaan van een stijging van de WOZ-waarde van de Niet-Woningen van 5%. De daadwerkelijke stijging van de WOZ-waarden Niet-Woningen was circa 2 %. Hierdoor vallen de baten € 73.000 lager uit.
- Overige kleine nadelen per saldo € 5.000.

Taakveld vennootschapsbelasting (VPB)

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 45.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- In 2025 is € 45.000 ontvangen inzake vennootschapsbelasting over het boekjaar 2022.

Programma Veiligheid

Bedragen x € 1.000	Begroting 2025 primitief		Begroting 2025 incl. wijz.		Rekening 2025		Begr versus Rek.		
Taakveld	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	Verschil lasten	Verschil baten	Verschil saldo
Crisisbeheersing en brandweer	2.519	8	2.519	0	2.529	8	-10	-8	-3
Openbare orde en veiligheid	741	14	762	14	747	23	15	-9	25
Totaal lasten/baten	3.260	22	3.281	14	3.276	31	5	-17	22

Toelichting op programma Veiligheid

Taakveld Crisisbeheersing en brandweer

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 10.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Overige kleine nadelen per saldo € 10.000.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 8.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Overige kleine voordelen per saldo € 8.000.

Taakveld Openbare orde en veiligheid

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 15.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Overige kleine voordelen per saldo € 15.000.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 9.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Overige kleine voordelen per saldo € 9.000.

Programma Verkeer, vervoer en waterstaat

Bedragen x € 1.000	Begroting 2025 primitief		Begroting 2025 incl. wijz.		Rekening 2025		Begr versus Rek.		
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	Verschil lasten	Verschil baten	Verschil saldo
Verkeer en vervoer	8.010	259	24.810	295	7.326	906	17.484	-611	18.095
Wonen en bouwen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten/baten	8.010	259	24.810	295	7.326	906	17.484	-611	18.094

Toelichting op programma Verkeer, vervoer en waterstaat

Taakveld Verkeer en vervoer

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 17.484.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- We hebben € 17.708.000 minder kosten voor groot wegonderhoud. Vrijval voorziening wegen € 14.041.000 (wordt een reserve, zie ook taakveld 0.10 mutaties reserves in programma bestuur en ondersteuning). Gemaakte lasten € 371.000 kunnen niet meer ten laste van deze voorziening worden gebracht. Hierin zit een lagere storting in de reserve van € 2.861.000. Daarnaast zit er € 1.166.000 als voordeel op de kapitaallasten. Daarnaast zijn er kleine voordelen van per saldo € 12.000.
- We hebben € 4.039.000 minder kosten voor groot wegonderhoud. Hierin zit een lagere storting in de reserve van € 2.861.000. Daarnaast zit er € 1.166.000 als voordeel op de kapitaallasten. Daarnaast zijn er kleine voordelen van per saldo € 12.000.
- We hebben € 148.000 kosten gemaakt (voorzitterschap Fluvius) voor waterketen. Deze kosten waren niet begroot. Zie ook baten.
- Voordeel van € 204.000 op Kerntaken verkeer en vervoer.
- We hebben (als penvoerder) € 333.000 kosten gemaakt voor Permanente verkeerseducatie. Van de provincie Drenthe en andere gemeenten hebben wij hier ook een bijdrage voor ontvangen. Deze kosten waren niet begroot. Zie ook baten.
- Overige kleine voordelen per saldo € 53.000.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 611.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Op klein onderhoud wegverhardingen hebben we € 45.000 meer vergoeding ontvangen van nutsbedrijven. Wij ontvangen deze inkomsten om na een half jaar de kabelstrook er weer goed in kunnen leggen.
- Op onderhoud bermen en wegbeplanting hebben we € 43.000 meer aan leges inkomsten voor kabels en leidingen ontvangen.
- Voor zwerfafval hebben we € 41.000 lagere bijdrage ontvangen.
- We hebben een bijdrage € 333.000 ontvangen van de provincie Drenthe en andere gemeenten voor Permanente verkeerseducatie (penvoerder). Deze ontvangst was niet begroot.
- We hebben een bijdrage € 166.000 ontvangen van andere gemeenten, WMD en waterschap voor het voorzitterschap van Fluvius waterketen. Deze ontvangst was niet begroot.

Programma Economie

Bedragen x € 1.000	Begroting 2025 primitief		Begroting 2025 incl. wijz.		Rekening 2025		Begr versus Rek.		
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	Verschil lasten	Verschil baten	Verschil saldo
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	171	0	171	0	6	6	165	-6	171
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	245	102	245	102	440	141	-195	-39	-156
Economische promotie	612	1.530	602	1.679	713	1.680	-111	0	-111
Totaal lasten/baten	1.028	1.632	1.018	1.782	1.159	1.827	-141	-45	-96

Toelichting op programma Economie

Taakveld Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 165.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Begrote lasten voor bouwgrondexploitatie waarop geen uitgaven zijn geweest.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 6.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Overige kleine voordelen per saldo € 6.000.

Taakveld Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 195.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- De SISA regeling HRK plus is verlopen en het project is nog niet afgerond. Er is een nog te betalen post van € 197.000 bij de jaarrekening 2025 opgenomen.
- Overige kleine voordelen per saldo € 2.000.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 39.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- In november 2025 heeft er nog een eindafrekening Bedrijvenregeling Drenthe plaatsgevonden. Dit was niet voorzien en omdat het zo laat pas bekend was is de begroting hier niet op aangepast.

Taakveld Economische promotie

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 111.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Hogere doorbelasting van apparaatskosten naar dit taakveld.

Programma Onderwijs

Bedragen x € 1.000	Begroting 2025 primitief		Begroting 2025 incl. wijz.		Rekening 2025		Begr versus Rek.		
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	Verschil lasten	Verschil baten	Verschil saldo
Onderwijshuisvesting	2.864	39	2.956	39	1.720	45	1.236	-6	1.242
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.912	285	1.999	756	1.907	610	91	145	-54
Totaal lasten/baten	4.776	325	4.955	795	3.627	656	1.327	140	1.188

Toelichting op programma Onderwijs

Taakveld Onderwijshuisvesting

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 1.236.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Lagere lasten € 1.112.000 voor huisvesting openbaar basisonderwijs en voortgezet onderwijs. Dit wordt grotendeels verklaard door lagere kapitaallasten. Zo heeft de beoogde investering voor de G.A. Ridderschool en Beatrixschool nog niet plaatsgevonden in 2025. Dit voordeel op de kapitaallasten hangt samen met de gehanteerde systematiek waarbij bij het ramen van investeringskredieten in de begroting direct kapitaallasten worden begroot, terwijl de uitvoering van projecten vertraagt en oplevering pas later plaatsvindt.
- Lagere lasten voor huisvesting bijzonder basisonderwijs € 77.000 in verband met lagere OZB lasten.
- Overige kleine voordelen per saldo € 47.000.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 6.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Overige kleine voordelen per saldo € 6.000.

Taakveld onderwijsbeleid en leerlingzaken

Toelichting op de lasten:

In totaal zijn de lasten € 91.000 lager dan begroot. De lasten zijn lager door:

- Lagere lasten voor leerlingenvervoer van € 104.000. We gaan bij de bestuursrapportage 2026 kijken of dit budget naar beneden kan worden bijgesteld en of dit kan worden meegenomen met de bezuinigingen.
- Verder is € 54.000 uitgeven voor de SPUK ontheemde ouders. Dit bedrag was niet begroot en leidt daarom tot een nadeel.
- Het resterend saldo van € 50.000 lagere uitgaven bestaat uit diverse kleinere posten.

Toelichting op de baten:

In totaal zijn de baten € 145.000 lager dan begroot. De baten zijn lager doordat:

- Voor HOS Villa Volta zijn de baten voor € 250.000 opgenomen in de begroting en de lasten voor € 118.000. In 2025 is € 118.000 aan lasten gerealiseerd en daarom is voor eenzelfde bedrag de subsidie opgenomen. Het restant van € 132.000 is als vooruitontvangen subsidie (te besteden in 2026) op de balans opgenomen en leidt tot een afwijking in de begrote baten.
- Het restant van de afwijking is € 14.000 en niet nader gespecificeerd.

Programma Sport, cultuur en recreatie

Bedragen x € 1.000	Begroting 2025 primitief		Begroting 2025 incl. wijz.		Rekening 2025		Begr versus Rek.		
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	Verschil lasten	Verschil baten	Verschil saldo
Sportbeleid en activering	208	0	1.180	874	654	824	526	50	475
Sportaccommodaties	3.757	766	3.881	860	3.294	1.015	586	-156	742
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	262	0	290	0	293	18	-3	-18	15
Musea	152	0	162	0	152	4	9	-4	13
Media	670	2	1.101	334	1.061	298	40	35	5
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.499	3	3.649	3	3.403	4	246	-1	246
Totaal lasten/baten	8.548	770	10.262	2.071	8.858	2.164	1.404	-93	1.497

Toelichting op programma Sport, cultuur en recreatie

Taakveld Sportbeleid en activering

Toelichting op de lasten:

In totaal zijn de lasten € 526.000 lager dan begroot. Deze hogere opbrengsten kunnen worden verklaard door:

- Bij de bestuursrapportage 2025 zijn de specifieke uitkering stimulering sport en de Brede SPUK budgetneutraal opgenomen, terwijl de lasten al deels in de begroting waren opgenomen.

Toelichting op de baten:

In totaal zijn de baten € 50.000 lager dan begroot. Deze lagere opbrengsten kunnen worden verklaard door:

- Vooruitontvangen SISA Spuk breed € 55.000 (nadeel) is niet begroot.
- Overige kleine voordelen per saldo € 5.000.

Taakveld Sportaccommodaties

Toelichting op de lasten:

In totaal zijn de lasten € 586.000 lager dan begroot. Deze lagere kosten kunnen worden verklaard door:

- Lagere lasten voor gebruik van gas en elektriciteit. Lagere doorbelasting van personeelskosten. En lagere lasten voor onderhoud zwembad de Smelte, in afwachting van wat er gaat gebeuren met het zwembad wordt er minimaal onderhoud aan gepleegd.

Toelichting op de baten:

In totaal zijn de baten € 156.000 hoger dan begroot. Deze hogere opbrengsten kunnen worden verklaard door:

- Voordeel van € 52.000 voor zwembad de Peppel. De hogere opbrengst bij de zwembaden heeft meerdere oorzaken. De tarieven zijn geïndexeerd met 2,2%, echter de begroting is niet op alle plekken hierop aangepast. Voorheen huurde stichting Welzijn de overdekte zwembaden voor 'Meer bewegen voor ouderen' (MBVO). Vanaf dit jaar vindt er geen huur

meer plaats maar betalen de ouderen per entree. Tot slot wordt bij de Smelte één dag per week extra zwemles gegeven.

- Binnensportaccommodaties € 77.000 hogere baten. In 2025 heeft Volta de factuur voor het gebruik van de Drenthetal in de periode 2022 - 2024 betaald. Dit heeft tot niet begrootte hogere baten geleid.
- Overige kleine voordelen per saldo € 27.000.

Taakveld Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 3.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Overige kleine nadelen per saldo € 3.000.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 18.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Overige kleine voordelen per saldo € 18.000.

Taakveld Musea

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 9.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Overige kleine voordelen per saldo € 9.000.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 4.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Overige kleine voordelen per saldo € 4.000.

Taakveld Media

Toelichting op de lasten:

In totaal zijn de lasten € 40.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Het voordeel wordt voornamelijk veroorzaakt doordat in 2025 geen uitgaven zijn gedaan voor de SPUK regeling uitbreiding informatiepunten digitale overheid (IDO). Hiervoor is € 32.000 begroot. Zie ook baten.
- Overige kleine voordelen per saldo € 8.000.

Toelichting op de baten:

In totaal zijn de baten € 35.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Omdat de uitgaven voor het bibliotheekwerk lager zijn is ook de daarbij behorende baat lager. Zie ook lasten.

Taakveld Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Toelichting op de lasten:

In totaal zijn de lasten € 246.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Er is een voordeel van € 146.000 op plantsoenen en wandelpaden. Dit ontstaat door lagere lasten voor waterverbruik, plantmateriaal en kunstmest en lagere kapitaallasten als gevolg van een gewijzigde investeringsplanning.
- Er is een voordeel van € 73.000 op Toeristische fietspaden. Dit ontstaat grotendeels door lagere kapitaallasten als gevolg van een gewijzigde investeringsplanning.
- Overige kleine voordelen per saldo € 25.000.

- Het restant van € 70.000 bestaat uit diverse kleine(re) posten.

Toelichting op de baten:

In totaal zijn de baten € 1.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Overige kleine voordelen per saldo € 1.000.

Programma Sociaal domein

Bedragen x € 1.000	Begroting 2025 primitief		Begroting 2025 incl. wijz.		Rekening 2025		Begr versus Rek.		
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	Verschil lasten	Verschil baten	Verschil saldo
Samenkracht en burgerparticipatie	5.246	74	12.149	8.184	10.309	6.305	1.839	1.878	-39
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	1.342	1.500	2.177	1.500	1.889	1.434	288	66	222
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	380	0	380	0	403	0	-24	0	-24
Inkomensregelingen	9.959	7.718	11.601	9.154	11.441	9.575	161	-420	581
WSW en beschut werk	255	0	263	0	176	0	87	0	87
Arbeidsparticipatie	1.065	0	1.353	40	1.459	40	-106	0	-106
Hulpmiddelen en diensten (WMO)	2.522	293	2.522	293	2.270	363	252	-70	323
Huishoudelijke hulp (WMO)	5.589	0	5.695	0	5.524	0	171	0	171
Begeleiding (WMO)	3.104	0	3.070	0	3.720	0	-650	0	-650
Dagbesteding (WMO)	963	0	963	0	1.068	0	-105	0	-105
Overige maatwerkarrangementen (WMO)	12	9	12	9	17	14	-5	-5	1
Jeugdhulp ambulant lokaal	183	0	183	0	114	0	69	0	69
Jeugdhulp ambulant regionaal	10.759	0	10.219	0	10.342	0	-123	0	-123
Jeugdhulp met verblijf lokaal	60	0	3	0	186	0	-183	0	-183
Jeugdhulp met verblijf regionaal	1.949	0	5.347	0	4.243	0	1.104	0	1.104
PGB WMO	72	0	0	0	0	0	0	0	0
PGB Jeugd	73	0	0	0	0	0	0	0	0
Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	46	0	46	0	52	0	-7	0	-7
Jeugdbescherming	418	0	736	0	641	0	96	0	96
Jeugdreclassering	457	0	480	0	446	0	34	0	34
Totaal lasten/baten	44.454	9.594	57.199	19.180	54.301	17.733	2.897	1.448	1.450

Toelichting op programma Sociaal domein

Taakveld Inkomensregelingen

Toelichting op de lasten:

In totaal zijn de lasten € 136.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Er werd minder gebruik gemaakt van de schuldhelpverlening.

Toelichting op de baten:

In totaal zijn de baten € 420.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Een nagekomen correctie over 2024 in verband met een aanpassing van het debiteurensaldo met € 563.000 (voordeel). Dit bedrag is 2024 als nadeel opgenomen;
- De kosten van loonkostensubsidie zijn al enkele jaren hoger dan begroot. In 2025 is dit een nadeel van € 160.000. De uitgaven bedragen al enkele jaren iets meer dan € 800.000 ten opzichte van de begrote € 640.000. Loonkosten is een financiële vergoeding van de gemeente voor werkgevers die een werknemer met een arbeidsbeperking in dienst nemen. Een hoger bedrag aan loonkostensubsidie betekent minder uitgaven aan uitkeringen.
- Overige kleine voordelen per saldo € 17.000.

Taakveld Overige maatwerkarrangementen WMO

Toelichting op de lasten:

In totaal zijn de lasten € 5.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Overige kleine nadelen per saldo € 5.000.

Toelichting op de baten:

In totaal zijn de baten € 5.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Overige kleine voordelen per saldo € 5.000.

Taakveld Samenkracht en burgerparticipatie

Toelichting op de lasten:

In totaal zijn de lasten € 1.839.000 lager dan begroot. De oorzaken hiervoor zijn:

- Voor de opvang van Oekraïners zijn de lasten € 442.000 lager dan begroot. Dit komt doordat bij de bestuursrapportage 2025 de verbouwkosten van de Koekoekshof zijn geraamd op dit taakveld, terwijl de kosten ten laste van het investeringskrediet is geboekt.
- Voor Nieuwkomers zijn de lasten € 1.275.000 minder dan begroot, omdat dit bij de bestuursrapportage te ruim is geraamd.
- Voor dorpshuizen zijn de lasten € 299.000 lager dan begroot, omdat er minder aan onderhoud is uitgegeven dan geraamd.
- Voor vitale vakantieparken zijn de lasten € 137.000 hoger dan begroot doordat er meer is ingehuurd dan was geraamd.
- Overige nadelen van € 38.000.

Toelichting op de baten:

In totaal zijn de baten € 1.878.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door:

- Voor de opvang van Oekraïners zijn de baten € 889.000 lager dan begroot. Dit komt doordat het normbedrag voor de opvang vanuit het Rijk naar beneden is bijgesteld.
- Voor Nieuwkomers zijn de baten € 915.000 minder dan begroot, omdat dit bij de bestuursrapportage te ruim is geraamd.
- Overige nadelen van € 74.000.

Taakveld WSW en beschut werk

Toelichting op de lasten:

In totaal zijn de lasten € 87.000 lager dan begroot. De oorzaken hiervoor zijn:

- De bijdrage aan Stark over 2025 valt € 71.000 lager uit dan vooraf begroot op basis van de beleidsbegroting van Stark.

- Daarnaast is er een eindafrekening van € 16.000 (voordeel) geweest van de gemeentelijke bijdrage over 2024 op basis waarvan een teruggave ontvangen is.

Taakveld Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal

Toelichting op de lasten:

In totaal zijn de lasten € 24.000 hoger dan begroot. De oorzaken hiervoor zijn:

- Overige kleine nadelen per saldo € 24.000.

Taakveld Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO

Toelichting op de lasten:

In totaal zijn de lasten € 288.000 lager dan begroot. Deze lagere kosten kunnen worden verklaard door:

- Een lagere vraag naar Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO dan waarmee bij de begroting rekening is gehouden. Zie ook nadeel op de baten.

Toelichting op de baten:

In totaal zijn de baten € 66.000 lager dan begroot. Deze lagere opbrengsten kunnen worden verklaard door:

- Een lagere vraag naar Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO en de daarmee gepaarde opbrengsten.

Taakveld Dagbesteding WMO

Toelichting op de lasten:

In totaal zijn de lasten € 105.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Aangezien de inwoners langer zelfstandig thuis moeten blijven wonen en de leeftijdsverwachting is gegroeid, heeft dit weerslag op de uitgaven voor dagbesteding. Het aantal indicaties en de tijdsduur zijn toegenomen.

Taakveld Hulpmiddelen en diensten WMO

Toelichting op de lasten:

In totaal zijn de lasten € 252.000 lager dan begroot. Dit wordt vooral veroorzaakt door de volgende posten:

- Lagere lasten voor woonvoorzieningen € 254.000. We gaan bij de bestuursrapportage 2026 kijken of dit budget naar beneden kan worden bijgesteld en of dit kan worden meegenomen met de bezuinigingen.
- Overige kleine voordelen per saldo € 2.000.

Toelichting op de baten:

In totaal zijn de baten € 70.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Hogere opbrengsten voor eigen bijdrage huishoudelijke verzorging € 34.000
- Hogere opbrengsten voor eigen bijdrage vervoer € 38.000
- Overige kleine nadelen € 2.000

Taakveld Begeleiding WMO

Toelichting op de lasten:

In totaal zijn de lasten € 650.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten: Een hogere vraag naar begeleiding WMO (€ 650.000) dan waarmee bij de begroting rekening is gehouden. Door toenemende vergrijzing zijn er meer indicaties verstrekt. Daarnaast is er een grotere instroom van inwoners met GGZ-problematiek.

Taakveld Huishoudelijk hulp WMO

Toelichting op de lasten:

In totaal zijn de lasten € 79.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- De lasten zijn € 79.000 lager dan begroot. Dit is het gevolg van een personeelstekort bij de zorgaanbieders, waardoor niet alle indicaties verzilverd konden worden. Daarnaast is er een afname in lasten doordat cliënten komen te overlijden of doorstromen naar de Wet Langdurige Zorg, waardoor de indicatie huishoudelijke hulp beëindigd wordt.

Taakveld Jeugdhulp met verblijf regionaal

Toelichting op de lasten:

In totaal zijn de lasten € 1.104.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Via de septembercirculaire 2025 is er € 1.227.000 beschikbaar gesteld voor Hervormingsagenda jeugd. Dit geld konden we niet meer besteden in 2025. Middels resultaatbestemming stellen we voor om het bedrag over te hevelen naar 2026.
- Overige kleine nadelen, per saldo €123.000
- Voor een toelichting op het voordelige effect op de Jeugdhulp wordt verwezen naar de paragraaf Transitie.

Taakveld Jeugdreclassering

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 34.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- In 2025 zijn meer cliënten van gesloten plaatsing overgegaan naar jeugdbehandeling en -begeleiding. Daarom is op gesloten plaatsing minder uitgegeven.

Taakveld Jeugdhulp ambulant regionaal

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 87.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- De lasten vallen hoger uit dan begroot omdat de gemiddelde behandelduur langer is dan verwacht, waardoor er een opstapeling van cliënten (en kostensoorten) ontstaat. Daarnaast zien we een trend dat er meer verwijzingen van Gecertificeerde Instellingen en huisartsen komen. Hierdoor ontstaan er meerdere IO's die duurder uitvallen dan verwacht.

Taakveld Jeugdbescherming

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 96.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- We hebben minder uitgegeven aan jeugdbescherming in 2025. Gezien de hervorming van de jeugdbeschermingsketen verwachten we de komende jaren stijgende uitgaven op dit budget.

Taakveld Arbeidsparticipatie

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 106.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- In verband met een personeelstekort bij de trajectkosten is er aan jobcoaching meer uitgegeven dan begroot. De huidige doelgroep in het uitkeringsbestand heeft een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Dat betekent dat meer begeleiding nodig is voordat en op het moment dat zij toe treden tot de arbeidsmarkt. We zien dit ook terug bij de doelgroepen die behoren tot de landelijke banenafpraak en Beschut werk. We zien binnen Beschut werk ook een toename aan loonkosten en voor begeleiding.

Taakveld Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 7.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Overige kleine nadelen per saldo € 7.000.

Taakveld Jeugdhulp ambulant lokaal

Toelichting op de lasten:

In totaal zijn de lasten € 69.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Omdat het beleid nog in ontwikkeling was zijn er in 2025 minder onvoorziene jeugdhulputgaven geweest.

Taakveld Jeugdhulp met verblijf lokaal

Toelichting op de lasten:

In totaal zijn de lasten € 183.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

Er zijn extra kosten gemaakt voor de oprichting van de nieuwe gemeenschappelijke regeling jeugdhulpregio die niet waren begroot.

Programma Volksgezondheid en milieu

Bedragen x € 1.000	Begroting 2025 primitief		Begroting 2025 incl. wijz.		Rekening 2025		Begr versus Rek.		
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	Verschil lasten	Verschil baten	Verschil saldo
Volksgezondheid	1.867	0	1.876	0	1.965	0	-89	0	-89
Riolering	3.263	4.351	3.508	4.351	3.355	4.640	152	-289	441
Afval	3.005	4.147	3.005	4.147	3.302	4.278	-297	-132	-165
Milieubeheer	3.076	130	3.342	100	3.872	912	-530	-812	283
Begraafplaatsen en crematoria	930	400	930	325	963	339	-33	-14	-19
Beschermd wonen (WMO)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten/baten	12.141	9.028	12.660	8.923	13.457	10.170	-797	-1.247	450

Toelichting op programma Volksgezondheid en milieu

Taakveld Volksgezondheid

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 89.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Bij de bestuursrapportage december 2025 is voor het lokaal volksgezondheidsbeleid een deel van het budget overgeheveld. In de bestuursrapportage staat dat we in de jaarrekening terug komen op de overhevelingen. Voorgesteld wordt om de overheveling niet aan te passen en de kosten € 95.000 in de jaarrekening 2025 te laten vallen.
- Overige kleine voordelen per saldo € 6.000.

Taakveld Riolering

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 152.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Leveren elektriciteit een nadeel van € 36.000 door tariefsverhoging.
- Onderhoud bestaat uit diverse posten groot onderhoud voordeel € 98.000, onderhoud/ vervanging/ renovatie gemalen en pompen nadeel; € 36.000, spoelen riolen voordeel € 105.000 en onderhoud vrij verval riool nadeel € 189.000 per saldo een nadeel van € 22.000. De schommelingen in realisatie van het onderhoud worden veroorzaakt door onvoorziene omstandigheden die tijdens de uitvoering aangetroffen worden en door gewijzigde prioritering. Daarnaast wordt waar mogelijk gekeken of de onderhoudswerkzaamheden te combineren zijn, wat invloed heeft op de planning en realisatie.
- Er is een correctie op de voorziening gedaan die betrekking heeft op voorgaande jaren. Een voordeel van € 259.000.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 289.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Jaarlijkse verminderingen van de rioolheffing zijn niet opgenomen in de begroting. Dit jaar extra verminderingen door een bezwaar dat meerdere jaren betrof. Dit leidt in de jaarrekening 2025 tot een nadeel van € 118.000.

- Er heeft een correctie plaatsgevonden in de reserve die niet was begroot. Dit leidt tot een voordeel van € 259.000.
- Er is gebruik gemaakt van de specifieke uitkering (SISA) voor maatregelen gericht op het afkoppelen van hemelwater van de riolering. Dit leidt tot een voordeel van € 147.000. Dit voordeel is niet meegenomen in de berekening resultaat riolering, maar wordt middels een bestemmingsvoorstel aan de reserve riolering gedoteerd.

Taakveld Afval

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 297.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- De apparaatskosten voor invordering afvalstoffenheffing zijn op dit product niet begroot maar werkelijk worden hier wel lasten naar toegeschreven, dit leidt tot een nadeel van € 102.000.
- Huishoudelijk afval valt € 199.000 hoger uit. GFT is sterk afhankelijk van het weer en daardoor variabel. Daarnaast kregen we een bonusvergoeding voor de goede aangeleverde kwaliteit van het GFT van 2024 welke niet was voorzien. Per saldo een voordeel van € 120.000. Daarnaast zijn er nog enkele kleinere posten bij huishoudelijk afval die voor een voordelig verschil van € 39.000 zorgen. Deze posten zijn veelal afhankelijk van vraag en aanbod van afval zoals bijvoorbeeld afvalstoffenbelasting. Het voordeel op het product afval € 358.000 is gestort in de voorziening en leidt tot een nadeel op dit taakveld.
- Overige kleine voordelen per saldo € 4.000.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 132.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Mutatie voorziening egalisatie afvalstoffenheffing € 179.000 is wel begroot maar niet werkelijk geboekt. Dit leidt tot een nadeel.
- Baten afvalstoffenheffing € 57.000 lager dan de begroting doordat er nog verminderingen hebben plaatsgevonden.
- De vergoeding voor in eerdere jaren gemaakte kosten in kader van productverantwoordelijkheid (afval PDM) is hoger uitgevallen door ontvangen uit eerdere jaren. Dit geeft een voordeel van € 276.000.
- Milieustraat Beilen leidt tot een voordeel van € 71.000 veroorzaakt door meer baten voor het verwerken van matrassen en afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (AEEA).
- Overige kleine voordelen per saldo € 21.000.

Taakveld Milieubeheer

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 530.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Voor duurzaamheid energie en klimaat zijn er € 619.00 extra kosten gemaakt die niet waren begroot. Zie ook baten.
- Voor kadavers hebben we € 87.000 minder baten ontvangen dan begroot.
- Overige kleine nadelen per saldo € 2.000.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 812.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Voor duurzaamheid energie en klimaat is er € 789.00 extra ontvangen wat niet was begroot. Zie ook lasten.
- Overige kleine voordelen per saldo € 23.000.

Taakveld Begraafplaatsen en crematoria

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 33.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Er is voor € 22.000 aan onderhoud aan de Aula in Beilen geweest, dit was niet begroot.
- Overige kleine nadelen per saldo € 11.000.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 14.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Overige kleine voordelen per saldo € 14.000.

Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Bedragen x € 1.000	Begroting 2025 primitief		Begroting 2025 incl. wijz.		Rekening 2025		Begr versus Rek.		
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	Verschil lasten	Verschil baten	Verschil saldo
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	939	1.405	1.450	1.967	1.350	2.378	100	-410	511
Wonen en bouwen	3.580	799	4.199	1.500	3.674	1.860	524	-360	884
Ruimte en leefomgeving	1.100	0	1.166	0	1.260	0	-93	0	-93
Totaal lasten/baten	5.619	2.204	6.815	3.467	6.284	4.238	531	-770	1.302

Toelichting op programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Taakveld Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 100.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- De lasten laten een voordeel zien van € 100.000 ten opzichte van de begroting. Op basis van een dynamische kostprijsberekening is per BIE (Bouwgrond In Exploitatie) in beeld gebracht welke lasten in de betreffende jaren worden verwacht. Door kredietverstrekking of kredietaflossing aan de lopende plannen zijn op dit taakveld de lopende plannen per jaar in evenwicht.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 410.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- De baten laten een voordelig effect zien van € 410.000 ten opzichte van begroot. Op basis van een dynamische kostprijsberekening is per BIE (Bouwgrond In Exploitatie) in beeld gebracht welke lasten in de betreffende jaren worden verwacht. Door kredietverstrekking of kredietaflossing aan de lopende plannen zijn op dit taakveld de lopende plannen per jaar in evenwicht.

Taakveld Wonen en bouwen

Toelichting op de lasten:

In totaal zijn de lasten € 524.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- In totaal zijn de lasten € 524.000 lager dan begroot. Hoewel grotere projecten in de begroting zoveel mogelijk worden meegenomen, blijft een aanzienlijk deel afhankelijk van marktomstandigheden en initiatieven die vooraf niet goed te voorspellen zijn. Zowel positieve als negatieve afwijkingen zijn daarom structureel lastig in te schatten. Voor 2025 heeft dit geleid tot een positieve afwijking ten opzichte van de begroting.

Toelichting op baten:

In totaal zijn de baten € 360.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- In totaal zijn de baten € 360.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door hogere legesopbrengsten. Leges worden ruim van tevoren geraamd, maar blijven sterk afhankelijk van het aantal en het type aanvragen voor omgevingsvergunningen. Dit maakt de opbrengsten moeilijk voorspelbaar. Wij kunnen als gemeente niet sturen op het moment van indiening of op het aantal aanvragen dat vanuit de samenleving wordt ingediend. In 2025 is een hoger dan verwacht aantal vergunningaanvragen binnengekomen. Dit komt

zowel door enkele grotere projecten – waarvan sommige, zoals initiatieven van woningcorporaties, vooraf in beeld waren – als door een toename in kleinere particuliere aanvragen. De dynamiek van de woningmarkt speelt hierbij een belangrijke rol. Factoren als rentestanden, beschikbaarheid van bouw kavels en investeringsbereidheid van particuliere ontwikkelaars en inwoners hebben invloed op het aantal aanvragen dat wordt ingediend.

Taakveld Ruimte en leefomgeving

Toelichting op lasten:

In totaal zijn de lasten € 93.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Hogere uitgaven voor personele inzet voor de Omgevingswet.

Balans

Balans

Balans per 31 december 2025

(voor resultaatbestemming)

Activa (bedragen x € 1.000)	2025	2024
Vaste activa		
Immateriële vaste activa		
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	1.132	1.177
Totaal immateriële vaste activa	1.132	1.177
Materiële vaste activa		
Investerings met een economisch nut	45.153	44.599
Voorziening MVA grond kosten voorber. en toez.	-150	-152
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de Kosten een heffing kan worden geheven	13.185	14.106
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	27.377	23.822
Totaal materiële vaste activa	85.565	82.375
Financiële vaste activa		
Woningbouwcorporaties	857	978
Deelnemingen	835	835
Overige langlopende leningen	6.121	6.189
Totaal financiële vaste activa	7.813	8.001
Totaal vaste activa	94.510	91.553
Vlottende activa		
Vorraden		
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	627	416
Totaal voorraden	627	416
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		
Vorderingen op openbare lichamen	7.806	9.229
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	2.116	13.059
Overige vorderingen	1.755	2.076
Totaal uitz. met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	11.677	24.365
Liquide middelen		
Kassaldi	17	23
Banksaldi	418	426
Totaal liquide middelen	435	449

Overlopende activa		
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen	10.250	191
Totaal overlopende activa	10.250	191
Totaal vlottende activa	22.990	25.421
Totaal activa	117.499	116.974
Passiva (bedragen x € 1.000)	2025	2024
Vaste passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	14.095	4.914
Bestemmingsreserve	38.283	41.692
Gerealiseerde resultaat boekjaar	4.751	8.498
Totaal eigen vermogen	57.129	55.104
Voorzieningen	5.710	5.691
Langlopende schulden		
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	34.368	39.102
Waarborgsommen	-	-
Totaal langlopende schulden	34.368	39.102
Totaal vaste passiva	97.207	99.897
Vlottende passiva		
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		
Overige kasgeldleningen	-	-
Overige schulden	9.443	9.399
Totaal netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	9.443	9.399
Overlopende passiva		
Rijk	7.877	7.564
Overige Nederlandse Overheidslichamen	2.354	
Overige vooruit ontvangen bedragen	618	114
Totaal overlopende passiva	10.849	7.678
Totaal vlottende passiva	20.292	17.078
Totaal passiva	117.499	116.974

Totaalbedrag waartoe aan rechtspersonen borgstellingen of
garantstellingen zijn verstrekt

18.889

24.664

Waarderingsgrondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Aanvullend hierop de financiële verordening Gemeente Midden-Drenthe 2025 zoals in 2025 met terugwerkende kracht per 1 januari vastgesteld.

Algemene grondslagen

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de septembercirculaire van het boekjaar.

Conform voorgeschreven door het BBV worden de genoemde waarderingsgrondslagen consistent over meerdere jaren toegepast.

Gebruik van schattingen

Het College van Midden-Drenthe maakt gebruik van schattingen en veronderstellingen voor het (mede) bepalen van opgenomen bedragen. Wanneer het ten behoeve van inzicht noodzakelijk is, staan toelichtingen vermeld bij de betreffende posten waarin de methode van schatten is opgenomen. Dit geschiedt conform wet- en regelgeving.

Toerekeningsbeginsel overhead

Onder overhead vallen alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. De overhead m.b.t. personele kosten wordt bepaald door voorafgaand aan het jaar de directie en indirecte uren per persoon in te schatten. Het gehanteerde tarief wordt berekend door de werkelijke personeelskosten te delen door het werkelijk aantal uren van het boekjaar.

Voor het team buitendienst geldt de uitzondering dat het tarief wordt bepaald door de personeelskosten van dit team te vermenigvuldigen met de verhouding indirect/directe uren van dit team.

De kosten voor automatisering, archief, huisvesting, catering en overige facilitaire zaken worden ook als overhead aangemerkt. De bijkomende personeelskosten en de kosten van voormalig personeel worden op basis van de verdeelsleutel aantal fte kantoor personeel/ totaal fte als overhead toegerekend.

Van ontvangen detacheringsvergoedingen wordt op basis van de feitelijke situatie per overeenkomst bepaald of dit als overhead moet worden aangemerkt.

Berekening overhead vindt plaats conform BBV richtlijnen 2016, conform begroting 2025 zal de overhead jaarrekening plaatsvinden conform de nieuwe BBV notitie 2023

Wet Normering Topinkomens (WNT)

De WNT-verantwoording is opgemaakt in overeenstemming met de wet en de daaruit voortvloeiende regelingen. De verantwoorde bezoldiging is de som van de beloning, de belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen en de beloningen betaalbaar op termijn. Op grond van de wet zijn de gemeentesecretaris en de griffier topfunctionarissen. Daarnaast zijn in de verantwoording die functionarissen opgenomen van wie de bezoldiging of de vergoeding bij beëindiging de op grond van de wet toegestane maxima overschrijden. Bij de bepaling van de hoogte van de vergoeding wordt in beginsel uitgegaan van de bezoldiging zoals bedoeld in de wet op de loonbelasting 1964, eventueel aangevuld met in het verslagjaar overeengekomen, in de toekomst uit te keren, (beëindigings)vergoedingen.

Balans - Vaste activa: bezittingen met een lange looptijd

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Eventueel van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen worden in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag. Hierbij wordt de verkregen bijdrage als bate verantwoord.

De bijdragen aan activa in eigendom van derden worden lineair afgeschreven conform de afschrijvingstermijnen die gelden voor de eigen materiële vaste activa.

Materiële vaste activa

Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak die aan de vervaardiging van het actief worden toegerekend. In dat geval vermeldt de toelichting dat deze kosten worden geactiveerd.

Investerings met economisch nut:

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht.

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Nieuwbouw woonruimten, schoolgebouwen, kantoren en
bedrijfsgebouwen

max 60 jaar

Semipermanente nieuwbouw woonruimten, schoolgebouwen, kantoren en bedrijfsgebouwen	max 15 jaar
Renovatie, restauratie, bouwkundige voorzieningen, groot (levensduurverlengend) onderhoud of algehele aanpassing	max 30 jaar
Technische installaties en inventaris in bedrijfsgebouwen	5-20 jaar
Lichte transport- en technische hulpmiddelen, zoals aanhangwagens, tractoren, motorvoertuigen en strooiers	7-15 jaar
Zware transport- en technische hulpmiddelen, zoals vrachtauto's, sneeuwpluigen en berm vjzels	4-15 jaar
Automatiseringsapparatuur en software	4-6 jaar

Niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG) staan vanaf 1 januari 2016 onder de materiële vaste activa. Van alle mogelijke toekomstige bedrijventerreinen is grondwaarde niet hoger dan de marktwaarde. Voor de toekomstige woningbouwterreinen geldt nog een overgangsregeling. Per plan is getoetst of de boekwaarde via de toekomstige exploitatie is terug te verdienen. Voor 2025 heeft dit niet geleid aanpassingen van de bestaande boekwaarden.

In november 2025 is de Financiële verordening door de raad vastgesteld. Deze verordening geldt vanaf 1 januari 2025. Op gedane investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut voor blijft de Financiële verordening 2015 van toepassing.

Investerings met een economisch nu, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven:

Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering, het inzamelen van huishoudelijk afval of andere als ook voor rechten die op grond van art. 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Materiële vaste activa met economisch nut inzake riolering worden vanaf 2017 annuïtair in maximaal 50 jaar afgeschreven. Materiële vaste activa met economisch nut inzake pompen en gemalen worden annuïtair in maximaal 15 jaar afgeschreven.

Voor riolering gelden in 2017 nog verschillende afschrijvingsmethoden (lineair en annuïtair). In voorgaande jaren werd in de meeste gevallen op annuïteitsbasis afgeschreven, in enkele gevallen op lineaire basis. De destijds gekozen methodiek blijft gehandhaafd.

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut:

Investerings worden, geactiveerd en over de verwachte toekomstige levensduur afgeschreven. De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Parken, sportvelden en groenvoorzieningen	30 jaar
Toplaag kunstgrasvelden	12 jaar

Pleinen, rotondes, waterwegen, waterbergingen en walsbeschoeiing	20 jaar
Tunnels, viaducten, bruggen, havens, kades, sluizen en waterkeringen	40 jaar
Geluidschermen	50 jaar
Masten openbare verlichting	50 jaar
Armaturen openbare verlichting	25 jaar
Straatmeubilair en speeltoestellen	15 jaar
Wegen met asfaltverharding	30 jaar
Wegen met beton - of elementverharding	40 jaar
Overige wegen	20 jaar

Activa die voldoen aan onderstaande criteria wordt niet geactiveerd:

- Een verkrijgingsprijs van € 25.000 of minder;

Gronden en terreinen worden altijd geactiveerd. Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, overige leningen u/g en overige uitzettingen zijn, tenzij hierna naders vermeld, opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden.

Balans - Vlottende activa: bezittingen met een korte looptijd

Vlottende activa zijn bezittingen met een relatief korte doorlooptijd. Dit betekent dat ze gemakkelijk in geld zijn om te zetten.

Vorraden

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), alsmede rentekosten en administratie- en beheerskosten.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat.
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht.

3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Overige vlottende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vennootschapsbelasting

Vanaf 1 januari 2016 is de vennootschapsbelastingplicht voor gemeenten ingevoerd. Dit houdt in dat gemeenten die winst of structurele overschotten behalen met activiteiten die concurreren met de markt vennootschapsbelasting gaan betalen. Op basis van de aangifte vennootschapsbelasting 2023 en 2024 hoeft geen vennootschapsbelasting betaald te worden. Er is sprake van een verrekenbaar verlies. Daarvoor is een recht op verliescompensatie vennootschapsbelasting verantwoord buiten de balans.

Balans - vaste passiva

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen zijn opgenomen de algemene reserves, de bestemmingsreserves en het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening. De algemene reserves zijn alle reserves die primair dienen als weerstandvermogen om incidentele tegenvallers in de exploitatie op te vangen. De bestemmingsreserves zijn reserves waaraan de gemeenteraad een bepaalde bestemming heeft meegegeven.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is tegen de contante waarde van de reeds opgebouwde toekomstige uitkeringsverplichting gewaardeerd. De dotatie wordt gedaan op basis van de actuariële waarde om het meerjarig onderhoudsplan te kunnen bekostigen

De onderhoudsegalisatievoorzieningen zijn gebaseerd op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan de gemeentelijke kapitaalgoederen.

De voorziening riool is gebaseerd op het spaarbedrag. Het spaarbedrag wordt op begrotingsbasis bepaald door de baten minus de lasten. Dit spaarbedrag wordt gestort in een nieuw te vormen voorziening. Conform BBV-voorschriften is dit een voorziening ex artikel 44, lid 1d BBV.

Investerings in riolering, voor zover niet gedekt uit het spaarbedrag in de voorziening, worden geactiveerd en de kapitaallast wordt in de rioolheffing opgenomen.

Mits er een efficiency resultaat is de bestemmingsreserve riolering ingesteld voor gerealiseerde efficiency (exploitatie) resultaten op riolering (= resultaatbestemming). Op begrotingsbasis is dit niet zichtbaar. Bij exploitatietekorten wordt het tekort in mindering gebracht op de aanwezige middelen in de nieuw te vormen bestemmingsreserve. Als deze reserve ontoereikend is, wordt het tekort onderdeel van het algemene rekeningresultaat.

Voor de voorziening afvalstoffen dienen conform de BBV-voorschriften de opbrengsten uit heffingen uitsluitend en blijvend aan het doel waarvoor de heffing is opgelegd, te worden besteed (de zgn. 'gesloten systemen'). Eventuele overschotten op de tarieven moeten ex art. 44 lid 2 in een voorziening worden gestort. Voor 2021 is derhalve de egalisatiereserve afvalstoffenheffing aangepast naar een voorziening ex artikel 44, lid 2 BBV.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde. De langlopende schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Balans - vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Borg- en garantstelling

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen

Toelichting op de balans

Activa

Vaste activa

Bedragen x € 1.000	Stand 31-12-2024	Afschrijving	Stand 31-12-2025
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	1.177	45	1.132
Totaal immateriële vaste activa	1.177	45	1.132

Deze bijdragen zijn gedaan aan verschillende sportverenigingen.

Materiële vaste activa x € 1.000	Saldo 31-12-2024	Investerings	Desinvesteringen	Afschr.	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Saldo 31-12-2025
Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven							
Begraafplaatsen en milieustraat	1.019	-	-	60	-	-	959
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	12.849	1.375	-	2.128	-	-	12.096
Overige materiële vaste activa	238	-	-	109	-	-	129
Totaal	14.106	1.375	-	2.297	-	-	13.185
Investerings met economisch nut							
Gronden en terreinen	550	698	-	59	-	-	1.190
Woonruimten	-80	4	-	2	-	-	-78
Bedrijfsgebouwen	36.437	1.802	609	1.662	-	-	35.968
Vervoermiddelen	612	321	-	150	-	-	783
Machines, apparaten en installaties	1.617	1.091	-	314	-	-	2.394
Overige materiële vaste activa	687	146	-	88	-	-	745
Strategische gronden (NIEG)	4.776	13	636	-	-	-	4.152
Voorziening MVA	-152	2	-	-	-	-	-150
Totaal	44.447	4.077	1.245	2.275	-	-	45.004

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut							
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	23.697	5.271	156	1.545	-	-	27.268
Overige materiële vaste activa	124	-	-	15	-	-	109
Totaal	23.822	5.271	156	1.560	-	-	27.377
Totaal materiële vaste activa	82.375	10.723	1.401	6.132		-	85.566

Financiële vaste activa (x € 1.000)	Saldo 31-12-2024	Investering	Desinvestering	Aflossing	Saldo 31-12-2025
Woningbouwcorporaties					
Geldlening aan de WBV Smilde	978	-	-	121	857
Totaal	978	-	-	121	857
Deelnemingen					
Aandelen BNG	137	-	-	-	137
Aandelen	3	-	-	-	3
Aandelen Essent	4	-	-	-	4
Hybride lening (Enexis) (2023 van overige)	691				691
Totaal	835	-	-	-	835
Overige langlopende leningen					
Renteloze lening Ponyclub	16	-	-	2	14
Afl. vrije starterslening	300	-	-	-	300
Starterslening 2013 (circulerende werking)	330	100	-	-	430
Zonneleningen 2015 (SVN 3203)	68	-	-	13	55
Zonneleningen 2016 (SVN 3204 en 3205)	104	-	-	18	86
Startersleningen SVN 2016 (3202 rentebijz.)	383	-	8		375
Verzilverlening	100	200	-	-	300
Geldlening zonnepark Leemdijk B.V.	4.568	-	-	327	4.241
TOZO bedrijfskredietleningen	169	-	-	-	169
Overbruggingslening energie Coöperatie	150	-	-	-	150
Totaal	6.188	300	8	359	6.121
Totaal financiële vaste activa	8.001	300	8	480	7.813

Toelichting:

Overige langlopende geldleningen; het zonnepark Leemdijk heeft € 327.000 afgelost en er is € 30.000 afgelost op de zonne- en startersleningen.

Van alle langlopende leningen zijn de contractueel overeengekomen aflossingen ontvangen.

Vlottende activa

Vorraden

De post voorraden wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31-12-2025	Boekwaarde 31-12-2024
Grond- en hulpstoffen	627	416
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	892	1.036
Voorziening onderhanden werk	-265	-620
Totaal onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	627	416
Gereed product en handelsgoederen	0	0
Vooruitbetalingen	0	0
Totaal voorraden	627	416

Voor het totaal van de in exploitatie zijnde complexen kan van het verloop in 2025 het volgende overzicht worden weergegeven:

Bedragen x € 1.000	Stand 31-12-2024	Vermeerderingen	Verminderingen	Winstuitname	Mutatie voorziening	afsluiten grex	Stand 31-12-2025
Complex Oranje	49	45	138	38	-	6	-
Complex Brootacker II	-325	6	-	37	-	-	-281
Complex Drijber	-25	3	-	-	-	-	-22
Complex Lievingerveld	846	82	216	112	-	-	824
Complex An de Boerbink	-237	51	-	-	57	-	-129
Complex OBS Lindelaar	-309	225	-	-	84	-	-
Complex Bt Dambroeken	341	3	1	-	-	-	343
Complex Bt Eursing	77	4	-	-	12	-	92
Complex Nw. Balinge fase 2	-	144	-	-	-21	-	123
Complex C.v. Bruggenstraat Smilde	-	-	252	-	-71	-	-322
Totaal onderhanden werk, bouwgronden in exploitatie	416	563	607	187	62	6	627

De winstname 2025 van € 187.000 is tot stand gekomen op basis van de gehanteerde POC methode.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar (x € 1.000)	31-12-2025	31-12-2024
Vorderingen op openbare lichamen	7.806	9.229
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2.116	13.059
Overige vorderingen	1.755	2.076
Totaal	11.678	24.365

De vorderingen op openbare lichamen hoger dan € 100.000 zijn in onderstaande tabel ondergebracht

Vorderingen op openbare lichamen x (1.000)	31-12-2025
Belastingdienst/ BTW compensatiefonds	7.129
Min.BZK – diverse verrekeningen Uitkering gemeentefonds	239
NMD-samenwerking inhuur diverse personen	184
Totaal vorderingen onder € 100.000	254
Totaal	7.806

De overige vorderingen hoger dan € 100.000 zijn in onderstaande tabel ondergebracht

Overige vorderingen x (1.000)	31-12-2025
Woon coöperatie/ verkoop grondlocatie Carry van Bruggenstraat Smilde	252
Zonnepark/ rente en aflossing geldlening	451
Gem. belastingen	425
Recycling bedrijf/ glas-oud papier-PMD bronscheiding 3e en 4e kw't'2025	191
Voorziening oninbaar gem. belasting en overige debiteuren	-148
Totaal vorderingen onder € 100.000	584
Totaal	1.755

Liquide middelen (x € 1.000)	31-12-2025	31-12-2024
Kassaldi	17	23
Banksaldi	418	426
Totaal	435	449

Schatkistbankieren

Voor het schatkistbankieren wordt een drempel gehanteerd voor het geld dat buiten de schatkist gehouden mag worden. Voor de gemeente Midden-Drenthe geldt een drempel van € 2.529.000 (2% van het begrotingstotaal). Wij hanteren echter een drempelbedrag van € 400.000, omdat boven dit bedrag de BNG Bank ons rente in rekening brengt. Hieronder zijn per kwartaal de som van de op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen weergegeven:

2025	Bedrag (x € 1.000)
1e kwartaal	443
2e kwartaal	439
3e kwartaal	449
4e kwartaal	408

Uit de tabel blijkt dat de drempel schatkistbankieren in 4 kwartalen is overschreden.

Overlopende activa (x € 1.000)	31-12-2025	31-12-2024
Vooruitbetaalde bedragen	94	191
Transitoria nog te verhalen (overig)	2.300	
Transitoria nog te verhalen (Rijk)	6.181	
Transitoria nog te verhalen (overig overheid)	1.675	
Totaal	10.250	191

Vooruitbetaalde bedragen bedraagt per 31 december 2025 € 93.839

Van dit bedrag wordt er € 80.031 op de exploitatie in 2026 afgeboekt. Van het resterende bedrag heeft € 58 betrekking op 2027 en € 13.750 op 2028.

Overlopende activa (x € 1.000) Nog te verhalen	31-12-2025
Min. van Asiel& Migratie/ opvang Oekraïners GOO 2025 + leefgeld	5.586
Gemeente Assen uitkering zorg in natura (beschermde wonen)	1.610
Prov. Drenthe/ subsidie fietspad Drijber-school Sisa	65
Ministerie/ J17 Sisa realisatiestimulans 2025	595
Woon coöperatie/ Bestemmingsplan Grote Driestraat	304
Diverse personen/ toeristenbelasting	1.362
Div. pers./dubieuze vorderingen over boete, Krediethypotheek, BBZ, Bijz.Bijst.& Minima	265
Recycling bedrijf/ glas-oud papier-PMD bronscheiding 3 ^e en 4 ^e kw't 2025	169
Nog te ontvangen bedragen WMO	92
Nagtegaal BV/ bijdrage m.b.t. bovenwijkse voorziening	92
Stark / afrekening 2025	8
Matras Recycling Ned. Creditfactuur matrassen	8
Totaal	10.156

Reserves:

Eigen vermogen (Bedragen x € 1.000)	31-12-2024	Res. Best. 2024	1-1-2025	Dotatie	Onttrekking	31-12-2025
Algemene reserve:						
Algemeen	3.017	5.369	8.386	2.930	453	10.863
Bouwgrondexploitatie	1.897	800	2.697	535	0	3.232
Totaal algemene reserves	4.914	6.169	11.083	3.465	453	14.095
Bestemmingsreserve:						
Algemene	7.394		7.394	385	2.742	5.037
Openbare verlichting	95		95			95
Gezondheidszorg	52		52	1		53
Sociaal domein	2.814		2.814		1.317	1.497
Kapitaallasten overig	2.884		2.884		140	2.744
Kapitaallasten wegen en bruggen	12.191	1.850	14.041	1.843	543	15.340

Budgetoverheveling	10.609	-800	9.809	7.339	7.790	9.358
Bibliotheek	175		175			175
Energiecoöperatie Midden-Drenthe	150		150			150
Dorpsvisie en dorpshuizen	236		236			236
Huisvesting ontheemden	3.079		3.079		1.601	1.478
Riolering	256		256	259	636	-121
Vervangingsinvesteringen	1.491		1.491	725	461	1.755
Duurzaamheid	266		266	100		366
Huisvesting gemeentehuis	-		-	120		120
Totaal bestemmingsreserves	41.692	1.050	42.742	10.772	15.230	38.283
Gerealiseerd resultaat boekjaar:						
Gerealiseerd resultaat boekjaar	8.498	-8.498		4.751	-	4.751
Gerealiseerd resultaat boekjaar	8.498	-8.498	-	4.751	-	4.751
Totaal eigen vermogen	55.104	-1.279	53.825	18.988	15.683	57.129

Voorzieningen (Bedragen x € 1.000)	31-12-2024	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	31-12-2025
Appa pensioenen	1.706	427		186	1.948
Vervanging riolering	2.569	1.015	259	1.375	1.950
Appa wachtgelden		40			40
Egalisatie tarief afvalstofheffing	710	358			1.068
RVU	262	0	173		89
Verlofsparen	443	172	-	-	615
Totaal Voorzieningen	5.691	2.012	432	1.561	5.710

Langlopende schulden (bedragen x € 1.000)	Saldo 31-12-2024	Aflossingen	Opgenomen	Saldo 31-12-2025	Rente	Gem. renteperc.
BNG	21.115	4.147	-	16.968	359	2,20%
Overige banken	17.987	587	-	17.400	130	0,98%
Waarborgsommen	0	0	-	-	-	-
Totaal	39.102	4.734	-	34.368	489	

Toelichting:

Dit jaar zijn er geen langlopende geldleningen afgesloten, alle aflossingen betreffen regulier contractueel overeengekomen aflossingen.

Vlottende passiva

Overige kasgeldleningen

In 2025 zijn twee kasgeldleningen afgesloten en weer afgelost.

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar (x 1.000)	Saldo 31-12-2025	Saldo 31-12-2024
Overige schulden	9.443	9.399
Totaal	9.443	9.399

Overige schulden x (1.000)	31-12-2025
Diverse crediteuren	6.210
Permanente Verkeerseducatie (2023-2026)	168
Crediteuren Soza	2.634
Diverse personen/ nog uit te betalen IKB	134
Belastingdienst/ af te dragen btw-bouwgrondexploitatie en doorberekende btw21%	170
Overige nog te betalen (kleiner dan € 65.000)	127
Totaal	9.443

Het saldo van € 6.209.818 van diverse crediteuren is per medio april 2026 volledig betaald.

Overlopende passiva (x € 1.000)	31-12-2025	31-12-2024
Vooruit ontvangen bedragen Rijk	7.526	7.564
Vooruit ontvangen bedragen (Overige Overheid)	1.458	
Vooruit ontvangen bedragen (Overig)	62	114
Nog te betalen bedragen (Rijk)	351	
Nog te betalen bedragen (Overig Overheid)	896	
Nog te betalen bedragen (Overig)	556	
Totaal	10.849	7.678

De vooruit ontvangen bedragen hoger dan € 100.000 zijn in onderstaande tabel opgenomen.

De van het Rijk vooruit ontvangen bedragen x (1.000)	31-12-2025
RVO/ LAI2025 Sisa C94 NIP	1.648
RVO/ Sisa 2023-2025 K28 CDOKE(boekjaar 2025)	1.177
Min SZW/ 2023 subsidie EST regeling React EU	133
RVO / Sisa 2023 J94 NIP Spuk aanpak isolatie (boekjaar 2024)	1.487
RVO/ LAI2024 Sisa C94 NIP verduurzaming	2.286
Ministerie S.Z.W./ voorlopige uitkering Wet inburgering 2021 (boekjaar 2025)	672
Totaal bedragen onder € 100.00,00	123
Totaal	7.526

De van Overige Nederlandse Overheidslichamen vooruit ontvangen bedragen (x € 1.000)	31-12-2025
Provincie Drenthe/ Subsidie Esweg Beilen 2025	1.045
Provincie Drenthe/ verlening subsidie Project HOS Villa Volta 2025	131
Provincie Drenthe/ verlening subsidie Fluvius Klimaat adaptieve maatregelen(2024)	269
Totaal bedragen onder € 100.00,00	13
Totaal	1.458

Overige vooruit ontvangen bedragen (x € 1.000)	31-12-2025
Verenigingen / huur volkstuinen 2026	1
Diverse personen - verenigingen – Stichtingen/ pacht 2026	16
Diverse personen – Stichtingen/ huur standplaats-woning 2026	6
Jantje Beton/ Gezonde schoolpleinen 2026	30
Vastgoed / Bijdrage groenfonds bomen nog niet geplant in 2025	9
Totaal	62

Nog te betalen bedragen Rijk x (1.000)	31-12-2025
R.V.O. /rijksregeling huisvesting aandacht groepen	210
N.W.B./ Nog te betalen transitorische rente	76
R.V.O /terugbetaling Sisa C56 woonwagens	35
Min.SZW / terugbetaling SPUK-onderwijsroute	30
Totaal	351

Nog te betalen bedragen Overig x (1.000)	31-12-2025
Gem. Assen/ eindafrekening NMD-samenwerking	546
Omgevingsdienst Drenthe/ bijdrage	131
Prov. Drenthe/ nog te betalen project HRK 2021 Plus Beilen	197
Gemeente Hoogeveen/ afrekening JHRD	22
Totaal	896

Nog te betalen bedragen Overig Overheid x (1.000)	31-12-2025
Nog te betalen transitorische rente – leningen 2024	61
Diverse bestem. Plannen/ nog te betalen kosten afgesloten grex	144
Diverse bedrijven-instellingen /nog te betalen verwachte facturen	80
Bedrijf Bosbouw/ onderhoud bossingels en houtwallen	50
Stichting/ subsidie impuls beweg.ond.vakleerkrachten	36
Bedrijf/ Rijksbijdrage 2025(visietraject-impulsgeld	43
Bedrijf/ eindafrekening nieuwkomers	-114
Diverse zorginstellingen / nog te betalen jeugdhulp	256
Totaal	556

Gewaarborgde geldleningen/garanties

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan niet natuurlijke- en rechtspersonen

kan als volgt gespecificeerd worden:

Bedragen x € 1.000	Oorspr. Hoofdsom	Rente	Saldo 31-12-2024	Saldo 31-12-2025
St. Interzorg Nederland	2.103		841	631
Woningcorporaties 50% dekking			23.822	18.258
Totaal	2.103		24.664	18.889

Er is een gewaarborgde geldlening aan Stichting Interzorg Noord Nederland met een restant schuld van € 631.000.

De gemeente Midden Drenthe staat voor 50% garant (via BNG en de Waterschapsbank) voor diverse leningen aan vier woningcorporaties; Stichting Actium, Stichting Habion, Stichting Woonservice Drenthe en Stichting Woonzorg Nederland.

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 5 maart 2026 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op €2.471.000. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV van september 2025.

Bevindingen

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 4.648.000 bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 2.471.040. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 1.435.000 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

bedragen x €1.000

Begrotingscriterium	
1A. Overschrijding lasten programma's	3.784
1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	424
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	-
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld	-
<i>Totaal begrotingsonrechtmatigheden</i>	4.208
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geuid	4.208
Voorwaardencriterium	
5. Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	3.213
M&O criterium	
6. Geen bevindingen	
Totaal onrechtmatigheden	7.421
Waarvan acceptabel	4.208
Waarvan niet-acceptabel	3.213

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de gemeenteraad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

De niet in de balans opgenomen financiële verplichtingen groter dan € 100.000 waaraan de gemeente zichzelf voor toekomstige jaren heeft verbonden:

(bedragen x € 1.000)	t/m 2026	t/m 2028	t/m 2030	t/m 2032
Afval	1.972	3.982	5.596	7.210
Schoonmaak	337	0	0	0
Softwarelicenties	1.286	2.574	0	0
Riool/Straatreiniging	479	0	0	0
Leerlingenvervoer	1.036	1.640	0	0
Energie	1.332	2.663	0	0
Verzekeringen	515	0	0	0
Groenonderhoud	248	310	0	0
Totaal	7.206	12.502	5.596	7.210

Bedragen cumulatief laat jaarverplichting zien plus verschil per categorie over de jaarschuiven heen. Bij diverse onderwerpen zijn 0,00 bedragen opgenomen bij jaren in de toekomst. De onderliggende contracten hebben een einddatum tot een bepaald jaar. Tijdens het moment van opmaken van de jaarrekening is de optie om het contract te verlengen nog niet gelicht.

Geschatte totale contractwaarde afgesloten met de zorgaanbieders is € 17.250.000.

Het totaalbedrag aan ICT licenties overtreft het grensbedrag van € 100.000, indien dit wordt ondergebracht bij een softwarebroker zal dit vermeld worden.

Gebeurtenissen na balansdatum

In deze paragraaf worden de ontwikkelingen die zich na balansdatum hebben voorgedaan die niet worden weergegeven in de financiële cijfers van de jaarrekening en geen plaats hebben in het jaarverslag.

De gebeurtenissen worden onderverdeeld in twee varianten:

- Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie op balansdatum:
 - o gerechtelijke uitspraak
 - o duurzame waardevermindering van een actief
 - o constatering van fraude of ernstige fouten.

- Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie op balansdatum hierbij kan worden gedacht aan:
 - o wijziging reële waarde van kapitaalgoederen
 - o aan of verkoop van deelnemingen

Van alle bovenstaande gebeurtenissen is geen sprake.

Overige gegevens

Controleverklaring

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de gemeenteraad van de gemeente Midden-Drenthe

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2025

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2025 van de gemeente Midden-Drenthe te Beilen gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2025 en van het vermogen van de Midden-Drenthe op 31 december 2025 alsmede een getrouw beeld van de financiële rechtmatigheid over 2025 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De jaarrekening bestaat uit:

- ▶ het overzicht van baten en lasten over 2025;
- ▶ de balans per 31 december 2025;
- ▶ de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
- ▶ de rechtmatigheidsverantwoording over 2025;
- ▶ de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke; en
- ▶ de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 14 december 2023 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2025 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Midden-Drenthe zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Paragraaf ter benadrukking van bepaalde aangelegenheden - rechtmatigheidsverantwoording

Wij vestigen de aandacht op de financiële rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties in de rechtmatigheidsverantwoording op pagina 275 in de jaarrekening, waarin het college van burgemeester en wethouders toelicht dat een deel van de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand is gekomen. Het totaal aan geconstateerde afwijkingen (rechtmatigheidsfouten), voor een bedrag van in totaal € 4.666.000, waarvan € 1.435.000 past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf door de gemeenteraad als acceptabel is geduid, en er zijn geen geconstateerde onduidelijkheden). Het totaal aan geconstateerde afwijkingen en onduidelijkheden van € 3.231.000, ligt boven de door de gemeenteraad vastgestelde verantwoordingsgrens. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 2.450.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt 2% van de totale lasten exclusief de toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 en 3 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2025. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de gemeenteraad overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de EUR 145.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa of WNT-redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg zijn van fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in de gemeente en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het college van burgemeester en wethouders inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de gemeenteraad toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan. Wij verwijzen naar de paragraaf bedrijfsvoering, waarin het college van burgemeester en wethouders uiteen heeft gezet op welke wijze frauderisicobeheersing is vormgegeven. In onze controle richten wij ons op frauderisico's die een risico op een materiële fout tot gevolg kunnen hebben.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse geëvalueerd zoals bijvoorbeeld ook het integriteitsbeleid, de klokkenluidersregeling en de incidentenregistratie. Daarnaast heeft het college van burgemeester en wethouders een frauderisicoanalyse opgesteld waarin frauderisico's worden geïdentificeerd. Deze frauderisicoanalyse is wel gedeeld met de gemeenteraad. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Wij hebben kennisgenomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij het college en de gemeenteraad.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

FRAUDERISICO	ONZE CONTROLEWERKZAAMHEDEN EN OBSERVATIES
<i>Het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het management</i> Op grond van onze controlestandaarden gaan wij uit van de veronderstelling dat er altijd een risico aanwezig is op doorbreking van interne beheersingsmaatregelen door het management en het college van burgemeester en wethouders. Hierdoor veronderstellen wij dat een risico op verslaggevingsfraude bestaat. Meer concreet zien wij het risico van het doorbreken van maatregelen van interne beheersing door het management en het college van burgemeester en wethouders met name in: ▶ journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn gemaakt; ▶ de betrouwbaarheid van schattingen en schattingsprocessen; ▶ significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening;	Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten en het maken van schattingen. Wij hebben journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht. Deze werkzaamheden omvatten onder meer inspectie van informatie uit brondocumenten. Wij hebben geen significante transacties buiten de normale bedrijfsuitoefening geïdentificeerd. Daarnaast hebben wij op basis van risicocriteria specifieke controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van belangrijke schattingen van het college waaronder de waardering van vaste activa en het toereikend zijn van voorzieningen. Wij hebben in het bijzonder aandacht gehad voor het inherente risico van vooringenomenheid van het college van burgemeester en wethouders bij deze posten en daarbij tevens aandacht besteed aan de risico's die voortkomen uit nevenfuncties. Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door het college van burgemeester en wethouders.

Het in de controlestandaarden veronderstelde frauderisico rondom de opbrengstverantwoording is door ons weerlegd. Een gemeente laat zich typeren als een meerdoelenbestedingshuishouding en is daarmee inherent niet gericht op het verwerven van opbrengsten. De van toepassing zijnde opbrengstenstromen (voornamelijk algemene en specifieke uitkeringen en gemeentelijke/provinciale heffingen), de transparante wijze van totstandkoming hiervan en de relatief beperkte omvang van de beïnvloedbare opbrengstenstromen zorgen ervoor dat het frauderisico rond de opbrengstverantwoording als geheel door ons als een niet-significant risico is aangemerkt.

Uit onze werkzaamheden volgden geen signalen of vermoedens van fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie

Zoals toegelicht in het onderdeel 'paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing' in de jaarstukken, heeft het college van burgemeester en wethouders een beoordeling opgesteld van de mogelijkheden van de gemeente om de risico's vanuit de normale bedrijfsvoering financieel op te vangen en de bedrijfsvoering zonder tussenkomst van de provinciale toezichthouder voort te zetten.

Onze werkzaamheden hebben onder andere bestaan uit:

- ▶ Het uitvoeren van een risicoanalyse gericht op het risico dat er gerede twijfel bestaat over de mogelijkheden om de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen, zonder tussenkomst van de toezichthouder.
- ▶ Het kennisnemen van de analyse in de paragraaf 'weerstandsvermogen en risicobeheersing' van het college en overwegen of deze alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van de controle van de jaarrekening kennis hebben en het bevragen van het college over de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten.
- ▶ Het kennisnemen van de meerjarenbegroting in relatie tot de ontwikkelingen in de sector decentrale overheden.
- ▶ Het kennisnemen van de beoordeling van de (meerjaren)begroting van de gemeente door de toezichthouder.
- ▶ Het vaststellen dat de volgens het BBV verplichte financiële kengetallen in lijn liggen met de gangbare normen.
- ▶ Het inwinnen van inlichtingen bij het college over zijn kennis van het niet in staat kunnen zijn om financiële risico's op te kunnen vangen vanuit de reguliere bedrijfsvoering.
- ▶ Het verkrijgen van inlichting over gebeurtenissen of omstandigheden na de periode waarvoor het college een beoordeling heeft gemaakt.
- ▶ Het evalueren of voldoende en geschikte controle-informatie is verkregen met betrekking tot de conclusie en veronderstellingen van het college inzake het opvangen van financiële risico's in relatie tot de financiële positie.

Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het college van burgemeester en wethouders over de gehanteerde uitgangspunten om de normale bedrijfsvoering door te kunnen zetten.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2025 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6 sub a WNT en artikel 5 lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. De andere informatie bestaat uit:

- ▶ Aanbiedingsbrief;
- ▶ Jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen;
- ▶ Overige gegevens;
- ▶ Bijlage incidentele baten en lasten;
- ▶ Bijlage investeringen;
- ▶ Bijlage beleidsindicatoren;
- ▶ Bijlage budgetoverhevelingen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten

Ingevolge artikel 213 lid 3 (b) van de Gemeentewet hebben wij onderzocht of de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen als bedoeld in artikel 17 van de Financiële-verhoudingswet (hierna: de specifieke uitkeringen) rechtmatig tot stand zijn gekomen. In de jaarrekening is verantwoordingsinformatie opgenomen over deze specifieke uitkeringen (de SiSa-bijlage).

Naar ons oordeel zijn de baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2025 met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - Regeling Informatieverstreking SiSa.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen, in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - de Regeling Informatieverstreking SiSa. In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Het is onze verantwoordelijkheid een redelijke mate van zekerheid te krijgen voor ons oordeel ingevolge artikel 213 lid 3 (b) van de Gemeentewet. Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en de Nota Verwachtingen Accountantscontrole 2025, zoals opgenomen in de Nota procedure aanlevering SiSa-verantwoordingsinformatie 2025 in bijlage 2 van de Regeling Informatieverstreking SiSa.

Wij hebben bij de controle van de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening.

Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's dat baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen als gevolg van fraude of fouten niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel;
- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- ▶ het evalueren of de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.]

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening en getrouw weergeven van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2025 en van het vermogen op 31 december 2025 alsmede het getrouw weergeven van de financiële rechtmatigheid over 2025 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het vaststellen van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 14 december 2023, het Controleprotocol WNT 2025, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- ▶ het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan omtrent de financiële positie. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen echter van materiële betekenis zijn voor de financiële positie van de gemeente;
- ▶ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- ▶ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij zijn verantwoordelijk voor het plannen en uitvoeren van de controle van de jaarrekening om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen met betrekking tot de in de jaarrekening van de gemeente opgenomen financiële informatie ten aanzien van activiteiten uitgevoerd door uitvoeringsorganisaties van de gemeente als basis voor het vormen van een oordeel over de jaarrekening. Tevens zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de beoordeling van de controlewerkzaamheden die in het kader van de controle van de jaarrekening van de gemeente zijn uitgevoerd. Wij dragen de volledige verantwoordelijkheid voor onze controleverklaring.

Wij communiceren met de gemeenteraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Groningen, 18 juni 2026

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

w.g. E.R. Kuik- van Wijk RA MSc

Bijlagen

Bezoldiging topfunctionarissen

WNT-verantwoording 2025

De WNT is van toepassing op de gemeente Midden-Drenthe. De gemeentesecretaris en de griffier zijn topfunctionaris. Het voor de gemeente Midden-Drenthe toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2025 € 246.000 (algemeen bezoldigingsmaximum).

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2025 bedragen x C 1	M.P. Hacking	C.A.M. Bodewes	J.L. Beikes
Functiegegevens	gemeentesecretaris	griffier	manager/gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2025	01/01 t/m 30/06	01/01 t/m 31/12	01/07 t/m 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	0,889	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 68.118	€ 91.498	€ 57.084
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 11.245	€ 14.265	€ 8.957
<i>Subtotaal</i>	€ 79.363	€ 105.763	€ 66.041
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 121.989	€ 218.694	€ 124.011
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	€ 79.363	€ 105.763	€ 66.041
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2024 bedragen x C 1	M.P. Hacking	C.A.M. Bodewes
Functiegegevens	gemeentesecretaris	griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01/01 t/m 31/12	01/01 t/m 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	0,889
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 132.411	€ 89.415
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 22.252	€ 14.287
<i>Subtotaal</i>	€ 154.663	€ 103.702
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 233.000	€ 207.111
Bezoldiging	€ 154.663	€ 103.702

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Gegevens 2025 bedragen x € 1		M.P. Hacking
Functiegegevens		
Functie(s) bij beëindiging dienstverband	Gemeentesecretaris	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	
Jaar waarin dienstverband is beëindigd	2025	
Uitkering wegens beëindiging van het dienstverband		
Overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	€ 250	
Individueel toepasselijk maximum	€ 75.000	
Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	€ 250	
Waarvan betaald in 2025	€ 250	
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2025 een bezoldiging boven het individueel toepasselijk drempelbedrag hebben ontvangen.

Incidentele baten en lasten

Bedragen x € 1.000	lasten	baten
Programma Bestuur en ondersteuning		
Taakveld Bestuur		
Raad en Raadscommissies	30	
Taakveld Overhead		
Verduurzaming dorpshuizen	109	
Dienstverlening ICT	5	
Inhuur personeel	816	
Taakveld Treasury		
Dividenden en winstaanden nutsbedrijven		176
Dividenden en winstaanden overig		228
Taakveld Mutaties reserves		
Mutatie reserves	17.838	23.837
Totaal programma Bestuur en ondersteuning	18.799	24.241
 Programma Verkeer, vervoer en waterstaat		
Taakveld Verkeer en vervoer		
Tweetalige plaatsnaamborden	18	
Verkeersplan Suermonsweg	43	
Totaal programma Verkeer, vervoer en waterstaat	61	-
 Programma Onderwijs		
Taakveld Onderwijsbeleid en leerlingzaken		
Hulp op en om school	118	118
Totaal programma Onderwijs	118	118
 Programma Sport, cultuur en recreatie		
Taakveld Sportbeleid en activering		
Aanschaf camera's sportlocaties	43	
Meer Bewegen Voor Ouderen	20	
Buurtsportcoaches	23	
Taakveld Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie		
Viering 80 jaar vrijheid	15	
Streekomroep MAAT	10	
Taakveld Musea		
Steun Herinneringcentrum	11	
Taakveld Openbaar groen en (openlucht) recreatie		
Leader West Drenthe	20	
Speeltuinen	78	
Totaal programma Sport, cultuur en recreatie	220	-

Programma Sociaal domein

Taakveld Toegang en eerstelijnsvoorz. WMO

Beschermd wonen		1.633
-----------------	--	-------

Taakveld Samenkracht en burgerparticipatie

Vitale vakantieparken	247	
-----------------------	-----	--

Clientondersteuning	50	50
---------------------	----	----

Z-route	52	
---------	----	--

Taallessen	30	
------------	----	--

Projectleider	101	
---------------	-----	--

Totaal programma Sociaal domein	480	1.683
--	------------	--------------

Programma Volksgezondheid en milieu

Taakveld Volksgezondheid

Vakleerkracht	80	
---------------	----	--

Taakveld Milieubeheer

Duurzaamheid	320	
--------------	-----	--

Totaal programma Volksgezondheid en milieu	400	-
---	------------	----------

Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Taakveld Wonen en bouwen

Gebiedsvisie Stroomdal	355	
------------------------	-----	--

OHV De Omloop	145	
---------------	-----	--

Woonplan	14	
----------	----	--

Grondexploitatie	193	
------------------	-----	--

Ontmantelen werkplaat Westerbork	71	
----------------------------------	----	--

Totaal programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	778	-
--	------------	----------

TOTAAL	20.855	26.042
---------------	---------------	---------------

Toelichting:

Een deel van de incidentele lasten wordt gecompenseerd door de incidentele baten door reserveonttrekkingen

Taakvelden

Bedragen x € 1.000		Begroting 2025 primitief			Begroting 2025 incl. wijz.			Rekening 2025			Verschil Begroot
Taakveld BBV	Omschrijving taakveld BBV	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	Werkelijk
0.1	Bestuur	0	2.287	2.287	0	3.329	3.329	0	2.674	2.674	655
0.10	Mutaties reserves	8.803	7.732	-1.071	31.591	19.496	-	28.675	34.447	5.772	-17.868
							12.096				
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	1.195	1.195	8.498	1.867	-6.630	8.498	0	-8.498	1.867
0.2	Burgerzaken	261	1.727	1.465	268	1.846	1.578	715	1.879	1.163	414
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	69	18	-51	69	18	-51	0	5	5	-56
0.4	Overhead	92	15.312	15.220	92	17.422	17.330	455	19.410	18.955	-1.625
0.5	Treasury	2.894	529	-2.366	3.144	529	-2.615	1.076	524	-552	-2.063
0.61	OZB woningen	5.013	1.129	-3.883	5.485	1.129	-4.356	5.576	691	-4.885	530
0.62	OZB niet-woningen	3.475	37	-3.437	3.803	37	-3.765	3.735	111	-3.624	-141
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	71.126	0	-	75.318	0	-	76.139	0	-	821
				71.126			75.318			76.139	
0.8	Overige baten en lasten	15	-2.218	-2.233	15	-1.863	-1.878	144	0	-144	-1.734
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0	45	0	-45	45
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	8	2.519	2.510	0	2.519	2.519	8	2.529	2.521	-3
1.2	Openbare orde en veiligheid	14	741	728	14	762	749	23	747	724	25
2.1	Verkeer en vervoer	259	8.010	7.752	295	24.810	24.515	906	7.326	6.420	18.095
8.3	Wonen en bouwen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	171	171	0	171	171	6	6	0	171
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	102	245	143	102	245	143	141	440	300	-156
3.4	Economische promotie	1.530	612	-918	1.679	602	-1.078	1.680	713	-967	-111
4.2	Onderwijshuisvesting	39	2.864	2.824	39	2.956	2.916	45	1.720	1.674	1.242
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	285	1.912	1.627	756	1.999	1.243	610	1.907	1.297	-54
5.1	Sportbeleid en activering	0	208	208	874	1.180	306	824	654	-169	475
5.2	Sportaccommodaties	766	3.757	2.992	860	3.881	3.021	1.015	3.294	2.279	742
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0	262	262	0	290	290	18	293	274	15
5.4	Musea	0	152	152	0	162	162	4	152	148	13
5.6	Media	2	670	669	334	1.101	767	298	1.061	762	5
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3	3.499	3.496	3	3.649	3.645	4	3.403	3.399	246

Bedragen x € 1.000		Begroting 2025 primitief			Begroting 2025 incl. wijz.			Rekening 2025			Verschil begroot
Taakveld BBV	Omschrijving taakveld BBV	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	werkelijk
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	74	5.246	5.172	8.184	12.149	3.965	6.305	10.309	4.004	-39
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	1.500	1.342	-158	1.500	2.177	677	1.434	1.889	455	222
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	0	380	380	0	380	380	0	403	403	-24
6.3	Inkomensregelingen	7.718	9.959	2.241	9.154	11.601	2.447	9.575	11.441	1.866	581
6.4	WSW en beschut werk	0	255	255	0	263	263	0	176	176	87
6.5	Arbeidsparticipatie	0	1.065	1.065	40	1.353	1.313	40	1.459	1.419	-106
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	293	2.522	2.229	293	2.522	2.229	363	2.270	1.907	323
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	0	5.589	5.589	0	5.695	5.695	0	5.524	5.524	171
6.712	Begeleiding (WMO)	0	3.104	3.104	0	3.070	3.070	0	3.720	3.720	-650
6.713	Dagbesteding (WMO)	0	963	963	0	963	963	0	1.068	1.068	-105
6.714	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	9	12	3	9	12	3	14	17	3	1
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	0	183	183	0	183	183	0	114	114	69
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	0	10.759	10.759	0	10.219	10.219	0	10.342	10.342	-123
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	0	60	60	0	3	3	0	186	186	-183
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	1.949	1.949	0	5.347	5.347	0	4.243	4.243	1.104
6.791	PGB WMO	0	72	72	0	0	0	0	0	0	0
6.792	PGB Jeugd	0	73	73	0	0	0	0	0	0	0
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	46	46	0	46	46	0	52	52	-7
6.821	Jeugdbescherming	0	418	418	0	736	736	0	641	641	96
6.822	Jeugdreclassering	0	457	457	0	480	480	0	446	446	34
6.811	Beschermde wonen (WMO)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7.1	Volksgezondheid	0	1.867	1.867	0	1.876	1.876	0	1.965	1.965	-89
7.2	Riolering	4.351	3.263	-1.089	4.351	3.508	-844	4.640	3.355	-1.285	441
7.3	Afval	4.147	3.005	-1.142	4.147	3.005	-1.142	4.278	3.302	-977	-165
7.4	Milieubeheer	130	3.076	2.946	100	3.342	3.242	912	3.872	2.960	283
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	400	930	530	325	930	605	339	963	624	-19
8.1	Ruimte en leefomgeving	0	1.100	1.100	0	1.166	1.166	0	1.260	1.260	-93

Bedragen x € 1.000		Begroting 2025 primitief			Begroting 2025 incl. wijz.			Rekening 2025			Verschil begroot
Taakveld BBV	Omschrijving taakveld BBV	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	werkelijk
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	1.405	939	-466	1.967	1.450	-517	2.378	1.350	-1.028	511
8.3	Wonen en bouwen	799	3.580	2.782	1.500	4.199	2.699	1.860	3.674	1.814	884
	Geheel - Totaal	115.583	115.583	0	164.809	164.809	0	162.780	158.029	-4.751	4.751

Single information, single audit

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Normbedragen voor e (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle D2 Indicator: B2/01	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05	
			1	6	Ja	Ja	Nee	
			Reeks 1	Reeks 1				
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3)				
			Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/06	Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07				
			Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)
			Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/08	Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/09	Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/10	Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11	Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/12	Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/13
			€3.691	€ 3.691			€0	€0
			Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2
			Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)
			Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/14	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/15	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/16	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/17	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/18	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/19
			€0	€36.111	€3.673	€21.316	€1.901	€6.389
			Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Totaal	
			Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling	
			Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/20	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/21	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/22	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/23	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/24	
			€50.829	€50.829	€0	€0	€60.094	

BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T)	Bedrag doorgeschoven naar t+1	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de informatiepunten in de gemeente behandeld is	Aantal gebruikte leermiddelen	
			Aard controle R Indicator: C92/01	Aard controle R Indicator: C92/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05	
			€ 32.232	€ 0	3	358	126	
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T)
			Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Let op bij correctie verder verwerken bij indicator 05 Aard controle R Indicator: D8/04	Aard controle R Indicator: D8/05	Aard controle R Indicator: D8/06
			€ 345.716	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07	Aard controle R Indicator: D8/08	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/09	Aard controle R Indicator: D8/10		
			1					
			2					
			100					

OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs			
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03			
			€ 106.039	€ 0	€ 11.203			
			Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve (jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05	Aard controle R Indicator: D14/06	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/07		
			€ 0	€ 117.658	€ 416	Ja		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	Aard controle R Indicator: D14/09	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/10	Aard controle R Indicator: D14/11		
			1					
			2					
			10					
OCW	D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	Beschikingsnummer/referentienu mmer	Aard van de activiteit besteding (jaar T)	Besteding (jaar T)	Indien van toepassing: bedrag dat wordt meegenomen van 2025 naar 2026.	Aard van de activiteit Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: D23/01	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/02	Aard controle R Indicator: D23/03	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/04	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/05	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/06
			1 SB230115	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorziening	€ 103.079	€ 23.595	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorziening	€ 103.079
			2 SB230116	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorziening	€ 53.691	€ 11.796	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorziening	€ 53.691
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: D23/07					
			1 Nee					
			2 Nee					

IenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SISa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02	Aard controle R Indicator: E44B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04	Aard controle R Indicator: E44B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06
		1 030003 Provincie Drenthe	Kopie CBS(code)	IENW/BSK-2024/111364	€ 147.414	€ 147.414	€ 619.968	€ 619.968
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09			
		1 030003 Provincie Drenthe	Kopie CBS(code)	IENW/BSK-2024/111364	Nee	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/13		
		1 030003 Provincie Drenthe		IENW/BSK-2024/111364	Afvoercapaciteit vergroten	Nee		
IenW	E81	Regeling specifieke uitkering OV-ambassadeurprojecten 2022	Besteding (jaar T-1)	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: E81/01	Aard controle R Indicator: E81/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E81/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E81/04		
			€ 0	€ 0	€ 0	Ja		
IenW	E120	Regeling specifieke uitkering stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2025-2030	Totale besteding (Jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) t/m Jaar T?(ja/nee)		
			Aard controle R Indicator: E120/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E120/02	Aard controle R Indicator: E120/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E120/04		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond t/m (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, indien noodzakelijk		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E120/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E120/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E120/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E120/08		
		1 421 Vrijliggend fietspad - b=2,5	Nee	0				
		2 460 Aanleg van een	Nee	0				
		3 462 Aanleg van één rijloper met	Nee	0				
		4 455 Aanleg van een	Nee	0				
		5 465 Aanleg van een	Nee	0				
		6 430 Aanleg van een	Nee	0				
		7 444 Veilig inrichten van 30	Nee	0				
		8 410 Aanbrengen van kant- en	Nee	0				
		9 461 Aanleg van verticale	Nee	0				

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2025	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/01	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/02	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2/03	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2/04	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2/05	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2/06
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	€ 7.418.821	€ 163.673	€ 223.248	€ 0	€ 80.382	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)
			Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/07	Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/08	Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicator: G2/09	Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/10	Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/11	Aard controle R Indicator: G2/12
			€ 41.570	€ 33.302	€ 0	€ 808.595	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2/13	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14				
			€ 0	Ja				

SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2025	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)
		Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004						
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.						
		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
		Aard controle R Indicator: G3/01	Aard controle R Indicator: G3/02	Aard controle R Indicator: G3/03	Aard controle R Indicator: G3/04	Aard controle R Indicator: G3/05	Aard controle R Indicator: G3/06	
		€ 5.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
		Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire			
		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente			
		Aard controle R Indicator: G3/07	Aard controle R Indicator: G3/08	Aard controle R Indicator: G3/09	Aard controle R Indicator: G3/10	Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11		
€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja				

SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2025 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Aard controle R Indicator: G4/02	Aard controle R Indicator: G4/03	Aard controle R Indicator: G4/04	Aard controle R Indicator: G4/05	Aard controle R Indicator: G4/06
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente			
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Aard controle R Indicator: G4/08	Aard controle R Indicator: G4/09	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0			
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0			
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0			
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0			
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0			
			6 Totaal	0	0	N.v.t.		
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig		Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11	Aard controle R Indicator: G4/12	Aard controle R Indicator: G4/13	Aard controle R Indicator: G4/14	Aard controle R Indicator: G4/15	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
Gemeente	Gemeente	Gemeente						
Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16	Aard controle R Indicator: G4/17	Aard controle D2 Indicator: G4/18	Aard controle R Indicator: G4/19					
1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0					
2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0					
3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0					
4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0					
5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0					
6 Totaal	0	0	0					

SZW	G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2025 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T)	Baten (jaar T) (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
			Gemeente	Gemeente	Gemeente			
			Aard controle R Indicator: G10/01	Aard controle R Indicator: G10/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03			
			€ 551.593	€ 0	Ja			
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2025 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
			Gemeente	Gemeente	Gemeente			
			Aard controle R Indicator: G12/01	Aard controle R Indicator: G12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03			
			€ 0	€ 0	Ja			
SZW	G13	Onderwijsroute_ deel gemeente 2025 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T)	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk)	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T)	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle R Indicator: G13/01	Aard controle R Indicator: G13/02	Aard controle R Indicator: G13/03	Aard controle R Indicator: G13/04	Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025 Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende uitkering				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02				
			€ 325.034	€ 320.955	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstverlening door derden	Toelichting
		Aard controle R Indicator: H4/03	Aard controle R Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/06			
		€ 309.536	€ 1	€ 11.418				
VWS	H21	Specifieke uitkering cliëntondersteuning	Gerealiseerde activiteit Inzet projectleiding en/of Onderzoek lokale versterking functie (in jaar T) (Ja/Nee)	Toelichting - indien bij H21/01 indicator Nee is ingevuld is een toelichting verplicht	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H21/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H21/02	Aard controle R Indicator: H21/03	Aard controle R Indicator: H21/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H21/05	
			Ja		€ 50.000	€ 50.000	Ja	

VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Totaalbedrag (jaar T) toegekend	Reservering 2025 voor 2026 (maximaal 10% van toegekende budget 2025 kan worden meegenomen naar 2026)	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?	Toelichting
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01	Aard controle R Indicator: H30/02	Aard controle R Indicator: H30/03	Aard controle R Indicator: H30/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06
			€ 550.777	€ 55.078	€ 494.937	€ 1.543.730	Ja	
			Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
VWS	H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/08				
			Ja	Nee				
			Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Besteding (jaar T)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H35B/01	Aard controle R Indicator: H35B/02				
			1 060114 Gemeente Emmen	€ 18.490				
VRO	J17	Realisatiestimulans	Aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Geprognostiseerde aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T+1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Correctie aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T-1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.			
			Aard controle D1 Indicator: J17/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J17/02	Aard controle D1 Indicator: J17/03			
			85	133	0			
			Aantal betaalbare woningen bouw gestart in jaar T in het NPLV-gebied, waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling (excl. Compensabele Btw) .	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling.	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling (excl. Compensabele Btw).	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling.	
			Aard controle n.v.t. Indicator: J17/04	Aard controle R Indicator: J17/05	Aard controle R Indicator: J17/06	Aard controle R Indicator: J17/07	Aard controle R Indicator: J17/08	
			1 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	

VRO	J55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: J55/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: J55/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/06</i>
			0	€ 0	€ 25.213	32	€ 74.973	€ 118.994
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: J55/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/09</i>			
			431	€ 212.383	€ 775.687			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, voerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/12</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/13</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/14</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/15</i>
			1.846	568	32	431	0	0

VRO	J56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	Beschikingsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project	Aantal woonruimten en verblijfsruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten en verblijfsruimten (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: J56/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J56/02	Aard controle R Indicator: J56/03	Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2022 Aard controle R Indicator: J56/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J56/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J56/06
			1 RHA2021-02374172	Flexwonen Midden-Drenthe	€ 3.863	€ 8.677	0	0
			2 RHA2021-02377401	Uitbreiding woonwagenlocatie Klateringerweg	€ 0	€ 20.000	0	4
			Kopie Projectnaam	Opbrengsten jaar T	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T)	Opgevoerde kostenactiviteiten zoals opgenomen in de aanvraag zijn onveranderd (t/m jaar T) (Ja/Nee)	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee)	Zelfstandige uitvoering (ja/nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: J56/07	Aard controle R Indicator: J56/08	Aard controle R Indicator: J56/09	Aard controle R Indicator: J56/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J56/11	Aard controle n.v.t. Indicator: J56/12
			1 Flexwonen Midden-Drenthe	€ 0	€ 100.000	Ja	Nee	Nee
			2 Uitbreiding woonwagenlocatie Klateringerweg	€ 0	€ 55.000	Ja	Nee	Ja
			Kopie Projectnaam	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Zijn binnen twee jaar na de datum van toekenning van de uitkering onomkeerbare stappen gezet?			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J56/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J56/14	Aard controle n.v.t. Indicator: J56/15			
			1 Flexwonen Midden-Drenthe	nee	Ja			
			2 Uitbreiding woonwagenlocatie Klateringerweg	Ja	N.v.t.			

VRO	J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T), in J94/06 t/m J94/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2024) of een WOZ-waarde van boven € 477.000	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III en bijlage IV besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2 en tranche 3).	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/01	Aard controle R Indicator: J94/02	Aard controle D1 Indicator: J94/03	Aard controle D1 Indicator: J94/04	Aard controle R Indicator: J94/05	Aard controle R Indicator: J94/06
			1 LAI23-03615383	€ 0	0	0	€ 0	€ 0
			2 LAI24-03763549	€ 0	0	0	€ 0	€ 0
			3 LAI25-03842806	€ 0	0	0	€ 0	€ 0
		Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel c	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/09			
			1 € 0	€ 0	Nee			
			2 € 0	€ 0	Nee			
			3 € 0	€ 0	Nee			
VRO	J105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	Projectnaam	Aantal woningen waarvan de bouw is gestart cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken datum van start bouw gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Aantal woningen dat is gerealiseerd cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken datum van oplevering gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: J105/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/02	Aard controle D1 Indicator: J105/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/04	Aard controle D1 Indicator: J105/05	Aard controle R Indicator: J105/06
			1 2023-0000096225	24	Ja	24	Ja	€ 240.000
			Kopie projectnummer	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Toelichting afwijking(en) van datum start bouw, datum van oplevering en/of prijscategorieën woningen	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken aandeel van betaalbare woningen gehaald? (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: J105/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/09	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/11	Aard controle D1 Indicator: J105/12
			1 2023-0000096225	€ 240.000	Ja	Prijscategorieën woningen: bouwer moet eindverantwoording nog aanleveren bij gemeente, maar lijkt overeen te komen met aanvraag, vandaar ja bij vorige vraag.	12	Ja
			Kopie projectnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: J105/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/14				
			1 2023-0000096225	Ja				

VRO	J209	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen	Beschikingsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2023	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) - per project	Aantal woonruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J209/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J209/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: J209/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J209/04</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: J209/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J209/06</i>
			1 RHA2022-03369251	Meerjarige regeling specifieke uitkering voor huisvesting aandachtsgroepen	€ 0	€ 0	€ 210.000	0
			Kopie Projectnaam	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T)	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee)	Zelfstandige uitvoering (ja/nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J209/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J209/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J209/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: J209/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J209/11</i>	
			1 Meerjarige regeling specifieke uitkering voor huisvesting aandachtsgroepen	0	Nee	Nee	Ja	
KGK	K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten
			<i>Aard controle R Indicator: K28/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: K28/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: K28/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: K28/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: K28/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: K28/06</i>
			€ 452.304	€ 11.808	€ 266.409	€ 1.541.170	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: K28/07</i>					
			Nee					

AenM	M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO)
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: M16/01	Aard controle R Indicator: M16/02	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/03	Aard controle R Indicator: M16/04	Aard controle R Indicator: M16/05	Aard controle R Indicator: M16/06
			€ 5.285.236			€ 1.058.667	€ 0	€ 431.351
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T)	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T)	Periode vanaf wanneer de eigen bijdrage is ingevoerd	Periode vanaf wanneer de verhoging eigen bijdrage is ingevoerd	
			Aard controle R Indicator: M16/07	Aard controle R Indicator: M16/08	Aard controle R Indicator: M16/09	Aard controle D2 Indicator: M16/10	Aard controle D2 Indicator: M16/11	
			€ 0	€ 0	€ 130.575	1-1-2025	1-10-2025	
			Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 verminderd met 09	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: M16/12	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/13				
			€ 6.644.679	€ 24.300.455				
DRE	DRE2C	Uitvoeringsregeling BDU verkeer en vervoer (Drenthe)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Welke regeling betreft het	Totale besteding (in jaar T)	Correctie t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding	Cumulatieve totale besteding tot en met jaar T	Toelichting
			Aard controle n.v.t. Indicator: DRE2C/01	Aard controle n.v.t. Indicator: DRE2C/02	Aard controle R Indicator: DRE2C/03	Aard controle R Indicator: DRE2C/04	Aard controle n.v.t. Indicator: DRE2C/05	Aard controle n.v.t. Indicator: DRE2C/06
		1 201503145-00607652	2.1 Verkeer, wegen en water		€ 13.925		€ 179.522	
		2 201802989-00794361	2.1 Verkeer, wegen en water		€ 53.358		€ 170.299	
		3 202002563-00940789	2.1 Verkeer, wegen en water		€ 39.927		€ 441.173	
		Kopie beschikingsnummer	De besteding (in jaar T) ten laste van alleen provinciale middelen	De besteding (in jaar T) ten laste van alleen provinciale middelen	Correctie t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Alleen de besteding (in jaar T) ten laste van alleen provinciale middelen	Als de correctie een vermeerdering is, gaat het om nog niet verantwoorde besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van alleen provinciale middelen	Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden		
			Aard controle n.v.t. Indicator: DRE2C/07	Aard controle R Indicator: DRE2C/08	Aard controle R Indicator: DRE2C/09	Aard controle n.v.t. Indicator: DRE2C/10	Aard controle n.v.t. Indicator: DRE2C/11	
		1 201503145-00607652	€ 0			€ 29.428	Nee	
		2 201802989-00794361	€ 52.920			€ 143.916	Ja	
		3 202002563-00940789	€ 39.927			€ 439.432	Ja	

DRE	DRE12C	Subsidieregeling Herstructurering Ruimtelijke	Hieronder per regel één	Welke regeling betreft het	Totale besteding in jaar T De besteding in jaar T ten laste	Correctie t.o.v. jaar T-1 van	Cumulatieve totale besteding Tussentijds afstemmen van	Toelichting Hier eventueel opmerkingen of
		SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Drenthe	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: DRE12C/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: DRE12C/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: DRE12C/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: DRE12C/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: DRE12C/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: DRE12C/06</i>
			1 46/5.6/2021002061	8.3 Wonen en bouwen	€ 0		€ 119.708	
			Kopie beschikkingsnummer	De besteding (in jaar T) ten laste van alleen provinciale middelen	Correctie t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
				Alleen de besteding (in jaar T) ten laste van alleen provinciale middelen	Als de correctie een vermeerdering is, gaat het om nog niet verantwoorde besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van alleen provinciale middelen	Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: DRE12C/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: DRE12C/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: DRE12C/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: DRE12C/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: DRE12C/11</i>	
			1 46/5.6/2021002061	€ 0		€ 119.708	Nee	
DRE	DRE13C	Subsidieregeling Veilig en Bereikbaar Drenthe 2022-2025	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie t.o.v. jaar T-1 verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen	Correctie t.o.v. jaar T-1 verantwoorde overige bestedingen	
		SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Drenthe	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: DRE13C/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: DRE13C/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: DRE13C/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: DRE13C/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: DRE13C/05</i>	
			1 202500243-01155792	€ 0	€ 174.303	€ 0	€ 16.278	
			Kopie beschikkingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen (t/m jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T)	Toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
				Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen	Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: DRE13C/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: DRE13C/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: DRE13C/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: DRE13C/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: DRE13C/10</i>	
			1 202500243-01155792	€ 0	€ 190.581	De beschikking is in 2025 verstrekt. In eerdere jaren waren al (voorbereidings)kosten gemaakt.	Nee	

Beleidsindicatoren

Op grond van het BBV worden beleidsindicatoren in de jaarstukken opgenomen. Deze staan bij elkaar in de bijlage: 'Beleidsindicatoren' deze dienen ter toelichting van de maatschappelijke effecten in de programma's. De beleidsindicatoren zijn voorgeschreven en afkomstig van de website 'Waar staat je gemeente'.

Hieronder staan de beleidsindicatoren met betrekking tot dit programma opgenomen. De cijfers voor Midden-Drenthe worden indien mogelijk vergeleken met de cijfers van gemeenten uit de inwonersklasse 25.000 -50.000 en de provincie Drenthe.

Bestuur en ondersteuning

Indicator	jaar	Midden-Drenthe	Beschrijving
Formatie	2025	9,5	Fte per 1.000 inwoners.
	2024	9,0	
	2023	8,5	
Bezetting	2025	9,5	Fte per 1.000 inwoners.
	2024	9,0	
	2023	9,3	
Apparaatskosten	2025	602	Kosten per inwoner.
	2024	572	
	2023	508	
Externe inhuur	2025	28,1%	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen.
	2024	25,3%	
	2023	18,3%	
Overhead	2025	14,9%	% van totale kosten.
	2024	16,5%	
	2023	15,0%	

Bron: eigen gegevens

Veiligheid

Indicator	jaar	Midden-Drenthe	25.000 - 50.000 inwoners	Drenthe	beschrijving
Verwijzingen Halt	2025 2024 2023	10 3 5	9 9 8	9 8 7	Aantal per 1.000 jongeren. (gegevens 2023 niet beschikbaar)
Winkeldiefstallen	2025	0,9	1,2	1,5	Percentage per 1.000 inwoners.
Geweldsmisdrijven	2025	2,2	3,3	3,9	Aantal per 1.000 inwoners.
Diefstallen uit woning	2025	1	1,1	1	Aantal per 1.000 inwoners.
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	2025	2,2	4,1	4,7	Aantal per 1.000 inwoners.

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl/jive

Economie

Indicator	jaar	Midden-Drenthe	25.000 - 50.000 inwoners	Drenthe	beschrijving
Funcziemenging	2024	50,8%	50,8%	51,5%	De funcziemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen)
Vestigingen (van bedrijven)	2024	192,5	182,5	178,1	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl/jive

Onderwijs

Indicator	Jaar	Midden-Drenthe	25.000 - 50.000 inwoners	Drenthe	beschrijving
Absoluut verzuim	2024	1,1	5,6	5,4	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen van 5-18 jaar.
Relatief verzuim	2024	22	25	28	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen van 5-18 jaar.
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie	2024	2,3%	2%	2,4%	Het percentage van het totaal aantal leerlingen van 12-23.

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl/jive

Sport, cultuur en recreatie

Indicator	Jaar	Midden-Drenthe	25.000 - 50.000 inwoners	Drenthe	beschrijving
Niet-sporters	2024	49,4%	44,7%	48,9%	Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl/jive

Sociaal Domein

Indicator	jaar	Midden-Drenthe	25.000 - 50.000 inwoners	Drenthe	beschrijving
Banen	2024	741,9	750,5	794,6	Het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
Jongeren met een delict voor de rechter	2023	1%	1%	1%	Het percentage jongeren van 12-21 jaar dat met een delict voor de rechter is verschenen.
Kinderen in uitkeringsgezin	2024	4%	4%	5%	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
Netto arbeidsparticipatie	2025	71,9%	73,6%	70,8%	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. de (potentiële) beroepsbevolking.
Werklozen jongeren	2024	2%	2%	2%	Het percentage werkloze jongeren van 16-22 jaar dat als werkzoekende staat ingeschreven.
Personen met een bijstandsuitkering	2025	176,4	190,8	248,7	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 10.000 inwoners van 18 jaar en ouder.
Lopende re-integratievoorzieningen	2024	92,4	207,1	235,3	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 1.000 inwoners van 15-74 jaar.
Jongeren met jeugdhulp	2024 2023 2022	12,5 13,9 13,5	11,5 13,9 13,6	11,8 14,0 13,9	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp t.o.v. alle jongeren tot 18 jaar.
Jongeren met jeugdbescherming	2024	1,2%	1%	1,1%	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdbescherming t.o.v. alle jongeren tot 18 jaar.
Jongeren met jeugdreclassering	2024	0,3%	0,3%	0,5%	In % van alle jongeren van 12-23 jaar
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	2025	490	664	753	Aantal per 10.000 inwoners. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de WMO.

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl/jive

Volksgezondheid en milieu

Indicator	jaar	Midden-Drenthe	25.000 - 50.000 inwoners	Drenthe	beschrijving
Huishoudelijk restafval	2024	129	116	129	Aantal kilo's per inwoner van het niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl/jive

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Indicator	jaar	Midden-Drenthe	25.000 - 50.000 inwoners	Drenthe	beschrijving
Gemiddelde WOZ waarde	2025	351.000	396.000	323.000	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
	2024	328.000	376.000	307.000	
	2023	299.000	361.000	294.000	
Nieuw gebouwde woningen	2024	3,8	7,3	5,7	Aantal per 1.000 woningen
Demografische druk	2025	83,1%	80,1%	82,2%	De som (percentage) van het aantal personen van 0-20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20-65 jaar.
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	2025	860	957	889	Het bedrag dat een eenpersoonshuishouden betaalt aan gemeentelijke woonlasten.
Gemeentelijke woonlasten Meerpersoonshuishouden	2025	905	1.046	936	Het bedrag dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan gemeentelijke woonlasten.

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl/jive

Investerings

Investeringsoverzicht

Investeringsplanning (bedragen x € 1.000)	Beschikbaar krediet	Begrote inkomsten / bijdrage van derden	Begrote netto-investering	Besteed t/m 2025	Ontvangen t/m 2025	Realisatie netto-investering	Restant netto-investering
Programma Bestuur en ondersteuning							
<i>Taakveld: Overhead</i>							
Compartimering gemeentehuis RI&E	43		43	40		40	3
Overig kantoormeubilair 2022	202		202	148		148	54
Vrachtauto TR07 2023	187		187	270		270	-83
Burostoelen 2023	101		101	15		15	86
Geluid en camaerasysteem Raadszaal 2024	545		545	439		439	106
Klepelmaaier achter tr 93 2025	20		20	12		12	8
Strooier tractie 22 (2022)	18		18	45		45	-27
Heftruck Smilde 2023	31		31	0		-	31
Versnipperaer Smilde 2025	41		41	77		77	-36
Carrier containerauto 2025	65		65	0		-	65
Betaalzuil milieustraat Beilen 2025	18		18	0		-	18
De nieuwe Werkplek 2025	340		340	327		327	13
Mobiele telefonie/ipads 2025	180		180	8		8	172
Werkplekken ict 2025	57		57	114		114	-57
Hardware/Rekencentrum 2025	74		74	28		28	46
Netwerk / Infrastructuur 2025	49		49	29		29	20
Renovatie gemeentehuis - voorbereidingskrediet	1.090		1.090	295		295	795
Renovatie gemeentehuis - bouwkosten	7.912		7.912	0			7.912
Renovatie gemeentehuis - inrichtingskosten	1.394		1.394	0			1.394
Renovatie gemeentehuis - technische installaties	4.804		4.804	0			4.804
Totaal Programma Bestuur en ondersteuning	17.169	-	17.169	1.847	-	1.847	15.322
Programma Verkeer, vervoer en waterstaat							
<i>Taakveld: Verkeer en vervoer</i>							
Fietspad Drijber-school	243	-65	178	265		265	-87
Fietspad Garmingerstukken	753		753	92	-154	-62	816
Wijkverbetering 2020	300		300	135		135	165
Bruggen en kunstwerken 2020	597		597	414		414	183
Bruggen en kunstwerken 2023	24		24	20		20	4
Lichtmasten openb. ruimte (2021)	661		661	723		723	-62
Bermverhardingen/passeerhavens 2021	296		296	273		273	23
Noord- Zuidroute Beilen (Esweg)	6.400		6.400	191		191	6.209
Verkeersmodel Beilen e.o 2023	65		65	66		66	-1
Suermondseweg Smilde 2023	2.800		2.800	-		-	2.800
Graskeien en passeerhavens 2022	463		463	477		477	-14
Verkeersveiligheid Beilervaart 2022	2.275		2.275	2.144		2.144	131
Tuinbouwtrekker Beilen (2023)	71		71	-		-	71

Investeringsplanning (bedragen x € 1.000)	Beschikbaar krediet	Begrote inkomsten / bijdrage van derden	Begrote netto-investering	Besteed t/m 2025	Ontvangen t/m 2025	Realisatie netto-investering	Restant netto-investering
Nieuwe bestrating Borkerhout							
Westerbork 2023	375		375	189		189	186
Verlengde Middenraai (2024)	1.500		1.500	1.500		1.500	-
Oosterseveldweg en de Steegde (2024)	2.000		2.000	2.000		2.000	-
Norgerbrug (2024)	300		300	1		1	299
Voetpadenplan Smilde (2024)	455		455	455		455	-0
Pr. Marijkestraat voetpadenplan (2024)	36		36	12		12	24
Wegen en fietspaden 2024	381		381	371		371	10
Wegen en fietspaden 2025	995		995	949		949	46
De Grote Driestraat wegbeheer (2024)	102		102	102		102	0
Wegen reconstructie 2025	745		745	166		166	579
Totaal Programma Verkeer, vervoer en waterstaat	21.839	-65	21.774	10.545	-154	10.391	11.383
Programma Economie							
<i>Taakveld: Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen</i>							
Centrum Beilen 2018	1.500	-750	750	1.566	-900	666	84
Totaal Programma Economie	1.500	-750	750	1.566	-900	666	84
Programma Onderwijs							
<i>Taakveld: Onderwijshuisvesting</i>							
nieuwbouw VO	10.473		10.473	7.916		7.916	2.557
(Onderwijs) accommodaties 2024	9.661		9.661	-		-	9.661
Toekomst de Spil Bovensmilde	750		750	652		652	98
Stroomdal, nieuwbouw IKC (vm Ridder- en Beatrixsch)	12.651		12.651	465		465	12.186
Totaal Programma Onderwijs	33.535	-	33.535	9.033	-	9.033	24.502
Programma Sport, cultuur en recreatie							
<i>Taakveld: Sportaccommodaties</i>							
Projectopdracht Toekomst Drenthehal (2025)	50		50	21		21	29
Stroomdal, nieuwbouw sportvoorziening	3.867		3.867	78		78	3.789
Stelpost 2024 klein materiaal sport	46		46	15		15	31
Diversen sporthal Borkerkoel RI&E	20		20	0		-	20
<i>Taakveld: Openbaar groen en (openlucht) recreatie</i>							
Woonservicezone Beilen (2013)	317		317	313		313	4
Fietspad langs Oranjekanaal	725	-368	357	165		165	192
Inrichting gebied Verl. Havenstraat Beilen	99		99	198	-98	100	-1
Gebiedsvisie de Haven Beilen	759		759	-		-	759
Fietspaden 2023	295		295	274		274	21
Stroomdal, openbare ruimte	2682		2.682	55		55	2.627
Skatebaan Beilen (2024)	193		193	107		107	86
Kwaliteitsverbetering recreatieve fietspaden 2025	128	-128	-	128	-128	-	-

Investeringsplanning (bedragen x € 1.000)	Beschikbaar krediet	Begrote inkomsten / bijdrage van derden	Begrote netto-investering	Besteed t/m 2025	Ontvangen t/m 2025	Realisatie netto-investering	Restant netto-investering
Totaal Programma Sport, cultuur en recreatie	9.180	-496	8.685	1.354	-226	1.128	7.556
Programma Sociaal domein							
<i>Taakveld: Samenkracht en burgerparticipatie</i>							
Peugeot GHK-81-K (opv. Oekrainers)	-		-	51		51	-51
Totaal Programma Sociaal domein	-	-	-	51	-	51	-51
Programma Volksgezondheid en milieu							
<i>Taakveld: Riolering</i>							
Aanp. wateroverlast Vonderkampen 2011	148		148	2		2	146
Afkoppelen riolering 2022	350		350	119		119	231
Afkoppelen riolering 2023	303		303	-		-	303
Afkoppelen riolering 2024	465		465	2		2	463
Vervangen riolering 2024	296		296	296		296	0
Vervanging pompen en gemalen riolering 2024	152		152	156		156	-4
Pr. Marijkestraat Riolering (2024)	314		314	315		315	-1
Bosweg Hooghalen Riolering (2024)	300		300	300		300	0
De Grote Driestraat riool	693		693	692		692	1
Riolering vervangen pompen en gemalen 2025	18		18	18		18	-0
Vervangen riolering 2025	427		427	-		-	427
Afkoppelen riolering 2025	465		465			-	465
<i>Taakveld: Milieubeheer</i>							
Zonnepanelen milieustraat	60		60	-		-	60
Totaal Programma Volksgezondheid en milieu	3.991	-	3.991	1.900	-	1.900	2.091
Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing							
<i>Taakveld: Wonen en bouwen</i>							
Startersleningen S.V.N. 2016 (3202 rentebijchr.)	100		100	100		100	-
Verzilverlening	300		300	300		300	-
Masterplan Orvelte	265		265	216		216	49
Aanleg voorz. tijd. woningen Eursingerweg (2022)	312	-100	212	9	-100	-91	303
Uitbreiding Woonwagenlocatie Klateringerweg (2025)	296		296	-		-	296
Woonrijp maken Koekoeksdijk Nw-Balinge	62		62	62		62	-
Grondverwerving 2025	3.358		3.358	2		2	3.356
Aankoop Alting 25 Beilen (2025)	643		643	634		634	9
Koekoekshof Elp tbv Oekrainers	2.006	-272	1.734	2.196	-609	1.587	147

Investeringsplanning (bedragen x € 1.000)	Beschikbaar krediet	Begrote inkomsten / bijdrage van derden	Begrote netto-investering	Besteed t/m 2025	Ontvangen t/m 2025	Realisatie netto-investering	Restant netto-investering
Vorbereidingskrediet Badhuisterrein Westerbork	100		100	-		-	100
Totaal Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke verieuwing	7.441	-372	7.069	3.519	-709	2.810	4.259
Totaal investeringen	94.656	- 1.683	92.973	29.764	1.989	27.775	65.198

Budgetoverhevelingen

Bij de bestuursrapportage 2025 is het 'Overzicht overheveling budgetten 2025' opgenomen.

De in het overzicht opgenomen bedragen zijn een inschatting van het verwachte restant op 31 december 2025. Het definitieve over te hevelen budget bepalen we na afloop van het boekjaar op basis van de werkelijk in 2025 geleverde prestaties.

Nr	Onderwerp	Bestuursrapportage	Jaarrekening	Verschil
1	Uitvoeringsplan Dienstverlening 2025-2027	€ 75.000	€ 64.320	- € 10.680
2	Bestedingsplan Nieuw beleid	€ 40.000	€ 40.000	€ 0
3	Project NEN 3140 Keuringen	€ 21.109	€ 21.109	€ 0
4	Luchtkwaliteit zwembaden RI&E	€ 15.000	€ 15.000	€ 0
5	Centraal budget bedrijfsvoering	€ 972.080	€ 220.222	- € 751.858
6	Voorziening salarissen (vitaliteitsbeleid)	€ 420.000	€ 420.000	€ 0
7	Duurzaamheid Aanpak energiearmoede	€ 67.090	€ 55.871	-€ 11.218
8	Duurzaamheid warmte	€ 75.048	€ 74.127	- € 921
9	Overige uitgaven duurzaamheid	€ 22.558	€ 22.558	€ 0
10	Onderwijshuisvesting programma 2023	€ 62.578	€ 62.578	€ 0
11	Onderzoek gebouwenbeleid	€ 46.893	€ 46.893	€ 0
12	Verduurzaming aula's	€ 30.000	€ 30.000	€ 0
13	Actualisatie IHP/IAB	€ 24.786	€ 24.786	€ 0
14	Bijdrage verduurzaming dorpshuizen	€ 229.548	€ 229.548	€ 0
15	Nieuwbouw dorps huis Spier	€ 200.000	€ 200.000	€ 0
16	Nieuwbouw eigen voorziening BSVV	€ 256.000	€ 256.000	€ 0
17	Deelname aan de subsidieregeling Leader	€ 40.000	€ 40.000	€ 0
18	Agrarische aangelegenheden	€ 201.228	€ 172.153	- € 29.075
19	Visie 't Stroomdal	€ 145.500	€ 46.074	- € 99.426
20	Volkshuisvestingsbeleid	€ 25.000	€ 25.000	€ 0
21	Programma Wonen	€ 300.000	€ 300.000	€ 0
22	Integraal verkeersplan Suermonsweg	€ 425.000	€ 425.000	€ 0
23	Norgerbrug	€ 200.000	€ 200.000	€ 0
24	Vitale Vakantie Parken	€ 370.000	€ 232.660	- € 137.340
25	Bosvlinder Hooghalen IKC tijdelijke huisvesting	€ 250.000	€ 250.000	€ 0
26	Omgevingswet	€ 588.000	€ 453.526	- € 134.474
27	Masterplan Orvelte	€ 56.368	€ 56.368	€ 0
28	Procesaanpak leefbaar buitengebied	€ 50.000	€ 50.000	€ 0
29	Versterken toezicht en handhaving	€ 50.000	€ 50.000	€ 0
30	Integrale toezicht en handhaving kantoorgebouwen	€ 38.228	€ 38.228	€ 0
31	Wet kwaliteitsborging bouw	€ 20.000	€ 0	- € 20.000
32	Uitvoering Integraal Veiligheidsplan	€ 15.000	€ 15.000	€ 0
33	Versterken omgevingsveiligheidsdiensten	€ 11.288	€ 11.288	€ 0
34	HOS Villa Volta	€ 14.833	€ 14.833	€ 0
35	Bestuurskosten raad	€ 60.000	€ 60.000	€ 0

Nr	Onderwerp	Bestuursrapportage	Jaarrekening	Verschil
36	Rekenkamer (kosten onderzoek)	€ 6.132	€ 6.132	€ 0
37	Actieplan Armoede	€ 18.000	€ 18.000	€ 0
38	Jongeren Perspectiefplan	€ 27.000	€ 27.000	€ 0
39	Sociaal Raadsliedenwerk	€ 54.515	€ 54.515	€ 0
40	Kansen voor Kinderen	€ 45.000	€ 45.000	€ 0
41	Budget thuisblijver	€ 17.500	€ 17.500	€ 0
42	Lokaal volksgezondheidsbeleid	€ 97.968	€ 0	- € 97.968
43	Programma sociaal domein	€ 1.072.075	€ 1.602.272	€ 530.197
	Totaal	€ 6.756.325	€ 5.993.562	€ 762.763

Nieuwe budgetoverheveling

Nieuwe budgetoverhevelingen die nog niet zijn aangedragen in de bestuursrapportage 2025 maar waarvan overheveling wel gewenst is.

Nr	Onderwerp	Bestuursrapportage	Jaarrekening	Verschil
A	Integraal verkeersplan Suermonsweg	0	€ 31.705	€ 31.705
B	Dorpshuis de Schuur	0	€ 130.000	€ 130.000
C	Hervormingsagenda Jeugd	0	€ 1.226.833	€ 1.226.833

Integraal verkeersplan Suermonsweg

Voor de voorbereidingen voor het integraal verkeersplan Suermonsweg was een deel van het budget toegewezen aan de projectleider. Een deel van dit budget is in 2025 niet uitgegeven en is bij de bestuursrapportage niet meegenomen.

Dorpshuis de Schuur

Het dorpshuis de Schuur in Zwiggelte beschikt over een pannendak met een volledig dakbeschot van hechtgebonden, niet verweerd asbest (risicoklasse 2). Hoewel directe sanering niet vereist is, zijn rotte panlatten geconstateerd, waardoor enkele dakpannen onder de nok zijn verzakt. Hierdoor kan hemelwater onder de pannen komen en via het asbesthoudende dakbeschot worden afgevoerd. Er is nog geen sprake van directe lekkage, maar de panlatten dienen wel vervangen te worden. Vanwege de aanwezigheid van asbest is het op grond van de geldende wet- en regelgeving niet toegestaan om werkzaamheden aan het dak uit te voeren zonder voorafgaande sanering. Dit betekent dat het vervangen van panlatten feitelijk leidt tot een volledige dakvervanging, inclusief sanering van het asbesthoudende dakbeschot. Deze vervanging heeft niet plaatsgevonden in 2025. Daarom moet het budget van € 130.000 mee worden genomen naar 2026.

Hervormingsagenda Jeugd

Midden-Drenthe heeft in 2025 € 1.227.000 ontvangen van het Rijk die ingezet kan worden ter ondersteuning van de transformatie van de Jeugdhulp volgens de afspraken in de Hervormingsagenda. Een deel van dit budget is in 2025 niet uitgegeven en is bij de bestuursrapportage niet meegenomen.